

Folkeuniversitetet

PROGRAM 2024 – EMDRUP – FREDERIKSBERG – ØSTERBRO – ISLANDS BRYGGE

A photograph of a woman with long blonde hair, wearing a dark blue long-sleeved top and matching trousers, standing on a grey sofa. She is holding the hand of a young girl with blonde hair tied in a ponytail. The girl is wearing a dark blue sleeveless dress with white stripes at the hem and a black blindfold. She is looking upwards and to the right, holding a small black object in her other hand. The background is a plain light grey wall.

Mød forskerne

SONJA BREINHOLST

Lektor i klinisk børnepsykologi
Københavns Universitet

Forord

Forskerne har fortjent hyldest og en plads i rampelyset. Derfor dedikerer vi forsiderne til videnskabens superstjerner, som dedikerer hele deres liv til at dykke ned i universets små og store mysterier. De er drevet af videbegær, nysgerrighed og et brændende ønske om at gøre opdagelser, som kan bidrage til at løse nogle af samfundets komplekse problemer.

Forskningen kan give håb, optimisme og bringe vores samfund fremad. Den kan ruske op i vores verdensbillede, udvide vores horisont og give adgang til en ny og større forståelse af tingenes sammenhæng. Nye indsigter motiverer og giver selvtillid. Får os til at få øje på nye muligheder.

Forskerne brænder for at få formidlingen til at lykkes og møder deltagerne i en ligeværdig og inspirerende dialog. De giver ofte udtryk for, at de har stor gavn af samtalerne med deltagere. For det er ofte der, hvor viden deles, at man finder inspiration til nye idéer og initiativer.

Uddannelse er i dag noget, som i alt for høj grad er forbeholdt ungdommen. Men når vi har en verden, et arbejde og et liv, som hele tiden ændrer sig, så skal der løbende være mulighed for, at alle har adgang til ny viden og indsigter. Uanset hvor i livet man er.

Som Dorrit Bøilerehaug, adjunkt i modebranding og aldersdiversitet på Aarhus Universitet, formulerer det i interviewet på side 4:

“Før i tiden blev man anset som færdig, når man var over 50 år. I dag genopfinder folk sig selv. Laver store ændringer. Skifter karriere. I det øjeblik børnene flytter hjemmefra, får man igen tid til at dyrke sine interesser.”

Folkeuniversiteterne er et stærkt og enestående tilbud om livslang læring formidlet af Danmarks allerdygtigste forskere.

Hjertelig velkommen til det nye program.

Sten Tiedemann

Rektor

Indhold

- SIDE 12** Samfund & verden
- SIDE 28** Arbejdsliv, ledelse & kommunikation
- SIDE 40** Psykologi & sundhed
- SIDE 51** Natur & univers
- SIDE 58** Religion & filosofi
- SIDE 70** Arkæologi & historie
- SIDE 84** Kunst, arkitektur & design
- SIDE 95** Litteratur, sprog, film & musik

Undervisningssteder

De fleste forelæsninger foregår på Aarhus Universitet i Emdrup – medmindre andet er angivet. Se kort over Campus Emdrup bagest i programmet. Derudover har vi også undervisning på Østerbro, Islands Brygge og som noget nyt på Frederiksberg. Du kan altid finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

EMDRUP

Aarhus Universitet, Campus Emdrup
Tuborgvej 164
2400 København NV

FREDERIKSBERG

CBS – Copenhagen Business School
Solbjerg Plads 3
2000 Frederiksberg

ØSTERBRO

Park Bio
Østerbrogade 79
2100 København Ø

ISLANDS BRYGGE

Kulturhuset Islands Brygge
Islands Brygge 18
2300 København

Har du spørgsmål

Kontakt Folkeuniversitetets sekretariat:
8843 8000 (Se åbningstider på fuau.dk)
info@fuau.dk

VIDEN FOR ALLE

På Danmarks 85 folkeuniversiteter er landets bedste forskere og fageksperter klar til at dele deres viden med dig. Der er ingen adgangskrav, og der starter hele tiden nye hold. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle skal have adgang til ny viden fra forskningens verden. Og det gør vi stadig med sammenlagt over 10.000 forelæsninger på landsplan, store vidensfestivaler som Hearts & Minds Festival, livestreams, podcasts, byvandring, debatter og artikler. Tilmeld dig vores nyhedsbrev, så skriver vi til dig, når der er nyt på vej.

På vej ud i rummet?
Mød Christoffer Karoff,
lektor i rumvidenskab.
Se side 54 og 56.

VIDSTE DU, AT ...

... vores portrætter af forskerne er taget af den prisbelønnede danske fotograf Martin Bubandt, der har fundet sin kunstneriske inspiration i forskernes vidt forskellige forskningsområder. Her er det Sonja Breinholst, lektor i klinisk børnepsykologi. Tusind tak til de mange hundrede formidlingslystne forskere og fagpersoner, der med stort engagement deler deres viden om det, de er optaget af.

Nyhed!
Forelæsninger
på CBS på
Frederiksberg
Se side 6

Viden i
dagtimerne
Se side 10

"Når modne mennesker er blevet 'in',
handler det ikke så meget om alder,
men om vores indstilling til livet.
I dag kan en person på 37 og en på 57
have mere tilfælles end to på 48".

Dorrit Bøilerehauge, adjunkt i
modebranding og aldersdiversitet.

Se side 4.

Modne mennesker er kommet på mode

Det er blevet cool at være moden. I England taler man om en regulær 'greynaissance'. Sandsynligvis fordi vi lever længere, er sundere og udfolder os i en større del af vores liv.

Af Jeppe Kyhne Knudsen

For nogle år siden blev adjunkt Dorrit Bøilerehauge kontaktet. Ikke af en journalist, en kollega eller en studerende, som ofte er dem, der tager fat i hende.

Et modelbureau havde opdaget hende og spurgte, om hun ville være model. I store dele af sin karriere havde hun været begravet i forskning af modebranding – og de senere år endda i modebranchens brug af modne modeller.

Hun var i tvivl. Kunne hun have flere forskellige jobs og samtidig have en forskers position? Kollegerne sagde ja, så hun endte med at tage imod tilbuddet.

Siden har det udviklet sig til, at Dorrit Bøilerehauge ikke blot er model og forsker, men også influencer. På Instagram viser hun – med ord, videoer og billeder – at man sagtens kan være cool, selvom man har rundet 50 år. Det samme viser hendes forskning.

"Det traditionelle blik på modne mennesker er, at de er uncool, men det har ændret sig. Når vi lever længere og er sundere, har vi det også bedre midt i livet," siger hun og uddyber:

"Før i tiden blev man anset som færdig, når man var over 50 år. I dag genopfinder folk sig selv. Laver store ændringer. Skifter karriere. I det øjeblik børnene flytter hjemmefra, får man igen tid til at dyrke sine interesser."

FOKUS PÅ UNGDOMMEN OPSTOD I 1950'ERNE

Selvom det måske føles sådan, har der ikke altid været fokus på ungdommen. Den moderne fortælling om, at den mest dynamiske, spændende og nyskabende periode i livet er ungdommen, dukkede først op i 1950'erne, fortæller Dorrit Bøilerehauge.

"Da amerikansk popkultur væltede ind over Danmark i 1950'erne, opstod det særlige fokus på ungdommen. De unge blev pludselig en kommerciel målgruppe, og med ungdomsoprøret i 1968 cementerede de deres kulturelle magt," forklarer hun.

Med tiden er idealet i markedsføringen for mode og livsstil blevet stadig yngre, men det er ved at ændre sig.

"Når modne mennesker er blevet 'in', handler det ikke så meget om alder, men om vores indstilling til livet. I dag kan en person på 37 og en på 57 have mere tilfælles end to på 48. Vores livsstil og dermed det tøj, vi går i, og de valg vi træffer, handler i sidste ende om vores selvopfattelse, vores nysgerrighed og måden vi tænker på", fastslår Dorrit Bøilerehauge og tilføjer:

"Hvis du ser dig selv som fyrrer, fed og færdig, er du nok ikke tilbøjelig til at prøve nye ting og skille dig ud. Men der er heldigvis mange, der ikke opfatter sig sådan, selvom de har nået en moden alder."

GIVER IKKE MENING AT SNAKKE OM GENERATIONER

Vi har en tendens til at tro, at folk, der er født i det samme årti, har fælles værdier, oplevelser og holdninger. Men det er, ifølge Dorrit Bøilerehauge, en besynderlig tanke.

"Selvfølgelig kan generationsteorien vise nogle ting, men jeg opfatter den mere som en forhindring for, at vi får en åben og fordomsfri tilgang til hinanden," siger hun og uddyber:

"Selvom du er født i 1960, behøver du jo ikke at være en sur, gammel person, der ikke har forandret sig, siden du var ung i 80'erne. Vi udvikler os jo hele livet. Og vi kan være cool og smukke hele livet."

Hun oplever tværtimod, at generationerne mødes på tværs og inspirerer hinanden.

"Med alderen lærer man sig selv bedre at kende. Man kender sine begrænsninger og har nogle refleksioner med, som unge godt kan se noget 'cool' i. Det er i hvert fald min oplevelse."

NYT! Forelæsninger på CBS på Frederiksberg

Fra midt i oktober har vi som noget nyt forelæsninger på CBS på Solbjerg Plads på Frederiksberg om alt fra Børsen i 400 år til, hvordan vi håndterer kunstig intelligens.

2422-441

Den økonomiske hjerne

— **TID:** 21/10, 1 mandag, kl. 17:15-19:00

Vi handler ind, betaler regninger og sparer op. Jon Sigurd Wegener, hjerneforsker og ekstern lektor på CBS, fortæller om, hvordan vi ved at kombinere viden om hjernen, psykologi og økonomi bedre kan forstå vores økonomiske adfærd og træffe bedre økonomiske beslutninger. Se side 42.

2422-527

Psykisk arbejdsmiljø og trivsel

— **TID:** 21/10, 1 mandag, kl. 17:15-19:00

Få viden og værktøjer til at styrke arbejdsmiljøet og dermed skabe en positiv spiral for trivsel og opgaveløsning på arbejdspladsen. Forelæsere denne aften er Johan Simonsen Abildgaard, lektor på CBS, og seniorforsker Thomas Clausen fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. Se side 30.

2422-459

Børsen i 400 år

— **TID:** 21/10, 1 mandag, kl. 19:30-21:15

Da Børsen brændte i april, gik storslået kulturarv op i røg. Men den spændende historie om bygningen, der har 400-års-jubilæum i år, forsvinder heldigvis ikke. Lektor på CBS Anders Ravn Sørensen tager os med gennem hele historien om Christian 4.s prestigebyggeri, der udviklede sig fra handels- til fondsbørs. Se side 23.

2422-454

Hvorfor stiger uligheden – og hvad gør vi ved det?

— **TID:** 28/10, 1 mandag, kl. 17:15-19:00

Nogle danskere har mange flere penge end andre, og det hænger samtidig sammen med andre former for ulighed, fx inden for sundhed. Hvorfor er vi blevet mindre lige? Hvad kan man gøre for at skubbe til balancen? Skal man gøre noget? Birthe Larsen, lektor på CBS, giver et øjebliksbillede af den danske (u)lighed. Se side 16.

2422-450

Michel Foucault

— **TID:** 28/10, 1 mandag, kl. 19:30-21:15

Få en indføring i en af nyere tids mest indflydelsesrige tænkere. Sammen med Mathias Hein Jessen, lektor på CBS, og Mikkel Flohr, Roskilde Universitet, dykker vi ned i Foucaults genfortolkning af magt, viden og subjektivering, hans metodiske tilgang og hans perspektiver på krig, kapitalisme, seksualitet og identitet. Se side 63.

2422-453

EU – fortid, nutid og fremtid

— **TID:** 4/11, 1 mandag, kl. 17:15-21:15

Hvordan får den nye sammensætning af EU indflydelse på vores hverdag og de store politiske spørgsmål? Professor MSO Caroline de la Porte og lektor Mads Dagnis Jensen, begge fra CBS, analyserer ændringerne i Europas politiske landskab i kølvandet på EU-valget. Se side 17.

2422-463

Maleriets forbandelse

— **TID:** 4/11, 1 mandag, kl. 17:15-19:00

I slutningen af 1700-tallet får bogholderen i Asiatisk Kompagni malet sit portræt af Jens Juel. Maleriet viser sig at komme til at trække et spor af katastrofer efter sig. Anders Ravn Sørensen, lektor på CBS, og Benjamin Asmussen, museumsinspektør på M/S Museet for Søfart optrevler den forunderlige og historie. Se side 75.

2422-458

Finanskriser som drivkraft i danmarkshistorien

— **TID:** 11/11, 3 mandage, kl. 17:15-19:00

Pludselige samfundsøkonomiske nedture har haft afgørende indflydelse på sociale og politiske omvæltninger i danmarkshistorien. Tag med på en hæsbæsende rejse gennem finanskrisernes danmarkshistorie fra 1311 til i dag sammen med Finn Østrup, professor emeritus på CBS. Se side 75.

2422-452

Politisk filosofi i en verden af økonomi

— **TID:** 11/11, 5 mandage, kl. 17:15-19:00

Marx, Arendt, Hegel, Weber, Locke og Anderson – en række forskere fra CBS gennemgår et udvalg af de politiske filosoffer, som har haft afgørende betydning for vores moderne begreber om fællesskab, marked, rationalitet og arbejde. Se side 18.

2422-455

Mod en inkluderende arbejdsplads

TID: 11/11, 3 mandage, kl. 19.30-21.15

Få indsigt i, hvordan man med konkrete redskaber inden for digital ledelse, adfærdsledelse og inkluderende ledelse kan mindske bias og øge diversiteten og dermed skabe grundlaget for at træffe bedre beslutninger og for et bedre arbejdsmiljø. Forelæsere er professor Sara Louise Muhr og ekstern lektor Christina Lundsgaard Ottsen, begge fra CBS. Se side 32.

2422-462

Tysklands historie i det 20. og 21. århundrede

TID: 2/12, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

Tag med Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil. og seniorforskningsrådgiver på CBS, på tur gennem Tysklands historie i det 20. og 21. århundrede. Særligt med fokus på udviklingen siden (gen-)foreningen i 1990, aktuelle debatter i samfundet og en perspektivering til tendenser i nutidig tysk litteratur og kultur. Se side 76.

2422-461

Dansken på de syv have

TID: 2/12, 3 mandage, kl. 19.30-21.15

Da Christian IV sender admiral Ove Gjedde mod Ceylon på Danmarks første kolonieventyr, er det startskuddet til over 400 års dansk handel og søfart i de fjerneste egne. Historikere fra CBS og M/S Museet for Søfart fortæller om de oversøiske forretninger og betydningen for Danmarks økonomi og identitet. Se side 76.

2422-460

Velfærdsuddannelser fra enevælde til konkurrencestat

TID: 16/12, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

Velfærdsuddannelserne er i vælten disse år, men afsættet er altid, at lærere, sygeplejersker og pædagoger er fundamentet for velfærds-samfundet. Professor Kurt Jacobsen, CBS, udruller den spændende historie om velfærdsuddannelserne. Se side 76.

2512-285

Drøm og virkelighed i 'det hellige land'

TID: 20/1, 5 mandage, kl. 17.15-19.00

Danskere har rejst til Palæstina siden det 11. århundrede - som pilgrimme og missionærer, videnskabsmænd og opdagelsesrejsende. De har fremmet forståelsen af den komplicerede mosaik, Palæstinas historie er. Birte Lundgreen, mag.art. og chefkonsulent på CBS fortæller historien over fem aftener. Se side 78.

2512-254

Novo Nordisk – fra kældervirksomhed til global gigant

TID: 20/1, 1 mandag, kl. 19.30-21.15

Hvordan er Novo Nordisk blevet et af verdens mest værdifulde selskaber? Professor Kurt Jacobsen, CBS, fortæller historien om udviklingen fra kældervirksomhed til global lægemiddelkoncern. En historie om banebrydende forskning, stærke personligheder og store satsninger, men også tilbageslag og kriser. Se side 78.

2512-241

AI – mellem fornuft og følelse

TID: 27/1, 3 mandage, kl. 19.30-21.15

AI har spredt sig hurtigere end noget tidligere fænomen på internettet. Hvad gemmer sig i 'den sorte boks', og hvordan skal vi høste fordelene og håndtere ulemperne og misbrug? Ifølge en række forskere på CBS gør vi klogt i at forholde os til algoritmernes indtog i vores samfundsliv. Se side 21.

2512-240

Latineuropa nu

TID: 17/2, 4 mandage, kl. 19.30-21.15

Efterdønninger efter finanskrisen, regionale selvstændighedsbevægelser i Spanien, fremgang for Marine Le Pen i Frankrig og en presset politisk kultur i Italien. Forskere fra CBS, DIIS og AU går tæt på den politiske og samfundsmæssige udvikling i Latineuropa. Se side 22.

2512-214

Gauguin – mesteren, monsteret og myten

TID: 10/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

Gauguin er hyldet som en af den tidlige modernismes vigtigste figurer og samtidig fordømt for sit arbejde og sin moral. Flemming Friberg, postdoc på CBS og fhv. direktør for Glyptoteket, udfolder historien om Gauguin og miljøet omkring impressionismen, som han var en del af og også skilte sig afgørende ud fra. Se side 92.

2512-242

Fremtidens sundhedsvæsen

TID: 10/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

Industriel teknologi og metode er rykket ind i sundhedsvæsenet for at sikre kvalitet og sikkerhed. Samtidig bygger lægegerningen på erfaring og skøn og på at kunne sammentænke generel viden med patienternes individuelle symptomer. Lektor Kirstine Pedersen, CBS, ser på, hvordan vi finder en balance mellem standardisering og sundhedsprofessionel skønspraksis. Se side 23.

2512-239

Konkurrencestaten 2025: Status og fremtid

TID: 17/3, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

Med blikket rettet mod 2025 argumenterer Ove Kaj Pedersen, professor emeritus på CBS, for, at konkurrencestaten er med til at udvikle velfærdsstaten. Han peger på en værdi- og idékrise, der truer tryk og velstand, og som er afgørende at få løst for at bevare Danmarks position i en globaliseret verden. Se side 23.

2512-237

Thomas Piketty og den økonomiske ulighed

TID: 24/3, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

Denne aften gennemgår adjunkt Rune Møller Stahl, CBS, den franske økonom Thomas Pikettys ambitiøse forsøg på at skabe en forståelse af det globale samspil mellem økonomisk og politisk magt, der har præget ulighedens historie gennem de seneste 200-300 år. Se side 24.

Gratis livestreams

Med vores livestreamede forelæsninger kan du åbne en verden af viden, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams. Moderator Noa Kjærsgaard Hansen guider os igennem. Flere af efterårets livestreams er en del af Folkeuniversitetets vidensfestival Hearts & Minds om hjernen, der er støttet af Lundbeckfonden og foregår i Aarhus 27.-29. september. Tilmeld dig på fuau.dk.

2421-551

Kan vi styrke vores hjerne gennem kosten?

— **TID:** 28/8, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Anke Ninija Karabanov, lektor i neurofysiologi, Københavns Universitet

Vi tænker sjældent over det i hverdagen, men det, vi spiser, påvirker vores hjernefunktion. Mikroorganismer i tarmen har en hel del at skulle have sagt for vores mentale sundhed, og ny forskning viser, at for eksempel afføringshyppighed har betydning for hjernens aktivitetsmønstre. Men hvordan påvirker kosten rent faktisk vores hjerne? Er der nogle særlige fødevarer, der egner sig godt til at give hjernen energi? Lektor Anke Ninija Karabanov dykker ned i de særlige sammenhænge mellem tarm, hjerne og kost.

2421-363

Afhængighed: Din hjerne snyder dig

— **TID:** 11/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych. aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

Hvad viser forskningen om, hvorfor du bliver afhængig? Og hvordan du holder op med at være det? Når du er afhængig af noget, er det ikke selve handlingen du er afhængig af. Det er den dopamin, der bliver frigivet i hjernen, når du tænker på, at du vil spise et stykke kage, der gør dig afhængig. Du er derfor ikke i stand til at stoppe igen, fordi du bliver belønnet for at fortsætte. Ph.d. og psykolog Jakob Linnet dykker ned i, hvordan vores hjerne snyder os – og giver tips til, hvordan du kommer din egen afhængighed til livs ved hjælp af simple redskaber.

2421-552

Den neurobiologiske funktion af søvn og drømme

— **TID:** 25/9, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Brian Hansen, professor, Center for Funktionel Integrativ Neurovidenskab, Aarhus Universitet

Ny forskning viser, at søvn er vigtigere, end vi tidligere har tænkt, og meget vigtig for hjernens sundhed. Vi ved mindre om, hvorfor vi drømmer. Gennem drømme udfoldes verdener af billeder, følelser og oplevelser, som ofte er uden for virkelighedens grænser. Derfor har drømme altid været genstand for spekulation. For hvorfor drømmer vi egentlig? Hvad sker der i hjernen? Og har drømme en biologisk funktion? Vi dykker ned i søvnen og drømmenes gådefulde verden med professor Brian Hansen.

2421-364

Blodpropper i hjernen

— **TID:** 9/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Grethe Andersen, overlæge og professor i neurologi, Aarhus Universitetshospital

Hvert år rammes omkring 16.000 danskere af en blodprop i hjernen. Halvdelen får varige mén fx i form af lammelser, tale- eller personlighedsforstyrrelser, depression eller abnorm træthed. Hvor godt og hurtigt, man kommer sig efter en blodprop, afhænger i høj grad af den akutte behandling i de første få timer efter blodproppen. Grethe Andersen, professor i neurologi, fortæller om symptomer og faresignalerne, om hvordan en blodprop behandles akut og i genoptræningen, samt hvilke senfølger, der ofte er, og som man skal leve (godt) med resten af sit liv.

2421-365

Banebrydende hjerneteknologi

— **TID:** 23/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Benjamin Svejgaard, læge, ph.d.-studerende og klinisk lærer, Aarhus Universitet

Verden over arbejder forskere på at smelte menneskehjernen sammen med computere. Hvor langt fremme er forskerne med hjerneteknologien, og hvordan kommer hjernen til at se ud i fremtiden? Bliver det almindeligt at få indopereret en chip i hjernen, og hvad kan den bruges til? Vil teknologien virkelig kunne smelte menneskehjernen sammen med kunstig intelligens? Læge og hjerneforsker Benjamin Svejgaard fortæller om hjernechips, kunstig intelligens og den nyeste teknologi til at reparere og forbedre menneskehjernen.

2421-369

Israel-Palæstina-konflikten og dens betydning for verden

— **TID:** 6/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Jakob Egholm Feldt, professor i global historie, Roskilde Universitet

Den 7. oktober 2023 udførte Hamas et brutalt angreb i Israel, der blev besvaret med bombardementer og en invasion af Gazastriben, som har kostet tusindvis af civile liv. Verdenssamfundet fordømmer på den ene side krigshandlinger fra begge parter, men er på den anden side bange for at blande sig, fordi der er så mange forskellige interesser i spil. Professor Jakob Egholm Feldt gør os klogere på, hvad der er op og ned i konflikten, og hvilken betydning den har for resten af verden.

2421-370

Er grundloven god nok?

— **TID:** 20/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
Underviser: Jens Peter Christensen, dr.jur.,
 højesteretsdommer

Hvert år kommer der nye bud fra både eksperter og politikere på, hvordan Grundloven kunne blive mere tidssvarende. Særligt i disse år når det kommer til emner som ligestilling, klimakrise og sekularisering. Spørgsmålet er, om det giver mening at kaste sig ud i den omfattende proces, det vil være at ændre i Grundloven? Højesteretspræsident Jens Peter Christensen, der gennem mange år har beskæftiget sig indgående med Grundloven, gør os klogere på hvilken betydning, den har i vores hverdag, og han vil samtidig stille spørgsmålet: Er Grundloven god nok?

2421-371

Fremtidens rumfart: Hvor skal vi hen?

— **TID:** 4/12, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERISER: Michael J.D. Linden-Vørnle,
 astrofysiker og chefkonsulent, DTU Space

Den 12. april 1961 overraskede Sovjetunionen resten af verden ved at sende det første menneske i kredsløb om Jorden i en rumkapsel. Meget er sket inden for rumfart siden da. Men hvad skal mennesket egentlig derude, og hvad har ændret sig siden 1961? Hvad er næste skridt? Astrofysiker Michael Linden-Vørnle ser på rumfartens muligheder og udfordringer samt kaster et blik i den kosmiske krystalkugle og giver sit bud på rumfartens fremtid.

2421-368

10 kunstværker du bør kende

— **TID:** 18/12, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERISER: Flemming Friberg, mag.art. i
 kunsthistorie og fhv. direktør, Ny Carlsberg
 Glyptotek

Der findes kunstværker, der har haft ekstra stor betydning op gennem tiden. Værker som har inspireret andre, sagt noget særligt om sin samtid eller banet vejen for nybrud i billedkunsten, og dermed været med til at forme kunsthistorien. Mag.art. Flemming Friberg giver til denne livestream sit bud på 10 kunstværker, du bør kende.

Hearts & Minds er en sundhedsfaglig vidensfestival i Aarhus 27-29/9, hvor vi går på opdagelse i den forunderlige hjerne og stiller skarpt på den nyeste viden. Læs mere på hearts-minds.dk.

2421-567

Techgiganterne vil have vores intimitet

— **TID:** 30/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERISER: Rebecca Adler-Nissen,
 professor i statskundskab, Københavns
 Universitet

Det er ikke noget nyt, at vi som brugere af diverse digitale platforme og sociale medier, er blevet til nemme ofre for techgiganterne, når de kæmper om vores opmærksomhed med målrettede reklamer og avancerede algoritmer. Det nye er, at de nu også vil have vores intimitet. I takt med at den kunstige intelligens bliver mere avanceret, danner vi i højere grad relationer til chatbots. Den helt store udfordring er, at det ikke er et gensidigt forhold. Professor Rebecca Adler-Nissen gør os klogere på den seneste udvikling inden for intimitetskapitalismen. Livestreamet er led i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs formidlings-satsning VidenSkaber, støttet af Lundbeckfonden, Novo Nordisk Fonden og Carlsbergfondet. I 2024 er temaet "Hvordan forandrer kunstig intelligens vores samfund?". Læs mere på videnskaberk.dk

2421-568

Kan kunstig intelligens bidrage til den demokratiske samtale?

— **TID:** 13/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERISER: Andreas Roepstorff,
 professor i antropologi og direktør, Aarhus
 Institute of Advanced Studies, Aarhus
 Universitet

Digitale platforme og sociale medier skaber nye muligheder for deltagelse i den demokratiske samtale, og kunstig intelligens kan gøre det nemmere at overskue de mange nyhedsstrømme. Men med kunstig intelligens følger også algoritmer og chatbots, der lettere end nogensinde kan skabe misinformation. Hvad er sandt, og hvad er falsk? Taler vi med mennesker eller robotter? Professor Andreas Roepstorff giver os et indblik i, hvad vi ved – og ikke ved – om, hvordan kunstig intelligens vil påvirke vores offentlige samtale. Livestreamet er led i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs formidlingssatsning VidenSkaber, støttet af Lundbeckfonden, Novo Nordisk Fonden og Carlsbergfondet. I 2024 er temaet "Hvordan forandrer kunstig intelligens vores samfund?". Læs mere på videnskaberk.dk

Viden i dagtimerne

Har du tid og lyst til at gå på Folkeuniversitetet i dagtimerne på hverdage? Formidlingslystne forskere og eksperter står klar til at dele ud af deres viden i forelæsninger i Park Bio og Kulturhuset Islands Brygge og på byvandring.

2422-014

Gå dig klog
– i Grundtvigs fodspor

TID: 20/8, 1 tirsdag, kl. 15.30-17.30
SE SIDE: 58

2422-203

Byvandring:
Christianshavn i 400 år

TID: 18/9, 3 onsdage, kl. 10.30-12.15
SE SIDE: 72

2512-109

Filmhistoriske
formiddage i Park Bio

TID: 20/1, 6 mandage, kl. 10.00-12.00
SE SIDE: 100

2422-037

Formiddage i Park Bio:
En tur rundt i
det danske sprog

TID: 2/9, 6 mandage, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 95

2422-094

Formiddage i Park Bio:
Europæisk kunsts
hovedværker

TID: 21/10, 8 mandage, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 86

2512-217

Eftermiddage i Park Bio:
Store tanker om hver-
dagslivet

TID: 20/1, 8 mandage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 64

2422-445

Eftermiddage i Park Bio:
Christian 4. – visioner
og ydmygelser

TID: 2/9, 6 mandage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 70

2422-008

Eftermiddage i Park Bio:
Filosofiens mesterværker

TID: 21/10, 8 mandage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 59

2512-136

Formiddage i Park Bio:
Tre værker du bør kende

TID: 21/1, 6 tirsdage, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 100

2422-036

Byvandring:
Det klassiske København

TID: 4/9, 4 onsdage, kl. 10.00-12.00
SE SIDE: 84

2422-184

Det gode selskab:
Dansk kunsts klassikere
– nyere tid

TID: 23/10, 5 onsdage, kl. 10.30-12.15
SE SIDE: 86

2512-112

Eftermiddage i Park Bio:
Hvordan får vi mere ud af
de klassiske kunstarter?

TID: 21/1, 3 tirsdage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 100

Tag med på byvandring, og få øje på byens oversete herligheder.

2512-216

Litterære mesterværker – i Park Bio

TID: 11/2, 5 tirsdage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 101

2512-118

Formiddage i Park Bio: De mest dyrebare – eller bare de dyreste? Kunstmarkedets top-20

TID: 3/3, 2 mandage, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 92

2512-176

Læs og forstå: Thomas Manns forfatterskab – i Park Bio

TID: 4/3, 2 tirsdage, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 101

2512-220

Formiddage i Kultur- huset Islands Brygge: 60+ en ny begyndelse

TID: 5/3, 6 onsdage, kl. 10.30-12.15
SE SIDE: 49

2512-129

Eftermiddage i Kultur- huset Islands Brygge: Alt hvad du bør vide om verdenssituationen

TID: 5/3, 6 onsdage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 23

2512-134

Kunstnersamtale i Park Bio: Erik A. Frandsen og Peter S. Meyer

TID: 31/3, 1 mandag, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 93

2512-301

Temadag om Leonard Cohen – i Park Bio

TID: 31/3, 1 mandag, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 103

2512-246

Byvandring: På sporet af kolonihistorien i København

TID: 22/4, 4 tirsdage. 22/4: Forelæsning på Campus Emdrup kl. 17.30-19.15. 29/4, 6/5 og 13/5: Byvandring i Kbh. kl. 10.30-12.15
SE SIDE: 81

2512-180

Formiddage i Park Bio: Høj på sprog

TID: 28/4, 5 mandage, kl. 10.00-11.45
SE SIDE: 105

2512-288

Eftermiddage i Park Bio: Danmarks historie

TID: 28/4, 5 mandage, kl. 13.00-14.45
SE SIDE: 81

2512-036

Byvandring: Det klassiske København

TID: 6/5, 4 tirsdage, kl. 10.00-12.00
SE SIDE: 94

Tilmeld dig
på fuau.dk

Samfund & verden

2422-270

Afrika: det store, diverse kontinent

TID: 2/9, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Afrika har været under hastig udvikling de seneste årtier – socialt, politisk og økonomisk. Og i kraft af bl.a. en stor rigdom af naturressourcer og en ung og voksende befolkning rummer kontinentet fortsat et stort potentiale for øget vækst og velstand. Samtidig står Afrika fortsat over for en række store udfordringer som fx klimaforandringer, politisk ustabilitet, korruption, fattigdom, ulighed og manglende adgang til uddannelse og sundhedspleje. Vi dykker ned i de komplekse politiske, økonomiske og historiske faktorer, som er afgørende for at forstå Afrika anno 2024.

02/09: Kolonisering og afkolonisering af Afrika før og nu. Anne Mette Kjær,

professor i statskundskab, Aarhus Universitet

09/09: Religiøse strømninger i Afrika.

Niels Kastfelt, lektor i kirkehistorie, Københavns Universitet

16/09: Demokrati i Afrika – udfordringer og fremskridt. Merete Bech Seeberg,

adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

23/09: Afrikas paradoks – udvikling mellem kriser og konflikter. Holger Bernt Hansen,

professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

30/09: Kina i Afrika – nykolonisering eller udviklingsalternativ.

Peter Kragelund, direktør, Dansk Institut for Internationale Studier

07/10: Udfordringer og muligheder relateret til klima og natur i Afrika.

Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

2422-199

Samfundsøkonomiske udfordringer

TID: 2/9, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient.adm. og professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

Forståelsen af de grundlæggende samfundsøkonomiske teorier er i opbrud. Samfundsøkonomiske kriser synes at være blevet noget nær en permanent tilstand: stagnation i produktion, finansbobler, stigende ulighed, offentlige budgetunderskud og miljøbelastning i kombination med en fortsat temperaturstigning. Forrige århundredes samfundsøkonomiske teorier og politik er ikke længere fuldt tidssvarende. De traditionelle lærebøger, der antager, at det markedsøkonomiske system er selvregulerende og af sig selv kan genskabe finansiell stabilitet, vækst og et roligt klima, er mildt sagt udfordret af virkeligheden.

02/09: Bruttonationalproduktet: Hvorfor er det kun pengeværdier, der tæller?

09/09: Stagnation, øget ulighed og stort overskud på betalingsbalancen: hvad skyldes det, og kan det blive ved?

16/09: Bæredygtig udvikling: Har 'vi' råd til den, eller har 'vi' råd til at lade være?

23/09: Hvordan opgøres 'råderummet' for den økonomiske politik? Hvor dybe lommer har staten egentlig?

30/09: Kan centralbankerne blive ved med at trykke e-penge og samtidig styre inflationen?

2422-048

Rundt om Japan

TID: 3/9, 7 tirsdage, kl. 17.30-19.15. NB: Ingen undervisning 15/10
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Japan er en unik rejsedestination – både i virkeligheden og i tanken. Landet er både fremmedartet og fascinerende. Gennem syv forelæsninger går vi helt tæt på Japan. Hvilken historie har formet landet? Hvilken rolle spiller religion i Japan? Og hvad kendetegner japansk kunst og arkitektur? Vi skal også introduceres til japanske filmperler og blive klogere på forfatteren Haruki Murakamis magiske universer.

03/09: Japans historie. Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet

10/09: Japansk arkitektur og rumopfattelse. Anders Brix, arkitekt og tidl. professor ved Det Kongelige Akademi, Arkitektur

17/09: Religion i Japan. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

24/09: Japansk filmkunst. Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket

01/10: Murakamis Japan. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

08/10: Japansk kunst og udvekslingen med Vesten efter 1854. Malene Wagner, MA i kunsthistorie, Tiger-tanuki.com

22/10: Smagen i det japanske køkken. Ole G. Mouritsen, professor i gastrofysik og kulinarisk fødevarerinnovation, Københavns Universitet

2422-055

Velfærdsstatens udfordringer

TID: 4/9, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Der er nok udfordringer at få øje på i velfærdsstaten. Udbyttesagen og Britta Nielsens svindel i Socialstyrelsen er fundamentale tillidsbrud. Digitaliseringen vil føre til færre job til ufaglærte og i servicesektoren, hvilket kan skabe øget arbejdsløshed og ulighed. Og globaliseringen, den frie bevægelighed og konkurrencestaten har i stigende grad udhulet idéen om den universelle velfærdsstat, hvor alle har ret til det samme uanset indkomst. Så hvor er vi egentlig på vej hen? Kan vi løse velfærdsstatens udfordringer og beholde velfærden?

- 04/09: Mere kontrol eller tillid?** Gert Tinggaard Svendsen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 11/09: Udsyn – velfærdsstaten uden for Danmarks grænser.** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 18/09: Opgør med de universelle ydelser?** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet
- 25/09: Hvordan tackler velfærdsstaten den digitale økonomi?** Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet
- 02/10: Hvordan påvirker EU-samarbejdet velfærdsstaten?** Caroline de la Porte, professor MSO i statskundskab, CBS

2422-072

Danmarks fremtid

TID: 4/9, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Pandemi, krig, klimaforandringer og inflation. Det er blot nogle af de store aktuelle udfordringer, som vi skal navigere i for at sikre et godt udgangspunkt for de kommende generationer. Hvordan når vi vores klimamålsætninger? Hvad skal der til for at få økonomien på ret kurs igen? Og hvilke konsekvenser har krigen i Ukraine for dansk sikkerhedspolitik? Seks eksperter peger på nogle af de vigtigste dagsordener, der kommer til at præge fremtidens Danmark.

- 04/09: Demokrati.** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 11/09: Økonomi.** Carl-Johan Lars Dalggaard, professor i økonomi og formand for Det Økonomiske Råd, Københavns Universitet
- 18/09: Sundhed.** Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 25/09: Klima.** Bente Halkier, professor i sociologi, Københavns Universitet, og medlem af Klimarådet
- 02/10: Udlændingepolitik og integration.** Liv Bjerre, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
- 09/10: Sikkerhedspolitik.** Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet, og professor, Center for War Studies, Syddansk Universitet

2422-049

Indblik i Asien

TID: 4/9, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Asien er både klodens største og mest folkerige kontinent og besidder en enorm spændvidde. Regionen rummer alt fra verdens bedste studerende, voksende middelklasser og vækst til nogle af verdens fattigste lande, aldrende befolkninger, militærkonflikter, terror, naturkatastrofer og klimaudfordringer. Hvordan ser forholdene ud i de enkelte lande og regioner? Og hvordan forholder de sig til hinanden? Få introduktionen til den mangfoldige region her.

- 04/09: Japan.** Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet
- 11/09: Kina.** Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet
- 18/09: Myanmar.** Helene Maria Kyed, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 25/09: Nordkorea.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 02/10: Indien.** Jørgen Dige Pedersen, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 09/10: Thailand.** Johannes Dragsbæk Schmidt, adjungeret lektor, Udviklingsstudier og Internationale Relationer, Aalborg Universitet

2422-204

Fra mudderkast til konstruktiv dialog – med Kurt Strand

TID: 11/9, 3 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kurt Strand, journalist, fellow ved Constructive Institute

Den offentlige debat er ofte forurenset med mundhuggeri, mudderkast og falske konflikter. Med afsæt i en diagnosticering af tilstanden i dominerende debatfora viser journalist Kurt Strand, hvordan unødigt grøftegravning optrapper konflikter i samfundet, og hvad der kan forandre den måde, vi taler med hinanden på. Først ser vi på, hvordan et velfungerende demokrati er afhængigt af, at vi kan tale ordentligt med hinanden. Efterfølgende sætter vi fokus på, hvordan konflikter mellem mennesker ofte bliver skabt med oppiskede modsætninger. Til slut undersøger vi, hvordan den offentlige debat kan blive mere dialogsøgende og konstruktiv.

- 11/09: Er den næste pandemi polarisering?**
- 18/09: Demokratiets masseødelæggelsesvåben**
- 25/09: At diskutere er at tænke sammen**

Tag med på
byvandring

SE SIDE 72, 80, 81, 84 OG 94

2422-179

Bag om det amerikanske valg

— **TID:** 3/9, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Tirsdag den 5. november 2024 går amerikanerne til valg og afgør, om Joe Biden fortsætter som præsident i endnu en periode, eller om det bliver republikanerne, som sætter sig på præsidentembedet de næste fire år. Samtidig er der også valg til USA's kongres, som får stor betydning for den næste præsidents handlemuligheder i de kommende år. Vi varmer op til valget og går i dybden med en række vigtige temaer og spørgsmål, som kommer til at dominere valgkampen og afgøre udfaldet. Bliv klædt på til middagssamtalen om det amerikanske valg.

03/09: Valgsystemet. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

10/09: Kandidaterne. Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

17/09: Medierne. Anders Bo Rasmussen, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet

24/09: Udenrigspolitikken. Jakob Sinding Skött, ph.d. i statskundskab og lektor i samfundsfag, Nyborg Gymnasium

01/10: Præsidentvalgets racemæssige og etniske dimensioner. Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

08/10: Status på valgkampen. Mette Nøhr Claushøj, ekstern lektor i amerikansk politik, Københavns Universitet

2422-296

Kampen om Storbritannien efter valget

— **TID:** 1/10, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Ole Helmersen, lektor emeritus i engelsk, CBS

Efter 14 år med de konservative ved magten i Storbritannien forventes det, at Keir Starmer rykker ind i Downing Street 10 efter valget den 4. juli og stiller sig i spidsen for en ny Labourregering. Er det dermed slut med den britiske forfaldsfortælling og Brexits radikaliserende og destabiliserende konsekvenser for britisk politik og især det konservative parti? Hvad kan, vil og tør Labour gøre med det nedslidte håndværkertilbud, som partiet nu har overtaget? Kan Labour rette op på landets og befolkningens dårlige tilstand på én valgperiode? Vil det konservative parti være i stand til at genopfinde sig selv som det førende oppositionsparti? Eller vil britisk konservatisme fremover være repræsenteret af Reform UK og Nigel Farage?

2412-390

Vilde problemer – med Sigge Winther Nielsen

— **TID:** 2/10, 1 onsdag, kl. 17.00-18.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Sigge Winther Nielsen, ph.d. i statskundskab, direktør for INVI – Institut for vilde problemer

De vilde problemer hober sig op i samfundet. I Danmark bryster vi os af et velordnet velfærdssamfund. Vi har løst de fleste tamme problemer – anlagt veje, bygget skoler og behandlet borgerne på sygehusene. Men i dag står vi tilbage med de vilde problemer. Hvordan styrker vi folkesundheden, skaffer flere medarbejdere til et presset arbejdsmarked, løfter socialt udsatte, forbedrer læring for de svageste i folkeskolen, imødegår unges mistrivsel, begrænser kriminaliteten og sætter ind mod klimakrisen? Sigge Winther Nielsen gør os klogere på, hvordan vi tackler de vilde problemer. Forelæsningen er baseret på bogen 'Vilde problemer. Værktøjskasse til politikere, praktikere og policy-entreprenører'.

2422-255

Sharia, islam og demokrati i Europa

— **TID:** 6/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Niels Valdemar Vinding, lektor i islamiske studier, Københavns Universitet

Islamisk ret, etik og praksis – det, som vi i kortform kalder sharia – er en vigtig del af muslimers hverdag og virkelighed, også i Danmark og Europa. Siden 11. september 2001 har lovgivning og politik i Europa dog tit stået i klart modsætningsforhold til sharia. For mange muslimer er sharia en ufravigelig del af islam, mens det for mange politikere og debattører er uforeneligt med demokrati. Vi skal se nærmere på sharia i mødet med samfund og demokrati. Vi ser først på, hvad sharia egentlig er, og på muslimers retsforståelse – især i Danmark og Europa. Dernæst undersøger vi muslimers etik og praksis, fra hverdag til ekstremisme. Endelig ser vi på de seneste love og nye politiske dagsordener for og om islam i Europa.

2422-065

Demokratiets krise og den nye konservatisme

TID: 21/10, 8 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.

Vores demokratier gennemlever en midtlivs-krise, hvor de har mistet orienteringen og ser ud til at falde fra hinanden. Vi ser en fortsat politisk krise i Storbritannien, der går tilbage til Brexit-afstemningen, vedvarende højrenationale tendenser i Tyskland og stærkt konservative partier i Polen og Ungarn. Populistiske slagord og nationalisme gør sig markant gældende hos Putin i Rusland og i den republikanske bevægelse i USA, mens der i bl.a. Tyrkiet og Mellemøsten ses forstærkede autokratiske tendenser. Foretagsrækken vil belyse denne udviklings aktuelle udtryk i otte forelæsninger, der med fælles udgangspunkt diskuterer demokratiets aktuelle krise.

21/10: Demokratiets aktuelle kriser.

Et overblik. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

28/10: Autokratiske tendenser på Balkan.

Zlatko Jovanovic, ph.d. i historie, seniorprojektleder og analytiker, DEO

04/11: Det splittede Storbritannien:

Demokratiske krisetegn efter Brexit. Ole Helmersen, lektor emeritus i engelsk, CBS

11/11: Tyskland: Stabilitetens hjemland

under pres fra højre? Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet, og visiting professor, Europa-Universität Flensburg

18/11: Antidemokratiske tendenser i

Visegrád-landene. Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet

25/11: Det splittede USA.

Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

02/12: Nykonservatisme og nationalisme i

Putins Rusland. Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet

09/12: Forstærkede autokratiske tendenser

i Tyrkiet og Mellemøsten. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

2422-249

Det gode selskab: Forstå din tid med tidens største tænkere

TID: 23/10, 5 onsdage, kl. 13.00-14.45
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Islands Brygge 18

Over fem eftermiddage stiller vi skarpt på vores tids udfordringer, belyst af tidens største tænkere. Hør om Hartmut Rosas tanker om det meningsfulde liv i højhastighedssamfundet, om Jean-Pierre Lebrun og vores tids fundamentalt anderledes måde at være til på (hvis vi ikke længere er neurotikere, hvad er vi så?), om Thomas Piketty og problemerne med verdens økonomiske ulighed, om Peter Sloterdijk og den evige konflikt mellem frihed og socialitet, samt om Cas Mudde og kuren mod de populistiske tendenser i vores tids politiske liv. Vi glæder os til at byde dig velkommen til eftermiddagsforelæsninger i godt selskab.

23/10: Hartmut Rosa og livet i højhastig-

hedssamfundet. Lotte Meinert, professor i antropologi, Aarhus Universitet

30/10: Jean-Pierre Lebrun og neosubjektet.

Jakob Rosendal, postdoc, Aarhus Universitet og KØN – Gender Museum Denmark

06/11: Thomas Piketty og verdens

økonomi. Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information

13/11: Peter Sloterdijk og konflikten mellem frihed og socialitet.

Per Jepsen, adjunkt i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet

20/11: Cas Mudde og Vestens populisme.

Mikkel Flohr, ph.d. i politisk filosofi, Roskilde Universitet

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Snup en
bid mad
i kantinen

2422-224

Mellemøsten – aktuelle udfordringer og perspektiver

TID: 23/10, 8 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.

Mellemøsten er i krise. 1990'ernes fredsprocesser og det arabiske forår i 2011 er historie. Regionen er splittet og præget af mangfoldige problemer: forstærkede autoritære tendenser i mange af staterne, svage alliancer uden for regionen, dramatisk vandmangel, interne konflikter, voldelige religiøse bevægelser, sekterske modsætninger og enorme flygtningestrømme. Hvilke udfordringer er de mest centrale, og hvad synes at være perspektiverne for denne kriseramte region? Forelæsningsrækken kaster lys over Mellemøsten, inviterer dig til at blive klogere på Europas nærområde mod syd og sydøst og kaster desuden også et blik på regionens umiddelbare naboer mod øst.

23/10: Oprør og alliancer – Mellemøsten

efter det arabiske forår. Lars Erslev Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

30/10: Mellemøsten og Tyrkiet – aktuelle

udfordringer. Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

06/11: Vandmangel og klimakrise.

Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

13/11: Europas forhold til Nordafrika og

Mellemøsten. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

20/11: Iran i dag.

Rasmus Christian Elling, lektor i tværkulturelle og regionale studier, Københavns Universitet

27/11: Talebanbevægelserne i Afghanistan

og Pakistan – og hvilken rolle spiller religion? Mona Kanwal Sheikh, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

04/12: Rivaliseringen mellem Iran og

Saudi-Arabien – konsekvenser i Mellemøstens svage stater. Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

11/12: Migrationskrise og flygtninge i

Mellemøsten. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

2422-051

En ny verdensorden?

— **TID:** 23/10, 7 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

USA og Vesten har domineret verdensordenen i årtier – nogle vil endda sige århundreder. Men i dag gør stormagter i andre områder af verden sig i stigende grad gældende. Og de globale udfordringer hober sig op. Humanitære kriser, buldrende inflation, tiltagende klimaforandringer og hærgende pandemier for blot at nævne et par stykker. Hvordan vil forholdet mellem stormagterne udvikle sig? Vil de kunne håndtere tidens store prøvelser? Hvilke værdier vil præge den internationale politik? Og hvilke former for konflikter og krige står vi over for i de kommende år? Er vi på vej mod en ny verdensorden?

- 23/10: USA.** Rasmus Sinding Søndergaard, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 30/10: Asien.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 06/11: Arktis.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 13/11: Latinamerika.** Carlos Salas Lind, ekstern lektor i international politik og økonomi, CBS
- 20/11: EU.** Rasmus Nørlem Sørensen, chefanalytiker, Demokrati i Europa – Oplysningsforbundet DEO
- 27/11: Mellemøsten.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 04/12: Afrika.** Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

2422-013

Alt hvad du bør vide om samfundet

— **TID:** 23/10, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Vil du vide mere om, hvordan samfundet ser ud i dag, og hvordan det vil udvikle sig i fremtiden? Hør om Danmarks økonomi, velfærdssystem, parlamentariske system, retsvæsen, sikkerhedspolitik og meget mere. Disse elementer vil blive set i perspektiv af fortiden, ligesom vi vil skue ud i fremtiden. Mød centrale danske samfundsforskere, og bliv klædt på til at deltage i samfundsdebatten.

- 23/10: Danmarks moderne statshistorie.** Claus Møller Jørgensen, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 30/10: Danmarks parlamentariske system.** Palle Svensson, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 06/11: Dansk retsvæsen.** Nicolaj Sivan Holst, lektor i jura, Aarhus Universitet
- 13/11: Danmarks sikkerhedspolitik.** Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet, og professor, Center for War Studies, Syddansk Universitet
- 20/11: Samfundsøkonomi.** Jesper Jespersen, dr.scient.adm. og professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet
- 27/11: Velfærdsstaten.** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet

2422-236

Rusland under Putin

— **TID:** 24/10, 7 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

"Der er et før og efter 24. februar 2022!" Dette fyndord om Putins tragiske overfald på Ukraine, og hvad heraf fulgte for både Ukraine og Rusland, sætter rammen for denne forelæsningsrække. Hvad ledte op til invasionen? Og hvad vil konsekvenserne være for Rusland og international politik? Hvad betyder krigen for det store antal russere bosat uden for Ruslands grænser? Ligger en del af forklaringen i den russiske selvforståelse? Får krigen mellem Hamas og Israel følger for Ruslands diplomatiske og militære optioner i Ukraine-krigen og internationalt? Vær med, når fagfolkene dissekerer Rusland under Putin.

- 24/10: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.** Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold
- 31/10: Rusland i Mellemøsten.** Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab
- 07/11: Putin og russiske folkefæller i det nære udland.** Jonas Gejl Kaas, adjunkt i strategi og krigsstudier, Forsvarsakademiet
- 14/11: Ukraine-krigen og det sikkerhedspolitiske paradigmeskift i Europa.** Mette Skak, lektor emerita i statskundskab, Aarhus Universitet
- 21/11: Kina, Rusland og verdensordenen.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 28/11: Medier og censur i Rusland.** Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet
- 05/12: Nedstigende magt.** Putinruslands økonomiske svækkelse. Peter Toft, ph.d. i statskundskab og deputy director i country risk, Danmarks Eksportkredit

2422-454

Hvorfor stiger uligheden – og hvad gør vi ved det?

— **TID:** 28/10, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Birthe Larsen, lektor i økonomi, CBS
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Danmark er et af verdens mest lige samfund – det er fortællingen om vores land. Men faktisk er det i mange år gået den forkerte vej med uligheden, og i coronatiden og med inflationen er det blevet værre: De, der havde mest, har fået mere. De, der havde mindst, har fået sværere ved at få pengene til at række. Birthe Larsen, økonom og lektor ved CBS, giver et øjebliksbillede af den danske (u)lighed. Hvorfor er vi blevet mindre lige? Hvad kan man gøre for at skubbe til balancen? Skal man gøre noget?

2422-303

Bordtennis i et samfundsvidenskabeligt perspektiv

TID: 28/10, 5 mandage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVERISER: Lars Bo Kaspersen, professor i statskundskab, CBS

Hvad har bordtennis og samfundsvidenskaben med hinanden at gøre? Jo, bordtennis som sport eksisterer ikke i et vakuum. Den finder sted i en verden, hvor sport altid er politisk, og hvor de samfundsøkonomiske forhold bestemmer bordtennissportens muligheder. Forelæsningserne belyser dels, hvordan bordtennis er forankret i samfundets generelle politiske udvikling og præget af økonomiske vilkår, og dels ser vi nærmere på bordtennispillets tekniske, taktiske, mentale og teknologiske udvikling. Du vil få nye perspektiver på stat, samfund, kultur, magt og økonomi og ny viden om bordtennis og sportens plads i den globale verden.

28/10: Bordtennissporten som politikens instrument

04/11: Bordtennissportens politiske økonomi: Hvilke lande og hvilke samfundsmodeller producerer de bedste bordtennisspillere?

11/11: Bordtennispillets teknik, slag, færdigheder

18/11: Bordtennispillets teknologiske udvikling

25/11: Bordtennissportens rolle i fremtiden

2422-453

EU – fortid, nutid og fremtid

TID: 4/11, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Hvordan får den nye sammensætning af EU indflydelse på danskernes hverdag og de store politiske spørgsmål? Kom rundt om de vigtigste sider af det europæiske samarbejde på denne forelæsningsaften, hvor to af Danmarks førende eksperter analyserer ændringerne i Europas politiske landskab i kølvandet på EU-valget i juni 2024. Udgangspunktet er et rids af den historiske udvikling, for det europæiske samarbejde er ikke en statisk størrelse, som siden Romtraktaten i 1957 har baseret sig på samme grundlag. Meget har ændret sig undervejs og vil fortsat gøre det.

17.15: Hvordan påvirker EU-samarbejdet velfærdsstat, arbejdsmarked og klima? Caroline de la Porte, professor MSO i statskundskab, CBS

19.30: EU og demokratiet. Mads Dagnis Jensen, lektor i statskundskab, CBS

Vil du vide mere om Spanien?

SE SIDE 18

2422-023

Israel og Palæstina

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 09.45-15.45

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

En stribe land på størrelse med Jylland. Det er svært at finde andre områder i verden, der rummer så store konflikter og kontraster på så lidt plads, som det er tilfældet i Israel og Palæstina. Ofte bliver konflikten kogt ned til en kamp mellem to stridende grupper, men virkeligheden er langt mere nuanceret. I Israel lever ortodokse jøder og tildækkede kvinder side om side med israelske mænd og kvinder i jakkesæt. Befolkningen er sammensat af tilflyttere med meget varierende oprindelseslande og fortolkninger af jødedommen. Og det samme gør sig gældende for palæstinenserne, hvor fx kønsrollerne også er blevet påvirket af den lange konflikt. Få en grundlæggende introduktion til Israel og Palæstina.

09.45: Historien om Israel og Palæstina. Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende

12.15: Det jødiske folk – en mosaik. Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende

14.15: Israel og omverdenen. Hans Henrik Fafner, journalist og udlandsredaktør, POV International

2422-143

Drab i Danmark

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Drab fascinerer os. Vi stifter bekendtskab med mordere og deres ofre overalt – i film, bøger, true crime-podcasts og ikke mindst i nyhederne. Men hvor godt kender vi egentlig til behandlingen af denne uhyggelige forbrydelse – drabet – som ulykkeligvis bliver begået hver evig eneste dag mange steder i verden? Eksperterne stiller skarpt på en hverdag med lægelige undersøgelser af drabs ofre og gerningsmænd og på straffesagen, som naturligt følger en drabsforbrydelse. Videre dykker vi ned i, hvordan drabet som fænomen skildres i litteraturen.

10.00: Retsmedicineren og drab. Asser Hedegård Thomsen, ph.d. og speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet

12.30: Straffesagen. Nicolaj Sivan Holst, lektor i jura, Aarhus Universitet

14.30: Drab i litteraturen. Bo Tao Michaëlis, mag.art. i litteraturvidenskab og kulturanmelder, Politiken

2422-076

Danmarkskortet

TID: 10/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprog-forsker, forfatter og projektleder

I Aarhus er det almindeligt at spørge, om "du vil ha' en anden bøj", når fadet går rundt. Det betyder ikke, at du skal aflevere den, du allerede har på din tallerken. I samme boldgade går østdanskere på toilettet, når jyder går på toilet. I Herning er æbleflæsk ikke en særlig fast del af madkulturen, mens samme ret på de østdanske øer er veletableret. Det hele hænger sammen med naturen, menneskene og de muligheder, der har været op gennem historien. Foredraget viser, hvor stor mangfoldigheden er i Danmark, og hvordan historien stadig påvirker os.

2422-452

Politisk filosofi i en verden af økonomi

TID: 11/11, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
Pris: 750 kr., studerende 375 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Hvad er formålet med at arbejde, hvad er kapitalismens formål, og hvordan bør vi udvikle kapitalismen? Hvordan bør mennesket forstå sig selv som et arbejdende, rationelt, sansende og affektivt væsen? Hvad er begrundelsen for at have et politisk fællesskab, og hvilken rolle bør ejendomsretten spille i det? Kom med på en gennemgang af nogle af de politiske filosofier, som med deres begreber og idéer de seneste 400 år har været særligt vigtige for vores moderne begreber om fællesskab, marked, rationalitet og arbejde.

- 11/11:** **Thomas Hobbes og John Locke.** Mathias Hein Jessen, ph.d. i idéhistorie og lektor, CBS
- 18/11:** **Georg Wilhelm Friedrich Hegel.** Morten Sørensen Thaning, lektor i filosofi, CBS
- 25/11:** **Adam Smith og Karl Marx.** Mathias Hein Jessen, ph.d. i idéhistorie og lektor, CBS
- 02/12:** **Max Weber.** Morten Sørensen Thaning, lektor i filosofi, CBS
- 09/12:** **Hannah Arendt og Elizabeth Anderson.** Benjamin Ask Popp-Madsen, postdoc, CBS

2422-266

Hartmut Rosa: Resonans – det nye mantra?

TID: 25/11, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Lone Hersted, lektor, Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet

Den tyske sociolog og politolog Hartmut Rosa er kendt for sin kritiske samtidssdiagnose og resonanstænkning. Resonansen er med til at give os liv, glæde, trivsel og mening med tilværelsen. Rosa påpeger i sit hovedværk, 'Resonans – en sociologi om forholdet til verden', at vi kan opleve resonans i kærlighedslivet, familielivet, i venskaber, på arbejdspladser, gennem frivilligt arbejde, i mødet med kunsten, i det politiske liv og, for nogles vedkommende, endog i religiøse sammenhænge. Han påpeger samtidig, at resonansen har trange kår i det senmoderne samfund. Vi vil denne aften få en introduktion til Hartmut Rosas samtidssdiagnose og resonanstænkning.

2422-395

Tænkepause: Penge

TID: 26/11, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Peter Løchte Jørgensen, professor i finansiering, Aarhus Universitet

Penge er ikke kun papir, men også småsten, sølv og fjer. Før vi gjorde alting op i kroner og øre, var penge et vidt begreb. Siden vi mennesker begyndte at handle med hinanden, har vi haft brug for noget at betale med og opbevare værdi i. Kom med på en spændende tur gennem pengenes historie, og hør om falskmøntnere, bitcoinpirater, bankkrak og bits – frem til i dag, hvor digitale blip på mobilen erstatter forrige generationers kolde kontanter. Mere end nogensinde før kræver penge tillid. Ellers fordufter formuerne.

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Snup en bid mad i kantinen

2422-201

Rundt om Spanien

TID: 26/11, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Tag med til Spanien. Vi tager en tur rundt om de mange spændende historier, som det store land på Den Iberiske Halvø gemmer på. Vi rejser tilbage i tid til den spanske borgerkrig fra 1936-1939 – en af de hårdeste og mest bitre konflikter i det 20. århundrede, der endte ud i fire årtiers diktatur under general Franco. Herefter dykker vi ned i den rige spanske kunsthistorie, hvor vi møder store kunstnere som fx El Greco, Velázquez og Goya. Endelig ser vi nutidens Spanien efter i sømmene og hører bl.a. om den aktuelle økonomiske og samfundsmæssige situation og om forholdet mellem de selvstyrende regioner og centralmagten.

- 26/11:** **Spansk kunst.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 03/12:** **Den spanske borgerkrig.** Svend Christian Rybner, forfatter og historiker
- 10/12:** **Spanien i dag.** Carsten Jacob Humlebæk, lektor i spanske samfundsforhold, CBS

2422-297

Når algoritmerne får magten over vores sind og samfund

TID: 16/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

Vi er på vej ind i et massesamfund, hvor der vil opstå en posthuman religion og et postdemokratisk samfund, der bygger på algoritmernes magt. For hvad vil det sige at være menneske, når algoritmerne opløser grænserne mellem dyr, mennesker og samfund? Og hvad betyder demokratiske valg, hvis algoritmerne ikke alene ved, hvordan alle vil stemme, men også vil være i stand til at forklare hvorfor? I det samfund vil al magt tilfalde den elite, der har ejerskab over algoritmerne og de supercomputere og softwareprogrammer, de producerer. De, der skabte de store tech-firmaer, anså oprindeligt dette fremtidssamfund for at være en utopi, der burde realiseres. Står vi ved cyberutopismens endeligt eller gennembrud?

2512-167

På kant med demokratiet

TID: 13/1, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Til trods for at demokratiet har vundet udbredelse siden den kolde krigs ophør, findes autoritære og totalitære tendenser stadig overalt i verden. En række lande har ondt i demokratiet, og helt fundamentale demokratiske spilleregler såsom frie valg, pluralisme og ytrings- og pressefrihed udfordres eller er allerede sat ud af spillet. Tag med på en indsigtfuld rejse til nogle af de stater i verden, der enten flirter med det ikke-demokratiske eller har taget springet fuldt ud. Hvad er baggrunden og status lige nu?

- 13/01: Orbáns Ungarn.** Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
- 20/01: Xi Jinpings Kina.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 27/01: Erdoğan Tyrkiet.** Deniz Serinci, cand.public. B og freelancejournalist
- 03/02: Khameneis Iran.** Misha Zand, cand.mag. og Iran-analytiker
- 10/02: Putins Rusland.** Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet

2512-051

Hvor er Kina på vej hen?

TID: 13/1, 5 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Med Kinas nye storpolitiske vægt og økonomiske betydning har vores syn på landet forandret sig radikalt. Fascinationen af Kina som et økonomisk vidunder er blevet erstattet af bekymringer om Kinas globale magtudøvelse. Samtidig sker der mange forandringer i Kina under præsident Xi Jinping. Der er lanceret en ny udenrigspolitik. Der føres stadig stærkere kontrol med civilsamfundet, kulturlivet og medierne. Og der gennemføres økonomiske reformer med fokus på digital innovation og grøn teknologi. Kom og hør mere om landet, der igen er på vej i en ny retning. Hvordan påvirker det os i Danmark og resten af verden?

- 13/01: Udenrigspolitik og diplomati.** Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet
- 20/01: Sikkerhedspolitik.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 27/01: Økonomi og politik.** Kjeld Erik Brødsgaard, professor i kinastudier, CBS
- 03/02: Teknologi og innovation.** Erik Wernberg-Tougaard, cand.merc.pol.
- 10/02: Klima, grøn omstilling og bæredygtighed.** Jørgen Delman, professor i kinastudier, Københavns Universitet

2512-050

Samfundsøkonomi og bæredygtig udvikling: Hvor skal pengene komme fra?

TID: 14/1, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient.adm. og professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

Forelæsningsrækken belyser centrale sammenhænge mellem den samfundsøkonomiske udvikling og belastningen af klimaet. Først diskuteres og afgrænses begrebet 'bæredygtig udvikling'. Desuden belyses de samfundsmæssige omkostninger af fordelings- og erhvervsmæssig karakter, der vil være forbundet med opnåelsen af en bæredygtig udvikling. I den efterfølgende forelæsning defineres 'råderummet i den økonomiske politik' som bestemt af de realøkonomiske forhold. Den afsluttende forelæsning forklarer, hvorledes en (stort set) uændret økonomisk politik fortsat belaster klimaet. Men er der råd til en forstærket klimapolitik?

- 14/01: Samfundsøkonomi og klima kan ikke adskilles: Hvordan omstiller vi til bæredygtig udvikling?**
- 21/01: Råderummet for den økonomiske politik er bestemt af de realøkonomiske forhold, ikke af statens budgetbalance**
- 28/01: Men hvor skal pengene komme fra?**

2512-011

Fra Jugoslavien til Vestbalkan

TID: 14/1, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Zlatko Jovanovic, ph.d. i historie, seniorprojektleder og analytiker, DEO

Få historien om Jugoslavien fra 1980'erne og frem til i dag. Forelæsningsrækken sætter fokus på både årsagerne til og konsekvenserne af landets sammenbrud og ser på de aktuelle udfordringer i dets efterfølgerstater. Vi starter i 1980'erne, hvor det multietniske Jugoslavien gik igennem en økonomisk, social og politisk krise. Dernæst gennemgår vi krigen i 1990'erne og begyndelsen af 2000'erne, ser på deres økonomiske, sociale og politiske konsekvenser og retter blikket mod opbygning af nye nationalstater og de problemer, denne proces skabte i hver af de syv nye stater. Vi dykker afslutningsvis ned i de aktuelle udfordringer i landene og ser på bl.a. deres nuværende forhold til hinanden og mulighed for EU-medlemskab.

- 14/01: Jugoslaviens sammenbrud**
21/01: Nationsbygning i de tidligere jugoslaviske lande
28/01: På vej mod EU?

2512-124

Magt og demokrati i Danmark

TID: 15/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hvordan står det egentlig til med det danske demokrati? Fra mange sider rejses bekymringer om demokratiets tilstand. Underminerer de sociale medier den demokratiske samtale? Er den politiske elite kommet for langt væk fra borgerne? Og er forvaltningen blevet politiseret, så fagligheden er presset? Disse og andre spørgsmål stiller vi skarpt på i denne forelæsningsrække. Forelæsningerne knytter an til 'Magtudredningen 2.0', som er et stort anlagt forskningsprojekt søsat af Folketinget. Projektet skal undersøge det danske demokratis tilstand, og hvordan det har udviklet sig i de seneste årtier. Vær med, når nogle af landets dygtigste forskere sætter fokus på det danske demokratis tilstand.

- 15/01: Magt, ministre og embedsmænd.** Jørgen Grønnegård Christensen, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
22/01: Medierne og politikerne. Christoffer Green-Pedersen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
29/01: Lobbyisme og indflydelse. Anne Skorkjær Binderkrantz, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
05/02: Vælgernes adfærd og tilliden til politikerne. Rune Stubager, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
12/02: Samfundskontrakten og politikernes dilemma. Lene Holm Pedersen, professor, Institut for Statskundskab og forskningsleder på VIVE
19/02: Sociale medier og demokrati. Michael Bang Petersen, professor i statskundskab, Aarhus

2512-013

Indblik i Europa

TID: 15/1, 7 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Hvor godt kender du de enkelte lande i Europa? Hvad er der sket i Storbritannien efter Brexit? Hvilken rolle spiller mafiaen i dagens Italien? Kan Frankrig forene en plads i et nyt Europa med sin gamle selvforestilling om unik fransk 'grandeur'? Hvordan står det til i de 'nye' lande i Central- og Østeuropa? Og kan Tyskland redde det europæiske projekt uden at gå på kompromis med sin egen befolkning? Europa er som kontinent rigt på mangfoldighed. Der er mange geografiske, sproglige, økonomiske, politiske, religiøse og kulturelle forskelle landene imellem – og internt i de enkelte lande. Europa handler både om det politiske Europa, der fylder i medierne, men også om et rigt kulturliv og et idéhistorisk fællesskab. Tag med på en rejse gennem Europa, og få indblik i landenes nyere historie og aktuelle virkelighed.

- 15/01: Tyskland.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
22/01: Storbritannien. Ole Helmersen, lektor emeritus i engelsk, CBS
29/01: Østeuropa. Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
05/02: Italien. Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
12/02: Frankrig. Jørn Boisen, lektor i fransk, Københavns Universitet
19/02: Spanien. Svend Christian Rybner, forfatter og historiker
26/02: Tyrkiet. Mathias Findalen, historiker og forfatter

2512-064

Krig og det moderne samfund

TID: 20/1, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
UNDERVISER: Lars Bo Kaspersen, professor i statskundskab, CBS
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Krig synes at træde ind i vores dagligdag som en 'normalitet' efter 2. verdenskrigs afslutning og adskillige årtier uden krig. Størstedelen af de nulevende generationer i Danmark såvel som resten af Europa har meget lidt viden om og erfaring med krig. Krig er ellers den mest konstante faktor i menneskets historie, som også afspejler den tidsperiode, hvori den foregår. Krigens karakter er bestemt af den dominerende teknologiske og økonomiske struktur. Befolkningens moral, værdier og kultur er afgørende for, hvilke krige der kan føres. Hør om, hvorledes krig i det 20. og 21. århundrede er den væsentligste drivkraft i de store strukturelle forandringer, der har fundet sted.

- 20/01: Hvad er krig? Hvordan kan vi forstå krig og krigens logik?**
27/01: Den moderne krigs fremvækst – 'total krig' og samfundets massemobilisering
03/02: Krig og velfærdsstat
10/02: Krig, teknologi og samfund
17/02: Krig, kunst og litteratur
24/02: Krigens fremtid – samfundets fremtid

2512-105

At kigge ud i fremtiden – krystalkugler, beregningsmodeller og virkelighed

TID: 20/1, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Vi bombarderes med prognoser, der handler om den fremtidige samfundsudvikling. Inden for de fleste fagområder anvender man beregningsmodeller som grundlag for forudsigelser, der også kaldes fremskrivninger eller prognoser. Forudsigelserne rammer sjældent plet – og i visse tilfælde rammer de ikke engang skiven. Helt galt gik det eksempelvis, da den seneste finanskriserystede verdensøkonomien. Kun et fåtal af fagøkonomer havde før 2007 forudsagt, at en krise var rundt om hjørnet. COVID-19-epidemien dukkede op ud af den blå luft, og både epidemi eksperter og beslutningstagere famlede sig frem i ukendt terræn. Forelæsningsrækken belyser, i hvilken grad det er muligt at forudsige fremtidens virkelighed inden for emnerne folkesundhed, samfundsøkonomi, klima og bæredygtig udvikling.

20/01: Krydsfeltet mellem ideologi, model og virkelighed.

Lars Tønder, professor i statskundskab, Københavns Universitet

27/01: Nye pandemier – forudsigelse, konsekvenser og forebyggelse.

Lone Simonsen, professor i folkesundhedsvidenskab og leder af PandemiX Center, Roskilde Universitet

03/02: Samfundsøkonomi og vækst – kan det fortsætte?

Jesperen, dr.scient.adm. og professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

10/02: Kan klimaet forudsiges ud fra fysikkens love?

Jens Hesselbjerg Christensen, professor i is, klima og geofysik, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

17/02: Bæredygtig udvikling – mellem vision og handling.

Lars Josephsen, cand.scient., master of public policy

2512-268

Indblik i Latinamerika

TID: 23/1, 4 torsdage, kl. 17:15-19:00. NB: Ingen undervisning 6/2
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Latinamerika er præget af store økonomiske og sociale udfordringer med bl.a. høj inflation, udbredt korruption og stor ulighed mellem rig og fattig. Selvom mange lande oplevede fremskridt i starten af det 21. århundrede, synes disse nu at være på retur. Samtidig har kontinentet gennem mange år set en demokratisk tilbagegang. Vi tager på rundtur til en række latinamerikanske lande og tager temperaturen på den aktuelle sociale, økonomiske og politiske virkelighed. Hvad er status lige nu, og hvad er perspektiverne for fremtiden?

23/01: Brasilien. Marie Kolling, seniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier

30/01: Columbia. Line Jespersgaard Jakobsen, postdoc, Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, Roskilde Universitet

13/02: Argentina. Carlos Salas Lind, ekstern lektor i international politik og økonomi, CBS

20/02: Chile. Alexander Ulrich Thygesen, ph.d.-studerende, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet

2512-241

AI mellem fornuft og følelse

TID: 27/1, 3 mandage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

AI (kunstig intelligens) har ramt hele verden, og brugerne er begejstrede. Teknologien har spredt sig med lynets hast og hurtigere end noget tidligere fænomen på internettet. Forelæsningsrækken afmystificerer AI og giver masser af eksempler på, hvordan teknologien kan hjælpe virksomheder og det offentlige med sagsbehandling, HR-opgaver, diagnostik, kommunikation, læring og meget andet. Derudover handler den også om vigtigheden af regulering, der ikke må være så hård, at vi bremser EU-landenes muligheder for at skabe konkurrencedygtige AI-baserede virksomheder og dermed overlader initiativet til andre. Hvad gemmer der sig i 'den sorte boks', og hvordan skal vi høste fordelene, samt håndtere ulemperne og misbrug?

27/01: AI – den store revolution. Jan Damsgaard, cand.scient. i datalogi, ph.d. og professor på Institut for Digitalisering, CBS

03/02: AI, læring og uddannelse. Sine Zambach, ph.d. i computer science og adjunkt på Institut for Digitalisering, CBS

10/02: AI, healthcare, and the public sector (på engelsk). Rony Medaglia, professor MSO på Institut for Digitalisering, CBS

2512-099

Tyrkiet – landet mellem øst og vest

TID: 17/2, 3 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Europa og Asien. Sekularisme og islam. Land og by. Nationalisme og minoriteter. Modsætningerne er mange i det moderne Tyrkiet. Tag med, når vi går i dybden med en række centrale aspekter af tyrkisk historie, politik, samfundsforhold og kultur. Først kigger vi nærmere på Det Osmanniske Riges sammenbrud og fødslen af det moderne Tyrkiet under ledelse af landsfaderen Mustafa Kemal Atatürk. Efterfølgende retter vi blikket mod det store kurdiske mindretal og deres historie og rolle i det tyrkiske samfund. Til slut sætter vi fokus på Tyrkiet de seneste ca. 20 år under Recep Tayyip Erdoğans ledelse – en kontroversiel politiker, som splitter den tyrkiske befolkning.

17/02: Fra Det Osmanniske Rige til den tyrkiske republik.

Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

24/02: Kurderne i Tyrkiet. Deniz Serinci, cand.public. B og freelance-journalist

03/03: Tyrkiet under Erdoğan. Mathias Findalen, historiker og forfatter

Gå på Folkeuniversitetet
i dagtimerne

HOLD ØJE MED MARKERINGERNE
I PROGRAMMET

2512-240

Latineuropa nu

— **TID:** 17/2, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Tag med, når vi går tæt på den aktuelle politiske og samfundsmæssige situation i de latineuropæiske lande med baggrund i den historiske udvikling. I Spanien og Portugal fejrer man i 2024 og 2025 50-årene for diktaturernes fald. Der er dog stadig store sociale og politiske spændinger på Den Iberiske Halvø, hvor finanskrisen i 2008 gav langvarige efterdønninger. Samtidig er især Spanien præget af regionale selvstændighedsbevægelser. I Frankrig har Marine Le Pen og Rassemblement National haft vind i sejlene, mens Italiens demokrati ligeledes er præget af karismatiske højrefløjspolitikere. Siden de store politiske korruptionsskandaler har landet ikke formået at skabe en egentlig politisk kultur – ikke ud over populismen i hvert fald.

17/02: Italien. Alberte Bové Rud, ph.d.-studerende, Dansk Institut for Internationale Studier
24/02: Spanien. Carsten Jacob Humlebæk, lektor i spanske samfundsforhold, CBS
03/03: Portugal. Britta Thomsen, cand.mag. og fhv. adjungeret professor, CBS
10/03: Frankrig. Mette Zølner, professor i interkulturelle studier, Aarhus Universitet

2512-191

Forstå din verden

— **TID:** 20/2, 6 torsdage, kl. 17.15-19.00. 10/4 dog kl. 17.30-19.15. NB: Ingen undervisning 27/3
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives, og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken viden bringer os nærmere en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener, er vigtigst for at forstå verden i dag.

20/02: USA. Rasmus Sinding Søndergaard, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
27/02: Europa og EU. Morten Rasmussen, lektor i historie, Københavns Universitet
06/03: Mellemøsten og Nordafrika. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
13/03: Asien. Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
20/03: Rusland og Østeuropa. Jonas Gejl Kaas, adjunkt i strategi og krigsstudier, Forsvarsakademiet
03/04: Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet
10/04: Latinamerika (17.30-19.15). Mogens Pedersen, forhenværende ambassadør i Bolivia og Colombia.

2512-002

Myten om den danske model

— **TID:** 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi, CBS

Intet begreb er mere anvendt og mere omtvistet end 'den danske model'. Det bruges af alle, regeringer såvel som alle parter på det private og det offentlige arbejdsmarked, især når de varetager deres egne interesser i konflikt med andre. I forelæsningen beskriver Ove K. Pedersen modellens historie og baggrund, og viser, hvordan parternes selvstændighed i 125 år har været indlejret i det politiske system, men også i stigende grad er blevet en del af samme. Vi gennemgår også, hvordan selve begrebet har ændret sig over tid, men opstod i en bestemt historisk kontekst, ligesom andre begreber om nationale modeller rundtomkring i den vestlige verden.

2512-189

Store sociologer

— **TID:** 26/2, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hvordan kommer magt til udtryk i det moderne samfund? Hvad forstår vi ved begrebet normalitet? Og hvorfor føler vi danskere os særligt stolte, når herrelandsholdet klarer sig godt til EM? Svaret skal findes i sociologien, som stræber efter at afdække de mange aspekter af menneskelig social adfærd – individ, gruppe, organisation og samfund. Sociologien rummer nøglen til at undersøge og tydeliggøre de førnævnte spørgsmål – samt utroligt mange andre. Få indblik i centrale sociologiske problemstillinger og ikke mindst de bærende teorier bag.

26/02: Pierre Bourdieu. Lisanne Wilken, lektor i europastudier, Aarhus Universitet
05/03: Michel Foucault. Jens Erik Kristensen, lektor i pædagogik og idéhistorie, Aarhus Universitet
12/03: Jürgen Habermas. Heine Andersen, professor emeritus i sociologi, Københavns Universitet
19/03: Niklas Luhmann. Lars Qvortrup, professor emeritus i uddannelsesvidenskab ved DPU, Aarhus Universitet
26/03: Axel Honneth. Simon Laumann Jørgensen, lektor i statskundskab, Aalborg Universitet
02/04: Zygmunt Bauman. Poul Poder, lektor i sociologi, Københavns Universitet

Weekendophold
 på Sandbjerg Gods

DYK NED I SØNDERJYLLANDS HISTORIE. SE SIDE 79

2512-155

Indien – politik, potentiale og paradokser

TID: 27/2, 5 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVERS: Kunal Singla, cand.merc.jur., stifter og CEO, COBO Consult, fhv. chef for Dansk Industris kontor i Indien

Indien accelererer for alvor i disse år og er på vej til at blive den tredjestørste økonomi globalt. Landet er blevet en politisk magtfaktor internationalt, og globale erhvervsledere står pludselig i kø for at lave aftaler med landet, som mange ikke tog seriøst indtil for få siden. I denne forelæsningsrække graver vi dybere i det gigantiske mangfoldige lands politik, potentiale og paradokser. Kunal Singla er dansk-inder og var i en årrække chef for Dansk Industris kontor i Indien. Gennem forløbet vil han give indsigt og data fra de bonede gulve, nyopførte fabrikshaller og ikke mindst fra den tætte trafik og varme i megabyen Mumbai.

27/02: Det moderne pluralistiske Indien.

06/03: Indiens udenrigspolitik historisk og frem til nu

13/03: Indiens parlamentsvalg i 2024

– betydninger af verdens største valg

20/03: Indiens boomende økonomi – et kig ned i vækstmotoren og perspektivering globalt

27/03: 'Global India' – Indiens diaspora globalt og i Danmark

2512-129

Eftermiddage i Kulturhuset Islands Brygge: Alt hvad du bør vide om verdenssituationen

TID: 5/3, 6 onsdage, kl. 13.00-14.45

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

STED: Kulturhuset Islands Brygge, Koncertsalen, Islands Brygge 18

Hvordan ser det politiske landskab ud i USA efter valget? Hvad er Kinas udenrigspolitiske ambitioner? Kan vi gøre noget ved klimaudfordringerne? Kan Ukraine vinde krigen imod Rusland? Truer konflikten mellem Israel og palæstinenserne med at destabilisere hele Mellemøsten? Og hvad er status på demokratiets aktuelle kriser? I disse tider hober de store globale og udenrigspolitiske problemstillinger sig op. Men hvad er egentlig op og ned på verdenssituationen lige nu? Vi har inviteret seks eksperter til at give os en status på tidens store udfordringer og gøre os klogere på fremtidsperspektiverne.

05/03: Israel, Palæstina og det øvrige Mellemøsten – status efter krigen i Gaza. Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

12/03: Hvor står USA efter præsidentvalget? Rasmus Sinding Søndergaard, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

19/03: De europæiske demokratier under pres fra højrenationale og populistiske bevægelser. Alberte Bové Rud, ph.d.-studerende, Dansk Institut for Internationale Studier

26/03: Kinas opstigning som global stormagt. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

02/04: Klimaforandringerne – hvad er status på klimaets tilstand? Jesper Theilgaard, meteorolog, stifter af klimaformidling.dk og tidl. vært på DR

09/04: Et nyt jerntæppe gennem Europa? Europæisk sikkerhedspolitik lige nu. Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet, og professor, Center for War Studies,

2512-242

Fremtidens sundhedsvæsen mellem standardisering og sundhedsprofessionel dømmekraft

TID: 10/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERS: Kirstine Zinck Pedersen, lektor, CBS

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

I de seneste to årtier er det blevet almindeligt accepteret, at man bedst kan opnå kvalitet, patientsikkerhed og fejlhåndtering i sundhedsorganisationer ved at anvende industrielle sikkerhedsteknologier og metoder. Denne strategi har ikke givet det forventede resultat. Tidligere forstod man medicin som en praktisk viden, og selvom man i dag taler om evidensbaseret medicin, er forholdet mellem patient og læge stadig baseret på et lægefagligt skøn baseret på patientens individuelle sygdomshistorie. Denne aften vil lektor i sundhedsvæsenets organisering Kirstine Zinck Pedersen give sit bud på, hvordan man bør finde en balance mellem standardisering og sundhedsprofessionel skønspraksis i fremtidens sundhedsvæsen.

2512-239

Konkurrencestaten 2025: Status og fremtid

TID: 17/3, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERS: Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi, CBS

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

I 'Konkurrencestaten' fra 2011 beskrev Ove Kaj Pedersen, hvordan Danmarks velfærdsmodel har udviklet sig for at imødegå international konkurrence. Det skabte debat om effektiviseringer og borgernes rolle. Denne aften, med blikket rettet mod 2025, adresserer Pedersen kritikken ved at argumentere for, at konkurrencestaten udvikler, snarere end modarbejder, velfærdsstaten. Han påpeger en værdi- og idékrise, der truer nationens tryghed og velstand, og understreger nødvendigheden af at løse denne krise for at bevare Danmarks position i en globaliseret verden.

2512-244

Desinformation som sikkerhedspolitisk våben

TID: 19/3, 1 onsdag, kl. 17:15-19:00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Jeanette Serritzlev, militæranalytiker, Center for Værnsfælles Operationer, Forsvarsakademiet

Denne forelæsning handler om desinformation, og hvordan det kan bruges som et sikkerhedspolitisk våben. Det er ikke noget nyt fænomen, men moderne teknologi betyder, at desinformation og propaganda har fået en helt anden rolle i dag. Det gælder ikke kun i moderne krig, men også under tærsklen til væbnet konflikt; nemlig som led i såkaldt hybrid krigsførelse. Vi skal primært beskæftige os med russisk anvendelse af desinformation. Det kan være i forsøget på at underminere støtten til Ukraine eller som forsøg på at påvirke demokratiske valg handlinger. Endelig vil forelæsningen også komme ind på, hvad udviklingen inden for kunstig intelligens betyder i relation til desinformation. Det bliver konstant lettere at lave falsk indhold, der ser realistisk ud. Hvad betyder det for, hvad vi kan tro på?

2512-237

Thomas Piketty og den økonomiske ulighed

TID: 24/3, 1 mandag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Rune Møller Stahl, adjunkt ved Centre for Business and Development Studies, CBS

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

I lang tid blev ulighed betragtet som et overstået problem i vores del af verden. Men det sidste årti er den økonomiske ulighed rykket ind som et helt centralt emne i den politiske debat. Den mest centrale figur i denne udvikling er den franske økonom Thomas Piketty. Foredraget gennemgår Pikettys ambitiøse forsøg på at skabe en forståelse af det globale samspil mellem økonomisk og politisk magt, der har præget ulighedens historie gennem de seneste 200-300 år og diskuterer, hvorfor Pikettys forskning har fået så stor gennemslagskraft i vores tid. Rune Møller Stahl er forsker i politisk økonomi på CBS og beskæftiger sig med samspillet mellem kapitalisme, ulighed og demokrati.

2512-100

Rundt om Italien

TID: 22/4, 3 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Det moderne Italien gemmer på mange spændende fortællinger. Vi dykker ned i Italiens historie, der siden samlingen i anden halvdel af 1800-tallet har været begivenhedsrig, omfuldt og fuld af markante personligheder som Mussolini og Berlusconi. Italien har trods efterkrigstidens mange politiske kriser været et vigtigt kerneland i den europæiske integrationsproces frem til i dag, hvor forskellige populistiske og euroskeptiske bevægelser imidlertid har set dagens lys. Hør også om, hvad det særegne ved den italienske mafia er, hvilken rolle den spiller i dag, og hvordan den har tilpasset sig skiftende samfundsforhold og -struktur. Vi skal også forbi det store lærred med en overflyvning af italiensk filmhistorie.

22/04: Italiens moderne historie – fra samlingen til i dag. Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet

29/04: Italiensk filmkunst. Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket

06/05: Den italienske mafia. Thomas Harder, cand.mag. i italiensk og historie, forfatter og oversætter

2512-163

Island

TID: 23/4, 4 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Island fascinerer med sine vulkaner, sine blodige sagaer og sin storslåede natur. Både Islands samfund, natur, kultur og historie gør stort indtryk på alle, der kommer i berøring med øen ude i det barske Atlanterhav. Island er den helt rette blanding af tradition og forandring. Hvordan er Island opstået, og hvorfor er Island et helt specielt sted på Jorden? Hvordan afspejler landets udvikling sig i moderne forfattere som Hallgrímur Helgason, Sjórn og Jón Kalman Stefánsson? Hvad er det, der er så særligt ved Islands natur og fugleliv?

23/04: Island dengang og i dag. Fra vikinger til pengespekulanter.

Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island

30/04: Islands politiske og økonomiske forhold. Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island

07/05: Islands natur og fugle. Ib Krag Petersen, seniorrådgiver, Aarhus Universitet

14/05: Nyere islandsk litteratur. Kim Lembek, cand.mag. i dansk og islandsk

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

Vær med i efteråret, når det traditionsrige Vov at vide! præsenterer nogle af landets mest excellente forskere. På én aften vil du komme vidt omkring i den fascinerende forskning, når forskerne fortæller om deres originale projekter. Læs mere på de følgende sider.

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND

Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til deres projekter til gavn for samfundet som helhed.

Mød fire Sapere Aude-forskningsledere, som hver især udøver banebrydende forskning.

Ved at 'støvsuge' såkaldt miljø-DNA fra luften er det muligt at finde ud af, hvilke dyrearter der findes i et område. Tidligere har biolog **Kristine Bohmann** vist, at det med denne metode er muligt at kortlægge både pattedyr, fugle, frøer og krybdyr, og med sit nye projekt vil hun udvikle metoder til at inkludere insekter.

Kriminalforsorgen er under pres med mangel på fængselsbetjente og nogle indsatte, der skaber udfordringer for ro og sikkerhed. **Julie Laursen** vil undersøge, hvordan strukturelle udfordringer og enkelte grupper af indsatte udfordrer Kriminalforsorgens værdier om åbenhed, normalitet og resocialisering.

Julia Kirch Kirkegaard undersøger, hvordan forventninger til vores teknologiske fremtid kan være med til at forme virkeligheden. Det gør hun med udgangspunkt i Power-to-X og undersøger, hvordan forskellige former for ekspertise farver vores syn på denne energiform.

Hvordan kan kemikalier i vores miljø påvirke amning og børns helbred? **Amalie Timmermann** undersøger samspillet mellem PFAS-eksponering, amning og børns immunfunktion via biologiske målinger og spørgeskemadata fra mødre og deres børn.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

— **TID:** 5/11, tirsdag, kl. 19.00-21.05

PRIS: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen

STED: AU Campus Emdrup, Festsalen, bygning A, Tuborgvej 164, 2400 København NV

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver nedslag i en række vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

- 19.00: Velkomst** ved Danmarks Frie Forskningsfond og Line Friis Frederiksen, biolog og videnskabsjournalist
- 19.05: Kortlægning af biodiversitet gennem luftbåret DNA.** Kristine Bohmann, lektor i biologi, Københavns Universitet
- 19.20: Hvordan spiller ekspertise ind i vores forventninger til Power-to-X?** Julia Kirch Kirkegaard, lektor i økonomisk sociologi, Danmarks Tekniske Universitet
- 19.35: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Kristine Bohmann og Julia Kirch Kirkegaard
- 19.55: Pause med vin**
- 20.15: Orden og sikkerhed i danske fængsler.** Julie Laursen, lektor i kriminologi, Københavns Universitet
- 20.30: Amning og miljøkemikalier. Kan og bør alle mødre amme?** Amalie Timmermann, lektor i miljøepidemiologi, Syddansk Universitet
- 20.45: Forskersamtale.** Line Friis Frederiksen i samtale med Julie Laursen og Amalie Timmermann
- 21.05: Tak for i aften**

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence
- Uddeler hvert år ca. 1,9 mia. kr. til forskning
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på: [LinkedIn](#)

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2422-003

Kreativitet og livskvalitet i arbejdet

— **TID:** 2/9, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Vi mennesker ser ud til at være skabt til at skabe. Hele den menneskeskabte verden – dvs. kulturen i bredeste forstand – er, ja, skabt af mennesker. Omfattende forskning peger på, at kreativ aktivitet – ud over at være livsbekræftende i sig selv – er både afstressende og inspirerende. Når man skaber noget, gør en forskel for nogen, får noget fra hånden, kan man næsten ikke undgå at opleve, at man lever. På måder, der samtidig giver ro i sindet, giver livsmod og inspiration til alt muligt. Denne forelæsningsrække præsenterer nogle af de vigtigste indsigter fra kreativitetsforskningen og viser, hvorledes man kan berige sin egen hverdag og arbejdslivet ved at gøre brug af dem.

02/09: Kreativitet, livskvalitet og lærende organisationer

– **et overblik.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

09/09: Kreativitet, krop og musikalitet. Jørgen Lyhne, cand.psych.

16/09: Kreativitet i relation til beslutningstagning, mestring og sundhed på arbejdspladsen. Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

23/09: Kreativitet og flow i arbejdslivet. Frans Ørsted Andersen, lektor, ph.d. i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet

30/09: Kreativitet i evaluering og forskning. Tatiana Chemi, lektor ved Aalborg Universitet, ekspert i kunstnerisk kreativitet, æstetiske læreprocesser og kreative lærings- og undervisningsformer

2422-015

Den retoriske værktøjskasse

— **TID:** 2/9, 6 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

De fleste kender det. Argumenterne snubler over hinanden, og ordene kommer ikke ud over rampen. Formidlingens kunst er mere end overlevering af viden. Men hvordan mestrer man formidling, der fænger? Bliv klogere på alt fra kropssprogets indflydelse på kommunikationen til den gode argumentations grundtrin, når vi åbner op for en værktøjskasse fuld af retoriske hjælpemidler. Vi sætter fokus på, hvad forberedelse gør for din præsentation, hvordan din tekst bliver levende, stemmeføring i mundtlige præsentationer og fortællinger, der gør en forskel. Få et grundigt indblik i kommunikationens forskellige facetter og en række konkrete redskaber til at blive en bedre kommunikator.

02/09: Introduktion til retorikkens verden. Ida Borch, kommunikationsrådgiver, Orator, og ekstern lektor i kommunikation, CBS

09/09: Retorisk argumentation. Ida Borch, kommunikationsrådgiver, Orator, og ekstern lektor i kommunikation, CBS

16/09: Forberedelse, der fremmer dit nærvær. Nikolaj Ottosen-Støtt, chefredor, partner og medejer, Retorikfirmaet

23/09: Kropssprogets betydning – om præsentation, stemmebrug og nervøsitet. Nikolaj Ottosen-Støtt, chefredor, partner og medejer, Retorikfirmaet

30/09: Skriv levende – brug sproget. Mikkel Hvid, journalist, cand.mag. i dansk

07/10: Fortællinger, der gør en forskel. Hanne Smith Pedersen, cand.mag. i retorik og musik, ekstern lektor, Københavns Universitet

FÅ VIDEN HJEM I STUEN. SE SIDE 8-9

Vi byder på gratis
livstreamede forelæsninger

2422-128

Sådan arbejder du strategisk med sociale medier

— **TID:** 5/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Nadia Nikolajeva, digital rådgiver

Den tid, hvor dine følgere så alle opdateringer på sociale medier, er forbi. Mængden af indhold er enorm, og der er meget støj, man som virksomhed eller organisation skal trænge igennem. Det stiller store krav til indholdet. Men hvad virker egentlig på sociale medier? Med en indholdsstrategi får man fat om roden af de sociale medier: Hvad er formålet, hvor kan vi være relevante, og hvordan kan vi levere godt indhold? Bliv introduceret til, hvordan du arbejder strategisk med dit indhold på sociale medier. Cases, teorier og modeller kommer i spil og gør dig i stand til at forstå og anvende sociale medier i praksis.

2422-205

Medmenneskelighed – styrk personlig udvikling og en bæredygtig arbejdskultur

— **TID:** 5/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Pia Orloff Houmark, chefkonsulent i ledelse og organisation, Center for HR og Uddannelse, Region Hovedstaden, og Amanda Houmark-Ørsøe, cand.mag. i filosofi og master i teologi, konsulent, Mobilize

Medmenneskelighed eller compassion har de seneste par år fået medvind som et centralt tema og en afgørende disciplin i arbejdslivet. Medmenneskelighed er et fundamentalt element i alt arbejde med mennesker, idet det indebærer en fagligt reflekteret og evidensbaseret tilgang til at navigere i relationer – også når det er svært. Gennem udøvelsen af omsorg viser ledere og medarbejdere ikke blot interesse for hinandens trivsel, men skaber også et miljø, hvor tillid og samarbejde blomstrer. Lær at navigere i at gøre svære ting på en medmenneskelig måde, der både styrker din individuelle udvikling og en sund og bæredygtig arbejdskultur.

2422-308

Den effektive rådgiver

— **TID:** 6/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Helle Petersen, ph.d. i forandringskommunikation og master i organisationspsykologi

Hvem kender ikke oplevelsen af at stå forundret og frustreret tilbage efter en rådgivning? Dit input var fagligt vigtigt, men hvad var det, der gjorde, at kunden ikke virkede engageret og måske heller aldrig kommer til at følge dine råd? Få inspiration, viden og værktøjer til at gøre en forskel som rådgiver, uanset om du rådgiver inden for jura, økonomi, IT, kommunikation, HR eller noget helt sjette. Få gode råd til, hvordan du skærper din gennemslagskraft, så du bliver hørt, og din rådgivning virker både strategisk, retorisk og psykologisk.

2422-016

Handlemod

— **TID:** 6/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Peter Laut Matzen, cand.mag. i lærings- og forandringsprocesser

Hver gang vi står over for noget nyt og ukendt, banker hjertet lidt tungere, og tankerne fortæller dig, at du skal blive, hvor du er. Det er helt alment og naturligt. Men det får os ofte til at blive, hvor vi er, selvom det giver mere mening at gøre noget andet. Du oplever det måske, når du overvejer at springe ud som selvstændig eller søge nyt job, eller når du skal sige nej til arbejdsopgaver. Handlemod er evnen til at handle på trods af usikkerhed og utryghed. Med afsæt i teorier om bl.a. forandrings- og læringsprocesser samt cases stiller vi denne dag skarpt på, hvad der hindrer os i at tage nye skridt, og hvilke strategier du kan bruge til at handle. Vi vil bl.a. arbejde med sårbarhed og mod, motivation og naturlig modstand mod forandringer.

2422-206

Flow og fokus – start en skabende proces i fællesskab

— **TID:** 6/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISERE: Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Bahnsen, uddannet MBSR-lærer

På kurset introducerer vi til den nyeste forskning inden for mental sundhed og viser, hvordan mindfulness, kunst og kreativitet kan være effektive redskaber til at skabe mere arbejdsglæde, workflow, trivsel og dermed mindre stress i din hverdag. Samtidig giver kurset redskaber til at håndtere forandringer i arbejdslivet. Både mindfulness og kreativ praksis faciliterer selvforglemmelse og fordybelse og sætter en ramme, der kan skabe rum for nærvær og virkelyst. Undervisningen indledes med korte teoretiske oplæg fra begge undervisere, som tager udgangspunkt i den seneste forskning. Herefter guides der til enkle mindfulnessøvelser inden den kreative øvelse sættes i gang.

2422-348

Privatøkonomi for begyndere

— **TID:** 7/10, 1 mandag, kl. 17.15-20.15
PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.
UNDERVISER: Desirée Ballegaard, cand.merc.aud., finansiel rådgiver og stifter af Boovot

I de tider, vi lever i, med store udsving og mange usikre faktorer, der kan gøre hverdagslivet til en økonomisk udfordring, er det vigtigere end nogensinde før at få lagt fundamentet for en sund økonomi og opnå værktøjerne til økonomisk frihed. Få fjernet unødvendige bekymringer og stress omkring din økonomi og din økonomiske fremtid, og tilrettelæg din økonomi, så den understøtter dine mål, drømme og ønsker. Lær på en forståelig og overskuelig måde alt det, du ikke lærte i skolen eller fik med hjemmefra om økonomi. Du kan se frem til emner som: boligkøb som førstegangskøber, opsparing og investering, at arbejde med forskellige tidshorisonter, budgetplanlægning med henblik på frihed, optimering af aktiv såvel som passiv indkomst og skatteoptimering.

2422-527

Psykisk arbejdsmiljø og trivsel. Viden og værktøjer til en bedre arbejdsplads

— **TID:** 21/10, 1 mandag, kl. 17:15-19:00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISERE: Johan Simonsen Abildgaard, lektor, CBS, og Thomas Clausen, seniorforsker, Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Langt de fleste ledere og medarbejdere ønsker at forbedre arbejdspladsens arbejdsmiljø. Det er dog lettere sagt end gjort. Denne aften kan du få et bud på, hvordan man konkret kan styrke arbejdsmiljøet og dermed skabe en positiv spiral for trivsel og opgaveløsning på arbejdspladsen. Underviserne præsenterer centrale forståelser og definitioner af psykisk arbejdsmiljø og kommer med eksempler fra mange års samarbejde med både offentlige og private arbejdspladser.

2422-022

Alt hvad du bør vide om det gode arbejdsliv

— **TID:** 22/10, 5 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Vi bruger en stor del af vores vågne timer på vores job, og for de fleste af os handler arbejdet om mere end blot at tjene til føden. Samtidig er grænsen mellem arbejdsliv og privatliv flydende, og mange tager arbejdet med hjem både mentalt og fysisk. På flere måder fylder vores arbejde i vores liv. Vi lægger meget energi i det, og vi får energi af det. Det betyder, at vi stiller høje krav til vores egen udvikling og præstationer i arbejdslivet. Forelæsningsrækken stiller skarpt på det gode arbejdsliv fra forskellige perspektiver og ser på, hvordan du kan skabe mere glæde og trivsel i dit daglige arbejde.

- 22/10: Mening i arbejdslivet – hvad er det, og hvordan får man mere af det?** Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet
- 29/10: Hjernen i arbejdslivet.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 05/11: Stress i arbejdslivet.** Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych. aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisor godkendt i ledelse og organisation
- 12/11: Konfliktløsning i arbejdslivet.** Finn Sten Jakobsen, lektor i strategi og økonomistyring, Aarhus Universitet
- 19/11: Balance i arbejds- og privatlivet.** Eva Borgen Paulsen, cand.psych., psykolog, Borgen Psykologi

Læge og billedkunstner Lærke Egefjord underviser i krydsfeltet mellem arbejdsliv, sundhed og kreativitet. Mød hende bl.a. i 'Alt hvad du bør vide om det gode arbejdsliv'. Se ovenfor. Se også hold side 32, 41 og 44.

2422-126

Konstruktive konflikter

— **TID:** 24/10, 1 torsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Gitte Svanholm, master i organisationspsykologi, ledelseskonsulent, Svanholm Coaching

Konflikter er helt naturlige i et moderne arbejdsliv, hvor vi skal samarbejde og navigere i konstant forandring. Lær at analysere og håndtere konflikterne konstruktivt, så de ikke dræner en masse god energi hos dig og dine kollegaer. På denne aften får du vigtig viden om konflikter og kommunikation, så du kan sikre effektivitet, trivsel og tillidsfulde relationer på din arbejdsplads.

2422-083

Kroppens sprog i professionel praksis

— **TID:** 24/10, 1 torsdag, kl. 17:30-21:00
PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.
UNDERVISER: Helle Winther, ph.d. og lektor i bevægelsespsykologi, Københavns Universitet

Kroppens sprog har stor betydning for autenticitet, nærvær, empati, lederskab, relationskompetence og krisehåndtering i professionel praksis. Bevægelse og kropssprog er vores primære sprog. Ordenes strøm kan stoppes, men kroppen er altid i bevægelse – altid kommunikerende. Alligevel er kroppen, og ikke mindst bevægelsen, overset i psykologien. Gennem et kalejdoskop af forskningsbaseret teori og praksisnære fortællinger dykker vi denne aften ned i kropslighedens, sanselighedens og personlighedens betydning for professionel kommunikation. Hør, hvordan kroppens sprog kan bruges i undervisning, supervision og personlig udvikling i mangfoldige kontekster.

2422-207

Styrk dine relationer med positiv kommunikation

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVERS: Rikke Dinnetz, cand.mag. i kommunikation, journalist og forfatter

Positiv kommunikation skaber positive relationer. Og når vi kommunikerer positivt, styrker vi trivslen både privat og i arbejdslivet. Dertil kommer, at vi med positiv kommunikation og positive relationer styrker vores læring, præstationer og helbred. Dagen lang kommunikerer vi med ord, kropssprog og stemmeføring, og den måde, vi kommunikerer på, påvirker vores relationer, selvværd, selvtillid, følelser, engagement og dermed også vores trivsel og grad af robusthed. På workshoppen kommer det blandt andet til at handle om, hvad positiv kommunikation er, og hvilken effekt det har, såvel som positive kommunikationsværktøjer, der styrker relationer og trivsel, så du på én gang bliver tydelig, klar og ligeværdig i din kommunikation.

2422-018

God grammatik

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVERS: Richard Madsen, ph.d. i statistisk sprogvidenskab, freelance sprogkonsulent

God kommunikation bygger på korrekt sprogbrug, og korrekt sprogbrug forudsætter et godt kendskab til sprogets system. Denne dag vil du få svar på spørgsmål om overordnede emner, som hvad der karakteriserer dansk, og hvordan det er opbygget. Herudover vil vi dykke ned i konkrete sproglige spørgsmål. Få en grundlæggende og grundig introduktion til det danske sprogsystem, hvordan ord og sætninger konstrueres, tegnsætningsreglerne og få sat de mest almindelige fejltypen og vanskelige ord på radaren. Undervisningen vil veksle mellem forelæsning og små praktiske øvelser og tager fat i mange aspekter af god grammatik.

2422-402

ChatGPT-skrivekursus for begyndere

TID: 11/9, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVERS: Simon Krag Linde, cand.ling.merc. i virksomhedskommunikation, selvstændig tekstforfatter

Kunstig intelligens åbner nye døre for alle, der arbejder med tekster. Og de fremsynede tekstforfattere bruger energien på at gøre ChatGPT til deres betroede væbner – frem for at frygte at blive erstattet af robotterne. Denne aften introducerer vi dig til, hvordan du gør ChatGPT til din personlige hjælper og kreative skrivemakker. Du lærer, hvordan du anvender ChatGPT til at optimere din idégenerering, effektivisere din skriveproces og får hjælp til korrekturlæsning. Du får nemlig både praktiske redskaber og en god grundforståelse, så du kan navigere og udnytte ChatGPT til at optimere din tekstproduktion.

2422-309

Lær at argumentere

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVERS: Christina Elisabeth Søgaard Jensen, lektor og projektleder, Erhvervsakademi Aarhus

Hvordan overbeviser du andre om et bestemt synspunkt eller en særlig vinkel på en sag? Det gør du ved at konstruere de rette argumenter til din modpart. På denne workshop bliver du introduceret til klassisk argumentationsteori på en sjov og let tilgængelig måde. Vi bygger klassiske argumenter, der er skræddersyet til at imødegå og ligefrem opløse modpartens skepsis og modstand, og undervejs inddrager vi narrativ teori og teori om meningsskabelse. Vi vil lege med teknikkerne og konstruere sindrige argumenter både på skrift og i levende dialog. Når du går fra workshoppen, er du fortrolig med retoriske greb som gendrivelse af modstand, rygdækning og topoi-liste, og du er klar til at bruge dem. Bliv klædt på til din næste professionelle argumentationsopgave – eller kom og leg med, og lær en teknik, som vil gavne dig i næsten alle livets sammenhænge.

2422-336

Bliv en endnu bedre underviser

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVERS: Søren Boy Skjold, lektor i sprog og fortælle teknik, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Vil du blive en endnu bedre underviser? Savner du konkrete øvelser, der kan løfte din undervisning fra almindelig til interessant – både for dig og for dine studerende? Har du lyst til at udfordre vanetænkningen, næste gang du træder ind i et auditorium eller i et undervisningslokale? Dagens seminar giver tips til, hvordan du planlægger et undervisningsforløb, holder oplæg, giver feedback, arbejder med dit kropssprog og en række andre af de udfordringer, man møder, når man skal flytte mennesker fra et fagligt ståsted til et andet. Seminaret henvender sig til alle, som har lyst til at udfordre sig selv i den sjove, svære og ofte uforudsigelige disciplin: undervisning.

Brug din vejtrækning til øget mental sundhed

SE SIDE 43

2422-256

Det modige lederteam

— **TID:** 28/10, 1 mandag, kl. 17:15-20:15
PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.
UNDERVISER: Emilie Hyldgaard, erhvervspsykolog, IMPAQ

Kurset omhandler det at gå på opdagelse i teamets evne til at håndtere svære situationer, hvor følelser af frygt kan resultere i handlingslamelse, samarbejdsproblematikker og generelt lavere team-performance. Erfaringen fra praksis viser, at det er her, kerneopgaven glemmes og personlige og individuelle agendaer kommer til at styre dagsordenen, og teamet mister sin egentlige effekt som hjerte og drivkraft i organisationen. Kurset vil komme ind på, hvordan frygt påvirker vores relationer i et professionelt samarbejdsteam, og hertil hvordan teamet selv kan arbejde med sit interne mod. Der sigtes mod at give den enkelte deltager, eller det enkelte team, inspiration til at arbejde med sine samarbejdsrelationer, således at teamets sammenhængskraft, performance og trivsel øges.

2422-423

Det regenerative lederskab

— **TID:** 31/10 og 14/11, 2 torsdage, kl. 17:15-20:00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Bodil Egede-Lassen, ledelsesudviklingskonsulent, indehaver af Naturligt Lederskab

Det regenerative lederskab handler om at give mere, end vi tager. Til hinanden, fællesskabet og naturen. Når helheden er i balance, trives og præsterer vi alle bedst. Menneskeheden og klodens sundhedstilstand er på forkert kurs. Krisen er veldokumenteret, både når det gælder klima, biodiversitet, stress mv. Derfor er det nødvendigt at vende udviklingen. Det regenerative lederskab er fremtidens lederskab, som med helheds-tænkning trækker på indsigter fra flere videnskaber, og naturens logikker om liv, forbundethed, bæredygtighed og forandring er de bærende principper. Og da vi mennesker også er natur, er principperne naturlige og regenererende for os. Kurset henvender sig til dig, der er nysgerrig på det regenerative lederskab, og hvordan du kan implementere det i dit arbejdsliv og i dit liv i det hele taget.

2422-057

Den kreative hjerne

— **TID:** 9/11, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISERE: Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet, og Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

Nogle mennesker er kreative, andre er det ikke. Men hvad er overhovedet kreativitet, og hvordan opstår kreativitet? Kom bag om hjernens "hardware" og "software", når vi dykker ned i begreberne kreativitet og kognition (tænkning) og kigger på selve læreprocessen. Hør om arbejdshukommelse, opmærksomhed, intuition, følelser, flow og stress og om IQ-begrebet i den kliniske og den bredere forstand. Alt sammen for at sætte kreativitet ind i en hjernesammenhæng. Under overskriften 'gal eller genial' samler vi trådene ved at se på skikkelser, der kan betegnes på den ene eller den anden måde.

2422-360

Samtalefacilitering

— **TID:** 10/11, 1 søndag, kl. 10:00-16:00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISERE: Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet, og Nanna Sadik, cand.comm., boligsocial projektleder

Mange samtaler på arbejdspladsen, i civilsamfundet, i familien og blandt venner ville have gavn af at blive faciliteret en smule. Alle har oplevet samtaler, hvor en deltager dominerer eller lægger ensidigt af, mens andre er tavse, vender det hvide ud af øjnene eller sidder på spring for at aflevere netop deres uforgribelige holdning. Hvordan træder man frem som vært, koordinator eller projektleder – eller blot som ansvarlig kollega, ven, forælder eller 'medvoksne' – og går proaktivt ind i samtalen? Hvordan hjælper man med at strukturere og lede den et givende og fornøjeligt sted hen? På forløbet vil vi dele eksempler på samtaleudfordringer og gode erfaringer med at tackle dem. Deltagerne indvies i en lang række teknikker til uformel samtalefacilitering og øver dem i små grupper.

2422-455

Mod en inkluderende arbejdsplads: Strategier mod hverdagsdiskrimination og bias i ledelse

— **TID:** 11/11, 3 mandage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Sexchikane og magtmisbrug fanger ofte mediernes opmærksomhed, men hverdagsdiskrimination i form af stødende humor, biased smalltalk og stigmatiserende bemærkninger forbliver ofte en subtil, men alvorlig udfordring på mange danske arbejdspladser. Også i ledelsessammenhænge hersker ubevidste bias og manglende inklusion, når vigtige beslutninger skal træffes. Skal det ændres, er det nødvendigt, at flere end de direkte berørte skal blive i stand til at identificere diskrimination og bias og forstå eftervirkningerne. I denne forelæsningsrække kan du få indsigt i, hvordan man med konkrete redskaber inden for områder som digital ledelse, adfærdsledelse og inkluderende ledelse kan mindske bias og øge diversiteten.

- 11/11: Sæt diversitet i spil, og træf bedre beslutninger.** Christina Lundsgaard Ottens, ph.d. i tværkulturel diversitet og ekstern lektor, CBS
- 18/11: Hverdagsdiskrimination og sexisme.** Sara Louise Muhr, professor i diversitet og ledelse, CBS
- 25/11: Den inkluderende leder.** Sara Louise Muhr, professor i diversitet og ledelse, CBS

2422-252

Den professionelle samtale med Søren Kierkegaard som guide

— **TID:** 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Pia Orloff Houmark, chefkonsulent i ledelse og organisation, Center for HR og Uddannelse, Region Hovedstaden

På forløbet vil du stifte bekendtskab med "Den Kierkegaardske GPS", som er en samtaleguide, der inviterer til dialog om det væsentlige, og som rent praktisk viser vej gennem samtalels mange mulige landskaber. Hvad enten du er leder, coach, vejleder eller noget fjerde, får du som dialogholder inspiration til, hvordan du kan bidrage til en stærkere fornemmelse af eksistentielle værdier, til at styrke vovemod, virkelyst og handlekraft i organisationen. Målet med denne tilgang til samtaler er, at du som dialogholder opbygger et bevidst repertoire af spørge-, lytte- og refleksionsmåder, som sætter dig i stand til at hjælpe dialogpartneren til at komme i dybere kontakt med dét, der virkelig betyder noget i vedkommendes (arbejds)liv.

2422-341

Leder uden kasket

— **TID:** 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Bodil Egede-Lassen, ledelsesudviklingskonsulent, indehaver af Naturligt Lederskab

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Dagen introducerer en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering, der gør det muligt at navigere i et krydspres af forventninger. Kurset henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel.

Gå på
Folkeuniversitetet
i dagtimerne

HOLD ØJE MED MARKERINGERNE
I PROGRAMMET

2422-275

Sådan får du skarpe tanker

— **TID:** 28/11, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISERE: Louise Meldgaard Bruun, specialpsykolog i psykiatri, ekstern lektor ved medicin, Aarhus Universitet, og Line Kirstine Hauptmann, psykolog og specialist i klinisk neuropsykologi, ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet

Hjernen og tænkningen er i gang hele tiden og udfordres af de betingelser, vi giver dem. Tænkningen og de kognitive processer påvirkes af, hvordan vi lever, arbejder og sover. Forskning viser, at det er muligt at styrke kognitionen og booste hjernens processer og derved blive bedre til at holde opmærksomheden, huske nyt og løse problemer. Både små ændringer og lange træk kan skabe forandring. Aftenen har udgangspunkt i neurovidenskabelig teori og forskning inden for området omkring tænkning og styrkelse af kognition. Forløbet henvender sig til alle, der ønsker at få mere viden om, hvordan vores tænkning fungerer, og indblik i, hvordan man med konkrete teknikker og strategier kan forbedre koncentrationsevnen, holde overblikket og styrke problemløsningsevnen.

2422-257

Psykologisk sikkerhed på arbejdspladsen

— **TID:** 11/12, 1 onsdag, kl. 17.15-20.15
PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.
UNDERVISERE: Emilie Hyldgaard, erhvervspsykolog, IMPAQ

Dette kursus introducerer, hvad det vil sige at have psykologisk sikkerhed på arbejdspladsen. Vi dykker ned i relevant teori og det, vi fra forskningen ved om, psykologisk sikkerheds effekt på arbejdspladser som helhed, på arbejdsteam samt på medarbejderne hver især. Deltagerne får inspiration til, hvordan de kan være med til at øge den psykologiske sikkerhed på deres arbejdsplads, og vi vil ligeledes være nysgerrige på, hvad der kan stå i vejen for at øge den. Kurset er for ledere eller andre medarbejdere med interesse for psykologisk sikkerhed og trivsel eller med ansvar for at bevare og øge et godt samarbejde eller arbejds-kvalitet i organisationen.

2512-001

Introduktion til personlig ledelse

— **TID:** 13/1, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Jack Kaare Ekman, cand.it., HD, partner, Omnium Improvement

Oplever du, at der er for mange opgaver at holde styr på, og du har svært ved at fokusere på de ting, du er i gang med? Vores hjerner er ikke gode til at holde styr på for mange opgaver på én gang, og kræfterne, der bliver brugt på det administrative, bliver ikke brugt på at løse selve opgaverne. Personlig ledelse er den disciplin at holde styr på sine opgaver og hjælper med at fokusere på at få dem afsluttet. Dette gøres fx ved brug af rammeværket 'Getting Things Done', som giver en personlig indre ro til trods for et væld af opgaver, der skal håndteres. Dette foredrag er en introduktion til, hvordan 'Getting Things Done' fungerer i både teori og praksis. Dette med adskillige eksempler og gode råd, så du kan få en bedre struktur i din hverdag.

2512-243

Gid min chef var høvding – sådan får vi de ledere vi fortjener

TID: 14/1, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERS: Christian Groes, forsker, ph.d. og forfatter

Dårlig ledelse er den hyppigste årsag til medarbejderflugt på danske arbejdspladser, og 'chefen' er en væsentlig grund til, at mange mistrives. Men måske er vi på vej imod en ledelsesrevolution? Som svar på ledelseskrisen samler der sig et oprør imod despotiske, fraværende og uduelige ledere, og der opstår tanker om helt at afskaffe ledelse. Forelæsningen er baseret på bogen 'Gid min chef var høvding'. Igennem studier af urfolk og stammesamfund præsenterer bogen et svar på ledelseskrisen gennem det, forfatterne kalder 'høvdingeledelse'. Tankegangen er inspireret af en oprindelig ledelsesstil, der har fungeret eksemplarisk og været levedygtig i årtusinder og har været praktiseret hos verdens oprindelige folk i evigheder og nu måske er ved at finde fodfæste igen. I et opgør med ledelseskrisen er flere organisationer og ledere i gang med en transformation. Hierarkier er under afvikling, og gamle ledelsesidealer er på vej tilbage.

2512-029

Forhandling for vindere

TID: 14/1, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVERS: Niels Hansen, studielektor i forhandlingsteknik, Aarhus Universitet

Vi forhandler alle hver dag og har gjort det, siden vi var små. Dengang forhandlede vi med vores forældre for at opnå noget. Som voksne forhandler vi med vores chef, kollegaer og øvrige samarbejdspartnere for uden vores børn, kæreste eller ægtefælle. Der er forskel på, om der skal forhandles om optagelse af et nyt EU-medlemsland, eller om emnet er rejsemålet for familiens kommende ferie, men når alt kommer til alt, er den centrale proces to forhandlere, der skal forhandle sig frem til en løsning, de begge synes, er god, eller i det mindste begge kan leve med. Hvor god man er til denne proces, afgør, hvor let man kommer gennem hverdagen, og hvor gode resultater man skaber. Få ny viden og inspiration til at vinde dine forhandlinger.

14/01: Forhandlingsstrategi og taktik

21/01: Kommunikationen som redskab

28/01: Forberedelse til forhandling

Hvad sker der i vores hjerne, når vi lærer, og hvordan lærer vi bedst? Det fortæller lektor emeritus Ole Lauridsen om.

2512-049

Hjernen i arbejdslivet

TID: 15/1, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00. 5/2 dog kl. 17.15-21.15

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hjernen ser måske ikke ud af meget, og den udgør kun lidt mere end et kilo af vores samlede kropsvægt, men samtidig er den også vores mest komplekse organ. Hjernen hjælper os med at skabe mening og lagre viden. Den er konstant på arbejde, både når vi daser og dovner, og når vi skal være kreative, fokuserede eller løse problemer. Hjernen er dermed afgørende for vores præstationer i arbejdslivet, og i hjerneboksen finder man bl.a. svaret på, hvorfor nogle mennesker er bedre til multitasking end andre. Forstå din hjerne bedre, lær, hvordan du øger din koncentrationsevne og kreativitet, og hør, hvad der sker, når hjernen kommer på overarbejde.

15/01: Hjernen og dens arbejde. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

22/01: Hjernen i et læringsperspektiv: Den unge og den aldrende hjerne. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

29/01: Hjernen på overarbejde. Claus Fischer, privatpraktiserende speciallæge i psykiatri

05/02: Koncentration og hukommelse i arbejdslivet og hjernen og kreativitet (NB: kl. 17.15-21.15). Peter Thybo, master i læreprocesser, PD i alm. pæd., fysioterapeut, certificeret specialist i arbejdsliv, CEO i SundhedsUniverset.com

2512-063

Mødefacilitering

TID: 26/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVISER: Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtallige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inkluderende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Dagen introducerer en række redskaber til mødefacilitering, og deltagerne afprøver dem i mindre, faciliterede grupper, og henvender sig til alle med mødeansvar.

2512-052

Selvbestemmelsesteorien: Motivation og psykologiske behov

TID: 18/2, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet

Hvorfor er det en dårlig idé at motivere folk med stok og gulerod, belønninger og guldstjerner? Fordi det typisk hæmmer oplevelsen af, at en opgave kan være sjov, interessant eller spændende i sig selv. Man kan i stedet være opmærksom på de tre almenmenneskelige behov for autonomi (valgfrihed, ejerskab, autenticitet), kompetence (mestring) og samhørighed (fællesskab og kærlighed). Tilgodeses de, trives mennesker og motiveres dermed til at gøre det fornødne. Forskere har dokumenteret, at når menneskers psykologiske behov dækkes, oplever de livsudfoldelse og opblomstring. Det har betydelige konsekvenser for forældreskab, skolegang, arbejdsliv, psykisk lidelse, mindfulness, emotionshåndtering og politisk-økonomiske forhold.

2512-010

Tredje generations coaching

TID: 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet, og gæsteforsker på CBS/Master of Public Governance

Ønsker du at få indblik i den nyeste og banebrydende udvikling inden for coaching, og er du parat til at tænke dialoger og samtaler på en ny måde? Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Coaching kan hjælpe til at skabe ny viden og mestring af sociale forhandlinger. Dagen dykker ned i coaching og coachingspsykologiens verden og beskæftiger sig med aktuell samfundsforskning, nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab. Lær, hvordan du med det nye udviklingsværktøj 'Tredje generations coaching' kan være med til at udvikle værdiorienterede samtaler, der skaber ny viden, refleksioner og perspektiver.

2512-024

Ordet fanger – kunsten at overbevise og inspirere

TID: 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Alle kender situationen, hvor det er nødvendigt at sige nogle velvalgte ord. Ord, som kan bevæge andre til at følge en idé, acceptere en undskyldning eller skabe en særlig følelse af fællesskab. Nogle gange med god tid til forberedelse, andre gange helt spontant. Skal ordene bevæge publikum, så du får succes og taktfulde klapsalver, skal de være velvalgte. Der er ikke plads til slinger i valsen, hvis publikum skal bevare tilliden og acceptere dine ord som ærlige og fornuftige. Det kræver perfekt timing af pauser, bevægelser, ansigtsudtryk og betoning – og det kan læres.

2512-009

Kunsten at dvæle i dialogen

TID: 15/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet, og gæsteforsker på CBS/Master of Public Governance

Hvad kendetegner den bæredygtige og meningsfulde samtale, der giver værdi for samtaleparterne? Ikke alle samtaler og dialogtyper er hjælpsomme og nyttige for den enkelte person. Det er vigtigt at forstå såvel den sociale som den organisatoriske ramme for samtalen for at kunne give den værdi og mening. Dialogen er med til at sikre os et holdepunkt og en integritet i vores måde at agere i verden på. Hvis vi dvæler i dialogen, åbner der sig nye muligheder for en grundlæggende forståelse af os selv og hinanden. Få input til at lytte til dig selv og den anden i dialogen, så du opnår en bæredygtig og meningsfuld samtale, som i sidste ende kan hjælpe dig til at finde dit etiske ståsted og egne personlige værdier.

2512-053

Empati og compassion: Bliv en bedre leder og kollega med fremtidens vigtigste kompetencer

TID: 16/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Kender du det at få netop den hjælp fra en kollega, som du har brug for? At føle dig hørt i en vanskelig situation? Sådan er det, når du oplever empatisk lytten og handling med compassion – vigtige kompetencer, der gør os mere socialt intelligente, og som er afgørende for samarbejde, kommunikation og trivsel på arbejdspladsen. Med self-compassion kan du bruge din empathiske indlevelse uden at blive overvældet af andres følelser. At dele andres lidelser og føle med dem kan føre til afmagt, stress og udbændthed og forhindre klarhed i prioriteringer og beslutninger. Med compassion lærer du i stedet vigtigheden af at føle for mennesker og mærke motivationen til at hjælpe og støtte med sans for helheden.

2512-096

Tænk kreativt – kreativitetsteori og kreative tænkeredskaber

— **TID:** 16/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Michael Breum Ramsgaard, lektor i entreprenørskab, VIA University College

Alle kan lære at få gode idéer, men et grundigt kendskab til teorier og tilgange inden for kreativ tænkning er en fordel, hvis man vil arbejde med at bryde vanetænkning. Lær at tænke 'out of the box' gennem en både teoretisk og praktisk indføring i viden og teknikker inden for kreativ tænkning. Det kræver fokus på både rammer, kultur og tænkeredskaber at lægge op til kreativ tænkning i både organisationer og for den enkelte. Kreative processer kræver en høj grad af facilitering samt et repertoire af værktøjer til at møde udfordringer og problemstillinger. Temasøndagen om kreativ tænkning giver konkret træning samt den nyeste viden om, hvordan du kan arbejde mere kreativt og innovativt.

2512-170

Grib journalistikken

— **TID:** 16/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Helge Kvam, journalist og adjunkt, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Denne dag er for alle, der har lyst til at forstå og lære den journalistiske metode, der i dag ikke kun bruges af journalister, men også af faglige formidlere og kommunikationsfolk. Få indsigt i, hvordan journalister tænker og arbejder, og prøv selv at arbejde med metoderne. Hør om godt journalistisk sprog, fortællemodeller, kilder og interviewteknik, og lær, hvordan journalister undgår skriveblokering. Dagen er fyldt med konkrete eksempler og øvelser, så medbring egen computer.

2512-095

Temalørdag om projektledelse

— **TID:** 5/4, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISER: Michael Breum Ramsgaard, lektor i entreprenørskab, VIA University College

At varetage opgaven som leder af projekter og samtidig have ansvaret for projektorganisering og -styring er ofte et komplekst arbejde. Projektstyringsværktøjer kan støtte projektledere, projektteams og projektdeltagere til bedre at udvikle og styre projekter af enhver karakter og størrelse. Få viden om teorier, begreber og metoder inden for grundlæggende projektledelse, som du kan overføre direkte til dit arbejde. Du vil lære at anvende projektanalyser og projektstyringsværktøjer, så du kan få et bedre overblik over dit projekt, blive bedre til uddelegering af arbejdsopgaver og opnå større fokus på detaljerne i projektet. Med andre ord kan du lære at styre og udvikle dine projekter med et væld af analyser og værktøjer, der hver især har fokus på delelementerne af projekter, og som samlet set er med til at udvikle projekter mere systematisk og innovativt.

2512-103

Lær at mestre din økonomi

— **TID:** 7/4, 1 mandag, kl. 17.15-20.15
PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.
UNDERVISER: Desirée Ballegaard, cand.merc.aud., finansiell rådgiver og stifter af Boovot

I de tider, vi lever i, med store udsving og mange usikre faktorer, er det vigtigere end nogensinde før at få bygget oven på fundamentet for en sund økonomi og givet sig selv den økonomiske frihed, man ønsker gennem hele livet. Til denne forelæsning får du lagt fundamentet for, hvordan du skal tilrettelægge og opbygge din formue, aktivt såvel som passivt, så den understøtter dine mål uagtet din livssituation. Emner, du kan se frem til, er bl.a. formueforhold, fast ejendom, forvaltning af gæld, friværdis, pension, opsparing/nedsparing, investering, at arbejde med forskellige risici og tidshorisonter og skatteoptimering. Forelæsningen er målrettet dig, der enten er gået på pension eller har under 20 år til, du kan gå på pension, og gerne vil bygge fundamentet for en sund økonomi og økonomisk frihed, uagtet livssituationen.

2512-027

Arbejdsrelationer og relationsarbejde

— **TID:** 8/4, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Camilla Raymond, cand.psych. og organisationspsykolog

Arbejder du som leder, projektleder eller konsulent? Sidder du for bordenden i mange forskellige processer, der har med mennesker at gøre – det kan være alt fra møder og medarbejderudvikling til projektførelse, rekruttering og afskedigelser? Forelæsningen kaster lys over, hvordan man kan arbejde med processer, der involverer mennesker, som skal ledes fra et sted til et andet. Det kan fx være, når to eller flere mennesker skal samarbejde om at løse en arbejdsopgave. Det ligger i sådanne processers natur, at vi ikke kan kontrollere dem, uanset hvilken kasket vi har på. Men vi kan udvikle vores evner til at mestre dem. Med afsæt i organisationspsykologiske teorier præsenteres nye metoder og værktøjer, der kan give os farbare veje at gå.

2512-055

Tør du stole på din intuition? Om intuition i livsledelse og lederliv

— **TID:** 10/4, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Mette Møller, cand.psych. aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisorgodkendt i ledelse og organisation

Intuition er i mange år i vores videnssamfund blevet stedmoderligt behandlet som en underlødige måde at beslutte på. Måske fordi vi ikke har haft særlig stor viden om, hvad intuition er. Måske fordi vores samfund fokuserer på alt, hvad der kan måles og vejes. Måske fordi vi selv i vores liv og i vores organisationer ikke anerkender dens vigtighed. Heldigvis vokser interessen for intuition frem med hastige skridt, og aftenens program vil indvie dig i emnet, give indsigt i, hvordan intuition virker, hvilke faldgruber den har, og hvordan du kan bruge den i vigtige beslutningsprocesser – både som menneske og som leder. Aftenen veksler mellem oplæg, refleksioner og øvelser.

Pump jern, og hold dig sund og stærk langt op i alderen

Det er umuligt at stoppe vores muskelceller i at forsvinde, når vi bliver ældre. Men gennem styrketræning kan vi påvirke størrelsen af dem, der er tilbage. Faktisk tyder det på, at styrketræning ikke blot giver mere livskvalitet, men også hærder dig, så du bedre kan komme igennem svære operationer. Og det er aldrig for sent at gå i gang.

Af Jeppe Kyhne Knudsen

Forestil dig, at du skal opereres. Operationen er ufarlig, men efterfølgende er du sengeliggende i flere uger. Når du ikke bevæger dig, forsvinder muskelmassen i din krop temmelig hurtigt. På blot en uge har du mistet omkring fem procent af din muskelmasse. Hvis du er ung og frisk, er det ikke noget problem. Men er du oppe i årene, kan det være svært at få genskabt det tabte. For jo ældre vi bliver, desto færre fungerende muskelceller har vi tilbage. Med alderen skal de få tilbageværende celler klare et større og større læs. Derfor er det vigtigt at holde musklerne i god form, og det er aldrig for sent at begynde ifølge Casper Søndénbroe, der er postdoc i sund aldring ved Københavns Universitet.

"Når man sætter yngre og ældre til at lave den samme træning, har det omtrent lige stor effekt. Mange steder hersker der en idé om, at når man har nået en vis alder, er det for sent. Men det er forkert," siger han og fortsætter: "Faktisk er der tegn på, at styrketræning ikke blot giver mere livskvalitet, men også hærder dig, så du bedre kan komme igennem svære operationer."

MUSKELTAB BEGYNDER ALLEREDE I 30-40-ÅRS ALDEREN

Selvom vi mennesker lever længere og længere – de fleste bliver omkring 80 år i Danmark – begynder vi allerede at miste muskelmasse i løbet af 30'erne.

"I gennemsnit mister vi 20 procent af vores muskelmasse, fra vi er 25 år til vi bliver 80 år. De første mange år går det dog temmelig langsomt," forklarer Casper Søndénbroe og uddyber: "Når vi er i 30'erne, er tabet af muskelmasse meget lille. Men fra 60-års alderen ryger tempoet i vejret. Her mister vi omkring 0,5 til 1 procent af vores muskelmasse hvert eneste år. Og i 70'erne og 80'erne går det endnu hurtigere."

Grunden til, at vi mister muskelmasse, skal imidlertid ikke findes i musklerne, men i vores nerveceller. I takt med at de dør, dør muskelcellerne nemlig også.

"Med alderen mister vi flere og flere af de såkaldte motorneuroner. Det er nerveceller i rygmærken, der sender signal til muskelcellerne om, at de skal bevæge sig. Når muskelcellerne ikke modtager signaler, svinder de stille og roligt ind og dør," fortæller Casper Søndénbroe.

60 MINUTTER MED HÅNDVÆGTENE

Der findes ingen træning i verden, som kan forhindre motorneuronerne i at dø. Dermed kan vi heller ikke fuldstændigt undgå, at muskelcellerne forsvinder. Men vi kan styrke dem, der er tilbage.

"Du får aldrig de tabte muskelceller tilbage igen. Det er irreversibelt. Men du kan påvirke størrelsen på dem, der er tilbage. Derfor er styrketræning enormt vigtigt. Især når du kommer op i alderen," siger Casper Søndénbroe.

Han er meget interesseret i, hvor effektivt det er at træne forebyggende. Især for ældre mennesker.

"Vi kalder området for præhabilitering. Vi tænker det som et vigtigt supplement til rehabilitering. Meget tyder nemlig på, at patienter nemmere kommer på benene efter en operation, fordi de simpelthen har nogle stærkere muskelfibre," siger han og fortsætter: "60 minutters styrketræning tre gange om ugen ser ud til at gøre en kæmpe forskel. Ikke blot for ældre, der skal gennem operationer, men også for deres livskvalitet. Hvis vi holder vores muskler trænedes og stærke, kan vi en masse mere, når vi bliver ældre."

Oplev Casper Søndénbroe i forelæsningsrækken '60+ en ny begyndelse', se side 42 og 49, og 'Sidste nyt fra sundhedsvidenskaben', se side 47, eller til vidensfestivalen Hearts & Minds i Aarhus 27-29/9 2024. Se programmet på hearts-minds.dk. Festivalen er støttet af Lundbeckfonden.

Har nutidens unge et dårligere mentalt helbred end tidligere generationer?

Mistrivsel blandt unge trækker overskrifter som aldrig før, og mange er tilbøjelige til at skyde skylden på sociale medier. Men ifølge lektor i klinisk børnepsykologi ved Københavns Universitet Sonja Breinholst handler det også om, at samfundet og verden har ændret sig markant. Og at man i dag gør en større indsats for at udrede.

Af Jeppe Kyhne Knudsen

Da lektor i klinisk børnepsykologi ved Københavns Universitet Sonja Breinholst begyndte at forske i de unges mentale helbred, fyldte børn med eksempelvis ADHD meget i samfundsdebatten. Det var de udadretagerende børn. Dem, der talte højt, og som havde svært ved at sidde stille eller indordne sig.

Men det har ændret sig.

Lærere, pædagoger og forældre er blevet mere opmærksomme på de stille børn, som har det svært. Og det kan være en af forklaringerne på stigningen i antallet af børn og unge med psykiske diagnoser, vi ser i disse år, forklarer hun.

"Det er forholdsvis nyt, at man kan sende børn til udredning, så de får de rigtige diagnoser. Vi har fået en bedre børne-unge-psykiatri, og når vi gør en større indsats for at udrede og hjælpe, ses det naturligvis i statistikkerne."

FORKERT KUN AT GIVE SOCIALE MEDIER SKYLDEN

I den offentlige debat får sociale medier ofte skylden for, at de unge har det psykisk svært. At unge i dag – i modsætning til tidligere generationer – er 'på' hele tiden, fordi Instagram, Snapchat og TikTok aldrig sover.

Men så enkel er forklaringen ikke, understreger Sonja Breinholst.

"Det er hele samfundet, der har ændret sig markant. Vi lever i en tid, hvor vi ikke længere kun må forholde os til og sammenligne os med dem lige omkring os. I stedet tvinges vi til at tage stilling til hele verden."

Ikke nok med, at unge i dag sammenligner sig med andre unge fra hele verden, de bliver også tæppebombet med information i en grad, ingen tidligere generationer har oplevet.

"Da jeg var barn, var der nyhederne kl. 20.00, og der var jeg lagt i seng. I dag har nærmest alle børn en telefon og en tablet med nyhedsapps. Det

gør, at der er en risiko for, at de får ufiltreret viden, som ikke er alders- og udviklingssvarende – og de får heller ikke hjælp til at bearbejde og forstå det, de ser," siger Sonja Breinholst.

OGSÅ FORÆLDRENE SPILLER EN ROLLE

I modsætning til da Sonja Breinholst var barn, er nutidens forældre ekstremt engagerede i deres børn. Måske lidt for engagerede, forklarer Sonja Breinholst.

"I dag får man børn, fordi man virkelig gerne vil have dem og bruge tid sammen med dem. Men når vi som forældre er for involverede, kan vi vedligeholde en ængstelighed i vores børn," forklarer hun og uddyber:

"Når vi eksempelvis tager med barnet hen i skolen for at forklare vikaren, hvad vores barn har brug for, er det ikke godt for barnets angst. Det kan give dem en fornemmelse af ikke at kunne selv."

Muligheden for at involvere sig så dybt som forældre i dag er der blandt andet, fordi vi har langt mere viden og hjælp. Og med den viden i baghovedet skal forældre, ifølge Sonja Breinholst, være bedre til at slippe børnene og lade dem havne i situationer, hvor de får oplevelsen af, at de selv kan løse problemet.

"Vi skal være der for børnene, hjælpe dem og anerkende dem. Men ligesom hvis de slår sig, er det vigtigt, at vi hjælper dem op, giver plaster på og sender dem ud at lege igen. Hvis vi bliver i anerkendelsen af deres følelser og glemmer at skubbe dem videre, kan det udvikle sig til angst."

Oplev Sonja Breinholst til forelæsningsen 'Fri af angst – hjælp til børn og unge', se side 44, eller til vidensfestivalen Hearts & Minds i Aarhus 27-29/9 2024. Se programmet på hearts-minds.dk. Festivalen er støttet af Lundbeckfonden.

Psykologi & sundhed

2422-165

Alt hvad du bør vide om psykologi

— **TID:** 2/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvordan lærer vi, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, lærer, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologi, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver desuden redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv, og få en bedre forståelse for menneskers forskelligheder.

02/09: Socialpsykologi. Inger Glavind Bo, lektor i socialpsykologi, Aalborg Universitet

09/09: Personlighedspsykologi. Jesper Dammeyer, lektor i personlighedspsykologi, Københavns Universitet

16/09: Læringspsykologi. Lea Lund, ph.d. i uddannelsesforskning og seniorforsker ved Center for Fælles Beslutningstagen, Syddansk Universitet

23/09: Kognitionpsykologi. Signe Allerup Vangkilde, professor i psykologi, Københavns Universitet

30/09: Udviklingspsykologi. Osman Skjold Kingo, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

07/10: Anvendt psykologi. Thomas Koester, human factors specialist, FORCE Technology

2422-166

Optimer din hjerne

— **TID:** 2/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hver eneste dag har vi brug for at huske, lære og navigere i en verden fyldt med informationer. Og her har vi hårdt brug for, at vores hjerne præsterer sit ypperste. Men nogle gange virker det lidt, som om hjernen går i baglås, og vi glemmer selv banale ting. Hvordan fungerer hjernen? Og hvilke faktorer påvirker den? Dyk ned i hjerneboksen, og lær kommandocentret på øverste etage lidt bedre at kende.

02/09: Hukommelse. Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet

09/09: Læring. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

16/09: Søvn. Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med., Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet

23/09: Motion. Jesper Lundbye-Jensen, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet

30/09: Opmærksomhed. Signe Allerup Vangkilde, professor i psykologi, Københavns Universitet

07/10: Aldring. Carl-Johan Boraxbekk, klinisk professor i neurologi, Københavns Universitet og Bispebjerg Hospital

2422-164

Positiv psykologi i hverdagen

— **TID:** 3/9, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri.

03/09: Introduktion til den positive psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, og ekstraordinær Professor, North-West University, SA

10/09: Mental robusthed i hverdagen. Ida Rahbek-Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation og director, Center for Mental Robusthed

17/09: Glæde og lykke i hverdagen. Louise Tidmand, lektor i pædagogisk psykologi, KP, og uddannelseschef i Styrkeakademiet

24/09: Flow i hverdagen. Jørgen Lyhne, psykolog og lektor i psykologi og specialpædagogik, VIA University College

01/10: Motivation i hverdagen. Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet

2422-261

Bliv klog på høj begavelse

TID: 3/9, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Dea Franck, autoriseret psykolog med ekspertise i høj begavelse

Få indsigt i, hvad høj begavelse er, hvad det indebærer at være højtbegavet, hvordan man kan forstå og misforstå den høje begavelse, og hvordan den kan testes. Du får viden om, hvordan høj begavelse adskiller sig fra diagnoser som autisme og ADHD, og du vil få indblik i de særlige udfordringer og potentialer, som højt-begavede børn, unge og voksne står overfor. Forelæsningsen omfatter alle aldre. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bøgerne 'Kort & godt om høj begavelse' (Dansk Psykologisk Forlag) og 'Liva er højtbegavet' (Akademisk Forlag).

2422-163

Tankernes kraft

TID: 4/9, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Mennesker tænker tusindvis af tanker hver eneste dag. Som regel kører tankerne som en indre, vanemæssig dialog, der opleves som så naturlig, at vi først bliver opmærksomme på den, når vi bliver bedt om at stoppe. Men hvilken indflydelse har den konstante strøm af bevidste og ubevidste tanker egentlig på vores hverdag, liv og helbred?

- 04/09: Tanketræning.** Louise Meldgaard Bruun, specialpsykolog i psykiatri, ekstern lektor ved medicin, Aarhus Universitet
- 11/09: Bliv ven med dine tanker – om metakognitiv terapi.** Michael Bastrup Portz, autoriseret psykolog og certificeret metakognitiv terapeut
- 18/09: Mindfulness.** Lone Overby Fjorback, leder, lektor, ph.d. og speciallæge, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet
- 25/09: Placebo: Historien om træpinde, smeltet sne og meningsfuldhed.** Lars Ole Andersen, cand.phil., ph.d.
- 02/10: Religøs og spirituel tro, livskvalitet og helbred.** Armin W. Geertz, professor emeritus i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 09/10: Hypnose.** Randi Abrahamsen, tandlæge, ph.d. og bestyrelsesmedlem i European Society of Hypnosis

2422-250

Størst af alt er trygheden

TID: 24/9, 3 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Størst af alt er kærligheden, siger vi ofte. Men måske findes der noget, som er mindst lige så stort – hvis ikke større. I hvert fald hvis vi skulle måle på, hvordan det er medvirkende til at styre vores adfærd i bestemte retninger igennem livet. Det handler om tryghed. Forelæsningsrækken stiller skarpt på tryghed og tilknytning i et psykologisk og sundhedsfagligt perspektiv. Hvad er tryghed, og hvordan opnår man tryghed i en evigt skiftende verden? Hvad er en tryk tilknytningsstil, og hvad betyder den for vores trivsel i hverdagen og relation til andre mennesker?

- 24/09: Et trygt samfund bygges af trygge mennesker – og omvendt.** Pernille Darling, ph.d., seniorforsker og speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri, Privathospital Hejmdal og Center for Evidensbaseret Psykiatri
- 01/10: Hvad bringer du med dig i nære relationer?** Rikke Yde Tordrup, cand.psych. aut., specialist i klinisk børnepsykologi
- 08/10: Skaber vi tryghed eller skyld og skam, når vi taler sammen?** Nina Tejs Jørring, overlæge i børne- og ungdomspsykiatri, specialist og supervisor i psykoterapi, Region H

2422-230

Kreativitet mod stress

TID: 5/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 530 kr., studerende 280 kr. inkl. materialer
UNDERVISERE: Lærke Egefjord, læge og billedkunstner, og Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Hvordan kan kreativitet være vejen til trivsel og mindre stress? Uanset årsagerne til stress reagerer hjernen på kontroltab og uforudsigelighed og igangsætter kroppens alarmberedskab. Når vi griber penslen, strikkepindene eller leret og fordyber os i at skabe noget, sker der ofte noget helt andet i kroppen. Nervesystemet falder til ro, symptomer på stress, angst og depression dæmpes. Bliv klogere på, hvad stress er, og mærk, hvordan en kreativ proces kan give dig oplevelsen af fordybelse og indre ro. Dagen byder på en blanding af teoretisk viden og praktiske øvelser, der understøtter hinanden.

2422-264

Viden med puls: Gå dig sund

TID: 6/10, 1 søndag, kl. 10.00-15.00
PRIS: 425 kr., studerende 215 kr.
UNDERVISER: Marina Aagaard, trænings-ekspert, master i fitness og træning og ekstern underviser, Syddansk Universitet

Mange nyder en god gåtur. Vi kan nyde det smukke landskab, få styr på tankerne eller have en god samtale. Men kan vi også blive sundere af at gå? Hvilke fysiske og psykiske fordele har gåturen? Og hvor langt, hvor tit og hvor hurtigt skal man gå for opnå disse positive helbredsmæssige virkninger? Få sat nye perspektiver på det at gå. Vi starter dagen med at høre om alle de sundhedsmæssige fordele ved gåturen, inden vi skal mærke det på egen krop, når vi efterfølgende skal ud på en rask gåtur. NB! Du skal kunne gå 5 km i et rask tempo.

2422-162

Fakta og myter om børns udvikling

TID: 21/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISERE: Trine Sonne, seniorforsker i psykologi, Aarhus Universitet, og Toril Sveistrup Jensen, ph.d. i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

Må man vække et sovende barn? Skal børn kravle, før de kan gå? Kan små børn huske? Er det skadeligt for barnet at kigge på en skærm? Og hvilken rolle spiller rækkefølgen i en søskendeflok for barnets udvikling? Når det kommer til børn, findes der mange fortællinger om og holdninger til, hvad der former og driver deres udvikling. Få indblik i centrale områder af børns udvikling ud fra en nuanceret, kritisk og videnskabelig tilgang. Der vil primært være fokus på de tidlige leveår og op til førskolealderen. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Fakta og myter om børns udvikling' (Akademisk Forlag).

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Snup en bid mad i kantinen

2422-211

60+ en ny begyndelse

TID: 21/10, 7 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det rigtig er gået op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

- 21/10: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'.** Poul-Erik Tindbæk, chefkon-sulent og ph.d., en3karriere
- 28/10: Vendepunkter – tab, sorg og vækst.** Mai-Britt Guldin, cand.psych. aut., specialist i psykoterapi og seniorforsker, Aarhus Universitet, leder af Center for Sorg og Eksistens
- 04/11: Træning og fysisk aktivitet.** Casper Søndénbroe, postdoc i sund aldring, Københavns Universitet
- 11/11: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre? (på letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
- 18/11: Skønlitteratur – hvordan kan læsning give livskvalitet?** Peter Simonsen, professor i europæisk litteratur, Syddansk Universitet
- 25/11: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, og ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 02/12: Hold hjernen skarp med kunst og kreativitet.** Lærke Egeffjord, læge, forfatter og billedkunstner

2422-441

Den økonomiske hjerne

TID: 21/10, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVISER: Jon Sigurd Wegener, hjerneforsker og ekstern lektor i neuroøkonomi, CBS

Vi køber ind, betaler regninger, lægger til side og sparer op. Hver eneste dag træffer vi økonomiske beslutninger. Hjernen spiller en central rolle for, hvilke økonomiske beslutninger vi træffer, og heldigvis kan vi træne den til at minimere risikoen for at træffe dårlige af slagsen. Så hvis du fx vil blive bedre til at spare op, er der hjælp at hente. Oplev Jon Sigurd Wegener, der er hjerneforsker og ekstern lektor i neuroøkonomi. Han gør os klogere på, hvordan vi kan kombinere viden om hjernen, økonomi og psykologi for bedre at forstå vores økonomiske adfærd.

2422-273

Kort og godt om hjernerystelse

TID: 22/10, 1 tirsdag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISERE: Anja Ida Hansen, cand.psych. aut., neuropsykolog specialiseret i hjernerystelse (neuropsykolog.nu), og Lea Provstgaard Larsen, audiologopæd, specialiseret i hjerneskaderehabilitering efter hjernerystelse, hjernerystelsesvejleder (Hjerneliv.dk)

Hvert år får cirka 25.000 danskere en hjernerystelse. Få den nyeste viden om, hvad hjernerystelse er, og hvad man konkret kan gøre for at komme sig. Hør bl.a. om de typiske symptomer, fx synsforstyrrelser, lydfølsomhed, smerter, svimmelhed og træthed, men også om de kognitive udfordringer som problemer med hukommelse, opmærksomhed og koncentrationsbesvær. Få også indblik i behandlingsmuligheder, energiforvaltning, samt det at være pårørende til en hjernerystelsesramt. Der vil være mulighed for at stille spørgsmål. Undervisningen henvender sig til alle med faglig eller privat interesse for hjernerystelse og tager afsæt i 'Kort & godt om hjernerystelse' (Dansk Psykologisk Forlag).

2422-440

Hvad kriser kan lære os om at leve

TID: 22/10, 3 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

På et tidspunkt i livet vil de fleste af os opleve at stå i en livsomvæltende situation, der kan være skelsættende for vores livsbane. Kriser kan indhente os, når vi står over for forskellige former for tab og udfordringer i livet. Fx i forbindelse med dødsfald, skilsmisse, karriereændringer, svær sygdom eller overgangsprioder. Hvad gør vi, når vi oplever fortvivlelsen, mangler håbet eller mærker meningsløsheden? Hvordan kan kriser have en transformativ kraft, og hvad kan smerten lære os om at leve? Forelæsningsrækken vil udforske disse spørgsmål gennem et filosofisk, et psykologisk og et religiøst perspektiv.

- 22/10: Religion og tro.** Christian Juul Busch, hospitalspræst emeritus
- 29/10: Psykologi.** Anne Sofie Møller Sparre, aut. psykolog, specialist i klinisk psykologi og krisepsykolog ved krisepsykologisk afdeling på Rigshospitalet
- 05/11: Filosofi.** Søren Harnow Klausen, professor i filosofi, Syddansk Universitet

2422-524

Zen i teori og praksis

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Esther Sorgenfrei Blom, cand.psych. aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet

Zen er fundamentet i de tiltagende udbredte former for mindfulness, der i dag anvendes i forbindelse med både behandling og opretholdelse af sundhed inden for en lang række livsområder. Zen er en måde at være i livet på, at være menneske på, hvor vi træner intimitet og tilstedeværelse med alt, hvad der opstår. Både dér, hvor vi oplever nærhed, og dér, hvor vi oplever afstand; i forhold til andre, os selv eller det, som er opstået. Få indblik i den nyeste forskning i zen baseret mindfulness, og fordyb dig en hel dag med fokus på zen i teori og praksis.

2422-367

En god mavefor-nem-melse – bakterier

— **TID:** 29/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Vores tarmsystem rummer omkring 1,5 kg bakterier, som lever i symbiose med os og udfører livsvigtige funktioner. De hjælper med nedbrydning og optagelse af næringsstoffer, dannelse af vitaminer og hormoner og beskytter os mod sygdomme. Ny forskning viser, at en ugunstig bakteriesammensætning kan være forbundet med tilstande som fedme og type 2-diabetes. Forstå tarmbakteriernes betydning for vores sundhed, og hvordan ændring af deres sammensætning kan blive en del af fremtidens behandlinger.

- 29/10: Tarmens mikrobielle indbyggere – hvem er de, og hvad laver de?** Dennis Sandris Nielsen, professor i fødevarevidenskab, Københavns Universitet
- 05/11: Tarmens bakterier og kost.** Henrik Munch Roager, lektor i mikrobiologi og ernæring, Københavns Universitet
- 12/11: Tarmens bakterier og sygdomme – muligheder for behandling ved/af bakterier.** Trine Nielsen, læge, klinisk lektor, Sjællands Universitetshospital Køge samt Københavns Universitet

Rygsmærter er en udbredt lidelse – hør om forebyggelse og behandling

SE SIDE 45

2422-231

Hverdagens udfordringer

— **TID:** 31/10, 5 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Parforhold, børn, tab og sorg, store beslutninger om fremtiden eller uventede kriser, der pludselig kan vende hverdagen på hovedet. Fra småirritationer i parforholdet til store livskriser, der former os og sætter kursen for vores liv, lykke og velvære. Alt sammen noget, der kan skabe strømme af bekymringer og hvileløse nætter. Hvis der dog bare fandtes en manual til livet, så vi kunne slå de gode løsninger op. Det gør der ikke. Men der findes forskere, der hver dag arbejder med områder, teorier og metoder, som kan give inspiration, perspektiver og værktøjer til at navigere i hverdagens udfordringer.

- 31/10: Tab og sorg.** Mai-Britt Guldin, cand.psych. aut., specialist i psykoterapi og seniorforsker, Aarhus Universitet, leder af Center for Sorg og Eksistens
- 07/11: Mental robusthed ved sygdom.** Nina Tange, cand.scient.soc., specialkonsulent, DPU, Aarhus Universitet
- 14/11: Parforhold og kærlighed.** Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 21/11: Sygdom som eksistentielt vendepunkt.** Christian Juul Busch, hospitalspræst emeritus
- 28/11: Slip bekymringerne.** Maiken Lykke Troen, cand.psych. aut., MCT-II-certificeret terapeut

2422-181

Demens – hvad ved vi?

— **TID:** 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERSISER: Peter Roos, neurolog, Neurocentret Rigshospitalet

Mange af os vil i løbet af livet komme i berøring med demens, måske som pårørende eller som syge. Faktisk anslås knap 90.000 danskere at have demens. Demens er en fællesbetegnelse for en række aldersrelaterede sygdomme karakteriseret ved vedvarende svækkelse af de mentale funktioner. Alzheimers sygdom er langt den hyppigste årsag til demens, men mange andre hjernesygdomme kan ligge bag. Undervisningen stiller skarpt på den nyeste viden om demenssygdomme og forebyggelse af intellektuel svækkelse. Få svar på spørgsmål som: Hvad sker der i hjernen ved demens? Er der overhovedet noget at stille op? Og sidst, men ikke mindst: Hvad med de pårørende?

2422-167

God vejtrækning: En vej til mental sundhed

— **TID:** 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERSISER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Åndenød, hjertebanken og manglende overblik. Stress og angst kan ramme alle i både små og store doser. Men vidste du, at evolutionen har udstyret os alle med en 'stopknop', der kan dæmpe stress og øge mental sundhed? Det handler om din vejtrækning. Vær med, når neurobiolog Karen Johanne Pallesen stiller skarpt på, hvad der sker i hjernen, nervesystemet og kroppen, når vi er stressede, og hvordan bevidst vejtrækning kan være en nøgle til øget mental sundhed. Prøv forskellige vejtrækningsøvelser, og hør, hvordan vejtrækningsteknikker kan integreres i dagligdagen, både som reaktion på akut stress og som en forebyggende praksis.

2422-443

Træn din trivsel

— **TID:** 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERSISER: Mette Marie Ledertoug, MA i positiv psykologi, ph.d., ekstern lektor i generel pædagogik, Aarhus Universitet

I medierne fokuseres der i øjeblikket på stigende mistrivsel, men hvad kan vi egentlig selv gøre for at passe på og fremme vores trivsel? Med udgangspunkt i trivselsteorien PERMA introduceres trivsel og trivselsfremmende indsatser. PERMA-modellen er udviklet af grundlæggeren af positiv psykologi, Martin Seligman, og tager udgangspunkt i fem grundlæggende byggesten for trivsel og velvære: Positive emotioner – Engagement – Relationer – Mening – At mestre (PERMA). For hvert element gennemgår vi den bagvedliggende forskning og afprøver øvelser og aktiviteter, der kan fremme trivsel. Få viden, værktøjer og inspiration til at træne din trivsel. Undervisningen vil være en vekselvirkning mellem teori og øvelser med fokus på praktisk anvendelse.

2422-373

Hjernens mysterier – fra stenalderhjernen til kunstig intelligens

TID: 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERSISER: Benjamin Svejgaard, læge, ph.d.-studerende og klinisk lærer, Aarhus Universitet

Menneskehjernen er et fascinerende mysterium. Hvor kommer vores hjerner fra, og hvordan vil de se ud i fremtiden? Undervisningen dykker ned i spørgsmål som: Hvor kommer bevidstheden fra? Hvorfor bliver hjernen mindre? Hvorfor sover vi? Hvordan husker vi? Hvad er følelser og intelligens? Og vil teknologien smelte hjernen sammen med kunstig intelligens i fremtiden? Få også indblik i, hvordan primitive hjernestrukturer løser de fleste af vores udfordringer i dag, selv efter en halv milliard års udvikling. Tag med læge og hjerneforsker Benjamin Svejgaard på en rundrejse i hjernen med perspektiver fra biologi, historie, psykologi og fremtidsforskning – og få viden, der gør hjernens mysterier lidt nemmere at forstå.

2422-439

Broderi på recept

TID: 3/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 250 kr., studerende 150 kr. inkl. mini-broderikit

UNDERSISER: Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner, og Trine Runge Jessen, tekstildesigner og broderist

Kreative processer kan styrke vores mentale sundhed og dæmpe symptomer på netop stress, angst, depression og uro – man bliver ligefrem bedre til at koncentrere sig, hvis man arbejder med sine hænder, mens man lytter til et foredrag. Men hvad sker der egentlig i hjerne og krop, når vi kaster os ud i et kreativt projekt? Hvordan skaber man de bedste rammer for den kreative proces? Og hvorfor er resultatet af det kreative arbejde slet ikke det vigtigste, når vi taler mental sundhed? Vær med, når Broderisten Trine Runge Jessen sætter ild i nålene og deler tips og tricks inden for kunsten at brodere korssting sammen med læge Lærke Egebjerg, som gør dig klogere på, hvorfor arbejde med hænderne på ingen måde er spild af tid.

2422-575

Sygemeldt med stress, angst eller depression

TID: 5/12, 1 torsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr

UNDERSISER: Jonas Fisker, ph.d. og autoriseret klinisk psykolog

Sygefravær som følge af stress, angst eller depression er et tiltagende problem på mange danske arbejdspladser. På det personlige plan kan det både påvirke ens trivsel, selvopfattelse, økonomi og relationer og måske have betydning for ens videre tilknytning på arbejdsmarkedet. Forelæsningen fokuserer på sygemeldingsprocessen og kommer omkring emner som: Hvad er almindelige reaktionsmønstre, når man lige er blevet sygemeldt? Hvad skal man forsøge at gøre, og hvad skal man forsøge ikke at gøre, når man er blevet sygemeldt? Hvad har betydning for ens muligheder for at komme godt tilbage på arbejde igen? Hvad kan man få af behandling – og hvad siger forskningen om effekten af denne?

2422-061

Fri af angst – hjælp til børn og unge

TID: 9/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERSISER: Sonja Breinholst, lektor i klinisk børnepsykologi, Københavns Universitet

Omkring 10 % af alle børn opfylder de diagnostiske kriterier for én eller flere angstlidelser i barn- og ungdommen. Ubehandlet angst har massive negative kort- og langsigtede konsekvenser for barnets og den unges udvikling. Men hvad er angst egentlig? Hvornår er det normalt at være bange og bekymre sig, og hvornår bliver det et problem, der forstyrrer barnets mulighed for normal udvikling? Undervisningen giver en indføring i dette og sætter fokus på de vedligeholdende mekanismer for angst. Desuden får du håndgribelig viden og værktøjer til at forebygge angst hos børn og unge – trin for trin. Forelæsningen tager afsæt i bogen 'Fri af angst – en forældrehåndbog' (Akademisk Forlag).

2422-372

Lær at leve med tinnitus

TID: 9/12, 1 mandag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Anne-Mette Mohr, cand. psych. aut., specialist i klinisk psykologi, House of Hearing

Rigtig mange mennesker lever med tinnitus. Op mod 700.000 danskere skønnes at være plaget af øresusen eller ringen i ørene. Når man får tinnitus, kan man nemt blive angst og bekymret: Hvordan kan jeg leve med det? Bliver jeg skør? Kan jeg passe mit arbejde og min familie? Hvad hvis det bliver værre? Nogle opsøger forgæves dyre og uvirksomme, alternative behandlingstilbud. Andre føler sig fastlåst i en håbløs situation, hvor tinnitus fylder det meste og dræber livsglæden. Heldigvis er der meget at gøre for at få tinnitus til at fylde mindre, så glæden ved livet kan fylde mere.

2422-262

Autisme hos børn og unge

TID: 10/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Kåte From, psykolog, specialist og supervisor i klinisk børne-neuropsykologi

Mere end 1 % af alle børn og unge har autisme. Autisme er en udviklingsforstyrrelse, der medfører en anderledes måde at opleve verden på. Det kan bl.a. betyde, at man har svært ved at overskue sociale sammenhænge. Men autisme kommer i grader og kan se ud på forskellige måder. Forelæsningsen giver en introduktion til, hvad autismespektrumforstyrrelse er med udgangspunkt i neurologiske og neuropsykologiske forskelligheder. Hør også om forskellige indsatser og former for støtte med vægt på at styrke forestillingsevnen og empati. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bøgerne 'Empati hos børn og unge med autisme' og 'Forestillings-evnen hos børn og unge med autisme' (Dansk Psykologisk Forlag).

2422-161

Sådan får du en glad ryg

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Jan Hartvigsen, professor i klinisk biomekanik, Syddansk Universitet

Rygsmærter rammer næsten alle danskere og er nu den hyppigste årsag til, at danskere går til lægen, fysioterapeuten og kiropraktoren. 650.000 danskere har en diskusprolaps eller anden rygssygdom, og en gennemsnitsdanskere mister syv år med god livskvalitet på grund af smerter og funktionsnedsættelse i muskler og led. I disse år oplever vi en eksplosion af ny viden inden for rygområdet. Hvis ikke vi finder på nye måder at forebygge og behandle rygsmerter på, vil problemet fortsætte med at vokse. Bliv klogere på, hvordan du får en glad ryg.

2422-160

Lev et godt og sundt liv med Det Dobbelte KRAM

TID: 12/12, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Peter Thybo, master i læreprocesser, PD i alm. pæd., fysioterapeut, certificeret specialist i arbejdsliv, CEO i SundhedsUniverset.com

Nedsat mental sundhed, livsstilsrelaterede sygdomme og kroniske sygdomme er blandt de største udfordringer på sundhedsområdet i dag. Hvordan kan man holde alvorlig stress og den første sygdom fra døren og genopbygge sin mentale sundhed og trivsel – også når livet byder på modstand og sygdom? Med afsæt i den nyeste sundhedsforskning stiller vi skarpt på sundhed og trivsel i hverdagslivet – især med fokus på de beskyttende faktorer. Du præsenteres bl.a. for sundheds- og trivselsmodellen Det Dobbelte KRAM. Her suppleres de traditionelle KRAM-faktorer (Kost, Rygning, Alkohol og Motion) med et mentalt sundheds-KRAM – Kompetencer, Relationer, Accept og Mestring. Undervisningen bygger på bogen 'Det Dobbelte KRAM' (Hans Reitzels Forlag).

2422-366

Kort og godt om depression

TID: 12/12, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Poul Videbech, professor og overlæge i angst og depression, Psykiatrisk Center Glostrup

Depression er en af de mest almindelige psykiske sygdomme i Danmark, og det skønnes, at ca. 1/6 af den danske befolkning vil blive ramt af en depression på et tidspunkt i løbet af deres liv. Vær med, når en af landets førende depressionsforskere sætter fokus på sygdommen og giver svar på de mest centrale spørgsmål: Hvad er symptomerne på depression? Hvilke former for depression findes der? Hvordan kan sygdommen behandles, og hvordan forebygger man tilbagefald? Hør også om nogle nye og lovende behandlingsmuligheder. Undervisningen tager afsæt i bøgerne 'Kort & Godt om depression' (Dansk Psykologisk Forlag) og 'Hvad er depression?' (FADLs forlag).

2422-293

Kender du en psykopat?

TID: 12/12, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Tine Wøbbe, chefpsykolog, Psykiatrisk Center Sct. Hans

Psykopater er bl.a. kendetegnede ved at være samvittighedsløse, manipulerende, charmerende og ofte aggressive. Men psykopati kan komme til udtryk i både større og mindre grad. I Danmark antager man, at der findes omkring 250.000 psykopater. Det betyder, at vi hver især kender én – måske to. Så hvad dækker begrebet egentlig over? Hvornår er man psykopat? Hvor møder man dem typisk, og hvordan tackler man en psykopat? Denne aften vil chefpsykolog Tine Wøbbe føre os helt ind i psykopaters liv og tankegang. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bøgerne 'Kort & Godt om psykopati' (Dansk Psykologisk Forlag) og 'Forbrydelsens sind' (Politikens Forlag).

Tag ungerne med
 på Folkeuniversitetet

TIL 'KEMISKE EKSPERIMENTER MED FUT I'. SE SIDE 53

2422-442

Fordybelse i mindfulness og meditation

- **TID:** 14/12 og 15/12, 1 weekend, kl. 10.00-16.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
NB: Medbring liggeunderlag og et tæppe
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Koncertsalen, Islands Brygge 18
UNDERVISERE: Jacob Piet, psykolog, ph.d. i mindfulness, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet, og Gull-Maja la Cour, cand.psych. og mindfulnessinstruktør

I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Forskning viser, at mindfulness-baserede interventioner er blandt de mest effektive metoder til forbedring af mental sundhed. Undervisningen vil foregå i en dynamisk vekselvirkning mellem praktiske øvelser, udforskende dialog samt teoretiske perspektiver. Bliv introduceret til forskning inden for området, og få erfaringsbaseret indsigt i, hvad mindfulness er, og hvordan det virker.

2422-282

Rundt om osteoporose

- **TID:** 16/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISERE: Lars Hyldstrup, overlæge, dr.med., Amager og Hvidovre Hospital, og Jens-Erik Beck Jensen, ph.d. og overlæge, Hvidovre Hospital

Op mod 650.000 danskere lider af osteoporose – også kaldet knogleskørhed – og langt størstedelen lever med sygdommen uden selv at vide det. Osteoporose giver ingen symptomer, før det første brud indtræffer, og kvinder rammes over dobbelt så hyppigt som mænd. Men hvad er osteoporose egentlig? Kan man selv gøre noget for at forebygge eller lindre sygdommen? Hvilken rolle spiller kost og motion? Og hvordan kan det behandles? Få indblik i den nyeste viden på området, og tag gode råd om en knoglesund livsstil med hjem. Undervisningen tager bl.a. afsæt i udgivelsen 'Hvad er osteoporose?' (FADL's Forlag), skrevet af underviserne.

2422-451

Det nordiske køkken – plantebaseret kost og sundhed

- **TID:** 16/12, 1 mandag, kl. 17.30-20.30
PRIS: 275 kr., studerende 140 kr.
UNDERVISER: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

Der er mange myter og fordomme om, hvad der er godt at spise både for vores helbred og klima. Må man spise sukker og gluten? Skal man leve plantebaseret og undgå kød for at leve længe? Skal man faste eller spise mange små måltider? I de nye kostråd fra 2023 er der lagt op til, at planteriget bør fylde mere på vores tallerken. Men hvad vil det sige at spise plantebaseret? Hvilke plantebaserede fødevarer gemmer sig i det nordiske spisekammer, som er gode for helbredet? Og er det godt for alle at spise mindre kød? Er der aldersgrupper eller patientgrupper, hvor det kan være uhenigtsmæssigt?

2422-352

Forstå hjertesygdomme

- **TID:** 18/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
BOG: Det vil være muligt at købe et signeret eksemplar af bogen med rabat på aftenen
UNDERVISERE: Kirstine Lærum Sibilitz, cheflæge, Afdeling for Hjertesygdomme, Amager og Hvidovre Hospital, og Britt Borregaard, ph.d., lektor og klinisk forsker i hjertemedicin, Odense Universitetshospital og Syddansk Universitet

Vi ved alle sammen, at vi har ét, og at vi ikke kan leve uden det. Men hvad ved vi egentlig om hjertet, og hvordan det virker? Når man er blevet ramt af en hjertesygdom, skal man reorientere sig og finde en ny måde at leve på. Det handler ikke kun om at lære diagnose og medicin at kende, men også om at tilpasse sig alle de forandringer i hverdagen, der ledsager en hjertesygdom. Bliv klogere på, hvordan hjertet fungerer, forskellige hjertesygdomme (bl.a. iskæmisk hjertesygdom, hjertesvigt, hjerteklapsygdom og hjerterytmeforstyrrelser), forebyggelse, symptomer, psykiske følger, behandlinger og rollen som pårørende. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Hvad er hjertesygdomme' (FADL's Forlag).

2422-374

Metakognitiv terapi – få styr på dine tanker

- **TID:** 18/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Michael Baastrup Portz, autoriseret psykolog og certificeret metakognitiv terapeut

Det er en udbredt opfattelse, at den bedste måde at tackle kriser på, er at bearbejde dem. Vi taler, tænker og analyserer i et forsøg på at tømme rygsækken for dårlig baggage. Men ifølge ny forskning inden for metakognitiv terapi bør sindet betragtes som en si, hvor alt passerer, medmindre vi selv aktivt vælger at holde fast i det. Metakognitiv terapi er en nyere metode til behandling af psykiske lidelser som angst og depression. Modsæt mange andre terapiretninger fokuserer metoden ikke så meget på det konkrete indhold af tanker, men derimod på, hvad man stiller op med tanker. Få en grundlæggende introduktion til metakognitiv terapi.

2512-298

Styrk børns trivsel

- **TID:** 14/1, 3 tirsdag kl. kl. 19.30-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISERE: Nina Tange, cand.scient. soc., specialkonsulent, Aarhus Universitet, cand.pæd.psyk. Sofie Henriksen, indehaver af Yndlingsunger.dk, og undervisnings- og trivselskonsulent, master i trivsels- og ressourcepsykologi Marianne Boye

Mistrivsel blandt børn og unge er steget markant de sidste 15 år, uden at det er lykkedes at vende kurven. Hvad kan forældre, bedsteforældre og fagpersoner gøre for at hjælpe med til at understøtte trivsel hos børn og unge i en verden præget af forskellige former for pres? Bliv introduceret til trivselsforskning, og få et fundament af forskningsinspirerede værktøjer, som kan støtte børn og unges trivsel. Fundamentet bygger på forskning inden for: mestring, psykologiske behov, styrker, mindset, relationskompetence, tryk tilknytning og nærvær.

- 14/1:** Psykologiske behov
21/1: Mestring og styrker
28/1: Relationer og mindset

2512-295

Livskvalitet – grib det gode liv

TID: 15/1, 7 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Med stress og jag haster vi afsted i vores egen lille verden. Med hovedet begravet i telefonen og tankerne beskæftiget med fortidens fejltrin og fremtidens bekymringer. Men er der en vej til et mere enkelt liv? Et liv med mere fokus på nærvær og samvær. Et liv, hvor vi sænker farten, vender udviklingsræset ryggen og i stedet mærker verden og er til stede i nuet – til gavn for os selv og dem omkring os.

- 15/01: Kreativitet, kunst og håndarbejde giver ro i sindet.** Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner
- 22/01: Opmærksomhed og fordybelse.** Signe Allerup Vangkilde, professor i psykologi, Københavns Universitet
- 29/01: Litteratur.** Karen Margrethe Schifter Kirketerp, cand.psych. aut.
- 05/02: Sociale relationers betydning for helbred og aldring.** Rikke Lund, professor i socialmedicin, Københavns Universitet
- 12/02: Brug naturen.** Dorthe Varning Poulsen, fysioterapeut, lektor i naturbaseret terapi og sundhedsfremme, Københavns Universitet
- 19/02: At skabe trivsel for andre.** Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet
- 26/02: Hvorfor man bliver gladere af at være fysisk aktiv.** Jens Bo Nielsen, professor i neurovidenskab, Københavns Universitet

2512-296

Omsorg

TID: 23/1, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Ditte Alexandra Winther-Lindqvist, lektor i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet

Omsorg tilfredsstiller nogle af vores mest basale behov. At blive hørt af en ven, omfavnet af en far eller trøstet af en mor er nogle af de omsorgsfulde situationer, hvor ens nærmeste giver fast grund og støtte. Men omsorg findes ikke kun i tætte relationer. Også i professionelle relationer, blandt fremmede og fagfolk findes omsorg, og den er helt afgørende for vores trivsel. Hør om den vigtige og komplekse omsorg. Forelæsningsen er baseret på bogen 'Omsorg' (Aarhus Universitetsforlag)

2512-223

Den mentale krise – udfordringer og løsninger

TID: 11/2, 7 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Psykisk mistrivsel breder sig som aldrig før i Danmark, og forekomsten af psykiske diagnoser er rekordhøj. Forskning viser, at 'den mentale krise' bare vokser og vokser, og medierne rapporterer næsten dagligt om, hvor skidt det står til. Overalt diskuteres dette komplekse problem. Men hvad er årsagerne? Og hvordan kan vi stoppe udviklingen? Forelæsningsrækken giver nogle kvalificerede svar. Gennem dybdegående analyser og ekspertindsigt udforskes de komplekse aspekter af den mentale krise. Få eksperternes svar på, hvordan vi skal forstå og tackle den psykiske mistrivsel.

- 11/02: Fra mental krise til modstandskraft og compassion: Et evolutionært og psykologisk perspektiv.** Liselotte Ellegaard, cand.pæd.psyk., uddannelsesleder, ICF-wcoach og konsulent
- 18/02: Relationsbrud som markør i et samfund præget af 'mentale sammenbrud'.** Pernille Darling, ph.d., seniorforsker og speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri, Privathospital Hejmdal og Center for Evidensbaseret Psykiatri
- 25/02: Acceleration som årsag – opfyldelse af basale psykologiske behov og et nyt fokus på æstetiske oplevelser som løsning.** Frans Ørsted Andersen, lektor, ph.d. i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet
- 04/03: Narrativer og psykologisk tryghed – trivsel i et organisatorisk perspektiv.** Maria Schack, leder, underviser, BA i ledelse, supervisor og konsulent
- 11/03: Adfærdsforandring – hvordan? Et sundhedspædagogisk og psykologisk perspektiv.** Birgitte Pedersen, cand.scient. i idræt og sundhed, samtale- og kropsterapeut, NLP Coach
- 18/03: Anerkendende fællesskaber – vigtigheden af at høre til.** Mette Toft Nielsen, cand.mag. CCG, lærer, coach og selvstændig konsulent
- 25/03: 8 til 16-arbejdsliv og livsdesign i en passionskultur – mening og nye muligheder for mental sundhed.** Liselotte Ellegaard, cand.pæd.psyk., uddannelsesleder, ICF-coach og konsulent

2512-297

Sidste nyt fra sundheds- videnskaben

TID: 17/2, 7 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Vi ved efterhånden en hel del om vores komplekse kroppe. Men der er stadig – og opstår hele tiden – en lang række mysterier og gåder, som forskere og eksperter forsøger at finde svarene på. For hver lille opdagelse får vi en større forståelse for, hvordan nerveceller, tarmbakterier, proteiner, signalstoffer og meget andet interagerer i kroppen. Forelæsningsrækken dykker ned i aktuel sundhedsvidenskabelig forskning med en stribe af landets dygtige forskere. Få den nyeste viden, og bliv klogere på dig selv og din krop.

- 17/02: Hjernens rolle i appetitregulering og kropsvægt.** Christoffer Clemmensen, fedmeforsker og lektor ved Novo Nordisk Foundation Center, Københavns Universitet
- 24/02: Mens vi sover, er hjernen på arbejde.** Celia Kjærby, lektor i neuromedicin, Københavns Universitet
- 03/03: Ny forståelse af dopamin og hjernens belønningssystem.** Claus Juul Løland, professor i neurovidenskab, Københavns Universitet
- 10/03: Tung styrketræning hele livet.** Casper Søndénbroe, postdoc i sund aldring, Københavns Universitet
- 17/03: Hvordan kan vi reparere hjernen med stamceller?** Agnete Kirkeby, lektor i neurovidenskab, Københavns Universitet
- 24/03: Bakteriofagers betydning for en sund tarm.** Dennis Sandris Nielsen, professor i fødevarerens videnskab, Københavns Universitet
- 31/03: Kræft og immunterapi.** Inge Marie Svane, professor i klinisk cancer immunterapi og leder af det translationelle forskningscenter Center for Cancer-Immunoterapi, Københavns Universitet

Weekendophold på Sandbjerg Gods

DYK NED I SØNDERJYLLANDS HISTORIE. SE SIDE 79

2512-228

Hjernen hele livet

TID: 18/2, 7 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Hjerneceller kan komme og gå, men alt i alt har vi kun én hjerne – og den skal holde hele livet. Hvordan passer vi bedst muligt på den? Det er komplekst at forstå, hvordan hjernen fungerer og påvirkes af både ydre og indre faktorer livet igennem. Forelæsningsrækken præsenterer en række nedslag i en menneskehjernes historie – fra den tidlige alder, og til vi ser tilbage på et forhåbentlig langt og godt liv.

- 18/02: Hvad sker der i hjernen i de tidlige år?** Signe Allerup Vangkilde, professor i psykologi, Københavns Universitet
- 25/02: Når hjernen bliver skadet.** Randi Starrfelt, professor i psykologi, Københavns Universitet
- 04/03: Hjerneskanningsteknikker: før og nu.** Christian Gerlach, professor MSO i kognitiv neurovidenskab, Syddansk Universitet
- 11/03: Mens vi sover, er hjernen på arbejde.** Celia Kjærby, lektor i neuromedicin, Københavns Universitet
- 18/03: Tarm, hjerne og mental sundhed.** Anke Ninija Karabanov, lektor i neurofysiologi, Københavns Universitet
- 25/03: Dyrk motion, og hold hjernen i gang.** Jesper Lundbye-Jensen, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet
- 01/04: Den aldrende hjerne – hold hjernen ung hele livet.** Carl-Johan Boraxbekk, klinisk professor i neurologi, Københavns Universitet og Bispebjerg Hospital

2512-229

Den stressede hjerne – fra stress til resiliens

TID: 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Forskellige begivenheder kan få os til at skrue op for stressen. Det kan være små problemer i dagligdagen, store personlige omvæltninger ved tab af en nærtstående eller oplevelsen af global meningsløshed og uretfærdighed. Uanset årsagen reagerer hjernen på laveste fællesnævner, nemlig kontroltab og uforudsigelighed, og igangsætter et alarmberedskab, som mobiliserer kroppens ressourcer. Ny forskning har givet ny forståelse for den særligt voldsomme stress, hvor en primitiv del af nervesystemet tager over, og der indtræder en grad af passivitet i stedet for mobilisering. Få indblik i den nyeste forskning på området, og få viden og værktøjer til stresshåndtering. Undervisningen veksler mellem teoretiske oplæg, dialog, refleksioner og øvelser.

2512-226

Magien ved at læse og at skrive – hvor litteratur og psykologi mødes

TID: 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
NB: Medbring kuglepen/blyant samt linjeret papir
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Karen Margrethe Schifter Kirketerp, cand.psych. aut.

Litteratur er et enestående medie med en helt særlig kraft til at overskride grænser og udvide livsverdener. Vi reagerer og oplever følelser, i takt med at vores øjne glider over ordene. Og med det blanke papir kommer også en unik mulighed for at undersøge og placere vores egne indre verdenskort, skabe fiktive verdener uden restriktioner, værne om vores egen stemme og skabe en mulig 'verbal kremation' af svære oplevelser. Denne dag vil vi dykke ned i nogle af de psykologiske aspekter og effekter ved at læse og skrive litteratur. Teorier og metoder inden for biblio- og litteraturterapien gennemgås. Dagen er for alle, der har en interesse for ord, læsning og skrivning.

2512-227

Gode vaner

TID: 25/2, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Skab en sund livsstil gennem gode vaner. En stor del af vores liv består af faste rutiner og gentagelser. Vaner, som er automatiserede og ligger uden for bevidst handlen. Når vi handler efter en vane, er motivation ikke nødvendig, hvilket gør det nemmere for os at vedligeholde adfærden. Det er godt, hvis vanen er god, men knap så godt, hvis vanen er dårlig for vores liv. Men hvordan skaber vi i første omgang vaner? Og hvordan får vi etableret de gode og ikke de dårlige vaner? I denne forelæsningsrække kaster forskerne lys over vores vaner.

- 25/02: Kost og ernæring.** Anne Wilhjelm Ravn, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 04/03: Vaner i hjernen.** Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet
- 11/03: Søvn.** Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med., Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet
- 18/03: Motivation og træning.** Cecilie Thøgersen-Ntoumani, professor i fysisk aktivitet og adfærdspsykologi, Syddansk Universitet
- 25/03: Gode tankevaner. Grubleri og bekymringer.** Michael Baastrup Portz, autoriseret psykolog og certificeret metakognitiv terapeut
- 01/04: Nudging og adfærdsændring.** Jesper Elbæk Jensen, behavioural analyst, iNudgeyou

FÅ VIDEN HJEM I STUEN. SE SIDE 8-9

Vi byder på gratis
livestreamede forelæsninger

2512-221

Jungs psykologi og filosofi: Menneske og natur

TID: 25/2, 5 tirsdage, kl. 17:15-19:00.

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Aksel Haaning, lektor emeritus, Roskilde Universitet

Psykoanalysens historie er ikke, hvad vi troede for bare 10-15 år siden. Det gælder også den schweiziske psykiater C.G. Jung (1875-1961), der oplever en fornyet interesse i disse år. I dag fremstår Jung som en af det 20. århundredes store fremadskuende tænkere. I centrum står Jungs bidrag til modernismen, det imaginære og det moderne menneskes forhold til naturen. En række skrifter, vi tidligere kun har kendt af navn, præsenteres. Hertil kommer Jungs mange forelæsningsnoter, der er under udgivelse i øjeblikket. Få en indføring i moderne Jung-forskning. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Jung – en stemme fra dybet' (Akademisk Forlag).

25/02: Jungs baggrund i det 19. århundredes filosofi- og videnskabshistorie – opdagelsen af det underbevidste

04/03: Det moderne menneskes indre landskab; nogle grundtræk i Jungs psykologi

11/03: Jung som underviser og forsker – historiens betydning og indflydelse i dag

18/03: Den glemte forbindelse til naturen. Kristendommens rolle mellem psykologi og religion

25/03: Den indre erfaring. Jungs psykologi og det kontemplative i dag

2512-236

Få styr på dit høretab

TID: 3/4, 1 torsdag, kl. 17:30-19:15

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Anne-Mette Mohr, cand.psych. aut., specialist i klinisk psykologi, House of Hearing

God hørelse er afgørende for livskvaliteten, da det hjælper os med at føle os inkluderet. Men fordomme om høretab, især hos unge, kan forhindre, at den rette behandling sættes i gang. Høretab er ofte forbundet med træthed, da det kræver energi at forstå samtaler, selv med høreapparat. Lær om hørelsens funktion, høreapparatets rolle samt strategier for bedre samtaler ved høretab. Få også indblik i, hvordan omgivelserne bedst håndterer udfordringerne ved at være sammen med personer med dårlig hørelse. Undervisningen henvender sig til alle, unge som ældre, og pårørende.

2512-220

Formiddage i Kulturhuset Islands Brygge: 60+ en ny begyndelse

TID: 5/3, 6 onsdage, kl. 10:30-12:15

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

STED: Kulturhuset Islands Brygge, Koncertsalen, Islands Brygge 18

I Danmark er aldersgruppen 60+ blandt de lykkeligste og mest tilfredse med livet. Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det rigtig er gået op for os – fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Men hvad skal den nye livsfase så bruges til?

05/03: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst' Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere

12/03: Forlængelse af livets gode år. Hvordan? Morten Scheibye-Knudsen, læge, lektor i aldring, Center for Sund Aldring, Københavns Universitet

19/03: Sociale relationer gør godt. Charlotte Juul Nilsson, læge, lektor og ph.d., Afdeling for Social Medicin, Københavns Universitet

26/03: Sund og aktiv aldring med fysisk træning. Casper Søndebroe, postdoc i sund aldring, Københavns Universitet

02/04: Skønlitteratur – læsning og livskvalitet i den tredje alder. Peter Simonsen, professor i europæisk litteratur, Syddansk Universitet

09/04: Hold hjernen skarp med årene. Kasper Jørgensen, neuropsykologisk fagkonsulent ved Nationalt Videncenter for Demens

Det giver en ekstra dimension, når forskningsbaseret viden prøves af i praksis. Tag med til 'Viden med puls' side 41, 'Broderi på recept' side 44, 'Fordybelse i mindfulness' side 46 eller 'Magien ved at læse og skrive' side 48.

2512-225

Sæt grænser

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden

UNDERVERISER: Irene Henriette Oestrich, specialistpsykolog, ph.d., Region Hovedstadens Psykiatri, Sankt Hans Hospital

At turde sætte grænser kræver en særlig form for mod, god evne til selvbeskyttelse og omsorg for sig selv. At springe over, hvor gærdet er lavest, og undlade at sætte grænser kan medføre store og uoverskuelige følelsesmæssige og sociale problemer. Denne aften stiller vi skarpt på forskellige former for grænser og begrænsninger, som vi alle livet igennem har brug for. Med afsæt i psykologiske teorier og metoder dykker undervisningen bl.a. ned i evnen til at stille op for sig selv og ikke bare finde sig i alting – at bryde grænser og overvinde begrænsninger. Forløbet tager afsæt i bogen 'Sæt grænser' (Dansk Psykologisk Forlag)

2512-230

Taknemmelighed

TID: 10/4, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERISER: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse. Taknemmelighed er en del af den positive psykologi, som har fokus på det, der fungerer hos mennesker, frem for psykiske dysfunktioner. Undervisningen gennemgår forskningen i taknemmelighed siden Aristoteles og frem til nutidens psykologiske forskning i trivsel og livskvalitet og giver eksempler på taknemmelighedsøvelser.

2512-012

Læg smerterne på hylden

TID: 10/4, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERISER: Morten Sebastian Høgh, specialist i sportsfysioterapi, ph.d. og lektor i smerte- og neurovidenskab, Aalborg Universitet

Smerte er en livsnødvendig oplevelse, men hvorfor oplever hver femte dansker, at det ikke holder op med at gøre ondt igen? Forelæsningen dykker ned i smertens univers og stiller skarpt på, hvad kroniske smerter er, hvorfor vi får ondt, om det virkelig kan passe, at videnskaben ikke kan helbrede kroniske smerter, og hvorfor nogle mennesker oplever, at en behandling virker, mens andre ingen effekt har af den. Få også input fra bogen 'Læg smerterne på hylden', som underviser Morten Høgh har skrevet sammen med Lotte Heise, med konkrete råd til mennesker med smerter.

2512-231

Det hele menneske – at lægge år til livet og liv til årene

TID: 27/5, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERISER: Peter Thybo, master i læreprocesser, PD i alm. pæd., fysioterapeut, certificeret specialist i arbejdsliv

I takt med en stigende kompleksitet i sygdomsudviklingen i Danmark er vi nødt til at se det særlige og unikke i det enkelte menneskes livssituation for at kunne hjælpe bedst muligt. Det vil give bedre sundhed og trivsel – både fysisk og mentalt. Derfor er begrebet 'det hele menneske' mere relevant end nogensinde før. Denne aften præsenteres en ny model for 'det hele menneske' med fokus på, hvordan man kan favne menneskers komplekse livssituationer, håb og drømme samt skabe en effektiv og empatisk indsats, der styrker handlekompetence og evner til at mestre eget liv. Forelæsningen bygger på bogen 'Det hele menneske. Lup på sundhedspædagogik i praksis' (Hans Reitzels Forlag).

Natur & univers

2422-214

Gud eller videnskab?

TID: 2/9, 4 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Både videnskab og religion spiller en stor rolle i vores tilværelse. Mens videnskaben opstiller love, sammenhænge og forklaringer på, hvordan universet og vores biologi hænger sammen, så bidrager religion og filosofi med et sprog til at tale om alt det, videnskaben ikke kan sætte på formel. Kan tro og viden forenes? Har vi mennesker behov for religion? Få indblik i de diskussioner, der historisk har været mellem videnskaben og religionen, og udblik til de diskussioner, der eksisterer på området i dag.

02/09: Gud og Darwin. Hans Henrik Hjermitslev, ph.d. i videnskabshistorie, lektor, University College Syddanmark

09/09: Gud, universet og et par andre småting. Helge Stjernholm Kragh, professor emeritus i videnskabs-historie, Københavns Universitet

16/09: Kosmologi og fysik – tro og viden. Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

23/09: Videnskabelige tilgange til religion: Kan man forklare religion? Jesper Sørensen, lektor i religions-videnskab, Aarhus Universitet

2422-549

Fusionsenergi

TID: 21/10, 1 mandag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Søren Bang Korsholm, seniorforsker i plasmafysik og fusions-energiforskning, Danmarks Tekniske Universitet

'Fusionsalderen' er på meget kort tid blevet et begreb, som vi i Danmark skal forholde os til. Menneskeheden skal frigøre sig fra fossile brændsler og finde en uudtømmelig energikilde. Og hvis vi kan aflure naturens fundamentale energikilde, fusionsenergi, har vi løsningen. Et potentielt fusionskraftværk vil være helt sikkert og belaste Jorden minimalt med sine affaldsprodukter. Brændstoffet kan tages ud af havvand og litium, og ressourcerne i verdenshavene kan dække menneskehedens energiforbrug i over en milliard år. Bliv klogere på, hvad fusionsenergi er, hvor langt vi er i forskningen, og hvad vil det betyde for menneskeheden, hvis vi lykkes med at skabe et fusionskraftværk.

2422-242

Alt du bør vide om naturvidenskab – næsten

TID: 22/10, 7 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Hvordan er det nu lige med Newtons love, evolutionsteorien, atomer og DNA-spiralen? Få din naturvidenskabelige viden genopfrisket – eller start her. Få et overblik over de kræfter, der styrer alt omkring os, og de sammenhænge, teorier og opdagelser, der ligger bag vores viden om den verden, som mennesket gennem årtusinder har forsøgt at forstå.

22/10: Matematik. Niels Lauritzen, lektor i matematik, Aarhus Universitet

29/10: Genetik. Thomas G. Jensen, professor i medicinsk genetik, Aarhus Universitet

05/11: Biologi. Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet

12/11: Astronomi. Marianne Vestergaard, professor i astrofysik, Niels Bohr Institutet

19/11: Fysik. Søren Ulstrup, lektor i fysik og nanoteknologi, Aarhus Universitet

26/11: Kemi. Mogens Christensen, professor i kemi, Aarhus Universitet

03/12: Geologi. John A. Korstgård, professor i geologi, Aarhus Universitet

Bliv klogere på
'Det meningsfulde liv'

SE SIDE 58

2422-535

Universets gåder

TID: 23/10, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hvad kom før Big Bang? Hvad består mørkt stof af? Og hvad er der egentlig inde i et sort hul? Kompetente videnskabsmænd og -kvinder har gennem historien dedikeret deres liv til at løse universets mange gåder. Men der er stadig meget, vi ikke ved. Oplev en række af de danske forskere, der arbejder på at løse både nye og gamle gåder.

23/10: Ved vi alt om vores eget solsystem?

Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og museumsinspektør, Science Museerne, Aarhus Universitet

30/10: Hvad er der inden i et sort hul? Og hvad er der udenfor?

Asta Heinesen, adjunkt i gravitationel fysik og kosmologi, Københavns Universitet

06/11: Hvordan er vores egen galakse blevet til?

Lise Bech Christensen, lektor i astrofysik, Københavns Universitet

13/11: Hvordan skete Big Bang?

Michael J.D. Linden-Vørnle, astrofysiker og chefkonsulent, DTU Space

20/11: Hvordan ser mørkt stof ud – og hvad er dets egenskaber?

Steen Harle Hansen, lektor i astrofysik, Københavns Universitet

04/12: Hvad ved vi om exoplaneterne og de andre planetsystemer?

Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

2422-217

Jordens råstoffer – fra geologi til teknologi

TID: 9-10/11, 2 dage, kl. 10.00-16.00
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.
UNDERVISER: Hans Dieter Zimmermann, lektor emeritus i geologi, Aarhus Universitet

Vi forbruger enorme mængder råstoffer, cirka 1.400 tons i løbet af livet, gravet op fra jorden. Med verdens stigende befolkning og voksende levestandard i mange lande, øges vores behov for råstoffer. Energiomstillingen øger også behovet for råstoffer som litium, kobolt, indium, gallium m.fl., som indgår i solceller, vindmøller, brændselsceller og batterier. Bliv klogere på, hvilke råstoffer vi udvinder fra Jorden, hvor de findes, og hvordan de dannes – og ikke mindst, om der nok af dem? Kurset indeholder praktiske øvelser med 20-30 forskellige mineraler.

2422-311

Universet – fra Big Bang til Beethoven

TID: 10/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Michael J.D. Linden-Vørnle, astrofysiker og chefkonsulent, DTU Space

Hvad skete der i Big Bang? Hvad bliver universets skæbne? Lever vi i virkeligheden i et multivers med uendeligt mange parallelle universer? Tag med på en fascinerende og forunderlig rejse ud i universet. Forelæsningsen stiller skarpt på en række af de helt store spørgsmål inden for kosmologien og præsenterer vores nuværende forståelse af, hvordan verden har udviklet sig fra Big Bang og frem til i dag – en rejse forbi stjerner og planeter, der fødes i glødende skyer af gas og støv, gigantiske sorte huller i midten af enorme galakser samt de mystiske ingredienser, som dominerer vores univers: mørkt stof og mørk energi.

2422-226

Kunstig intelligens

TID: 19/11, 3 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Kunstig intelligens skal gøre vores verden lettere og bedre. Men præcis som mennesker skal computere også træne for at lære, og det er ikke helt uden bump på vejen. Også kunstig intelligens indeholder bias. For hvad er i grunden forskellen på den naturlige hjerne og den kunstige hjerne? Og er det fair at forvente gennemsigtige forklaringer af kunstig intelligens, når vores egne mest af alt minder om søforklaringer? Måske skal vi i fremtiden bare lade den menneskelige og den kunstige hjerne samarbejde i en slags hybrid intelligens.

19/11: Hvordan mennesker og computere lærer.

Kristoffer Laigaard Nielbo, professor i humanities computing, Aarhus Universitet

26/11: Hybrid intelligens og kreativitet.

Jacob Sherson, professor MSO, institut for virksomhedsledelse, Aarhus Universitet

03/12: Innovation med kunstig intelligens.

Anders Kofod-Petersen, professor i anvendt kunstig intelligens, NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

2422-246

Forunderlige former – en rejse i ukendt landskab

TID: 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Carsten Cramon, cand.scient. i matematik

Tag med på en spændende rejse, hvor vi skal opleve naturens, kunstens og matematikkens sammensmeltning i en fascinerende cocktail fyldt med overraskende og forunderlige sammenhænge. Vi udforsker den fascinerende pentagon og dens forbindelse til femtallets endelighed og det gyldne snit samt dens rolle som blomsterverdenens yndlingsform. Vi dykker ned i fraktalernes magiske verden, hvor komplekse former opstår fra simple processer, og vi balancerer på grænsen mellem orden og kaos. En dyb forståelse af naturens skønhed venter, og der kræves ingen matematiske forudsætninger.

2422-405

Isens historie – iskometer, istid og smeltende poler

TID: 25/11, 1 mandag, kl. 17:15-19:00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISERE: Victor Boy Lindholm, digter og forfatter, og Sebastian Mernild, ph.d., dr.scient., prorektor og professor i klimaforandringer og glaciologi, Syddansk Universitet, og leder af SDU Climate Cluster

I en samtale mellem forfatterne til 'Isbogen' (2023), Sebastian H. Mernild og Victor B. Lindholm, ser vi tilbage på, hvordan isen har formet vores verden, og frem på, hvordan den nu igen vil forandre den. Da Jorden blev dannet for 4,6 milliarder år siden, var den så varm, at intet levende kunne bo her. Men kometer af is blev ved med at bombardere planeten, så den til sidst blev afkølet og beboelig. Det skabte fundamentet for det liv, vi kender her på kloden. Is er afgørende for kloden og for de enorme systemer, der holder vores vej i skak og gør planeten beboelig. Men hvad er is, hvorfor er den så vigtig for vores art, og hvad sker der den dag, isen er væk?

2422-522

Bæredygtighed – historie og teori

TID: 2/12, 1 mandag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVERS: Claus Mølgaard, civilingeniør og ph.d.

Bæredygtighed er ikke et nyt fænomen. Vi kigger på den historiske udvikling fra Hans Carl von Carlowitz i 1713 og frem til i dag, hvor vi bl.a. dykker ned i et af de nyeste begreber, 'absolut bæredygtighed'. Vi kommer til at tale om Malthus, Romklubben, Indira Gandhi, Brundtlandrapporten, de planetære grænser, FN's verdensmål, bæredygtighedsrapporter og meget mere. Absolut bæredygtighed bliver behandlet grundigt, og vi kommer til at tale om, hvor meget vi som individer må belaste miljøet i fremtiden, hvis vi skal kunne opretholde Jordens balance. Bliv klædt på til at deltage i bæredygtighedsdebatten.

2422-523

Havets tilstand

TID: 3/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVERS: Stiig Markager, professor i biogeokemi og marin økologi, Aarhus Universitet

Havet er under et voldsomt pres, og især vores fjorde har det skidt. Her er økosystemet reelt brudt sammen. Årsagerne er mange, men udledninger af kvælstof fra landbruget er den helt dominerende stressfaktor. Konsekvenserne er iltsvind, mudrede badestrande, grønt og uklart vand og tilbagegang for ålegræs og torsk. Havets problemer er tæt forbundet med begrebet antropocæn, som dækker over, at vi mennesker i dag dominerer den globale cirkulation af stoffer som kulstof, kvælstof og fosfor. Få en status på havmiljøet i dag, og hør, om hvad kan vi gøre for at få renere fjorde, søer og vandløb, bedre drikkevand, mere biodiversitet på land og i havet og et landskab med nye rekreative muligheder.

2422-428

Menneskedyret

TID: 4/12, 2 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVERS: Thomas Thaulov Raab, forfatter og videnskabsformidler

Menneskets udviklingshistorie kan beskrives som en form for selvtæmning, hvor vores forfædre har gennemgået en forandring, der kan sammenlignes med det, som er sket med vores tamdyr. Vi ser nærmere på lighederne mellem mennesker og andre tamdyr, og på hvordan selvtæmningen beskrives inden for fx sprogvidenskab, antropologi og neuroanatomi. Vi vil også komme ind på de samfundsmæssige konsekvenser af selvtæmningen, og hvordan de temaer, der har præget det moderne menneskes udvikling, stadig er højaktuelle i moderne samfund. Forelæsningsrækken tager udgangspunkt i bogen, 'Menneskedyret – hvordan vi tæmmede os selv og blev Jordens mest utrolige dyreart' (Lindhardt og Ringhof 2022).

2422-312

Tag børnene med: Kemiske eksperimenter med fut i

TID: 6/10, 1 søndag, kl. 13.00-15.00
PRIS: 200 kr., børn og studerende 100 kr.
UNDERVERS: Peter Hald, sikkerhedsleder, Institut for Kemi, Aarhus Universitet

Det er både spændende og sjovt at eksperimentere, men eksperimentet er også centralt for videnskaben. I århundreder har videnskabsfolk lavet videnskabelige forsøg for at blive klogere på, hvad naturen kan. Tag dine børn eller børnebørn med på Folkeuniversitetet denne dag, og oplev spændende kemiske eksperimenter. Både nogle af dem, der siger BANG, men også forsøg, som kan laves i et helt almindeligt køkken med ting, du allerede har eller nemt kan skaffe. For børn fra 6 år og op.

2422-269

Danmark i rummet

— **TID:** 9/12, 1 mandag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Anders Høeg Nissen, journalist og podcaster, og Tina Ibsen, astrofysiker og videnskabsformidler

Danmark har været langt fremme inden for astronomi, siden Tycho Brahe etablerede sit observatorium på Hven i 1500-tallet, og Danmark har bidraget både med instrumenter og forskning til en lang række videnskabelige missioner. DTU Space har fx udviklet og leveret teknologi til James Webb-teleskopet, der tager billeder af universet for 13 milliarder år siden, og forskere på Niels Bohr Institutet har bygget instrumenter til NASA's rovere på Mars. Vi har også hele to gange haft en dansk astronaut i rummet på Den Internationale Rumstation. Mød Tina Ibsen og Anders Høeg Nissen, der står bag podcasten 'RumSnak', og hør dem fortælle om de mange danske rumaktiviteter med udgangspunkt i deres bog 'Danmark i rummet – Fra Tycho Brahe til Andreas Mogensen' (Lindhardt og Ringhof, 2023).

2422-438

Stjernehimlen – efterår og vinter

— **TID:** 10/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Tag på naturt ude under den mørke stjernehimmel. Astronomiformidler og historiefortæller Ole J. Knudsen fra Aarhus Universitet forbereder dig på turen med dette foredrag. Her bliver du klædt på til bedre at forstå det, du ser på stjernehimlen. Vi ser på stjernernes og planeterne gang, og dermed på Jordens bevægelser i rummet. Vi hører om årstidens nemmeste stjernebilleder med udgangspunkt i Karlsvognen, og vi lærer at bruge det drejelige stjernekort som hjælp. Desuden bliver der tid til at fortælle et par af de ældgamle myter og historier, som knytter sig til efterårshimlens stjernebilleder.

2422-431

Da livet opstod

— **TID:** 11/12, 1 onsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Emil Laust Kristoffersen, postdoc, Interdisciplinary Nanoscience Center, Aarhus Universitet

For omkring 4,5 milliarder år siden drøede to planeter sammen og skabte Jorden. Over millioner af år blev brandvarm vanddamp drypvist til havene, og nogenlunde samtidig opstod livet på Jorden. Men hvordan startede det hele? Hvad definerer liv, og under hvilke omstændigheder kan det opstå? DNA-analyser tegner et slægtskab mellem alt liv, og ved roden af stamtræet findes den sidste universelle fælles forfader til alt liv på vores klode. Men her stopper sporet. Vi kan ikke se processerne, der ledte til livet. I stedet må vi kigge dybt ind i cellerne for at forstå, hvordan livet opstod. Forelæsningsen er baseret på bogen 'Da livet opstod' fra serien 'ScienceFaction' fra Aarhus Universitetsforlag (udgives efteråret 2024).

2512-080

Verdens vildeste opdagelser

— **TID:** 13/1, 7 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Vi kan gå på Månen, studere verden ned til mindste atom og lever længere end nogensinde før. Det skyldes, at nogle mennesker er drevet af at finde ud af, hvordan vores verden helt grundlæggende fungerer. Forelæsningsrækken er en tour de force gennem en række af de meste markante gennembrud inden for naturvidenskaben. Hør om verdens vildeste opdagelser – fra hvordan vi ser ud indei, til hvordan vores solsystem er indrettet. Forelæsningsrækken tager afsæt i '50 opdagelser. Højdepunkter i naturvidenskaben' (Aarhus Universitetsforlag).

- 13/01: Verdensbilledet og den naturvidenskabelige revolution – fra Kopernikus til Newton.** Hans Buhl, museumsinspektør, Steno Museet
- 20/01: Universets udvidelse, Big Bang og planeter omkring andre stjerner.** Hans Kjeldsen, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
- 27/01: Mellem himmel og jord – helium og nordlys.** Helge Stjernholm Kragh, professor emeritus i videnskabshistorie, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet
- 03/02: Kampen mod epidemierne – vaccination, bakterier og penicillin.** Morten Arnika Skydsgaard, museumsinspektør i medicinhistorie, Steno Museet
- 10/02: Evolutionen og genetikken.** Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet
- 17/02: Uforgængelig energi, elektromagnetisme og Jordens form.** Keld Nielsen, lektor emeritus i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
- 24/02: Kroppens opbygning og funktioner.** Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet

2512-282

Revolution i rummet

— **TID:** 15/1, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Ledet af Elon Musk og SpaceX er der en revolution i gang i rummet med det formål at få mennesker til Mars. Priserne for at sende ting ud i rummet er i frit fald, og inden for få år forventes prisen at være under 10 dollar per kilo. Dette vil ændre vores hverdag, på samme måde som computeren og internettet har gjort. I denne foredragsrække vil vi se nærmere på nogle af de muligheder og udfordringer, som denne nye virkelighed giver.

- 15/01: Hvad laver man i rummet.** Mads Fredslund Andersen, Telescope and Satellite Manager, Aarhus Universitet
- 22/01: Sådan kommer du i rummet.** Christoffer Karoff, lektor i rumvidenskab, Aarhus Universitet
- 29/01: Udforskning af rummet.** Katrine Wulff Nikolajsen, ph.d.-studerende og planetforsker, Københavns Universitet
- 05/02: Rumkultur.** Cherie Jelle, kandidat i sustainable heritage management
- 12/02: Mennesker i rummet.** Thomas A.E. Andersen, direktør, Danish Aerospace Company ApS

2512-270

Vilde teorier

TID: 26/2, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Forstår du, hvad jeg mener, når jeg siger $E = mc^2$? Eller er du helt med på, at universet i virkeligheden er opbygget af strenge? Visse matematiske og fysiske teorier er blevet verdenskendte for at være vigtige og kloge, men samtidig umulige at forstå. Men er de nu også det – umulige at forstå? Med denne forelæsningsrække får du en introduktion til nogle af verdens mest agtede teorier, som du rent faktisk kan følge med i. Tag udfordringen op, tænk med på de vilde og nogle gange paradoksale tanker, og bliv klogere på nogle af verdens mest kendte teorier.

- 26/02: Kvantemekanik.** Troels Harmark, lektor i teoretisk partikelfysik og kosmologi, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet
- 05/03: Mængdelære.** Simon Kristensen, professor i matematik, Aarhus Universitet
- 12/03: Relativitetsteori.** Sofie Marie Koksang, adjunkt i teoretisk astrofysik, Syddansk Universitet
- 19/03: Sandsynlighedsteori.** Andreas Basse-O'Connor, professor i sandsynlighedsteori, Institut for Matematik, Aarhus Universitet
- 26/03: Geometri.** Henrik Kragh Sørensen, professor i videnskabsteori, Københavns Universitet
- 02/04: Strengteori.** Emil Have, postdoc ved Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

2512-020

Det periodiske system fra Ac til Zr

TID: 10/4, 1 torsdag, kl. 17:30-19:15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Ulla Gro Nielsen, ph.d., senior scientific lead, Novo Nordisk Fonden

Det periodiske system har i mere end 150 år været kemikerens bibel, da det organiserer de kendte grundstoffer efter atomvægt og egenskaber. Det tillod forudsigelsen og egenskaberne af endnu ukendte grundstoffer. I dag spiller adgangen til de rette grundstoffer en vigtig rolle i verdenspolitikken og den grønne omstilling. Overgangen fra fossile brændstoffer til vedvarende energi har medført en stigende efterspørgsel på de grundstoffer, der fx indgår i batterier og vindmøller. Kemikerne tager derfor udgangspunkt i det periodiske system og grundstoffernes egenskaber, når de skal udvikle nye bæredygtige materialer. Forelæsnningen går på opdagelse i det periodiske system fra kvantemekanikken og kemikerens eksperimenter i laboratoriet til fremtidens bæredygtige samfund.

2512-299

Kvantemekanik – atomernes vilde verden

TID: 23/4, 1 onsdag, kl. 17:30-21:30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Klaus Mølmer, professor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

Kvantefysikken er berømt og berygtet for sine brud med vores normale forståelse af verden og den klassiske fysiks grundprincipper. Kvantefysikkens mest markante og mærkværdige egenskab er, at den tillægger partikler muligheden for tilsyneladende at være flere steder på samme tid. Den slags hører normalt hjemme i science fiction-romaner, men kvantefysikken er ikke fiktion. Den er en gennemtestet og meget præcis beskrivelse af den mikroskopiske verden. Kom på en tur rundt i den fascinerende kvanteverden og hør om kvantemekanikkens opståen og udvikling fra den klassiske fysik, om Niels Bohr og Albert Einsteins filosofiske diskussioner om kvantemekanikkens fortolkning, og om virksomheders og staters milliardsatsninger på kvanteteknologier: Hvor langt er vi kommet med kvantecomputere, kvantesensorer og kvantedatatransmission?

2512-182

Hvad er tid?

TID: 28/4, 3 mandage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Tiden er et gådefuldt begreb, og i årtusinder har vi mennesker grundet over, hvad tid egentlig er for en størrelse. Det hævdes, at tiden går i stå i et sort hul, og at der før Big Bang ikke eksisterede tid. Vi bruger dog konstant tiden til at beskrive den verden, vi kender, og vi bruger begreber som fortid, nutid og fremtid. Men måske giver vores opfattelse af tid slet ikke mening, og vores tidserfaring kan være en illusion. I hvert fald i fysisk forstand. Så hvad er tid for en størrelse? Hvem ville vi være uden en fortid og erindringer fra tidligere i vores liv? Findes der en sammenhæng mellem den tid, vi mennesker erfarer, og den teoretiske tid, som fysikken arbejder med?

- 28/04: Tidens fysik.** Poul Henrik Damgaard, professor i teoretisk partikelfysik, Niels Bohr Institutet
- 05/05: Tidens gang – aldring (på letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
- 12/05: Tidens psykologi og mentale tidsrejser.** Osman Skjold Kingo, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

Folkeuniversitetets undervisning
 foregår på Folkeuniversitetet i Emdrup
 Tuborgvej 164, 2400 København NV

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

Snart bliver rumrejser noget, alle har råd til

Space X og andre private firmaers indtog i rumfarten har ført til voldsomt faldende priser per kilo, der sendes op. Og den udvikling er langt fra toppet. Om få år forventes prisen at falde til 10 dollar per kilo – og så bliver rummet noget, alle har råd til.

Af Jeppe Kyhne Knudsen

Løfteraketter, der sender et fartøj ud af Jordens tyngdefelt for derefter at koble fra, flyve tilbage og lande yndigt og elegant samme sted, som de lettede. Det lyder som science fiction, men det er en teknologi, som rumfartsfirmaet Space X har udviklet.

Fordi alle dele af raketterne kan genbruges, er prisen på at sende noget i rummet styrtet. Siden 2010 er det blevet fyrre gange billigere. Det åbner rummet op for mennesker, som før aldrig ville have råd, forklarer Christoffer Karoff, der er lektor i rumvidenskab ved Aarhus Universitet.

“Man kan sammenligne det med, da de første rigtige computere kom i 1970'erne. Her var der kun få dataloger, der havde adgang til dem. I dag bruger vi alle computere, når vi bruger vores telefoner, biler og fjernsyn. På samme måde tror jeg, at rummet bliver noget, vi alle i fremtiden vil bruge,” siger han.

BYGGER SATELLITTER MED STUDERENDE

Sammen med sine studerende bygger Christoffer Karoff studenter-satellitter, som bliver sendt i rummet. Det er ham, der leder projekterne og sørger for at skaffe penge til at muliggøre opsendelsen – og det er han begejstret for.

“Fordi priserne på at sende ting i rummet er faldet, har vi nu råd til at lade de studerende bygge satellitter, som faktisk bliver sendt i kredsløb om Jorden. Da jeg studerede, var det ikke en mulighed,” siger han og fortsætter:

“Ikke nok med, at de studerende får mulighed for at designe og bygge noget, der kommer i rummet, får vi faktisk gode forskningsdata ud af det. Data, vi eksempelvis kan bruge til at forbedre vores vejrudsigter eller tracke luftforurening.”

RUMNØRD FRA FØDSLEN

Så langt tilbage Christoffer Karoff husker, har han været fascineret af rummet. Som barn i 1980'erne fulgte han med, da Hubble-teleskopet

blev sendt op og begyndte at sende revolutionerende billeder tilbage til Jorden. Og han sad klinet til skærmen, når NASA's rumfærger fragtede astronauter ud i rummet.

“Steno Museet lå dengang, hvor Ole Rømer Observatoriet ligger i dag. Jeg husker et besøg, som satte sig i mig. Jeg var fascineret af alt med rummet, og museet var noget af det vildeste, jeg havde oplevet,” fortæller han.

Det var derfor ikke nogen overraskelse, da han efter gymnasiet begyndte at studere astrofysik.

“Jeg begyndte at læse astrofysik med ét eneste formål: at sende satellitter op. Det var dog nærmest umuligt at komme til, da jeg studerede. Derfor har jeg også arbejdet for, at det skal være en mulighed for de studerende i dag. Det er noget, der kan lokke flere unge til at interessere sig for rummet.”

VIL OVERVÅGE CO₂-UDLEDNING FRA RUMMET

Da Christoffer Karoff startede som forsker for 20 år siden, vendte de fleste satellitter ud mod rummet. I dag er det helt anderledes. Nu peger de fleste ned på Jorden for at holde øje med, hvad der foregår. Og i fremtiden vil vi få enorme mængder data om Jorden fra rummet, forklarer han.

“Vi kan bruge satellitter til at overvåge rigtig mange ting. Lige nu arbejder vi på at udvikle et satellitkamera til at overvåge CO₂-udledning. For at teste, om det kan klare forholdene i rummet, sender vi det op med en stratosfærisk ballon senere i år,” forklarer han og uddyber:

“Det er projekter som det, der kommer mange flere af i fremtiden. Jeg drømmer om, at alle – også gymnasie- og folkeskoleelever – kan sende små satellitter i rummet.”

Oplev Christoffer Karoff i forelæsningsrækken 'Revolution i rummet', se side 54.

Religion & filosofi

2422-014

Gå dig klog – i Grundtvigs fodspor

— **TID:** 20/8, 1 tirsdag, kl. 15.30-17.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: Vor Frue Kirke, Hovedindgangen ved Nørregade
UNDERVERISER: Ingrid Ank, leder af Grundtvig-Akademiet

Der er fyldt med fugle, marker og skove i N.F.S. Grundtvigs salmer, men selv tilbragte han det meste af sit liv inden for Københavns bymure i den dengang lille, lukkede og lugtende by, hvor også Søren Kierkegaard og H.C. Andersen gik rundt. Med København som baggrundsramme gjorde Grundtvig sig sine tanker om samfund, skole, frihed, tro og menneskeliv og var vidne til et samfund i voldsom forandring. Følg med på byvandring i Grundtvigs fodspor, og få et indblik i Grundtvig som både politiker, folkeoplyser, præst og digter.

Tag med på byvandring

SE SIDE 72, 80, 81, 84 OG 94

2422-134

Det meningsfulde liv

— **TID:** 2/9, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hvor finder man meningen med livet? Er den lig med wellness, selvrealisering, rigdom og tidens evige lykkejagt? Spørgsmålet om, hvad der giver livet mening, er lige så gammelt som menneskelivet selv, men svarene har ændret sig meget gennem tiden. Bliv klogere på det meningsfulde liv set med seks forskellige fagområders øjne. Hør om, hvordan en lang række forhold som sprog, politik, teknologi, etik, natur og menneskelige fællesskaber er nødvendige horisonter, som et meningsfuldt liv udfolder sig igennem. Om hvad der faktisk giver livet værdi og mening.

- 02/09: Det meningsfulde liv ifølge filosofien.** Cecilie Eriksen, ph.d., forsker, AIAS, Aarhus Universitet
- 09/09: Det meningsfulde liv ifølge lægevidenskaben.** Lise Kirstine Gormsen, læge, ph.d. i smertemedicin og lektor i medicinetik, Aarhus Universitet
- 16/09: Det meningsfulde liv ifølge litteraturen.** Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab
- 23/09: Det meningsfulde liv ifølge samfundsvidenskaben.** Christian T. Lystbæk, lektor i organisation og ledelse, Aarhus Universitet
- 30/09: Det meningsfulde liv ifølge teologien.** Birgitte Graakjær Hjort, domprovst, Aarhus Stift
- 07/10: Det meningsfulde liv ifølge naturvidenskaben.** Hans Henrik Hjermitslev, ph.d. i videnskabshistorie, lektor, University College Syddanmark

2422-112

Store danske teologer

— **TID:** 3/9, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Få indblik i nogle af Danmarks største og mest betydningsfulde teologer, der prægede såvel kirken som nationen. I denne forelæsningsrække udforsker vi Grundtvigs visionære teologi og fællesskabstanke, Kierkegaards berømte eksistentialisme, Løgstrups betragtninger om tilværelsens betydning, Sløks originale refleksioner om menneskets eksistens samt Anna Marie Aagaards tankevækkende befrielsesteologi. Hør, hvordan disse store tænkere har formet teologien, kirken og nationen på hver sin måde, og hvordan deres tænkning fortsat resonerer i dag.

- 03/09: N.F.S. Grundtvig.** Ingrid Ank, leder af Grundtvig-Akademiet
- 10/09: Søren Kierkegaard.** Iben Damgaard, lektor i etik og religionsfilosofi, Københavns Universitet
- 17/09: K.E. Løgstrup.** Bjørn Rabjerg, cand.mag., ph.d. og højskolelærer i filosofi ved Hadsten Højskole
- 24/09: Johannes Sløk.** Mikael Brorson, ph.d.-studerende i teologi, Aarhus Universitet
- 01/10: Anna Marie Aagaard.** Else Marie Wiberg Pedersen, lektor emeritus i systematisk teologi, Aarhus Universitet

2422-183

Hegels filosofi

TID: 3/9, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Martin Pasgaard-Westerman, ph.d. i filosofi og ekstern lektor, Københavns Universitet

Hvis man vil forstå den moderne filosofi i det 19. og 20. århundrede, er der ingen vej uden om Hegel. Hegels filosofi var altdominerende i 1800-tallet: Marx formulerede sin teori om kommunismen på baggrund af Hegels historieforståelse, og Kierkegaard formulerede sin subjektive eksistentialisme i direkte opposition til Hegel. Nogle kritiserer og afviser hans tænkning, mens andre fører den videre og lader den blive toneangivende i andre filosofiske retninger. Dyk ned i verdensåndens historie, og få indblik i menneskets selvforståelse i både kunsten, religionen og filosofien ifølge Hegel.

03/09: Verdensånd og selvbevidsthed

10/09: Historien – Hegels historiefilosofi

17/09: Kunsten – Hegels filosofiske æstetik

24/09: Religionen – Hegels religionsfilosofi

01/10: Stat og individ – Hegels retsfilosofi

2422-010

Værklæsning: Martin Heideggers 'Væren og tid'

TID: 4/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

I år 1927 udkom det, som mange regner for det vigtigste værk i det 20. århundredes filosofi: Martin Heideggers 'Væren og tid'. Ligesom tidligere med Descartes' 'cogito' eller Kants 'kritik' blev hele filosofien også her åbnet på ny, denne gang som en fundamental søgen efter meningen med væren og en fascinerende analyse af den menneskelige eksistens. Hvad enten man i dag filosoferer videre med Heidegger eller filosoferer imod ham, så er det vanskeligt – måske endda en smule halsløst – at filosofere uden ham. Få en grundig indføring og en gennemgang af centrale temaer i et uomgængeligt mesterværk, når vi ad seks gange besøger 'toldmanden fra Meßkirch'. Alle kan være med i værklæsningen. Det er ikke en forudsætning, men en mulighed at læse med i 'Væren og tid' undervejs.

04/09: Værens mening (Væren og tid §§ 1-5)

11/09: Væren i verden (Væren og tid §§ 15-18 og 22-24)

18/09: Væren med hinanden (Væren og tid §§ 25-27)

25/09: Angstens stemning (Væren og tid §§ 29-30 og 40)

02/10: Væren til døden (Væren og tid §§ 46-53)

09/10: Samvittighedens stemme (Væren og tid §§ 54-60)

2422-389

Moral og fornuft – Rune Lykkeberg om Immanuel Kant

TID: 8/10, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.15

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information

Dagligt gik professoren, Immanuel Kant, eftermiddagsture i det daværende Königsberg, mens han kontemplerede over virkelighedens beskaffenhed. Byen blev rammen om den tyske oplysningsfilosof Kant, som her skrev sine berømte kritikker og hovedværker: 'Kritik af den rene fornuft', 'Kritik af den praktiske fornuft' og 'Kritik af dømmekraften'. De udsendte bølger af forandring i den europæiske oplysningstænkning. 300 år senere ved vi, at der ingen moderne europæisk filosofihistorie er uden ham, for med lige netop Kants tænkning proklamerer man oplysningstidens højdepunkt. Lad dig oplyse af Kants tænkning, moral og fornuft i selskab med Rune Lykkeberg til denne temaaften.

2422-008

Eftermiddage i Park Bio: Filosofiens mesterværker

TID: 21/10, 8 mandage, kl. 13.00-14.45

PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.

STED: Park Bio, Østerbrogade 79

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrirler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons idéer, Descartes' cogito og Kants kategoriske imperativ er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker.

21/10: Platon: Staten

28/10: Aristoteles: Den nikomakhæiske etik

04/11: Augustin: Bekendelser

11/11: René Descartes: Metafysiske meditationer

18/11: Immanuel Kant: Grundlæggelse af sædernes metafysik

25/11: Søren Kierkegaard: Kærlighedens gerninger

02/12: Friedrich Nietzsche: Moralens genealogi

09/12: Hannah Arendt: Menneskets vilkår

2422-088

Kierkegaards filosofiske grundtanker

— **TID:** 21/10, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

De fleste kender sikkert nogle af Søren Kierkegaards bevingede ord som "Livet forstås baglæns, men må leves forlæns", eller "Det store er ikke at være dette eller hint, men at være sig selv", og har måske også hørt om hans excentriske personlighed, finurlige skrivestil eller om hans forlovelses-historie. Men hvad var Kierkegaards filosofiske grundtanker? Hvorfor er han gået over i filosofihistorien som en af de mest betydningsfulde moderne tænkere? Hvad tænkte han om forskellige måder at leve på, om angsten, friheden og selvet? Forelæsningerne giver tilsammen en indføring i Kierkegaards værk, placering i dansk åndshistorie og hans fortsatte aktualitet.

- 21/10: Introduktion til Kierkegaards filosofi.** Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 28/10: Kierkegaard om selvet – eller hvad det er at være sig selv.** Peter Wolsing, lektor i filosofi, Syddansk Universitet
- 04/11: Uden lidenskab ingen eksistens – om forførelse og gådefuldhed hos Søren Kierkegaard.** Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 11/11: Kierkegaard og metafysikkens krise.** Søren Engelsen, ph.d. i filosofi, adjunkt på UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, Pædagoguddannelsen
- 18/11: Livets dimensioner – om ligevægten mellem det æstetiske og det etiske ifølge Kierkegaard.** Søren Harnow Klausen, professor i filosofi, Syddansk Universitet

2422-347

Forbudte tanker

— **TID:** 21/10, 6 mandage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Fra tidernes morgen har både tyveknegte og mordere huseret iblandt os, kirkerne har forsøgt at kontrollere både sexliv og moral, og gysere og krimier har draget os ind i det uimodståelige univers af det forbudte. Vores verden er fuld af forbud, og vi fascineres af det ukendte og drages af det, der sker bag kulisserne. Men hvorfor finder mennesker gode grunde til at begå vold, hvorfor får konspirationsteorier tilsyneladende medvind i krisetider, og hvorfor skammer vi os over vores egen lyst til selvtillfredsstillelse? Tag med på en fortryllende rejse ind i de mørkere hjørner af menneskets sind bag de døre, der altid står lidt på klem ind til vores forbudte tanker.

- 21/10: Gode grunde til vold.** Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 28/10: Konspirationsteorier og pseudovidenskab.** Rikke Alberg Peters, ph.d. i idéhistorie og lektor, HistorieLab
- 04/11: Hænderne over dynen – onaniens historie.** Morten Arnika Skydsgaard, museumsinspektør i medicinhistorie, Steno Museet
- 11/11: Løgnens nødvendighed.** Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 18/11: Misundelse er en grim ting – eller er det?** Katrine Sværke, ph.d.-studerende i neuropsykologi, Københavns Universitet, autoriseret psykolog
- 25/11: Ondskab, vi ikke kan få nok af.** Mathias Clasen, lektor i engelsk, Aarhus Universitet

2422-009

Værklæsning: Søren Kierkegaards 'Begrebet ironi' og 'Sygdommen til døden'

— **TID:** 22/10, 6 tirsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvad er selvet? I sit forfatterskab kredsede Kierkegaard fra først til sidst om det spørgsmål. I sin første bog, 'Begrebet ironi', undersøgte han ironien. I forfatterskabets anden ende undersøgte han fortvivlelsen, nemlig i 'Sygdommen til døden'. Begge fænomener – ironi og fortvivlelse portrætteret gennem Sokrates og Jesusfiguren – viser, at selvet i sit selvforhold støder på en grænse. I denne forelæsningsrække dedikerer vi tre gange til hhv. 'Begrebet ironi' og 'Sygdommen til døden' for at nærme os selvets gåde i spændet mellem det sokratiske og det kristelige. Alle kan være med i værklæsningen. Det forventes ikke, at man kender til emnet eller har læst værkerne på forhånd.

- 22/10: Begrebet ironi (I)**
29/10: Begrebet ironi (II)
05/11: Begrebet ironi (III)
12/11: Sygdommen til døden (I)
19/11: Sygdommen til døden (II)
26/11: Sygdommen til døden (III)

2422-124

De hemmelige evangelier

— **TID:** 22/10, 4 tirsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Ikke alle Jesusfortællinger fra oldkirken kom med i Bibelen. Centralt i mange religioner finder man en kamp om, hvad den rette tro er, og hvilke skrifter der skal læses. Nogle kommer med, mens andre udebliver. Bliv klogere på apokryferne, Thomasevangeliet, Judasevangeliet og Mariaevangeliet, når vi her introducerer til de såkaldte apokryfe evangelier og deres alternative kristendom. Tag med på en rejse gennem de hemmelige evangelier, når vi går i dybden med de enkelte skrifter. Judasevangeliet sendes ud inden undervisningsstart. Derudover kan det anbefales, at man anskaffer sig 'Mariaevangeliet' (Gyldendal 2017) og 'Thomasevangeliet' (Gyldendal 2017) af Marianne Aagaard Skovmand.

- 22/10: Apokryferne. Hvor blev de læst, af hvem og havde de et særligt formål?** Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
- 29/10: Thomasevangeliet.** Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
- 05/11: Judasevangeliet.** René Falkenberg, lektor i teologi, Aarhus Universitet
- 12/11: Mariaevangeliet.** Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke

2422-117

Kants moralfilosofi

TID: 22/10, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Martin Pasgaard-Westerman, ph.d. i filosofi og ekstern lektor, Københavns Universitet

Er en handling moralsk god, hvis dens hensigt er det? Eller har konsekvenserne af vores handlinger også moralsk betydning? Den tyske filosof Immanuel Kant er stadig en af den moderne vestlige filosofis mest betydningsfulde tænkere. Han er kendt for sin moralfilosofi, formuleringen om 'den gode vilje' og 'det kategoriske imperativ' og for grundtesen om menneskets ubetingede værdighed. Men hvordan skal vi forstå mennesket? Er det et naturvæsen eller fornuftigt og frit til at handle? Har mennesket hang til ondskab, og kan det handle godt? Bliv klog på både det gode og det onde, når du lærer om moralfilosofiens fader, Kant.

22/10: Natur og frihed

29/10: Den gode vilje og det kategoriske imperativ

05/11: Menneskets værdighed

12/11: Det onde som problem

19/11: Menneske og samfund

2422-407

Tre filosofiske værker du bør kende

TID: 22/10, 5 tirsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Filosofien kan hjælpe os med at forstå snart sagt alle dele af tilværelsen: fra det mysterium, vores blotte eksistens udgør, til hvad det i grunden vil sige at være menneske. Den kan fortælle os om vores relationer til andre mennesker, om kærlighed og tro, og hvordan vi bedst indretter vores samfund. Filosofien er tætpakket med tankevækkende perspektiver og idéer – så hvor skal man starte? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre filosofiske værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du mangler inspiration til nye værker, fordi du vil udfordres. Eller bare fordi du er nysgerrig.

22/10: Tre værker om fortælling. Jakob Holm, mag.art. i litteraturvidenskab, Syddansk Universitet

29/10: Tre værker om tro. René Rosfort, lektor i etik og religionsfilosofi, Københavns Universitet

05/11: Tre værker om samfund. Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole

12/11: Tre værker om kærlighed. Tone Grosen Dandanell, cand.mag. i filosofi

19/11: Tre værker om mennesket. Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet

2422-346

Forstå Trump med filosofferne

TID: 9/10, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISERE: Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet; Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet; Louise Fabian, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet, og Frank Beck Lassen, projektleder i Det Ethiske Råd

Donald Trump. Tiltalt og dømt ekspræsident, lyssky ejendomshandler, sexistisk hanelefant, selvcentreret reality-stjerne. Vi har oplevet en del, hørt på utrolige udmeldinger, rystet på hovedet i fortvivlelse og set afsløringer, fadæser og bizarre optrin under Trumps præsidentperiode. Nu har han meldt sit kandidatur til præsidentvalget i 2024, og nu skal vi til at forholde os til ham igen. Men hvilket samfund gør det muligt, at en person som Trump kan eksistere og tilmed blive præsident? Hvad siger hans præsidentembede om vores tid? Skal Trump forstås som en afvigelse, eller er han et symbol på, hvad fremtiden bringer? Få fire filosofers bud på, hvordan vi kan forstå fænomenet 'Trump'.

2422-350

Forstå den politiske verden omkring os med filosofien

— **TID:** 23/10, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
UNDERVERS: Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi og højskolelærer, Den Internationale Højskole

Vi lever i en politisk krisetid. Finanskriser, klimakriser, uregulerede tech-giganter, kønskampe og stigende ulighed er en del af den politiske virkelighed i dag. Når det kommer til håndteringen af disse kriser, er staten stadig den mest magtfulde aktør, men kan den overhovedet løse kriserne, eller skaber den blot nye? Disse spørgsmål har gennem historien været centrale i den politiske filosofi. Mange af fortidens filosofiske tanker og argumenter er stadig aktuelle, og man kan i dén grad blive klogere på sin egen samtid ved at tage et grundigt kig på sin filosofiske fortid.

- 23/10:** Platon om den utopiske stat: Staten.
30/10: Thomas Hobbes om den monarkiske stat: Leviathan
06/11: Jean-Jacques Rousseau om den republikanske stat: Samfundspagten
13/11: John Stuart Mill om den liberale stat: Om friheden
20/11: Hannah Arendt om den antistatlige politik: Menneskets vilkår
27/11: Michel Foucault om den disciplinerende stat: Overvågning og straf

2422-079

Kend filosofien gennem 6 citater

— **TID:** 24/10, 6 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

I filosofien finder man enkelte bevingede ord, hvis berømmelse næsten overgår deres berømte forfattere, og hvis udbredelse rækker langt ud over de sammenhænge, hvori de oprindeligt blev udtalt eller nedskrevet. "Det eneste, jeg ved, er, at jeg ingenting ved," "Jeg tænker, altså er jeg" og "Gud er død" er blandt eksemplerne. Den slags slående sætninger er som en slags magiske porte, der fører os direkte ind i centrum af den filosofiske tænkning. Åbn seks af disse porte ind til filosofien, og hør om, hvad meningen egentlig var med de berømte udsagn, der den dag i dag giver genlyd.

- 24/10:** "Det eneste, jeg ved, er, at jeg ingenting ved" (Sokrates). Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
31/10: "Alle mennesker stræber af natur efter viden" (Aristoteles). Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet
07/11: "Jeg tænker, altså er jeg" (Descartes). Jørgen Hass, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet
14/11: "Hav mod til at bruge din forstand" (Kant). Ulrik Houllind Rasmussen, ph.d. i filosofi og lektor, Københavns Professionshøjskole
21/11: "Subjektiviteten er sandheden" (Kierkegaard). Bjarke Mørkøre Stigel Hansen, ph.d. i filosofi, postdoc i teologi, Aarhus Universitet
28/11: "Gud er død" (Nietzsche). Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

2422-127

Visdommens rum

— **TID:** 24/10, 4 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden fuau.dk
UNDERVERS: Anders Dræby, ph.d., filosof og forfatter

I dag har vi en højere levestandard end nogensinde før, men samtidig har vi gennem årtusinder fjernet os fra de åndelige rødder og essentielle sider af tilværelsen. Selvom vi har materiel velstand og sikkerhed, er tiden også præget af stigende rodløshed og fremmedgørelse, og stadig flere af os begynder at længes efter noget større. Efter at finde hjem og høre virkelig til. Få indblik i en åndelig visdom, som rummer universelle indsigter, der for længst er blevet fortrængt af vores moderne liv, men som vi paradoksalt nok har mere brug for end nogensinde.

- 24/10:** Hulen og den shamanistiske visdomstradition
31/10: Templet og den ægyptiske visdomstradition
07/11: Drømmen og den græske visdomstradition
14/11: Træet og den nordiske visdomstradition

Mindfulness, yoga og zen. Østens spiritualitet er kommet til Vesten, men hvilke religiøse tanker og traditioner bygger de moderne teknikker og begreber på? Følg forelæsninger om Østens religioner. Se side 63.

2422-450

Michel Foucault

TID: 28/10, 1 mandag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVISERE: Mathias Hein Jessen, ph.d. i idéhistorie og lektor, Copenhagen Business School, og Mikkel Flohr, ph.d. i politisk filosofi, Roskilde Universitet

Michel Foucault er en af nyere tids mest populære og indflydelsesrige tænkere. Hans teorier og værker bliver flittigt benyttet af forskere og studerende inden for humaniora og samfundsvidenskaberne. På trods af Foucaults store popularitet er det vanskeligt at finde systematiske indføringer i hans teori og metode. Få en unik og overskuelig indføring i Foucaults genfortolkning af magt, viden og subjektivitet, såvel som hans perspektiver på krig, kapitalisme, seksualitet og identitet.

2422-115

Sex og religion i antikken

TID: 31/10, 4 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISERE: Susanne William Rasmussen, dr.-phil, ph.d. i antikhistorie og religionssociologi, og Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke

Når den kristne kirkefader Tertullian tordnede imod romersk hedenskab, beskrev han malende, hvordan romerne ved de religiøse fester åd, drak, ofrede forrådnede kød til guderne og horede mellem altrene. I kristne martyrbetænelser beskrives kvindelige martyrer ofte i et seksualiseret sprog, og i den ældste klosterlitteratur berettes der om kvinders omvendelse fra prostitution til askese – tydeligvis inspireret af den bibelske Maria Magdalene. Kom med og bliv klogere på forholdet mellem sex og religion i antikken, når forelæsningsrækken kaster et kildekritisk blik på både kristne og ikke-kristne kilder samt på en række spørgsmål om religion, sex og moral i det antikke Rom.

- 31/10:** Stigende velstand og faldende moral i antikkens Rom
- 07/11:** Strandfester, sexorgier og spørgsmålet om kvindefrigørelse i antikkens Rom
- 14/11:** Sex og ærbarhed i martyrbetænelser
- 21/11:** Prostitution og askese i klosterlitteratur

2422-498

Allehelgensvandring

TID: 3/11, 1 søndag, kl. 15.30-17.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: Se mødested på holdsiden fuau.dk
UNDERVISER: Morten Warmind, lektor i religionssociologi, Københavns Universitet

Som navnet antyder har allehelgensaften med helgener at gøre. Du kender nok nogle af de vigtigste kristne helgener i forvejen – fx Jomfru Maria og Sankt Peter. Allehelgensaften er i dag bedre kendt som den engelske og amerikanske udgave, halloween, men hvor meget ved du om dens oprindelse, og hvad der egentlig kendetegner en helgen? I år er lørdag den 3. november allehelgensaften, og på denne byvandring kan du høre om kulten for de tidligste helgener, om den første allehelgensdag og oprindelsen til den moderne halloween i en blanding af kristendom og keltisk religion. w

2422-290

Østens religioner

TID: 4/11, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Østens spiritualitet er kommet til Vesten. Vi dyrker yoga og taler om mindfulness på arbejdspladsen og i privatlivet, og vi diskuterer måden, vi skal spise på. Går man i kiosken, kan man på magasinernes forsider læse, at vi kun skal følge tre råd for at få mere 'zen' i hverdagen. Hvis nogen snyder i skat og pludselig bliver ramt af uheld, taler vi om at blive ramt af 'karma'. Vi møder Østens spiritualitet alle vegne, men hvilke religiøse tanker og traditioner fra Asien bygger disse moderne teknikker og begreber på? Kom med, når vi introducerer til Asiens religioner og deres spiritualitet med nedslag i religionernes historie, begreber og ritualer.

- 04/11:** Østens spiritualitet i Vesten. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 11/11:** Hinduisme, yoga og karma. Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 18/11:** Religion i Østasien, zen og Mao. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 25/11:** Tibetansk religion, symboler og lamaer. Jesper Østergaard, ph.d. i religionsvidenskab, forfatter og underviser, Aarhus HF og VUC
- 02/12:** Global buddhisme, mindfulness og nirvana. Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

2422-357

Hvem tilhører Jerusalem?

TID: 6/11, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Hans Henrik Fafner, journalist og udlandsredaktør, POV International

Den evige by. Den hellige by. Fredens by. Jerusalem har gennem historien været eftertragtet og omstridt – og er det også i dag. Det israelske parlament, Knesset, ligger i Jerusalem, men palæstinenserne ønsker også byen som hovedstad. Sagen er et politisk spørgsmål, men både i kristen, muslimsk og jødisk tradition er Jerusalem samtidig en hellig by, hvilket gør sagen endnu mere broget. Hvem tilhører byen egentlig? Hør om de mange følelser i og omkring en af verdens mest omtalte byer, som i sig selv er en oplevelse.

2422-358

Hegel og Kierkegaard

TID: 7/11, 5 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Historisk er G.W.F. Hegel og Søren Kierkegaard ofte blevet fremstillet som hinandens diametrale modsætninger. Hegel som systemfilosoffen og rationalisten, der er interesseret i verdenshistoriens og socialitetens udvikling. Kierkegaard som teologen, der er optaget af det enkelte individs eksistens, selvet, kærligheden, den religiøse tro, angsten, kedsomheden og alle de stemninger, der farver det enkelte menneskes liv. Systemet versus individet. Men har de to tænkere egentlig mere til fælles, end man skulle tro? Kom med og få deres fælles træk som modernitet, frihed og tilgivelse udfoldet på overskuelig vis.

- 07/11:** Hegel og Kierkegaard om begyndelse. Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. og postdoc i filosofi, Southampton University
- 14/11:** Fortvivlelse hos Hegel og Kierkegaard. Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole
- 21/11:** Religion og tro hos Hegel. William Mathorne, ph.d.-studerende i teologi, Aarhus Universitet
- 28/11:** Kierkegaard om ironi. Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi, højskolelærer, Den Internationale Højskole
- 05/12:** Den ind-viklede frihed hos Hegel og Kierkegaard. Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. og postdoc i filosofi, Southampton University

2422-136

Mange mænd

TID: 9/12, 1 mandag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

I dag lever vi i et samfund, hvor der er langt flere måder at være mand på end tidligere. Der er flere mandetyper, som man kan blive inspireret af, forarget over, bemærke eller bare ignorere. Det er med andre ord ikke længere givet, hvordan man(d) i dag er en 'rigtig' mand. En udvikling, som både er frigørende og forvirrende for rigtig mange. For hvad sker der med manden, når hans traditionelle beskytter-opgave som familiens overhoved og jæger nu bedst udleveres ved at omlægge kosten til vegetarmad og ved at lære sine børn gode manerer på sociale medier?

2422-285

Myter – den moderne genlyd af gamle fortællinger

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 17.15-20.00

PRIS: 275 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Karen Bek-Pedersen, ph.d. i kulturhistorie, forfatter og ekstern lektor, Aarhus Universitet

Myter kan være sjove og underholdende at stifte bekendtskab med, men er de egentlig troværdige eller blot farverige fortællinger? Ordet 'myter' henviser ikke kun til fejlagtige og farverige forestillinger, men også til fortællinger om, hvordan verden hænger sammen og er opstået. Vi kender nok myterne om de olympiske guder i græsk mytologi, Thors hammer eller om Moses, der delte vandene. Selvom myterne ofte er urgamle, er de stadig relevante for os i dag og påvirker vores kulturer, identiteter og selvforståelser. Bliv klogere på, hvorfor vi bruger det samme ord om to vidt forskellige typer af overbevisninger, hvordan myter opstår, og hvorfor vi bør tage myter alvorligt – uanset hvor gamle de er.

2512-067

Løgstrup og Sløk – venskab og kampe

TID: 15/1, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet

Fra 1940'erne og frem til i dag har to af Danmarks mest indflydelsesrige tænkere været K.E. Løgstrup (1905-1981) og Johannes Sløk (1916-2001). De var som professorskollegaer på Aarhus Universitet en dynamisk duo – og til tider hinandens største udfordrere. De beskæftigede sig begge med livets store problemstillinger – om alt fra menneske til Gud og derimellem. Over fem forelæsninger vil deres tænkning blive konfronteret og diskuteret, og deres spor i eftertiden vil blive fulgt frem til nutiden.

15/01: Moderne teologer eller gamle tanker i nye klæder

22/01: Et venskab og et fællesskab i eksistensfilosofien

29/01: Vejene skilles og fører til en 'ikke-angrebspagt'

05/02: Absurd tro eller suveræne livsytringer

12/02: Aktualitet og relevans i dag – fra Villy Sørensen til Hans-Jørgen Schanz

2512-144

To fag, ét emne: Hvad er angst?

TID: 28/1, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISERE: Sonja Breinholst, lektor i klinisk børnepsykologi, Københavns Universitet, og Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Er angst et eksistentielt fænomen eller en psykisk sygdom? Eller måske både det ene og det andet? Mindst 700.000 mennesker i Danmark kommer til at lide af det, psykiatrien kalder 'sygelig angst', på et tidspunkt i løbet af deres liv. For psykiatrien er det en lidelse, man kan diagnosticere, mens den for filosofien er en grundtilstand, som siger os noget om, hvad det vil sige at være menneske. Denne aften sætter vi spot på fænomenet angst fra to vinkler, der komplementerer og udfordrer hinanden. Få indblik i, hvordan to forskellige fagligheder går til samme emne, når vi har inviteret en filosof og en psykolog til at dele en helaftensforelæsning imellem sig og give hver sit bud på, hvordan man skal forstå fænomenet og lidelsen angst.

2512-215

Idéer der ændrede verden

TID: 20/2, 6 torsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Din verden er fuld af idéer, som giver dit liv struktur, mening og retning. Idéer som 'frihed' og 'køn' har formet den måde, vi forholder os til os selv og hinanden på. Men 'frihed', som vi forstår den i dag, så helt anderledes ud før den franske revolution, og vores tanker om 'køn' er også i forandring. Få indblik i, hvordan disse idéer er opstået, har formet verden omkring os og udviklet sig – og hvordan de måske kommer til at se ud i fremtiden.

20/02: Sekularisering. Frank Beck Lassen, projektleder i Det Ethiske Råd

27/02: Frihed. Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet

13/03: Køn. Bolette Frydendahl Larsen, postdoc i kønsvidenskab, ph.d. i historie

20/03: Romantik. Lis Møller, professor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

27/03: Skønhed. Jørgen Dehs, filosof og forfatter

03/04: Velfærd. Ove Kaj Pedersen, dr.phil., professor emeritus i komparativ politisk økonomi, CBS

2512-130

Heidegger om mennesket, naturen og teknikken

TID: 20/2, 6 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

UNDERVISER: Martin Pasgaard-Westerman, ph.d. i filosofi og ekstern lektor, Københavns Universitet

Martin Heidegger er uden tvivl en af de mest originale tænkere i det 20. århundrede. I hovedværket 'Væren og Tid' fra 1927 foretager han en original analyse af menneskets væsen og dets tendens til at leve forfaldent. Udløst af moderne teknik og videnskab har mennesket simpelthen glemt sin egentlige væren og forbundethed med naturen, som kun kan genfindes i tænkningen, i kunsten og med langsomhedens erfaring. Der, hvor menneskets egentlige væren findes. Forstå Heideggers kritik af mennesket, dets forhold til naturen og teknik – en kritik, der kun vinder genklang den dag i dag. Få en overskuelig indføring i en af det forrige århundredes største filosoffer.

2512-217

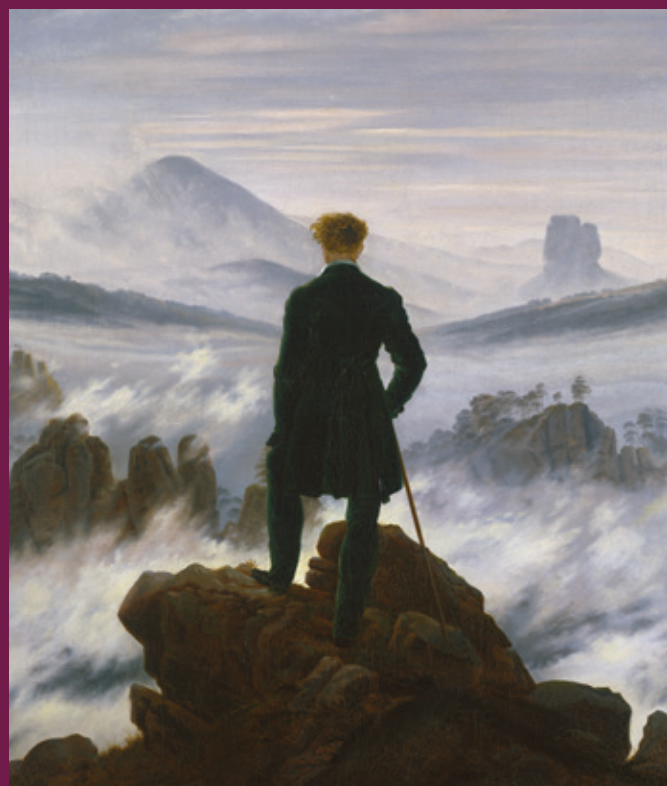
i dagtimerne

Eftermiddage i Park Bio: Store tanker om hverdagslivet

TID: 20/1, 8 mandage, kl. 13.00-14.45**PRIS:** 1.050 kr., studerende 525 kr.**STED:** Park Bio, Østerbrogade 79

Lever vi frigjort af gammeldags æresbegreber? Hvad siger Bibelen om tilgivelse? Og hvordan har man i filosofien reflekteret over skønheden til forskellige tider? Vi stiller skarpt på otte emner, som ikke er spor hverdagsfjerne, men tæt inde på livet for ethvert menneske. Alle har følt tillid, mod og vrede, men hvilke tanker har kloge hoveder gjort sig om disse sindstilstande? Og kan vi overhovedet bruge deres tanker til at tænke noget om vores dagligdag?

20/01: Samvittighed. Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, AU**27/01: Mod.** Ulrik Houliind Rasmussen, ph.d. i filosofi og lektor, Københavns Professionshøjskole**03/02: Tilgivelse.** Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, AU**10/02: Tro.** Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, AU**17/02: Vrede.** Thomas Brudholm, ph.d. i filosofi, lektor, KU**24/02: Skønhed.** Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. og postdoc i filosofi, Southampton University**03/03: Ære.** Sasja Emilie Mathiasen Stopa, postdoc i teologi, AU**10/03: Tillid.** Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, AU

2512-031

Er mennesket noget særligt? Indføring i filosofien om mennesket

TID: 5/3, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15**PRIS:** 750 kr., studerende 375 kr.**UNDERSISER:** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

I sine egne øjne har mennesket traditionelt set udmærket sig. I antikken anså man mennesket som noget helt særligt, men selv billedet som verdens navle fik siden hen alvorlige skrammer. Med Kopernikus blev mennesker stødt ud af verdens centrum, med Darwin blev det en forgrening på abearternes stamtræ, og med Freud var det ikke engang herre i eget hus længere. Så er mennesket egentlig noget særligt? I mellemkrigstiden opstod den 'filosofiske antropologi', hvor man atter søgte svar på dette spørgsmål. Dyk ned i en gren af filosofien, som du måske ikke kender endnu, og find ud af, om mennesket egentlig er noget særligt.

05/03: Det leende menneske hos Friedrich Nietzsche og Helmuth Plessner**12/03: Det overlevende menneske hos Arnold Gehlen****19/03: Det af væren kaldede menneske hos Martin Heidegger****26/03: Det handlende og ansvarlige menneske hos Hannah Arendt og Hans Jonas****02/04: Det stenkastende menneske hos Paul Alsberg og Peter Sloterdijk**

2512-035

Fra fænomenologien til eksistens- filosofien: Husserl, Heidegger og Sartre

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15**PRIS:** 350 kr., studerende 175 kr.**UNDERSISER:** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvordan gik det til, at fænomenologien blev til eksistensfilosofi? Bag spørgsmålet gemmer sig en af de mest fascinerende historier i det 20. århundredes filosofi. Mens fænomenologiens fader, Edmund Husserl, ved århundredets begyndelse proklamerede, at filosofien endelig skulle gøres til en "streng videnskab", opdagede Husserls elev, Martin Heidegger, et fænomen, hvis væsen lå i eksistensen, nemlig den menneskelige tilstedeværen. Det blev startskuddet til den franske eksistentialisme, hvis motto, ifølge Sartre, var, at "eksistensen går forud for essensen". Få i løbet af én aften historien om tilblivelsen af efterkrigstidens eksistentialisme og filosofiens diskussioner om eksistens og essens.

i dagtimerne

Gå på Folkeuniversitetet i dagtimerne

SE EFTER MARKERINGERNE I PROGRAMMET

2512-168

Forstå 'Matador' med filosofien

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden fuau.dk

UNDERVISERE: Anne-Marie Vestergaard, cand.mag. i litteraturvidenskab; Charlie Emil Krautwald, postdoc i historie, Københavns Universitet; Morten Bønke Pedersen, cand.mag. i filosofi, Københavns Universitet; og Jannik Dahl Pedersen, cand.mag. i filmvidenskab, Københavns Universitet

Vi kender den alle. DR beskriver den som "klassikeren over alle danske dramaklassikere". Serien, der er blevet en fortælling om vores fælles historie, om dilemmaer og livets gang, og om hvordan krigen formede os som samfund. 'Matador'. Serien lærer os om vores historie og samfundsforhold i årene omkring 2. verdenskrig, men den rummer også dybere betragtninger om godt og slet, om eksistens og tro, om kvindekamp og broderopgør. Filosofien er med andre ord den nøgle, der kan låse op for de dybe, ambivalente eller forargende øjeblikke og give os Korsbæk til eftertanke. Få fire bud på, hvordan 'Matador' kan forstås med filosofien.

2512-032

Hvorfor har vi de værdier vi har? En indføring i Nietzsches 'Moralens genealogi'

TID: 23/4, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISERE: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvad er godt? Hvad er ondt? Sådan har moralfilosofien spurgt igen og igen. Kedelige spørgsmål, mente Nietzsche. Og de efterfølgende værdidebatter har mest tjent til at forhindre en egentlig undersøgelse af moralen. En sådan undersøgelse ville kræve, at man begyndte at filosofere med hammeren, som Nietzsche udtrykte det. Nietzsche stillede derfor en ny type mere hårdtslående spørgsmål: Hvorfor har vi de værdier, vi har? Hvem har haft brug for at skabe dem? Og hvad er de siden hen blevet anvendt til? Vi følger Nietzsche ad moralgenealogiens forviklede og farlige stier og får en grundig indføring i et af hans betydeligste værker.

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Snup en bid mad i kantinen

Kunstig intelligens og sociale robotter – hvor langt er forskningen?

Robotter og kunstig intelligens har allerede overtaget mange opgaver. På lageret, på hospitalet og i vores private hjem. Men hvis robotteknologien for alvor skal rykke ind i vores samfund, arbejde og privatliv, skal vi udvikle teknologi med sociale kompetencer. For at menneske og maskine kan indgå i et frugtbart samarbejde, skal kunstig intelligens signalere situationsfornemmelse og kunne sætte sig i andres sted. Men er det overhovedet muligt? Og bør vi gå den vej, når vi ikke kender vores fremtidige forhold til en sådan teknologi?

Kom til debat med **Thomas Bolander**, professor i logik og kunstig intelligens, DTU, og **Malene Flensborg Damholdt**, lektor i psykologi, AU. Du får også mulighed for at møde DTUs pepper-robot, R2DTU, som kan svare på spørgsmål, følge instrukser, lægge planer og ræsonnere om andres viden og mål. Videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen** er vært.

Holdnummer: 2422-571

Tid: 23/10, 1 onsdag, kl. 19.00-21.00

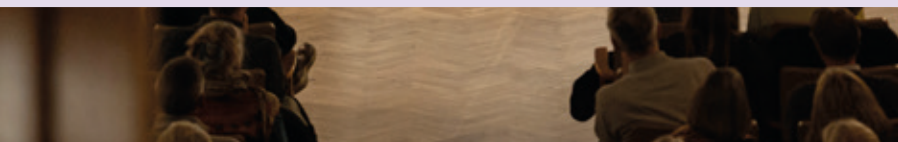
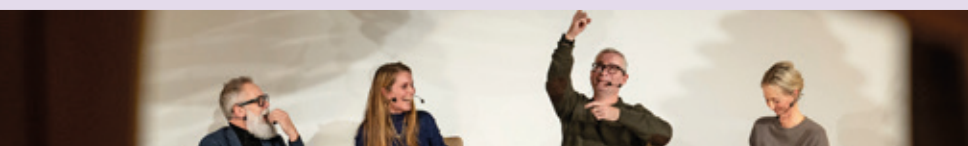
Pris: Gratis

Sted: Mærsk Tårnet, Panum, Einar Lundsgaard Auditoriet, Blegdamsvej 3

Gratis livestreams

Som en del af VidenSkaber kan du også se to gratis livestreams i efteråret: 'Techgiganterne vil have vores intimitet' den 30/10 og 'Kan kunstig intelligens bidrage til den demokratiske samtale?' den 13/11. Læs mere på side 9 og tilmeld dig på fuau.dk

HVORDAN FORANDRER KUNSTIG INTELLIGENS VORES SAMFUND?

Hvad kommer **kunstig intelligens** til at betyde for vores fællesskaber og tillid til hinanden? Hvordan kan kunstig intelligens bidrage til en bedre verden? Sætte skub i den grønne omstilling? Revolutionere vores sundhedsvæsen? Og hvilken betydning får kunstig intelligens for vores uddannelse og arbejde?

Læs mere om VidenSkaber, og se det fulde program på videnskabernes.dk

Find **podcasten** "Hvordan ved vi det?" der, hvor du lytter til dine podcasts.

Vi finder flere og flere behandlinger, hvor effekten primært skyldes placebo

Ofte er forventningen om, at vi skal opereres eller behandles, nok til, at vi får det bedre. Faktisk er lægerne begyndt at holde igen med nogle typer behandlinger, fordi de primært virker gennem en placeboeffekt.

Af Jeppe Kyhne Knudsen

Parkinsons sygdom er en forfærdelig lidelse. Patienterne ryster voldsomt på hænderne, og mange oplever enormt smertefulde muskelkrampe, i takt med at sygdommen udvikler sig.

Heldigvis findes der medicin, som virker – men desværre ikke på alle. For den sidste gruppe uheldige patienter blev der i 1987 opfundet en ny form for behandling kaldet deep brain stimulation.

Ved at indoperere en lille elektrode i patientens hjerne kunne forskerne ved et tryk på en knap aktivere apparatet og sende små elektriske signaler ud i de dele af hjernen, der var særligt ramt af sygdommen.

Siden har mere end 40.000 patienter verden over modtaget behandlingen, men ifølge professor i neurovidenskabelig psykologi Lene Vase fra Aarhus Universitet tyder noget på, at effekten i høj grad kan skyldes forventningen om en bedring.

"Vi ved, at behandlingen reducerer Parkinsonspatienternes symptomer som eksempelvis rysten på hænderne. Men hvis man siger til folk, at man har tændt for apparatet uden at gøre det, opnår de alligevel en bedring. Siger man omvendt, at man har slukket uden at gøre det, oplever patienterne en forværring," forklarer hun og uddyber:

"Spørgsmålet er, hvor stor en del af effekten, der skyldes forventningen om en effekt, og hvor meget der reelt skyldes de elektriske signaler i hjernen. Noget tyder på, at placebo spiller en stor rolle."

KENDER VI VORES MEDICIN GODT NOK?

Det er ikke uden risiko at få opereret en elektrode dybt ind i hjernen. Når lægerne alligevel gør det, er det derfor vigtigt, at de er sikre på, at der er en reel effekt. Det princip gælder ikke blot behandling af Parkinsons, men også en lang række andre sygdomme.

Nogle gange er tingene dog ikke, som de ser ud til at være. Et præparat eller en behandling virker måske primært, fordi patienterne føler, at de bliver hørt, set og er i trygge hænder, og dermed får tiltro til, at deres situation kan ændres, forklarer Lene Vase.

Som professor i neurovidenskabelig psykologi med speciale i placeboeffekter er hun en af de forskere i Danmark, der ved allermost om at teste nye behandlinger. Og hun ser ofte, at placeboeffekten er lige så stor som den aktive effekt.

"I mange år opererede lægerne knæ og skuldre, fordi patienterne oplevede en bedring efter operationen. Men i dag er man blevet mere varsom," siger hun og fortsætter:

"Meget tyder nemlig på, at den aktive effekt ikke altid overstiger placebo-effekten, og så er spørgsmålet, om man behøver at sætte patienten under kniven for at opleve en lignende effekt."

BRUG FOR NYE MÅDER AT UNDERSØGE PLACEBOEFFEKTER PÅ

Ligesom vi kan tage fejl af, om nye behandlinger har en reel effekt eller udelukkende skyldes placebo, skyder placeboforskningen også sommetider forbi.

Ofte regner patienterne nemlig ud, om de får den rigtige behandling, eller om de er en del af kontrolgruppen, forklarer Lene Vase.

"Ved forsøgene med elektroden i hjernen kunne patienterne ofte mærke en kildren, når de modtog behandlingen. Andre patienter regner ud, at når de mærker nye bivirkninger, har de fået den rigtige medicin," siger hun og understreger:

"Det er et problem, og det skævvrider resultaterne. Der er derfor brug for nye måder at undersøge for placeboeffekter på. Ikke blot for at vi forskere kan blive klogere på fænomenet, men især for patienternes skyld – og det er noget af det, jeg arbejder på."

Lene Vase arbejder på at udvikle nye og bedre metoder til at teste for placeboeffekter. Noget hun, håber på kan give os en bedre idé om, hvilke behandlinger der har effekt, hvornår en operation eksempelvis er nødvendig, og hvornår der bør sættes ind med mindre invasive behandlinger.

Mød også Lene Vase til vidensfestivalen
Hearts & Minds i Aarhus 27-29/9 2024.
Se programmet på hearts-minds.dk.
Festivalen er støttet af Lundbeckfonden.

Arkæologi & historie

2422-445

Eftermiddage i Park Bio: Christian 4. – visioner og ydmygelser

— **TID:** 2/9, 6 mandage, kl. 13.00-14.45
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79
UNDERVISER: Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot

Ingen dansk konge står så stærkt i eftertidens bevidsthed som Christian 4. Det skyldes i høj grad hans mange bygningsværker: Frederiksborg, Rosenborg, Rundetårn og Børsen, som delvis gik tabt i den forfærdelige brand i foråret. Han brugte arkitektur og billedkunst til at iscenesætte sig selv og kongemagten. Som politiker kunne han være realistisk og vidtskuende, men følelser og fordomme ødelagde ofte en i udgangspunktet fornuftig strategi. Trods mange nederlag – også i privatlivet – er Christian 4. blevet en national myte, tæt forbundet med København. Vi følger Christian 4. og hører om bl.a. opdragelse og uddannelse, krig og kærlighed, triumf og tragedie, prestigebehov og ikke mindst prestigebyggeri som Frederiksborg, Rosenborg og Børsen.

i dagtimerne

2422-221

Dansk kolonihistorie

— **TID:** 2/9, 5 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Fra Vestindien over Afrika og Indien til Grønland – Danmarks besiddelser strakte sig engang over store dele af verden og rummer historien om enorme summer tjent på handel med krydderier og sukker, religiøse missioner, komplekse møder mellem kulturer og den danske deltagelse i den transatlantiske slavehandel – et af danmarkshistoriens mørke kapitler. Fem historikere kaster lys over Danmarks fortid som kolonimagt og ser bl.a. på motiverne bag koloniseringen, betydningen for Danmark og de folk, danskerne underlagde sig, og de spor, kolonitiden har trukket til i dag.

02/09: Introduktion til dansk kolonihistorie og de danske kolonier i Indien.

Niels Brimnes, professor i historie, Aarhus Universitet

09/09: Vestindien.

Louise Sebro, museumsinspektør, Museum Lolland-Falster

16/09: Guldkysten og den transatlantiske slavehandel.

Erik Gøbel, fhv. seniorforsker, Rigsarkivet

23/09: Grønland.

Peter Andreas Toft, museumsinspektør, Nationalmuseet

30/09: Arven fra kolonitiden – undskyldninger og erstatninger.

Astrid Nonbo Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

2422-190

Danernes oprindelse

— **TID:** 2/9, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
UNDERVISER: Anders Lundt Hansen, historiker og forfatter

Tag med på en rejse gennem de første 1.000 år af Danmarks historie fra omkring år 400, hvor danerne første gang optræder i skriftlige kilder, til Danmark er blevet et etableret kongedømme. Med afsæt i den nyeste forskning skal vi tilbage til langt før Jellingstenen og spore de blodige beslutninger, begivenheder og tilfældigheder, som førte til kongeriget Danmark. Det er en overraskende fortælling, der giver et nyt blik på, hvad 'Danmark' er, og hvordan det blev til. Undervejs støder vi på både kimbere, romere, hunner, aser og selvfølgelig danere. Anders Lundt Hansen har skrevet den nye bog 'Danmark: De første 1000 år' (Lindhardt og Ringhof).

Weekendophold på Sandbjerg Gods

DYK NED I SØNDERJYLLANDS HISTORIE. SE SIDE 79

2422-218

Mellemkrigstidens politiske historie

TID: 3/9, 1 onsdag og 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15. NB! Første gang er en onsdag, resten er tirsdage

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

1919-39 kalder vi mellemkrigstiden, men for de mennesker, der levede for 100 år siden, var perspektivet et andet. De levede i en efterkrigstid, hvor der skulle bygges op og – mente mange – forandres efter Den Store Krigs katastrofe. Hos mange var forventningerne til fremtiden tårnhøje, og tiden blev præget af revolutioner, reformer og eksperimenter. Men andre arbejdede for forandringer, så resultatet af verdenskrigen kunne laves om. Det er forklaringen på, at tiden endte med at blive en tid mellem to storkrige. Men mange af reformtankerne overlevede den efterfølgende verdenskrigs ødelæggelser og kom til at præge tiden efter 1945.

04/09: Lys og skygge – den komplicerede mellemkrigstid (onsdag!). Nils Arne Sørensen, professor emeritus i historie, Syddansk Universitet

10/09: Kampen for det sociale demokrati i Skandinavien. Kristina Krake, docent, Amsterdam Universitet

17/09: Mørkefald: Fra Weimarrepublikken til Det Tredje Rige. Johnny Laursen, lektor i historie, Aarhus Universitet

24/09: Fra Lenin til Stalin: Store visioner akkompagneret af borgerkrig, hungersnød, vold og terror. Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet

01/10: Fascismens totalitære laboratorium: Italien. Nils Arne Sørensen, professor emeritus i historie, Syddansk Universitet

08/10: Imperier og afkolonisering. Christian Damm Pedersen, lektor i historie, Syddansk Universitet

2422-464

De gode kejsere

TID: 3/9, 4 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVISER: Thyge C. Bro, mag.art. i klassisk arkæologi og ekstern lektor

Årene fra 27 f.v.t. til 180 e.v.t. er ofte beskrevet som Pax Romana, der refererer til en relativt fredelig periode af Romerrigets historie. Erobringer førte til en udvidelse af riget, og nogle af Roms største bygningsværker blev rejst. Tiden er siden hen blevet kaldt den bedste tid i menneskehedens historie. Perioden bød på fire gode kejsere, der herskede fra år 98 e.v.t. til 180 e.v.t. Men hvem var disse kejsere, der sikrede fred og fremgang i Romerriget? Og hvornår gik det hele galt? Undervejs møder vi Trajan, Hadrian, Antoninus Pius og Marcus Aurelius.

2422-186

Det Tysk-romerske Rige

TID: 25/9, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Få historien om Det Tysk-romerske Rige, der prægede Europa i 800 år. Da Romerriget gik i opløsning, hærgede vikinger, hunner og magyarer de sørgelige rester af det mægtige imperium, som først i 962 fandt sin arvtager som Europas stærke centralmagt – Det Tysk-romerske Rige. Otto den Store fik den politiske magt som kejser, mens paven stod som det åndelige overhoved. Gennem 1500-tallets reformationer og det efterfølgende århundredes trediveårskrig mistede den tysk-romerske kejser langsomt sin magt. Selvom kejserens politiske magt for længst var overgået til diverse bystyrrer, fyrster og konger, opretholdtes kejserriget indtil 1806, hvor Napoleon gav Det Tysk-romerske Rige dødsstødet.

2422-449

Hvorfor AfD-bølgen? Østtyskland 35 år efter Murens fald

TID: 1/10, 1 tirsdag, kl. 19.30-21.15

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Den 9. november er det 35 år siden, modige østtyskere gennem deres store demonstrationer fik sprængt Muren, væltet DDR-staten og indført demokrati. Men i år kan jubilæet ikke fejres uden at inddrage spørgsmålet om, hvorfor det højreekstreme parti Alternative für Deutschland – AfD – fejrer den ene valgsejr efter den anden i netop Østtyskland. Vi kigger på, hvad det er, der gøder jorden for AfD og for højreekstremismen som sådan blandt både unge og ældre i Østtyskland, og diskuterer, om der er tale om en reel trussel mod demokrati. Bliv klogere på en af de vigtigste debatter i Tyskland 2024.

2422-188

Storpolitiske kriser – mellem krig og fred

TID: 5/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

At forstå storpolitiske kriser er afgørende – det er netop her, valget mellem krig og fred træffes. Fælles for internationale kriser er, at selve krisesituationen sætter statsledere og andre involverede parter under et voldsomt pres præget af stress, uvidenhed og modstridende interesser. Både fortidens og nutidens kriser og krige opstår i samspillet mellem disse bagvedliggende spændinger og akutte situationer, som presser beslutningstagerne til at finde en løsning, men samtidig også åbner op for at udnytte krisen. Med afsæt i tre storpolitiske og afgørende kriser i det 20. århundrede – Julikrisen i 1914, Augustkrisen i 1939 og Cubakrisen i 1962 – forsøger vi at forstå, hvad der sker. Forelæsningsdagen bygger på den nye bog 'På kanten af krig' (Historia).

Få historien om Danmark som kolonimagt i forelæsninger og på byvandring. Se side 70, 72, 76 og 81.

Tag med på byvandring

2422-151

Byvandring: Liv, landsbyer og forlystelser på Frederiksberg

— **TID:** 11/9, 3 onsdage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

Tag med i sporene på Frederiksbergs historie. I pave Urbans brev fra 1186 nævnes Solbjerg som en af de landsbyer, Absalon fik af Valdemar den Store sammen med København. Man mener, at Solbjerg lå et sted, hvor Frederiksberg i dag ligger. Fra slutningen af 1700-tallet kom Frederiksberg Allé med på den lange forlystelsesrute, som gik via Vesterbro. Her blomstrede forlystelseslivet med haver som Georg Carstensens Tivoli. Midt i 1800-tallet gav man tilladelse til etagebyggeri på Frederiksberg, og det afløste mange af de landsteder, hvor byens bedre borgerskab 'lå på landet'.

Find flere
byvandring
på side 80, 81,
84 og 94

2412-469

Byvandring: Afrikanske og vestindiske danskere i København

— **TID:** 17/9, 3 tirsdage, kl. 10.30-12.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Drengen Sebastian blev en kendt skikkelse i gadebilledet i 1890'ernes hastigt voksende København. Men hvorfor bragte journalisten Henrik Cavling den sorte dreng med sig over Atlanterhavet til et liv i en fremmed verden? Vi følger Sebastian og den afrikanske kvinde Sophie Marie Louise, der døde i Vartov 1843 efter et liv i København som familien Hammers ejendom – og andre af storbyens skæbner. Få sat ansigter og steder på en række skæbner og begivenheder, der fortæller historien om kolonitidens København.

2422-203

Byvandring: Christianshavn i 400 år

— **TID:** 18/9, 3 onsdage, kl. 10.30-12.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Sammen går vi igennem 400 års spændende historie på Christianshavn og møder et mylder af mennesker – kordegnen, kvinderne i fængslet på torvet, sømændene og arbejderne på skibene, skibsværfterne og i værtshusene, rige handelsmænd og skibsredere, en vestindisk plantageejer og soldater i kasernerne. Til denne verden hører også det kirkelige liv og historier om huse, monumenter og mange andre sider af kvarterets sjæl og historie, og undervejs stifter vi bekendtskab med arkitekturen, håndværkshistorien og søfarten.

2422-153

Byvandring: Københavns forunderlige historie

— **TID:** 23/9, 3 mandage, kl. 16.00-17.30
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

I middelalderen fyldte man op i havneområderne, så København rykkede længere ud i vandet. Samtidig nåede bebyggelsen omkring 1600 også til kanten af befæstningen. På tre byvandring åbner Københavns forunderlige historie sig for os, mens vi går fra Nørreport til Vesterport, fra Strøget til Kultorvet og fra Højbro Plads til Skoubogade. Undervejs støder vi på gamle kirkegårde, klostre, kanonstøberier, latriner, slagtere og skomagere samt værtshuse og gæstgiverier, der blomstrede i kvarteret omkring Pisserenden. Vi skal selvfølgelig også se på de mange smukke bindingsværksbygninger og sjove detaljer på husene.

2422-244

Byvandring: H.C. Andersens København

— **TID:** 12/10, 1 lørdag, kl. 13.00-15.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: Østerport Station, foran stationsbygningen, Oslo Plads 8
UNDERVISER: Anders Lundt Hansen, historiker og forfatter

H.C. Andersen var københavn! Nok blev han født i en provinsby, men knap var han blevet konfirmeret, før han flyttede til hovedstaden. København – og Danmark – gennemgik en vældig udvikling i H.C. Andersens levetid. Enevælde stod mod demokrati, videnskab mod religion, og digteren fulgte med i alt og kommenterede det i sine arbejder. Tag med i H.C. Andersens fodspor gennem byen, og se de steder, hvor han fandt sin inspiration, hvor scenerne i hans eventyr udspandt sig, og se nogle af de mærker, han selv satte på byen.

2422-187

Specialstyrker og -operationer i 2. verdenskrig

TID: 6/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Nutidens specialstyrker – britiske SAS og amerikanske Navy SEALs – kan føre deres historie tilbage til 2. verdenskrig. Her opstår der et behov for elitestyrker, fordi man skal bage fjendens linjer og hente efterretninger, foretage sabotage eller støtte større operationer. Hør om den militærhistoriske udvikling af specialstyrker i 2. verdenskrig og om udvalgte operationer fra bl.a. britiske SAS og SBS, amerikanske Rangers, tyske Brandenburger Regiment og italienske Decima Flottiglia MAS. Vi dykker bl.a. ned i Operation Flipper i 1941, hvor man forsøger at myrde Rommel, og operationerne bag de tyske linjer under felttoget i Normandiet.

2422-243

Forstå verden – med historien

TID: 21/10, 6 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Historien er en uundværlig erfaring, når vi prøver at forstå de forandringer, der sker i verden i dag: Hvorfor er det amerikanske demokrati i krise? Er Kina på vej til at blive en ny stormagt? Hvorfor har Rusland invaderet Ukraine? En række eksperter tager os med til nogle af de lande og områder i verden, der i dag undergår historiske forandringer, og giver deres bud på, hvilke begivenheder og udviklinger i deres fortid, det er afgørende at kende til for at forstå nutiden.

- 21/10: USA.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 28/10: Kina.** Bo Ærenlund Sørensen, adjunkt i tværkulturelle og regionale studier, Københavns Universitet
- 04/11: Mellemøsten.** Lars Erslev Andersen, seniorforsker, DIIS
- 11/11: Det afrikanske kontinent.** Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet
- 18/11: Rusland og dets naboer.** Vibe Termansen, cand.mag. i historie og journalist
- 25/11: Arktis, Grønland og Danmark.** Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d., editionsfilolog, Center for Grundtvigforskning

2422-459

Børsen i 400 år

TID: 21/10, 1 mandag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVISER: Anders Ravn Sørensen, lektor, CBS

Da Børsen brændte tirsdag den 16. april, gik storslået kulturarv op i røg. Men den interessante historie om bygningen, der i år har 400-års jubilæum, forsvinder ikke bare. Som et af Christian 4.s prestigeprojekter blev bygningen centrum for den københavnske handel – en slags Torvehallerne på speed. I 1800-tallet udviklede Børsen sig fra vare- til fondsbørs, blev overtaget af Grossererersocietetet og var centrum for dramatiske begivenheder som jødefejden i 1819 og revolutionsforsøget stormen på Børsen i 1918. Anders Ravn Sørensen tager os med gennem hele historien med udgangspunkt i sin nye bog 'Børsen 400 år' (Gads Forlag).

2422-446

Verdens ældste kongehus

TID: 22/10, 3 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Indre København var fyldt til bristepunktet, da kong Frederik blev udråbt. Det vidner om kongehusets rolle i dag som samlingspunkt indadtil og repræsentant for Danmark udadtil. Men engang var det en anden sag. I 1286 blev Erik Klipping myrdet i Finderup Lade. Som en rigtig middelalderkonge var han i evig bevægelse fra borg til borg for at holde styr på sit rige. I 1725 var kongen enevældig, og Frederik 4. havde fast residens i København. Her havde han ugentlig audiens, hvor borgerne kunne komme med klager og forslag til kongen, som han lyttede til, måske. Og så er der dronningerne – mange har sat et afgørende aftryk på Danmark, men ofte har de stået i skyggen af deres ægtemænd – også i historiebøgerne. Få historien om verdens ældste kongehus.

- 22/10: Monarkiets historie.** Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot
- 29/10: Dronninger.** Emma Rønberg Paaske, arkivar på Rigsarkivet
- 05/11: De sjove konger.** Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter

2422-220

Den amerikanske mission – mytologi og magt i amerikansk politik

TID: 22/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Lars Erslev Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

USA står ved en skillevej. Indenrigspolitisk er landet splittet af konflikter, og globalt sker der forskydninger i verdensordenen, der har ført til fremvæksten af nye ikke-vestlige magtcentre. Det har i dag afgørende global betydning, om amerikanerne vælger at opretholde viljen til unipolær global magt eller at arbejde for en multipolær, regelbaseret verdensorden. Med afsæt i sin nye bog 'Den amerikanske mission. Mytologi og magt' (Aarhus Universitetsforlag) viser Lars Erslev Andersen, hvordan amerikansk udenrigs- og sikkerhedspolitik har religiøse rødder og formes af politiske myter. I forelæsningserne skal vi konkret se på mytologi, verdensanskuelser og identitet i USA og den amerikanske mission fra 1800-tallets ekspansion til i dag.

2422-191

Fortidens forsvundne byer

TID: 24/10, 7 torsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Antikkens storbyer, vikingetidens havnebyer og middelalderens købstæder er vinduer til forsvundne verdener. Her kommer sporene efter fortidens samfund til live – fra monumentale templer og storslåede søjlegader til sporene af dagligdagens liv; fra slaverne til kunsthåndværkernes værksteder og markeder med varer fra hele verden. Danske forskere er med til at afdække byernes arkæologi over hele verden. Mød dem her, og hør om byernes dramatiske historie, dybe kultur og vidtstrakte netværk.

24/10: Fortidens forsvundne byer – baggrund, kontekst og betydning for nutiden. Rubina Raja, professor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet, og Julia Steding, videnskabelig assistent, Centre for Urban Network Evolutions, Aarhus Universitet

31/10: Palmyra – An Urban Island in the Desert (på letforståeligt engelsk). Olympia Bobou, videnskabelig assistent, Centre for Urban Network Evolutions, Aarhus Universitet

07/11: Ribe – byen, hvor vikingetiden begyndte. Søren Michael Sindbæk, professor i middelalderarkæologi, Aarhus Universitet

14/11: Xanten ved Limes – Romerriget i nord (foregår overvejende på dansk med lidt letforståeligt engelsk undervejs). Julia Steding, videnskabelig assistent, Centre for Urban Network Evolutions, Aarhus Universitet

21/11: Halikarnassos – byen med det berømte mausoleum. Birte Poulsen, lektor i klassisk arkæologi, Aarhus Universitet

28/11: Den skjulte by – vikingetidens og middelalderens Odense. Kirstine Haase, ph.d.-studerende i arkæologi, Aarhus Universitet

05/12: Rom – den evige stad. Sine Grove Saxkjær, postdoc, Det Danske Institut i Rom og Aarhus Universitet, og Trine Arlund Hass, Carlsberg Foundation Junior Research Fellow at Linacre College, University of Oxford.

2422-456

Brug af fotografier i slægtsforskning

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Mange af os gemmer på fine, gamle fotografier, som løfter en flig af historien om vores egen slægt. Men hvordan finder man frem til flere oplysninger og måske flere billeder, der kan være med til at få historien til at hænge sammen? Det handler om arbejdet med lokal- og slægtshistorie – om at være kritisk over for kilderne og om at få øje på de gode historier. Omdrejningspunktet denne lørdag er arbejdet med gamle fotografier, herunder datering, billedbeskrivelse, og hvordan vi kan bygge historien op omkring et fotografi med brug af bl.a. mundtlige beretninger, breve, aviser, kirkebøger og folketællinger.

2422-448

Dresden: Elbens Firenze og AfD-højborg

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 11.00-14.00

PRIS: 275 kr., studerende 135 kr.

UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Verdensberømte kunstsamlinger, barokpaladser, Elbens maleriske flodbredder og det storslåede bjerglandskab – ikke så sært, at Dresden har tilnavnet "Elbflorenz" og har tiltrukket kunstnere som Caspar David Friedrich og kunstnergruppen Brücke. På få minutter ødelagde et bombardement i 1945 det historiske centrum. Men i dag er flere af bygningerne rekonstruerede, og sammen med Libeskind's museumstilbygning er de igen med til at sikre Dresdens ry som verdensberømt kulturmetropol. Men Dresden trækker også andre overskrifter som højborg for det højreekstremistiske AfD, der kan blive det største parti ved delstatsvalget 1. september. Hvorfor står AfD så stærkt her?

2422-437

Berlin brænder – med Tom Buk-Swienty

TID: 27/11, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Tom Buk-Swienty, historiker og forfatter

Da Berlin kapitulerede den 2. maj 1945, var byen en rygende ruinhob med over 170.000 tyske og russiske soldater dræbt, over 300.000 sårede og 100.000 civile omkommet. Midt i dette kaos befandt Paul E. Stemann fra Berlingske Tidende og Arild Hvidtfeldt fra Socialdemokraten sig. Deres fængslende øjenvidneskildringer udgør grundstammen i en fortælling, som er rekonstrueret efter flere års dybdegående research på bl.a. Imperial War Museum i London og i privatarkiver. Bestsellerforfatter og historiker Tom Buk-Swienty har med sin nye bog 'Berlin brænder' (Politikens Forlag) skabt en fængslende dokumentarisk fortælling om de danske korrespondenter, som oplevede Det Tredje Riges undergang.

2422-463

Maleriets forbandelse

TID: 4/11, 1 mandag, kl. 17:15-19:00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

UNDERVISERE: Anders Ravn Sørensen, lektor, CBS, og Benjamin Asmussen, museumsinspektør, M/S Museet for Søfart

I slutningen af 1700-tallet får bogholderen i det mægtige Asiatisk Kompagni, Christophe Battier, malet sit portræt af kunstmaleren Jens Juel, men bogholderen bliver del af en kæmpe svindelsag og må gå fra hus og hjem. Også senere trækker maleriet et spor af sygdom, selvmord og konkurer efter sig. Da to historikere får fært af historien, begiver de sig på en sælsom rejse gennem historiens kilder, hvor de optrevler den forunderlige fortælling om danske rigmænd og kunstsamlere, som på hver deres vis, på tværs af århundreder, er blevet ramt af maleriets forbandelse. Forelæsnningen tager udgangspunkt i bogen 'Maleriets Forbandelse' (Gads Forlag).

2422-193

Korstogene

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Kurt Villads Jensen, professor i historie, Stockholms Universitet

Da pave Urban 2. holdt sin berømte tale i Clermont i 1095, blev det startskuddet til en række pilgrims- og militære ekspeditioner – bedre kendt som korstogene. Over de næste ca. 200 år drog mange fyrster, riddere og jævne folk til det hellige land for at befri det fra muslimernes herredømme. Nogle ønskede at opnå aflad, mens andre havde bagvedliggende økonomiske og politiske motiver. Disse hellige krige har måske dannet grundlaget for måden, hvorpå der føres krig i dag. Tag med professor Kurt Villads Jensen på en tour de force gennem de vigtigste korstog og deres betydning for både Europa og Mellemøsten.

2422-192

Det danske imperium. Storhed og fald

TID: 10/11, 1 søndag, kl. 10:00-14:00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISERE: Kurt Villads Jensen, professor i historie, Stockholms Universitet, og Michael Bregnsbo, lektor i historie, Syddansk Universitet

Efter det katastrofale nederlag ved Dybbøl Banke i 1864 var det svært at finde de danske helte, der kunne berette om Danmark som et stort og heltemodigt land. Siden er dansk historie blevet forstået ud fra det grundperspektiv, at Danmark var et lille og ubetydeligt land i den europæiske periferi, presset af den stærke tyske nabo, og at dansk historie handlede om det, der skete inden for det nuværende Danmarks grænser. Men er det den rene sandhed? Tag med, når Kurt Villads Jensen og Michael Bregnsbo løfter blikket ud over nationalstatens grænser og leverer et forfriskende blik på dansk udenrigspolitisk historie.

2422-458

Finanskriser som drivkraft i danmarkshistorien

TID: 11/11, 3 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

UNDERVISER: Finn Østrup, professor emeritus i international økonomi, CBS

Finanskrisen i 2008 var ikke en enlig historisk svale. Pludselige samfundsøkonomiske nedture har haft afgørende indflydelse på sociale og politiske omvæltninger i danmarkshistorien. Det var en omfattende finanskrisen, der lå bag statsomvæltningen i 1660, hvor Frederik 3. indførte enevælden. Finanskrisen i 1782-83 var en vigtig årsag til kronprinsens – senere Frederik 6.s – magtovertagelse i 1784 og de efterfølgende landboreformer. Excesserne under 1920'ernes finanskriser skabte grundlaget for mange år med socialdemokratisk dominans. Tag med på en hæsblæsende rejse gennem finanskrisernes danmarkshistorie fra 1311 til i dag. Forelæsningerne bygger på det nye bogværk 'Danske finanskriser fra 1311 til 2000' (Historia).

2422-447

Danske ekspeditioner til Arktis

TID: 13/11, 3 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Bent Nielsen, ph.d., seniorforsker og tidl. direktør for Arktisk Institut

Danmark har en lang og spændende relation til Grønland og det øvrige Arktis. Forelæsningerne fortæller om tre ekspeditioner: Danmark-ekspeditionen (1906-08), hvor den sidste del af Grønland blev opdaget og kortlagt – og hvor Mylius-Erichsen, Brønlund og Hagen mistede livet. 5. Thule-ekspedition (1921-24), som under ledelse af Knud Rasmussen besøgte alle inuit fra Grønland over Canada og Alaska til Tjukotka i Rusland og indsamlede omfattende viden om disse folks kulturer. Og til sidst Danske Tjukotka Ekspeditioner (1998-2018), hvor dagens forelæser – som en slags fortsættelse af Knud Rasmussens besøg – har opholdt sig blandt yupiget/inuit i det allernordøstligste Rusland. Undervejs trækkes der tråde til den større storpolitiske sammenhæng.

2422-359

Danmarks historie – i et europæisk perspektiv

TID: 18/11, 1 mandag, kl. 19:45-21:30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

Hvorfor kom landbruget først til Danmark omkring 4.200 f.v.t., når det havde eksisteret i flere tusinde år længere mod syd? Hvilken betydning havde forholdene i Det Tysk-romerske Rige for Kalmarunionens grundlæggelse og opløsning? Og hvad betød Krimkrigen for nederlaget i 1864? Få et nyt og anderledes blik på Danmarks historie fra oldtiden til i dag, når vi denne aften breder perspektivet ud og ser på væsentlige udviklingstræk og begivenheder i lyset af udviklingen i det øvrige Europa. Forelæsnningen tager udgangspunkt i den nye udgave af Lars Hovbakke Sørensens bog 'En europæisk danmarkshistorie' (Gyldendal).

2422-462

Tysklands historie i det 20. og 21. århundrede

TID: 2/12, 3 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVISER: Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil. og seniorforskningsrådgiver, CBS

Den tyske historie i det 20. og 21. århundrede er præget af store modsætninger og omvæltninger. To tabte verdenskrige, Holocaust, Tysklands deling i 1945 og genforening i 1989, den økonomiske krise i 1920'erne og det økonomiske mirakel – 'Wirtschaftswunder' – i Vesttyskland efter 1945 har bestemt Tysklands skæbne. Siden Berlinmurens fald i 1989 har landet udviklet sig fra den vesttyske, lidt småborgerlige 'Bonner Republik' og det socialistiske diktatur i DDR til den kosmopolitiske Berliner Republik i det forenede Tyskland. Få overblik over Tysklands historie, økonomi og sociale udvikling med særligt fokus på udviklingen siden (gen-?) foreningen, aktuelle samfundsdebatteer og en perspektivering til tendenser i i nutidig tysk litteratur og kultur.

2422-461

Dansken på de syv have

TID: 2/12, 3 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

Da Christian 4. i 1618 sender admiral Ove Gjedde mod Ceylon (Sri Lanka) på Danmarks første kolonieeventyr, er det startskuddet til over 400 års dansk handel og søfart i de fjerneste egne af verden. De oversøiske forretninger har haft enorm betydning for Danmarks økonomi og identitet. Få hele historien over tre aftener i selskab med nogle af Danmarks førende søfarts-historikere, hvor vi bevæger os fra sejlskibenes tid og frem til nutidens containertrafik.

- 02/12:** **Kinafarere, kolonier og krydderier.** Benjamin Asmussen, museumsinspektør, M/S Museet for Søfart
- 09/12:** **Sømandens liv og verden.** Morten Tinning, museumsinspektør, M/S Museet for Søfart, og postdoc, CBS
- 16/12:** **De store kanoner: ØK og A.P. Møller.** Anders Ravn Sørensen, lektor, CBS

2422-465

Turen går til Dansk Vestindien

TID: 3/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Sankt Thomas, Sankt Jan og Sankt Croix var de væsentligste af de danske kolonier i troperne, og øerne var i dansk-norsk besiddelse fra 1672, 1718 og 1733, indtil de blev solgt til USA i 1917. Hvilke forskelle var der på de tre øer? Hvordan foregik menneskehandelen, hvilke forhold levede afrikanerne under på plantagerne og hvad førte til slaveriets sammenbrud? Og hvorfor solgte Danmark øerne til USA? Det er nogle af de spørgsmål, som forelæsningen søger svar på. Tag med på en tour de force gennem de væsentligste aspekter af Dansk Vestindiens historie.

2422-171

Nazisternes sidste tilflugt

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Hans Christian Davidsen, forfatter og kulturredaktør, Flensborg Avis

Tysklands kapitulation 8. maj 1945 regnes for afslutningen på 2. verdenskrig i Europa. Men Det Tredje Rige havde faktisk et to uger langt efterliv lige syd for den dansk-tyske grænse. Som hovedsæde for en nazistisk regering ledet af admiral Karl Dönitz blev Flensborg tilflugtssted for mellem 2.000 og 3.000 nazister, bl.a. Heinrich Himmler og Auschwitzkommandanten Rudolf Höss. Her gik de under jorden eller blev udstyret med nye identitetspapirer for at flygte ud af Europa. Samtidig fortsatte Dönitzstyret nådesløst med at henrette unge, menige soldater for faneflugt. Hør om de dramatiske uger i Flensborg.

2422-189

Et stærkt par: Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt

TID: 12/12, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISERE: Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot, og Marita Akhøj Nielsen, dr.phil. i nordisk filologi, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Vi skal møde et af danmarkshistoriens mest mærkværdige par – Christian 4.s ambitiøse datter Leonora Christina og hendes ægtemand, statsmanden, storbedrageren og fantasten Corfitz Ulfeldt, der i jagten på magt, anseelse og rigdom kastede deres liv ud i et dramatisk stormvejr. I dag står deres historie lysende klart i kraft af de kilder, der er bevaret efter især Leonora Christina. Ud over at være raffinerede litterære værker er de gribende skildringer, hvor vi kommer tæt på almenmenneskelige følelser som kærlighed, ærgerrighed, had og hævn – og dermed taler de til os på tværs af mere end 300 år.

2422-460

Velfærdsuddannelser fra enevælde til konkurrencestat

TID: 16/12, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVISER: Kurt Jacobsen, professor i virksomhedshistorie, CBS

Dalende søgning. Manglende kvalitet. Velfærdsuddannelserne er i vælten i disse år, men udgangspunktet er altid, at lærere, sygeplejersker og pædagoger udgør fundamentet for det danske velfærdssamfund. Historiker Kurt Jacobsen opruller historien om velfærdsuddannelserne. Fra oprettelsen af jordemoderuddannelsen i 1789 bliver det fortællingen om udviklingen fra enevælden og frem til vore dages velfærds- og konkurrencestat. Historien viser, hvordan uddannelserne er knyttet til både fremskridt og tilbageslag og til brud og kontinuitet i vores fælles samfundshistorie. Forlæsningsen bygger på den nye bog 'Velfærdsuddannelser fra enevælde til konkurrencestat' (Gads Forlag).

2422-547

Hvad skelettet gemte. Mumier og moselig

TID: 16/12, 1 mandag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Niels Lynnerup, professor i
 retsantropologi, Københavns Universitet

Mumier og moselig er de stille vidner om leve-
 de liv i vores fortid for mange hundrede – nog-
 le gange flere tusinde – år siden. Ved at under-
 søge dem kan vi få et helt fantastisk indblik i,
 hvordan fortidens mennesker levede, fx deres
 kost, hvad de blev syge af, og endda hvordan
 de bevægede sig rundt geografisk. De rummer
 også nøglen til at forstå, hvordan den kultur,
 som disse mennesker engang var en del af, be-
 handlede deres døde, og den omsorg, der blev
 udvist. Hør om danske moselig og mumier fra
 Andesbjergene, Grønland og Ægypten. Hvad
 fortæller de os om fortiden?

2422-576

Birk – det danske es i Royal Air Force

TID: 17/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.30
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Thomas Harder, cand.mag.,
 forfatter og oversætter

"Behold I bare Tordenskjold, hvis vi må få Kaj
 Birksted," skulle Haakon 7. have sagt ved en
 officiel middag i København kort efter 2. ver-
 denskrig. Så populær blev Kaj Birksted i det
 norske flyvevåben, hvor han havde ry som en
 dygtig strateg og en blændende leder. I løbet
 af krigen kom Birksted til Storbritannien, og
 her deltog han bl.a. i planlægningen af D-dag.
 I alt fløj Kaj Birksted mere end 300 togter over
 fjendtligt territorium under 2. verdenskrig og
 opnåede stjernestatus i både Norge og Stor-
 britannien. Men herhjemme var historien en
 lidt anden. Med afsæt i sin nye bog 'Birk – hi-
 storien om Kaj Birksted' (Gads Forlag) udfolder
 Thomas Harder historien om det danske es i
 Royal Air Force.

2512-232

Dage der forandrede Europa

TID: 14/1, 8 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.

Moderne europæisk historie er fuld af dage,
 som står helt centralt i vores bevidsthed. Dage,
 der er mytologiseret og ophøjet til at være
 startskud for omfattende forandringer. Selvom
 de enkelte dage sjældent kan tilskrives hele
 æren, så har de fået deres plads i historien af
 en grund. Vi har udvalgt nogle dage i moder-
 ne europæisk historie, der knyttes til nogle af
 de mest skelsættende begivenheder og for-
 andringer. Hvad skete der? Hvad gik forud, og
 hvad fulgte?

- 14/01: Stormen på Bastillen 14. juli 1789.**
 Bertel Nygaard, professor i historie,
 Aarhus Universitet
- 21/01: Mordet i Sarajevo 28. juni 1914.**
 Nils Arne Sørensen, professor emerit-
 us i historie, Syddansk Universitet
- 28/01: Februarrevolutionen 23. februar
 1917.** Erik Kulavig, lektor emeritus i
 historie, Syddansk Universitet
- 04/02: Tyskland invaderer Polen 1. septem-
 ber 1939.** Niels Bo Poulsen, institut-
 leder, Strategi og Forsvarsstudier,
 Forsvarsakademiet
- 11/02: Robert Schuman holder tale om kul-
 og stålunionen 9. maj 1950.** Thorsten
 Borring Olesen, professor i historie,
 Aarhus Universitet
- 18/02: Berlinmurens fald 9. november 1989.**
 Moritz Schramm, lektor i tysk historie
 og kultur, Syddansk Universitet
- 25/02: Slovenien og Kroatien træder ud af
 Den Jugoslaviske Føderation, 25. juni
 1991.** Tea Sindbæk Andersen, adjunkt
 i historie, Københavns Universitet
- 04/03: Rusland invaderer Ukraine 24.
 februar 2022.** Niels Bo Poulsen, insti-
 tutleder Strategi og Forsvarsstudier,
 Forsvarsakademiet

2512-156

En lystvandring gennem Norden

TID: 15/1, 6 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Der er løbet meget vand gennem de danske
 sunde og bæltter, siden den svenske kong Karl
 10. Gustav krydsede dem i 1658, i hvad der
 bare var en af utallige krige på nordisk terri-
 torium. Slagsbrødre er blevet til broderfolk, og
 med 1800-tallets såkaldte skandinavisme som
 afsæt er det blevet reglen snarere end undta-
 gelsen, at man søger efter kulturelle fællestræk
 på tværs af Norden. Vær med, når vi over en
 række aftener sætter fokus på fortællingen om
 de lykkelige folk i Norden og på historien og
 kulturen.

- 15/01: Norden i 1.000 år.** Asser Amdisen,
 cand.mag. i historie og forfatter
- 22/01: Højdepunkter i den nordiske
 litteratur.** Anne Valbjørn Odgaard,
 cand.mag. i litteraturhistorie og religi-
 onsvidenskab
- 29/01: Klassisk musik i Norden – Carl Niel-
 sen, Sibelius, Grieg og Berwald.**
 Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i
 musikvidenskab og tidl. musikchef for
 Aarhus Symfoniorkester
- 05/02: Lykke: Hvorfor er nordboere
 verdens lykkeligste folk?** Christian
 Bjørnskov, professor i økonomi,
 Aarhus Universitet
- 12/02: 'Det nordiske' i det moderne
 gennembruds kunst.** Gertrud Oelsner,
 ph.d. og museumsdirektør, Ordrup-
 gaard
- 19/02: Nordisk design.** Thomas Dickson,
 forfatter, arkitekt og industriel
 designer

Folkeuniversitetets undervisning
 foregår på Folkeuniversitetet i Emdrup
 Tuborgvej 164, 2400 København NV

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

2512-254

Novo Nordisk – fra kældervirksomhed til global gigant

— **TID:** 20/1, 1 mandag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVERSISER: Kurt Jacobsen, professor i virksomhedshistorie, CBS

Novo Nordisk er et af verdens mest værdifulde selskaber og ledende inden for lægemidler til behandling af bl.a. af diabetes og fedme. Det hele begyndte, da insulinet kom til Danmark i 1922. Virksomhederne Nordisk Insulinlaboratorium og Novo Terapeutisk Laboratorium konkurrerede indædt i årtier, men endte med at fusionere i 1989 for at klare sig i den globale konkurrence. Få den spændende historie om udviklingen fra kældervirksomhed til global lægemiddelkoncern.

2512-285

Drøm og virkelighed i 'det hellige land' – danskere i Jerusalem og Palæstina gennem 1.000 år

— **TID:** 20/1, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3
UNDERVERSISER: Birte Lundgreen, mag.art. i klassisk arkæologi og chef-konsulent, CBS

Danskere har rejst til Palæstina siden begyndelsen af det 11. århundrede, først som pilgrimme og missionærer, senere som videnskabsmænd og opdagelsesrejsende. Deres stræben, historier og skildringer er på den ene side et eksempel på det vestlige syn på Orienten, her Mellemøsten. På den anden side bidrager de med førstehåndshistorier om danskernes møde med muslimer, jøder og kristne borgere, med gejstlige og myndigheder. De giver et mangfoldigt billede af Mellemøsten og fremmer vores forståelse for den komplicerede mosaik, Palæstinas historie består af.

2512-235

Den Store Krig – 1. verdenskrig 1914-1918

— **TID:** 25/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Den Store Krig har været med til at lægge grunden for store dele af den moderne verden. Det var en konflikt mellem industrialiserede stormagter, som i fire ødelæggende år formåede at ryste kommende generationer med sin skyttegravskrig, enorme dødstal og stædig vedholdenhed. Krigen fremprovokerede nytænkning, mobiliserede samfundskøkonomierne og åbnede for nye, radikale ideologiers ankomst. Forelæsningsdagen dykker ned i årsagerne til 1. verdenskrigs udbrud, ser på nogle af de afgørende slag, de bagvedliggende politisk-økonomiske beslutninger og konsekvenserne for Europa i de følgende år.

2512-273

Kelterne og kelticisme fra romantikken til i dag

— **TID:** 25/1, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVERSISER: Michael Böss, dr.phil., lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet

Kelterne er navnet på nogle myterige kriger- og kvægholdende folkegrupper, der levede i store dele af Europa i jernalderen. Selvom de havde en fælles kultur og talte varianter af keltisk sprog, udgjorde de ikke noget selvbevidst folk. Og stik mod hvad man tidligere har troet, migrerede de ikke i stort tal til De Britiske Øer, selvom det kun er her, der tales keltisk i dag. Vi skal høre om kelterne i oldtiden og om, hvordan romantikere i Frankrig og på De Britiske Øer glorificerede deres kultur og brugte den til at skabe nationale identiteter. Vi slutter i nutiden, hvor vi skal se på nutidens nykelticisme i form af keltisk kristendom og keltisk spiritualitet.

2512-234

Det nye Europa – tiden 1919-1939

— **TID:** 26/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Mellem 1919 og 1939 forandrede Europa sig fundamentalt. 1. verdenskrig kostede millioner af menneskeliv, rystede samfundets sociale struktur og sønderrev kontinentets politiske orden. Versaillestraktaten og Folkeforbundet forsøgte at skabe en ny orden, men blev i 1930'erne udfordret af især det nazistiske Tyskland. Dagen belyser den storpolitiske udvikling, herunder de franske forsøg på at inddæmme Tyskland, Weimarrepublikkens udenrigspolitik, USSR's forsøg på at finde en ny plads i Europa samt Hitlers udfordring og senere afmontering af Versaillesfreden – som endte med udbruddet af en ny storkrig i 1939.

2512-251

Forstå Sverige

— **TID:** 26/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Andreas Marklund, ph.d., underviser, Lunds Universitet

Tag med på en tour de force gennem 500 års svensk historie – fra de store krige og krigeriske konger via 1800-tallets sult og armod til 1900-tallets folkehjem og nutidens udfordringer og nyfortolkninger af det svenske. Fra det stockholmske blodbad til NATO-medlemskabet. Den svensk-danske historiker Andreas Marklund giver et makrohistorisk perspektiv på vores nabolands fremvækst.

2512-158

Den kolde krig – gentager historien sig?

TID: 10/2, 4 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Vi kender den kolde krig som den storpolitiske konflikt fra 2. verdenskrigs afslutning til kommunismens fald og Sovjetunionens sammenbrud i 1991, hvor vi lærte betydningen af ord som jerntæppe, luftbroer, Warszwapagten og oprustning, der truede verden med atomsprængninger og krig. I medierne fremstilles det nuværende forhold mellem Rusland og NATO som en ny kold krig. I forelæsningerne dykker vi ned i den kolde krigs historie i nationalt og internationalt perspektiv og går tæt på nutidens konflikt mellem Rusland og Vesten.

10/02: Den kolde krig – et historisk vue.

Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet

17/02: Østen mod Vesten – Ruslands

forhold til USA og Europa i går, i dag og i morgen. Niels Bo Poulsen, leder af Institut for Strategi og Forsvarsstudier, Forsvarsakademiet

24/02: Den kolde krig på hjemmefronten.

Ulla Varnke Sand Egeskov, museumsinspektør, Nordjyllands Historiske Museum

03/03: En ny kold krig? Iben Bjørnsson, adjunkt, Forsvarsakademiet

2512-172

Vikingetiden – historien, kulturen og mytologien

TID: 17/2, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Vikingerne placerede for alvor Norden og Danmark på verdenskortet. De erobrede store dele af England og fandt også vej helt til Amerika. Den dag i dag sætter udlændinge lighedstegn mellem vikingerne og nordisk historie i højere grad, end vi selv gør. Vi fascineres af vikergeres kultur, levemåde, bygninger, skibe og ikke mindst de skatte, som de har efterladt sig. Vær med, når en række eksperter fortæller om bl.a. vikingetidens mytologi, togter og livet som bonde, kriger eller konge.

17/02: Introduktion til vikingetiden. Mads Ravn, forskningschef, VejleMuseerne

24/02: Vikingetidens mytologi. Karen Bek-Pedersen, ph.d. i kulturhistorie, forfatter og ekstern lektor, Aarhus Universitet

03/03: Vikingernes togter i øst. Charlotta Lindblom, museumsinspektør, Vejle-Museerne

10/03: Bønder, krigere og kongers liv i vikingetiden. Mads Dengsø Jessen, seniorforsker, Nationalmuseet

17/03: Ryttergraven fra Fregerslev og andre markante begravelser fra vikingetiden. Merethe Schifter Bagge, museumsinspektør, Museum Skanderborg

24/03: Vikingernes togter i vest. Mads Ravn, forskningschef, VejleMuseerne

2512-249

Tyranner – fra Hitler til Putin

TID: 4/3, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

De fleste har handlet for at forsvare det, de har sat højest og med afsæt i idéer og overbevisninger, der er blevet delt af mange i deres samtid. Men bare deres navne giver frygtelige billeder på nethinden, for de har brugt undertrykkelse, overgreb og grusomheder til at gøre deres politiske tænkning til virkelighed med katastrofale følger for millioner af mennesker. Forelæsningerne går tæt på en række af den moderne histories tyranner, deres tænkning og bevæggrunde. Og hvordan det i det hele taget kan ske – at nogle få tyranniserer de mange.

04/03: Hitler. Frank Beck Lassen, projektleder i Det Etske Råd

11/03: Stalin. Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet

18/03: Pinochet. Jan Gustafsson, lektor i latinamerikanske studier, Københavns Universitet

25/03: Idi Amin. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

01/04: Putin. Mette Skak, lektor emerita i statskundskab, Aarhus Universitet

26.-27. APRIL 2025

Weekend på Sandbjerg Gods

Som landsdel på kanten af det danske rige gemmer Sønderjylland på en stor og dramatisk historie, der ud over betydningen for lokale forhold har spillet en afgørende rolle for Danmarks historie og har perspektiver ud i Europa. Vi dykker ned i historien i weekenden 26.-27. april 2025, hvor Folkeuniversitetet traditionen tro rykker ind på Sandbjerg Gods ved Sønderborg. I en blanding af gods- og højskolestemning byder weekenden på spændende foredrag krydret med musik og fællesspisning.

Vi er i fuld gang med at sammensætte weekendens program. Send en mail til info@fuau.dk, så sender vi programmet til dig, når det er færdigt. Og husk at sætte kryds i kalenderen!

2512-122

I skyggen af Rusland

— **TID:** 6/3, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Vibe Termansen, cand.mag. i historie og journalist

Putin holdt tale til det russiske folk, før han invaderede Ukraine. Ud af den lyste en klippefast overbevisning om, at Rusland er et imperium, som har ret til at forsvare sin såkaldte interessesfære, uanset at den er sammenfaldende med det, ukrainerne kalder deres stat. Denne aften handler om netop imperier og interessesfærer og om de millioner af mennesker i Centraleuropa, der bor i imperiernes skygge og af den grund gang på gang er blevet malet til støv. Aftenen bygger på Vibe Termansens nye bog 'I skyggen af Rusland' (Gads Forlag).

2512-256

Byvandring: Istedgade – porten til Vesterbro

— **TID:** 25/3, 3 tirsdage, kl. 16.00-17.30
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

På tre byvandring skal vi på tur gennem Istedgades farverige historie. I 1858 stod det første hus færdigt på hjørnet af Gasværksvej og Istedgade, og herfra voksede Istedgade ud til hver side som lange arme. Efter opførelsen af Den Brune Kødbø i 1879 flyttede slagterne, skomagerne og værtshusene ned i Istedgade, som udviklede sig til en lystig handelsgade. Da loven om den offentlige prostitution blev ophævet i 1906, fulgte de offentlige fruentimere efter.

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Snup en bid mad i kantinen

2512-257

Byvandring: Nyhavn og Christian 4.s Ny-København

— **TID:** 26/3, 3 onsdage, kl. 16.00-17.30
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

Fra 1620'erne skabte Christian 4. en ny bydel, der blev kaldt Sankt Annæ By og Ny-København og fordoblede dermed byen og tidobledede inderhavnen. Senere i 1600-tallet satte Christian 5. gang i gravningen af købmandskanalen Nyhavn, der frem til begyndelsen af 1800-tallet blomstrede under den florissante handel, hvorefter kvarteret ændrede sig til en havneplads kendt af sømænd i hele verden. Første eftermiddag går turen til Nyhavn, hvorefter vi ser nærmere på Ny-København på to byvandring.

2512-224

Da alfabetet revolutionerede verden

— **TID:** 5/4, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab

Vores alfabet har dybe kulturhistoriske rødder, der går tilbage til Mellemøsten i det 2. årtusinde f.v.t. Med alfabetet blev det muligt at fæstne tankerne med et simpelt system, og man kunne nu videreføre fx erfaringer, viden og forestillingsverden i fysisk form. Vi skal se på, hvordan alfabetet har udviklet sig gennem historien, først og fremmest hvordan det latinske alfabet opstod og ændrede sig gennem antikken og middelalderen. Vi kommer selvfølgelig også forbi de revolutioner, som trykkekunsten og den moderne computerteknologi har medført.

2512-253

Jazz, cola og cowboys: Amerikanisering af Danmark

— **TID:** 10/4, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Nils Arne Sørensen, professor emeritus i historie, Syddansk Universitet

I 1951 blæste en dansk journalist til kamp mod en invasion fra Amerika i frygt for, at "amerikansk" skulle sprede sig. Forargelsen har været en fast følgesvend, når nye ting og tanker fra Guds eget land er nået hertil. Samtidig har mange set USA som et forbillede eller ligefrem en mulig fremtid. I over 100 år har danskerne været storforbrugere af amerikansk populkærkultur, og også samlebånd, supermarkeder og sociale medier har vi hentet over there. Skepsis over for fx overforbrug og våbenlovgivning har dog gjort Atlanterhavet bredere, og i fremtiden vil færre måske synes, at oversøisk import er cool. Forelæsningen bygger på bogen 'Amerikanisering' (Aarhus Universitetsforlag).

2512-255

Byvandring: Fra Slotsholmen til Christianshavn

— **TID:** 15/4, 3 tirsdage, kl. 16.00-17.30
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Hanne Fabricius, cand.phil. i arkæologi og forfatter

Vi begynder på Slotsholmen med historien om de to første Christiansborg-slottet og ser resterne af Christian 4.s imponerende krigshavn, Tøjhushaven, hvor orlogsskibene blev ekviperet. Vi fortsætter med to byvandring på Christianshavn, der blev grundlagt som en fæstningsby af Christian 4. i 1618. Oprindeligt var den tænkt som en bådsmandsby for Holmens faste stok. Siden blev det en bydel med købmangsgårde med havnepladser og boder i sidegaderne og senere igen fattigkvarter, men der er stadig bevaret svalegange og bindingsværk i den smukke bydel.

i dagtimerne

i dagtimerne

2512-286

Danmark besat og befriet 1940-1945

TID: 23/4, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

De fem besættelsesår har trukket dybe spor ind i efterkrigstidens Danmark. Lige efter krigen blev besættelsen hovedsageligt fremstillet som en national modstandskamp mod den tyske besættelsesmagt. Med tiden er fortællingen blevet mere broget med fokus på konflikterne i det danske samfund og på 'tabernes historie'.

23/04: Modstand. Niels Wium Olesen, lektor i historie, Aarhus Universitet

30/04: Holocaust i Danmark. Sofie Lene Bak, lektor i historie, Københavns Universitet

07/05: Optakten og forløbet den 9. april 1940 – danmarkshistoriens største traume. Steen Andersen, seniorforsker og arkivar, Rigsarkivet

14/05: Frihedskamp for kvinderne? Modstandskvinder under og efter besættelsen. Emma Ebbesen Madsen, cand.mag. i historie og samfundsfag

21/05: Følg Wilfred! De danske nazister under besættelsen. Claus Bundgård Christensen, lektor i historie, Roskilde Universitet

28/05: Besættelsen uden for Danmark. Karen Gram-Skjoldager, professor i historie, Aarhus Universitet

2512-246

Byvandring: På sporet af kolonihistorien i København

TID: 22/4, 4 tirsdage. 22/4: Forelæsning på Campus Emdrup kl. 17.30-19.15. 29/4, 6/5 og 13/5: Byvandring i Kb. kl. 10.30-12.15
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
STED: Se steder på fuau.dk
UNDERVISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Danmarks kolonihistorie knytter sig til en lang række kvarterer og bygninger i København – steder, hvor skibe har lagt til kaj, og fremmede varer er bragt i land. Hertil kommer indbyggere fra de oversøiske besiddelser som sømænd og tjenestefolk, der har opholdt sig i hovedstaden og været med til at forme danskernes billede af verden. Efter en indledende forelæsning om dansk-norsk kolonihistorie går vi på opdagelse på tre byvandring til Slotsholmen, Christianshavn og Frederiksstad. Undervejs støder vi på Christian 4., plantageejere og slaver og kommer vidt omkring fra Grønland til Tranquebar.

2512-288

Eftermiddage i Park Bio: Danmarks historie

TID: 28/4, 5 mandage, kl. 13.00-14.45
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Tag med på en svimlende rejse gennem Danmark gennem mere end 1.000 år. Fem historikere giver deres bud på, hvilke begivenheder og udviklinger der er afgørende at kende for at forstå, hvorfor Danmark ser ud, som det gør.

28/04: 800-1536: Konger, 'vikinger' og korsridere. Anders Lundt Hansen, historiker og forfatter

05/05: 1536-1814: Reformationen og det lutherske Danmark. Charlotte Appel, lektor i historie, Aarhus Universitet

12/05: 1814-1914: Mod det moderne gennembrud. Cecilie Bønnelycke, museumsinspektør, Museum Lolland-Falster

19/05: 1914-1945: Den lange verdenskrig. Sofie Lene Bak, lektor i historie, Københavns Universitet

26/05: 1945-1989: Kold krig, velfærd, underholdning og ungdomskultur. Rasmus Rosenørn, museumsinspektør, RAGNAROCK – Museet for pop, rock & ungdomskultur

I anledning af 80-året for befrielsen sætter vi i foråret fokus på de fem besættelsesår. I seks forelæsninger præsenteres noget af den nyeste forskning på området. Se ovenfor.

FRA RUHR TIL KULTUR

Ruhrområdet er kendt for industri, men gennem århundreder har kulturen blomstret i hjertet af Europa, og nu blomstrer nye naturoplevelser. I egen luksusbus kører vi til Insel Hombroich, det mest interessante kunstmuseum i Europa med skulpturpark og vild natur. Fra Kölner Dom til Museum Ludwig og Wallraff-Richartz-museerne får vi et billede af den store rigdom, der er samlet her. I Düsseldorf ligger Medienhafen, den nyeste arkitektur og kunstmuseerne som fx Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen. På Neanderthal museet lærer vi mere om evolutionen. Rejseleder: **Peter S. Meyer**, mag.art. i kunsthistorie.

6 dage, 25. – 30. august 2025

Pris: kr. 13.000

ARKITEKTURBIENNALEN 2025

Studieturen til Venedig vil på vandringer i byen introducere byens historie, byens enestående arkitektur, som rækker fra middelalderen til moderne tid, og Venedigs udvikling som en by bygget på lagunens vand. Som en væsentlig del skal vi besøge biennalen for arkitektur, verdens største arkitekturudstilling, hvor vi skal stifte bekendtskab med de nyeste tendenser og diskussioner inden for arkitektur.

Rejseledere: **Peter Mandal Hansen**, arkitekt og studielektor ved Arkitektskolen Aarhus, og **K. Torben Rasmussen**.

7 dage, 6. – 12. juni 2025

Pris: kr. 15.000

Studieture

Vi byder velkommen til en ny rejseform og et nyt samarbejde om rejser på stærkt fagligt fundament – vi kalder dem studieture. Altid tilrettelagt og ledet af fagligt kompetente og dedikerede rejseledere.

Studieture, ja, men til gode studieture hører også gode pauser, mad og snak. Programmet på turene er ikke mere komprimeret, end at der er tid og rum for socialt fællesskab. Der er meget at overveje efter oplæg, rundvisninger og møder med lokale eksperter. Måske opnås den største indsigt over middagsbordet eller ved cafébordet, hvor det hele lige vendes en ekstra gang.

Du kommer til at møde andre nysgerrige rejsende. Snakken går.

Så vidt muligt vil overnatningsstederne understøtte det faglige indhold, som fx når vi i Marseille overnatter på Le Corbusiers Cité Radieuse eller i Ruhrdistriktet på et 'industri-kulturhotel', dvs. en transformeret industribygning.

De første fire rejser for 2025 ses her på siderne, og som det fremgår, er kunst og arkitektur de bærende elementer. I fremtiden vil også historie, naturvidenskab og natur i videre forstand blive en del af indholdet på turene.

PROVENCES KUNST OG NATUR

Skulpturparken Château La Coste viser internationale kunstnere som Calder og Bourgeois og stor arkitektur tegnet af Tadao Ando. Tæt ved ligger Aix-en-Provence, der er Cézannes fødeby med bjerget Mont Sainte-Victoire. Byen er udnævnt til en af de smukkeste i Frankrig. Marseille byder på Le Corbusiers bydel Cité Radieuse og et samlet blik på middelhavsområdets kulturarv i MUSEM. Vi besøger Rhône-deltaets natur for at se flamingoer, og hvor Van Gogh og Gauguin arbejdede.

Rejseleder: **Peter S. Meyer**, mag.art. i kunsthistorie.

7 dage, 6. – 12. maj 2025

Pris: kr. 15.000

DET GRØNNE SPANIEN

En tur til det historisk og kulturelt interessante Nordspanien. Rejsen spænder vidt: fra de mere end 15.000 år gamle hule-malerier ved Altamira, en del af UNESCO's kulturarv, til det moderne Guggenheim museum i Bilbao.

I Oviedo besøger vi nogle af de ældste kirker i Spanien, grundlagt i 800-tallet. Byens kunstmuseum rummer bl.a. værker af El Greco, Goya, Dalí og Miró.

Vi skal opleve bjergene Picos de Europa i 1.100 m's højde ved bjergsøerne Enol og Ercina. Her begyndte man den kristne genobring af Spanien i år 722, der endte med Granadas fald i 1492. Vi får guidet rundvisning i Frank Gehrys Guggenheim museum, interessant højtråbende arkitektur.

Læg hertil maleriske landsbyer, grønne bjerge, en dramatisk kyst og store gastronomiske oplevelser, herunder en aftensmad tilberedt over åben ild.

Rejseleder: **Pia Köllner**, cand.mag. i spansk og musik.

8 dage, 6. – 13. juni 2025

Pris: kr. 16.000

Bag samarbejdet står kunsthistoriker **Peter S. Meyer**, tidligere direktør for forskellige kunstmuseer i Danmark og Norge, samt litteraturhistoriker **K. Torben Rasmussen**, tidligere direktør for Nordens Hus i Reykjavik, foredragsholder og gennem de seneste mere end 15 år ejer af KulturRetur A/S. **Folkeuniversitetet** fungerer som rejseformidler, mens KulturRetur A/S er teknisk rejsearrangør af alle rejser og alene ansvarlig for rejsernes indhold og afvikling.

Se rejserne og de udførlige dagsprogrammer på kulturretur.dk

K. Torben Rasmussen

Ejer af KulturRetur.

Litteraturhistoriker.

Forfatter til *Turen går til Island* og *Naturguide Island* (denne s.m. Jon Feilberg).

Peter S. Meyer

Mag.art. i kunsthistorie.

Forfatter til *Jan Groth. Tegninger, skulpturer og gobeliner* m.fl.

Tidligere direktør for Esbjerg Kunstmuseum, Stavanger Kunstmuseum og Trapholt. Fagredaktør for Trap Danmark.

Kunst, arkitektur & design

i dagtimerne

2422-036

Byvandring: Det klassiske København

TID: 4/9, 4 onsdage, kl. 10.00-12.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERSVISER: Thyge C. Bro, mag.art. i klassisk arkæologi og ekstern lektor

Tag med på fire byvandring, som fokuserer på de ældre bydele i hovedstaden: middelalderbyen, hvor vi kan opleve slyngede gadeforløb med både bindingsværkshuse fra 1700-tallet og klassicistiske huse fra omkring år 1800. Frederiksstaden, der er en rokokobydel, hvor 1700-tallets forfinede bygningskunst kan opleves. Vesterbro, der som de øvrige brokvarterer havde til formål at huse de mange tilvandrere under industrialiseringen – og som allerede fra begyndelsen var et forlystelseskvarter med værtshuse, prostitution og andre fristelser. Endelig Østerbro, hvor det bedre borgerskab og ikke mindst kunstnere flyttede ud i 1800-tallet i et af Danmarks første villakvarterer og dermed skabte en drøm om en landlig forstad væk fra Nørrebro's beværetning.

04/09: Middelalderbyen

11/09: Frederiksstaden

18/09: Vesterbro

25/09: Østerbro

2422-118

Verden rundt: Finland

TID: 4/9, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Trods sine blot 106 års selvstændighed gemmer Finland på en overdådig kultur, som byder på alt fra en verdenskendt komponist til en funktionalistisk pioner inden for arkitektur og design. Men Finland er også kendetegnet ved en melankoli og et mørke, der kommer til udtryk i bl.a. litteraturen, kunsten og filmkunsten. Vær med, når fem eksperter præsenterer dig for det, de synes, der er værd at kende til inden for deres fag.

04/09: Musik. Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

11/09: Kunst. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

18/09: Litteratur. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

25/09: Arkitektur og design. Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

02/10: Film. Peter Schepelern, lektor emeritus i filmvidenskab, Københavns Universitet

2422-182

Verdens arkitektur

TID: 17/9, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Arkitekturhistorien når sjældent længere end til den vestlige verdens arkitektur. Den tager som regel afsæt i de græske og romerske kulturer omkring Middelhavet og fortsætter over de forskellige stilarter, der karakteriserer Europas bygningskunst frem til i dag. Men der findes mange andre arkitekturhistorier. Forelæsningsrækken vil åbne vinduet mod de vidunderlige bygninger, pladser og haver, der findes i resten af verden, for at se på de særlige forudsætninger, der bestemmer de lokale bygningstraditioner. Fx klima og håndværkstraditioner, men også kultur og livssyn, der sætter sine spor og gør det muligt at tale om eksempelvis afrikansk og japansk arkitektur.

17/09: Japansk arkitektur. Anders Brix, arkitekt og tidl. professor ved Det Kongelige Akademi, Arkitektur

24/09: Afrikansk arkitektur. Jørgen Eskemose Andersen, lektor emeritus i arkitektur, Det Kongelige Akademi, Arkitektur

01/10: Mesopotamisk og ægyptisk arkitektur. Martin Søberg, lektor, Institut for Bygningskunst og Kultur, Det Kongelige Akademi

08/10: Mesoamerikansk arkitektur: Funktioner, symbolik og inspiration for arkitekter i det 20. århundrede. Jesper Nielsen, lektor i indianske sprog og kulturer, ToRS, Københavns Universitet

2422-067

Lær at se – Anna Anchers kunst

TID: 5/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Lilian Munk Rösing, lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

Oplev Lilian Munk Rösing præsentere sin anmelderroste bog om Anna Ancher. Bogen handler om at få sit eget rum og om at lære at se. Den handler om, hvordan Anna Ancher formår at indfange lyset stofligt – med tyk farve og grove penselstrøg. Om hvordan hun maler tætte vægge gennemskinnelige og gennemskinnelige gardiner tætte. Om hvordan hendes håndarbejdende skikkelser også er portrætter af kunstneren. Og om hvordan hun som person og kunstner formår at bevare sit eget rum. Rösing betragter Anna Ancher som den bærende akse i kolonien af skagensmalere og den, i hvis værker koloniens vilde energi i højeste grad blev koncentreret til et malerisk nybrud.

2422-433 og 2422-434

Kærs Kunstkafe': 4 aftener i kunstens tjeneste

TID: 7/10 eller 8/10, 3 mandage + én onsdag eller 4 tirsdage, kl. 17.30-20.45

PRIS: 1.695 kr. (inkl. 1et aftensmad)

STED: Restaurant Mark, Axeltorv 3

Vi åbner dørene til en ny sæson i Kærs Kunstkafe' på Restaurant Mark på Axeltorv i det centrale København. Over fire kafe'-aftener går kunsthistorikere og tv-vært Peter Kær på opdagelse i kunstens forunderlige verden i selskab med kunsthistorikere, musikere og køkkenchefen Bendix Sixhøj Laursen, der tidligere har huseret på Søllerød Kro, Bistro Boheme og Restaurant Radio. Det bliver en tour de force gennem udvalgte perioder og kunstnere i kunsthistorien, der tages under kyndig, kærlig og kunstnerisk behandling. Vi ser på, hvornår kunsten har flyttet grænser, udfordret vores forestillinger om kunst og vores måde at reflektere over livet på. Samtalerne krydres med et musikalsk lydspor udført af en dygtig musiker. Og kokken sørger for en let ret, så der også er noget til smagssansen.

07/10 eller 08/10: Hvor er kunsten henne – her og nu? Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Dorthe Juul Rugaard, museumsinspektør, Arken

21/10 eller 22/10: Caspar David Friedrich – romantikkens mester. Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Lilian Munk Rösing, lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet, samt forfatter til bogen 'Friedrichs farver'

06/11 eller 05/11: Kvindernes moderne gennembrud. Dansk kunst 1880-1910. Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Lene Bøgh Rønberg, ph.d., kurator og projektforsker, Den Hirschsprungske Samling

18/11 eller 26/11: Käthe Kollwitz – inderligt, sanseligt og socialt. Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Birgitte Anderberg, museumsinspektør og seniorforsker, Statens Museum for Kunst

2422-060

Fynbomalerne

TID: 8/10, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Birthe Svenstrup, cand.mag. i kunsthistorie og pædagogik

Fynbomalerne udgjorde i begyndelsen af 1900-tallet en temmelig stor kunstnerkoloni på Fyn, og familie- og vennerelationer knyttede dem særligt til byerne Kerteminde og Faaborg. Gruppens kernemedlemmer var kunstnerparrene Alhed og Johannes Larsen, Anna og Fritz Syberg, Christine – Johannes Larsens søster – og hendes mand, Sigurd Swane, samt Peter Hansen, Anna Sybergs bror. Johannes Larsen blev kendt for at male fuglebilleder, og de kvindelige malere for at gengive blomsterne i vindueskarmen, men fynbomalerne blev også kendt i samtiden under den nedsættende betegnelse 'bondemalerne', fordi de malede den klæge efterårsmark og det snottede barn uden at forskønne nogen af delene. Dansk kunst var i begyndelsen af 1900-tallet i rivende udvikling. Men hvilken plads inden for modernismen blev fynbomalerne? Hvor befandt de kvindelige kunstnere sig i fynbogrupper? Og hvis fynbomalerne var bondemalere, hvad var 'de andre' så?

2422-278

Kunst på stedet! Besøg fire kunstudstillinger på fire museer

TID: 19/10, 4 lørdage, kl. 11.30-12.30. NB! Den 2/11 dog kl. 15.00-15.55

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr. Entré til museerne er ikke inkluderet i prisen

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum

Første gang besøger vi Den Hirschsprungske Samling for at se værker af kunstnere, der malede sig ind i det moderne gennembrud. Anden gang gælder det SMK og udstillingen 'Against All Odds'. Vi skal se på værker af nordiske kunstnere, der udfordrer forholdet mellem køn og magt i kunsten. Øregaard Museum bevæger sig ind i et hjørne af billedkunsten med udstillingen 'Natten i kunsten'. Vi skal se værker, der gengiver stemninger, vi forbinder med natten: drømme, romantik, uhygge. Sidste udstilling er 'Flat Land', som vi skal se på Nivaagaards Malerisamling. Her kommer museets egne værker til at danne baggrund for helt nye værker fra Michael Kviums overraskende og sæere univers.

19/10: Hvordan så kvindernes moderne gennembrud ud?

02/11: Against All Odds – historiske kvinder og nye algoritmer

16/11: Natten i kunsten

30/11: Flat Land – Michael Kvium

Tag med på
byvandring

SE SIDE 72, 80, 81, 84 OG 94

2422-094

Formiddage i Park Bio: Europæisk kunsts hovedværker

TID: 21/10, 8 mandage, kl. 10.00-11.45
PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Vær med, når vi tager på en spektakulær rejse rundt i Europas fornemme kunsthistorie. I løbet af otte formiddage får du den helt store introduktion – og vejledning til videre studier. Vi har lavet et geografisk snit og givet forelæserne et klart båndspænd: Udvælg og fortæl om de kunstværker, som I mener, er de vigtigste for det pågældende land. Glæd jer til at opleve stor fortællelyst og værker i europæisk klasse i Park Bios stemningsfulde rammer.

- 21/10: Italienske.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 28/10: Spanske.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 04/11: Nederlandske.** Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
- 11/11: Franske.** Flemming Friberg, mag.art. i kunsthistorie og fhv. direktør, Ny Carlsberg Glyptotek
- 18/11: Engelske.** Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie
- 25/11: Tyske.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 02/12: Østrigske.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 09/12: Skandinaviske.** Gertrud Oelsner, ph.d. og museumsdirektør, Ørdrupgaard

2422-087

Kunsthistorien på ét semester

TID: 21/10, 8 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.

Hvis du trænger til at få et godt overblik, få opfrisket din hukommelse eller for første gang stifte bekendtskab med kunsthistoriens forunderlige forandringer, så kom og vær med, når vi byder på en sprudlende gennemgang af kunsthistorien fra renaissance til samtid. Forelæsningerne omhandler først og fremmest maleri, skulptur og arkitektur. Men vi kommer også omkring stilretninger fra især det 20. og 21. århundrede.

- 21/10: Renaissance og manierisme.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 28/10: Barok og rokoko.** Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
- 04/11: Klassicisme og romantik.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 11/11: Realisme og impressionisme.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 18/11: Symbolisme og ekspressionisme.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 25/11: Kubisme og futurisme.** Maja Bak Herrie, ph.d. i æstetik og kultur, Aarhus Universitet
- 02/12: Surrealisme.** Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie
- 09/12: Kunst og arkitektur i dag.** Kristian Handberg, postdoc i kunsthistorie, Københavns Universitet

2422-026

Art Nouveau

TID: 22/10, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Da verdensudstillingen slog dørene op i Paris i år 1900, tog den nye kunst, art nouveau, verden med storm. Hvad en ung generation så som industrialiseringens kønsløse masseprodukter, fik modspil af slyngende organiske former. Kunstnere og arkitekter som Alphonse Mucha, Hector Guimard, Gustav Klimt og Antoni Gaudí var forenede i troen på skønhedens forvandlende og frigørende kraft. Forelæsningsrækken går på opdagelse i denne fascinerende periodes maleri, arkitektur og kunsthåndværk og de tanker, der ligger deri.

2422-184

Det gode selskab: Dansk kunsts klassikere – nyere tid

TID: 23/10, 5 onsdage, kl. 10.30-12.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
STED: Kulturhuset Islands Brygge, Koncertsalen, Islands Brygge 18

Fem formiddage i Kulturhuset Islands Brygge i selskab med fem af nyere tids største danske kunstnere, formidlet af vores kompetente forelæsere. Per Kirkebys geologiske formationer, kirkeudsmykning og arbejde i mursten. Bjørn Nørgaards brutale hesteslagtning og arbejde for dronningen, herunder de berømte gobeliner. Ursula Reiter Christiansens ekspressive stil og feministiske tema. Den dansk-islandske verdenskunstner Olafur Eliassons mange kæmpeinstallationer, fra regnbuen i Aarhus til Cirkelbroen i København og vandfaldene i New York, samt den vitale kolorist Tal R's kaotiske kompositioner med stof importeret fra lavkultur.

- 23/10: Per Kirkeby.** Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor, Det Kongelige Danske Kunstakademi
- 30/10: Bjørn Nørgaard.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør
- 06/11: Ursula Reuter Christiansen.** Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi
- 13/11: Olafur Eliasson.** Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker
- 20/11: Tal R.** Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker

2422-069

Kunst i verdensklasse

TID: 24/10, 5 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

Få overblik over kunsthistorien gennem bare fem typer kunstværker. Med udgangspunkt i fem kunstnere, Michelangelo, Rembrandt, Turner, Picasso og Jorn, vil den forhenværende museumsdirektør Peter S. Meyer analysere genrer som nøgenfiguren, landskabet, portrættet, katastrofemaleriet og interiøret. Vi følger genrerens historie, kunstnerens biografi og samtid samt følgerne for kunsthistorien.

2422-084

Farver, farver, farver!

TID: 24/10, 6 torsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Farver spiller en kæmpe rolle i kunsten! Fra farver fremstillet af naturens materialer, jord, mineraler eller lus, til kemisk fremstillede farver i hidtil usete nuancer. Kunstnere har til alle tider stræbt efter de perfekte farver og skubbet til udviklingen mod en stadig større palet. Farver er blevet tillagt symbolsk betydning, som når Jomfru Maria skildres i blå og rød symboliserende det himmelske og det jordiske. De er blevet udforsket for deres psykologiske virkning på os, og adskillige farvelærere er blevet skrevet op gennem århundrederne for at forstå farvernes forunderlige verden. Forelæsningsrækken giver et indblik i materialer, betydninger og opfattelser af farver op gennem kunstens historie.

2422-025

Danish Modern – dansk design fra PH til Panton

TID: 24/10, 1 torsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Dansk design blev en del af den internationale modernismerevolution i starten og midten af det 20. århundrede. Men de danske designere og arkitekter greb det anderledes an end mange af kollegaerne i udlandet på fx Bauhausskolen. Det var, måske typisk dansk, en mere stille revolution, men som muligvis endte med at sejre større end de store udenlandske navne og bevægelser. Kom og hør om dem alle – fra PH til Verner Pantan, når forfatter, arkitekt og industriel designer Thomas Dickson udlægger teksten.

2422-435 og 2422-436

Kærs Kunstkafe': Edvard Munch – bag om 'Skriget' (tirsdag eller onsdag)

TID: 29/10, 1 tirsdag eller 1 onsdag, kl. 17.30-20.45

PRIS: 470 kr. (inkl. let aftensmad)

STED: Restaurant Mark, Axeltorv 3

UNDERVISERE: Peter Kær, cand.mag. i kunsthistorie og kulturformidling, og Lucas Haberkorn, overinspektør og samlingschef, Museum Jorn

Kunsthistoriker og tv-vært Peter Kær går på opdagelse i kunstens forunderlige verden i selskab med en kunsthistoriker, en musiker og Restaurant Marks køkkenchef Bendix Sixhøj Laursen. Edvard Munch er en af de mest berømte malere overhovedet. Men Munch er meget mere end 'Skriget' og 'Madonna'. Denne aften har Kunstkafe'en besøg af samlings- og forskningschefen fra Museum Jorn, Lucas Haberkorn, en af landets største kendere af symbolismens mester, Edvard Munch. Få en forståelse for Edvard Munchs værk, og få en dybere indsigt via aftenens mange nedslag i et langt kunstnerliv. Vi kommer forbi Munchs liv på sanatoriet hos doktor Jacobson i København, der blev et vendepunkt i Munchs liv. Vi besøger Munch som fotograf, som skaber af livsfrisen, banebrydende grafisk kunstner, som tung symbolist og som skaber af 'livets lys'. Vi får også kigget på Munch som inspirator for Asger Jorn. Samtalen krydres med et musikalsk lydspor udført af en dygtig musiker. Og kokken sørger for en let ret, så der også er noget til smagssansen.

2422-291

Ane Cortzens arkitekturaften – med Jens Thomas Arnfred

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISERE: Ane Cortzen, arkitekt, skribent og tv- og radiovært, og Jens Thomas Arnfred, professor emeritus, arkitekt maa, medgrundlægger af Tegnestuen Vandkunsten og grundlægger af KANALEN

Denne aften går Ane Cortzen på opdagelse i arkitekturens verden. Sammen med en fremtrædende dansk arkitekt tager hun fat på spørgsmål som: Hvad skal arkitektur kunne i dag? Hvilket ansvar har arkitekterne? Hvad kan vi lære af fortiden? Og hvad bør vi lægge vægt på, når vi bygger i fremtiden? Aftenens gæst er den anerkendte danske arkitekt Jens Thomas Arnfred, der hele sin karriere har lagt stemme til arkitekturens rolle i samfundsudviklingen. Sammen med Tegnestuen Vandkunsten har han tilført arkitekturen en æstetisk nerve, der har haft afgørende betydning for den humane tradition i dansk arkitektur. Og sidste år blev han tildelt Arkitektforeningens æresmedalje.

2422-130

Færøsk kunst – mellem modernisme og national identitet

TID: 10/11, 1 søndag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 430 kr., studerende 220 kr.

UNDERVERISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum og Nivaagaards Malerisamling

I et land, hvor malerkunst var ukendt indtil for hundrede år siden, forekommer den rige udvikling, færøsk kunst har gennemlevet siden 1930, som noget af et mirakel. Færøsk kunst er nu blevet en ligeværdig stemme i koret af nordisk kunst fra samme periode. I et land, der først i slutningen af 1800-tallet blev bevidst om sin nationale identitet, kom hjemlige motiver selvfølgelig til at stå centralt i den nye færøske kunst. Til gengæld udviser kunsten på Færøerne ikke nogen nationalromantisk forherligelse af land og folk som 1800-tallets øvrige kunst i Norden. Dagens forelæsning vil tage udgangspunkt i række enkeltværker fra færøsk kunsthistorie i spændingsfeltet mellem modernisme og national identitet.

2422-276

En ny kunstanon – med fhv. kunstprofessor Erik Steffensen

TID: 18/11, 3 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERISER: Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor, Det Kongelige Danske Kunstakademi

Hvordan ser fremtidens kunstneriske kanon ud? Der er blevet rettet op på mange ubalancer i kunsthistorien i løbet af de senere år. Men vi er langt fra i mål endnu. Med udgangspunkt i 10 aktive kunstneriske karrierer giver kunstneren, forfatteren og udstillingskuratoren Erik Steffensen sit personlige bud i dansk og internationalt perspektiv.

2422-139

Christiansø- og Bornholmermalerne

TID: 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

I 1911 ankom malerne Karl Isakson og Edvard Weie for første gang til Christiansø. Det skulle blive en årlig tilbagevendende begivenhed en tid fremover. De var optaget af de nyeste retninger inden for kunsten – bl.a. Cézanne og Matisse. Snart fulgte andre unge kunstnere som Axel Salto, Harald Giersing m.fl. Tiåret efter var det især Bornholm, der trak en ny gruppe kunstnere til, bl.a. Olaf Rude, Kræsten Iversen og Niels Lergaard. Sidstnævnte slog sig endegyldigt ned på øen, hvor han udviklede sit karakteristiske maleri i opposition til den bornholmskfødte Oluf Høst, der med tiden blev indbegrebet af 'Bornholmerskolen'.

2422-223

Kunstnerkolonien i Hornbæk

TID: 9/12, 1 mandag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Ida Lehrmann Madsen, cand.mag. i kunsthistorie

De fleste kender til Skagensmalerne, men før kunstnerne for alvor drog til Skagen, slog de sig ned i Hornbæk og skabte Danmarks formentlig første kunstnerkoloni fra 1870'erne og frem. I Hornbæk blev kunstnerne fascinerede af Kullens bjerge i horisonten, stranden, plantagen og den lokale fiskerbefolkning. Denne aften dykker vi ned i nogle af de værker, som blev til i Hornbæk af bl.a. P.C. Skovgaard, P.S. Krøyer, Holger Drachmann, Carl Locher og L.A. Ring. Perioden var en brydningstid i dansk kunsthistorie, hvilket fik betydning for kunstnernes motivvalg, interne diskussioner og samarbejder. Dertil kom også flere kvindelige kunstnere til området – heriblandt Astrid Holm og Ebba Carstensen.

2422-020

Ny dansk arkitektur – 10 bygninger, 10 tegnestuer, 10 temaer

TID: 10/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVERISER: Kristoffer Lindhardt Weiss, direktør for Arkitektens Forlag

Gennem det seneste årti har de danske arkitekter igen slået deres navn fast på den internationale arkitekturhimmel – med blandt andre Bjarke Ingels, Dorte Mandrup og Lene Tranberg i spidsen. Med udgangspunkt i bogen 'Ny dansk arkitektur' (Strandberg) stiller direktør for Arkitektens Forlag Kristoffer Lindhardt Weiss skarpt på, hvad det er, der gør dansk arkitektur til noget særligt i disse år.

2422-028

40 ikoniske fotografier

TID: 10/12, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie og tidligere leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark

Mennesker husker i billeder, og vores visuelle hukommelse er nærmest uendelig. Gennem årene har vi set millioner af billeder – og så er der alligevel nogle af dem, der bliver hængende og bliver en del af vores eksistentielle beredskab. Dem kalder vi ikoner, og en meget stor del af dem er fotografier. I løbet af kun én aften vil Gunner Byskov, tidligere leder af fotografuddannelsen, præsentere dig for 40 af disse ikoniske fotografier, lige fra år 1840 og frem til vores årtusinde, i en gennemgang, der både fokuserer på fotografierne, på de fotografiske kvaliteter og på den historie, der netop gør dem til noget særligt.

2422-001

Danmarks største oversete arkitekt: Lauritz de Thurah

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 17.15-20.00

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVERISER: Peter Thule Kristensen, dr.phil. og professor i arkitektur, Kunstakademiets Arkitektskole

Lauritz de Thurah (1706-1759) var en af Danmarks mest betydningsfulde arkitekter i barokken. Han står bag flere markante bygningsværker, heriblandt Eremitageslottet, Det Gule Palæ i Roskilde, Gammel Holtegaard og Vor Frelzers Kirkes spir samt om- og tilbygninger af fx Ledreborg, Frederiksberg Slot, Børglum Kloster og det nu nedrevne sommerslot Hirschholm – også kaldet Nordens Versailles. Glæd dig til en aften om Thurahs sansemættede og sammensatte arkitektur: Danmarks største oversete arkitekt. Aftenens forelæser er Peter Thule Kristensen, der har skrevet flere kapitler i bogen 'Lauritz de Thurah – barokkens arkitektur og verdensbillede' (Strandberg).

2422-059

Edward Hopper

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 17.30-19.15

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Birthe Svenstrup, cand.mag. i kunsthistorie og pædagogik

Edward Hopper (1882-1967) levede i USA i en brydningstid, hvor det tidlige pionérland trådte ind på verdensscenen. Han startede som reklame-tegner, men efter studieår i Paris blev maleriet hans arbejdsfelt. Da han kom hjem fra Europa, bosatte han sig i New York, og det blev byen og menneskene i den, der blev hans maleriske hovedinteresse. Hopper blev fortolkeren af det ensomme menneske blandt byens mange forbigående – af mennesker, der kigger ud ad vinduer eller står i døråbninger uden nogensinde at blive en del af livet i gaderne. Denne aften ser vi nærmere på Edward Hoppers skildring af byen, menneskene og ensomheden – og det melankolske skær, der ofte gennemsyrrer hans billeder.

2422-030

Temaaften om Michael Kvium: Natur og samfundskritik

TID: 12/12, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERISER: Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

Kunstneren Michael Kvium er berømt og berygtet for sine forvrængede menneskefigurer og stærke symboler. Kviums kunst er imidlertid meget mere end dét: Fra midten af 1990'erne optræder flere og flere dyr og naturelementer i Kviums værker, og i de senere år er der også føjet en markant samfundskritisk dimension til hans virke. Denne temaaften fokuserer på naturen og samfundskritikken i Kviums kunst: Vi skal se på, hvilke dyr Kvium gengiver, og på den rolle, de spiller i værkernes fortællinger. Vi skal også bag om nogle af de senere års samfundskritiske og satiriske værker. For hvor 'naturlig' er egentlig den natur, vi møder hos Kvium? Og hvad er det for en verdensorden, Kvium kommenterer med sin kunst?

2422-239

Hvad koster det enestående? Om forholdet mellem kunstens værdi og priser på kunst

TID: 12/12, 1 torsdag, kl. 18.30-21.15

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVERISER: Flemming Friborg, mag.art. i kunsthistorie og fhv. direktør, Ny Carlsberg Glyptotek

Værdien af kunst er en yderst relativ størrelse, selvom kunstmarkedet aldrig har omsat for så mange penge som i vor tid. Forholdet mellem et kunstværks pris og dets værdi er fyldt med paradokser, især hvad angår de immaterielle kvaliteter, som billedkunst har – eller kan tilskrives. Baseret på idéen om en absolut forskel mellem pengeværdi og åndelig værdi har Vestens kultur- og kunsthistorie fortrængt den nære sammenhæng mellem 'kolde kontanter' og 'kunstens ophøjede rige'. Vi følger det moderne megakunstmarked fra dets fødsel omkring 1900 til i dag i jagten på en bedre forklaring på relationen mellem kunsten og pengene. Hvorfor er noget millioner værd, mens andet kan fås for småpenge?

2422-268

Per Kirkeby – liv og værk

TID: 16/12, 1 mandag, kl. 17.30-19.15

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor, Det Kongelige Danske Kunstakademi

Få den store historie om Per Kirkebys liv og værk på bare en enkelt aften. På baggrund af et halvt hundrede samtaler med Kirkeby og adgang til hidtil ikke offentliggjorte dagbøger fortæller Erik Steffensen om kunstnerens dannelsesproces fra hans opvækst i Københavns Nordvestkvarter til hans nuværende stjernestatus. En livsrejse med mange højde- og smertepunkter. Vi følger, hvordan væsentlige episoder i det personlige liv har haft afgørende indflydelse på hans værker – hvordan liv og værk hele tiden spindes tæt sammen. Bliv revet med af Per Kirkebys kunstneriske forvandlinger.

2512-041

Käthe Kollwitz

TID: 13/1, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Den tyske grafiker og billedhugger Käthe Kollwitz var en kunstner med en sjælden kunstnerisk og menneskelig integritet. Hun følte en moralsk forpligtelse til altid at tale de forfulgte og undertrykte sag gennem sin kunst. Hun var aldrig tilknyttet et parti, men altid samfundsengageret i sin tids store kampe – for kvindesagen, for fredssagen og først og fremmest i kampen for social retfærdighed i en tid, hvor det tyske proletariats virkelig led sult og elendighed både før og ikke mindst efter 1. verdenskrig. Hun blev som første kvinde professor på kunstakademiet i Berlin (1919-33) og regnes for en af verdenskunstens største grafikere. Statens Museum for Kunst viser en stor udstilling med hendes værker 7.11.2024-23.2.2025.

2512-040

Dansk kunsts klassikere – nyere tid

— **TID:** 13/1, 5 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Fem mandage i selskab med fem af nyere tids største danske kunstnere. Per Kirkebys geologiske formationer, kirkeudsmykning og arbejde i mursten. Bjørn Nørgaards brutale hesteslagtning og arbejde for dronningen. Ursula Reuter Christiansens ekspressive stil og feministiske tema. Den dansk-islandske verdenskunstner Olafur Eliassons mange kæmpeinstallationer, fra regnbuen i Aarhus til Cirkelbroen i København og vandfaldene i New York, samt den vitale kolorist Tal R's kaotiske kompositioner med stof importeret fra lavkultur.

- 13/01: Per Kirkeby.** Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor, Det Kongelige Danske Kunstakademi
- 20/01: Bjørn Nørgaard.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør
- 27/01: Ursula Reuter Christiansen.** Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi
- 03/02: Olafur Eliasson.** Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker
- 10/02: Tal R.** Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker

2512-151

Alt hvad du bør vide om dansk kultur

— **TID:** 15/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Forelæsningsrækken er en lystvandring gennem de vigtigste strømninger og de lyseste hoveder og deres værker inden for henholdsvis dansk litteratur, kunst, arkitektur, design, film og musik – discipliner, der på mange måder er nært beslægtede og befrugter hinanden på trods af indbyrdes forskelle. Hvad er historien bag de værker, der har provokeret, flyttet grænser og ført til nybrud, og som sidenhen er kommet til at stå som symboler på en ny tid? Og er de i det hele taget særligt danske?

- 15/01: Litteratur.** Erik Svendsen, lektor i dansk, Roskilde Universitet
- 22/01: Film og tv-serier.** Mathias Korsgaard, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet
- 29/01: Arkitektur.** Anders Troelsen, professor i arkitektur, Arkitektskolen i Aarhus
- 05/02: Kunst.** Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie
- 12/02: Design.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
- 19/02: Musik.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

2512-082

Store danske arkitekter

— **TID:** 16/1, 6 torsdage, kl. 17.30-19.15. NB! Ingen undervisning 6/2
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

De har sat deres præg på historien med deres fantastiske bygningsværker og opnået international berømmelse. Gottlieb Bindesbøll, Arne Jacobsen, Jørn Utzon, Henning Larsen og mange flere er på programmet i denne spændende forelæsningsrække, hvor der stilles skarpt på nogle af de største danske arkitekter fra det 19. århundrede og frem til i dag. Tag til forelæsningsrækken, og bliv klogere på bl.a. Arne Jacobsens funktionalistiske boligkompleks i Klampenborg, Jørn Utzons berømte Operahus i Sydney og Bjarke Ingels mange byggerier i New York. Alt sammen præsenteret af dygtige formidlere fra arkitektbranchen.

- 16/01: Gottlieb Bindesbøll (1800-1856).** Peter Thule Kristensen, dr.phil. og professor i arkitektur, Kunstakademiets Arkitektskole
- 23/01: Arne Jacobsen (1902-1971).** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer
- 30/01: Bjarke Ingels/BIG (1974-).** Kasper Lægning, ph.d. i arkitektur, mag.art. i kunsthistorie og postdoc, Aarhus Universitet
- 13/02: Henning Larsen (1925-2013).** Leif Høgfældt Hansen, lektor, Arkitektskolen i Aarhus
- 20/02: Dorte Mandrup (1961-).** Jannie Rosenberg Bendsen, ph.d., forfatter og arkitekturhistoriker
- 27/02: Jørn Utzon (1918-2008).** Line Nørskov Eriksen, udstillingsdirektør, Utzon Center

2512-017

Europæisk kunsts hovedværker

— **TID:** 19/2, 8 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 1.050 kr., studerende 525 kr.

Vær med, når vi tager på en spektakulær rejse rundt i Europas fornemme kunsthistorie sammen med nogle af vores faste og formidlingsstærke forelæsere. I løbet af otte aftener får du den helt store introduktion – og vejledning til videre studier. Vi har lavet et geografisk snit og givet forelæserne et klart bånd: Udvalg og fortæl om de kunstværker, som I mener, er de vigtigste for det pågældende land. Glæd jer til at opleve stor fortællelyst og værker i europæisk klasse!

- 19/02: Nederlandske.** Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
- 26/02: Spanske.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 05/03: Italienske.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 12/03: Franske.** Flemming Friborg, mag.art. i kunsthistorie og fhv. direktør, Ny Carlsberg Glyptotek
- 19/03: Engelske.** Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie
- 26/03: Tyske.** Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
- 02/04: Østrigske.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 09/04: Skandinaviske.** Gertrud Oelsner, ph.d. og museumsdirektør, Ordrupgaard

2512-038

Caravaggio: Hans kunst, tid og efterfølgere

TID: 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Caravaggio (1571-1610) udviklede fra omkring 1600 et revolutionerende billedsprog, ofte som altertavler til romerske kirker. Mange af dem er der endnu. Tiden var moden til at tage hans meningsfyldte konfronterende realisme til sig, selvom han også oplevede at få afvist sine billeder og måtte male dem om. Han levede i det rå gademiljø og måtte flygte fra Rom i 1606. Han malede videre på Malta, på Sicilien og i Napoli. Med sin direkte karske realisme og malemåde med lys og mørke blev han en stærk inspiration for en række mestre. Hvad er der på spil?

2512-072

Wien – på rejse i europæisk kulturs historiske hovedstad

TID: 25/2, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

I denne forelæsningsrække kaster vi et blik på Wiens status som kulturelt europæisk kraftcenter med en sprudlende udvikling inden for historie, arkitektur, filosofi, litteratur, kunst og musik, der har været stilskabende for resten af Europa. Tag med på en rejse gennem Wiens historie i hælene på Mozart, Beethoven, Klimt, Schiele, Zweig og mange andre, når seks eksperter gennem forskellige nedslag i byens betydningsfulde historie dykker ned i de fascinerende fortællinger om den europæiske kulturs historiske hovedstad. Forelæsningsrækken henvender sig til alle – om du planlægger et visit i det østrigske eller blot er kulturhistorisk interesseret.

25/02: Historie. Claus Christoffersen, BA i filosofi og oldtidskundskab

04/03: Arkitektur. Anders Troelsen, professor i arkitektur, Arkitekt-skolen i Aarhus

11/03: Filosofi. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Univer-sitet

18/03: Litteratur. Birthe Hoffmann, lektor, Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet

25/03: Kunst. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

01/04: Musik. Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Kom til
temalørdag om
Michael Kvium

FORELÆSNING OG LIVEMUSIK. SE SIDE 89

2512-073

Manet – det moderne maleris fader

TID: 26/2, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00. NB! Ingen undervisning 19/3

PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

UNDERVERISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Den franske kunstner Édouard Manet var en af kunstens store fornyere. I 1860'erne og 1870'erne opstod det moderne Paris med boulevarder, caféer, parker og forlystelsessteder. Her tog det moderne liv sin begyndelse og blev et væsentligt tema for kunstnerne. Ikke mindst for Édouard Manet. I en periode, hvor Paris forvandles, forvandler Édouard Manet også maleriet. Manet forenede tradition og nybrud under påvirkning af input fra det netop opfundne fotografi, de populære japanske træsnit og ikke mindst den samtidige litterære realisme med forfattere som Baudelaire og Zola. Formelt set var Manet ikke en del af gruppen af impressionister, men hans fortolkning af realismen fik stor indflydelse på den yngre generation af kunstnere – og for kunstnere lige siden.

2512-118

Formiddage i Park Bio: De mest dyrebare – eller bare de dyreste? Kunstmarkedets top-20

TID: 3/3, 2 mandage, kl. 10.00-11.45

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

STED: Park Bio, Østerbrogade 79

UNDERVISER: Flemming Friborg, mag.art. i kunsthistorie og fhv. direktør, Ny Carlsberg Glyptotek

Visse kunstværker er gennem historien blevet handlet til enorme summer, mens andre sjældent når op over 500-kronersmærket. Hvorfor er langt fra entydigt, og de faktorer, der afgør kunstens markedspris, varierer fra epoke til epoke. De seneste årtiers kunsthandel har sat rekord på rekord. I to forelæsninger om kunstmarkedets 20 højeste hammerslag ser vi på det helt specielle forhold mellem værdi og pris, hvem der køber og sælger – og hvordan usynlige bagmænd (M/K) færdes i kunstens kulisser.

03/03: Begyndelser. Fra det moderne kunstmarkeds fødsel omkring 1900 til firsernes megaboom

10/03: Festen, der aldrig slutter? Krise, kunsthandel og corona

i dagtimerne

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Snup en bid mad i kantinen

2512-062

Kunsten omkring 1. verdenskrig – fra Kandinsky til Chagall

TID: 3/3, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Birthe Svenstrup, cand.mag. i kunsthistorie og pædagogik

Før, under og efter 1. verdenskrig oplevede Europa en eksplosion af 'ismer' inden for kunst. De fleste af kunstnerne levede i Paris, men i deres værker gik de mange forskellige veje. Fauvisme og ekspressionisme leverede et fyrværkeri af farveeksperimenter, kubisme og konstruktivisme koncentrerede sig om at udforske verden via geometriske former, dadaisme og surrealisme bevægede sig ind i det underbevidste, og futurisme tiljublede fremtidens maskiner, byer og krige. Blandt mange kendte kunstnere er Matisse, Kandinsky, Picasso, Mondrian, Duchamp, Dalí og Chagall. Dette er alt for få ord om en periode af europæisk kunst, der var sprængfyldt af eksperimenter.

2512-214

Gauguin – mesteren, monsteret og myten

TID: 10/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

STED: CBS Frederiksberg, Solbjerg Plads 3

UNDERVISER: Flemming Friborg, mag.art. i kunsthistorie og fhv. direktør, Ny Carlsberg Glyptotek

Hyldet som en af den tidlige modernismes mest betydningsfulde figurer og samtidig fordømt for sit arbejde og sin moral – diskussionen om Paul Gauguin (1848-1903) og hans kunst og person er yderst relevant i dag, hvor #MeToo sætter nyt fokus på hans forhold til mindreårige piger og hans andel i kolonialismen i Fransk Polynesien. Denne aften udfolder Flemming Friborg, postdoc på CBS og fhv. direktør for Ny Carlsberg Glyptotek, den fascinerende historie om Gauguins liv og samtid og det kunstneriske miljø omkring impressionismen, som Gauguin både var en del af og skilte sig afgørende ud fra.

2512-061

Hvordan får vi mere ud af kunst?

TID: 15/3, 1 lørdag, kl. 10.30-14.30

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor, Det Kongelige Danske Kunstakademi

Hvad er det særlige, kunst har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi ser på kunst? Får vi det hele med? Meningen med denne dag er at skærpe vores udbytte, når vi møder visuel kunst. Vi sætter fokus på kunstens mangfoldige udtryk, vi ser på malerier og skulpturer, fotografi og andre kunstformer, der er tilgængelige i udstillingslivet, hvad enten det sker på museer, i det offentlige rum, på gallerier eller måske endda i private hjem. Formidlingen af, hvad kunsten kan og er, vil være i centrum, og vi får indblik i kunstnernes liv og værk undervejs. Bliv inspireret!

2512-019

Fotografiets historie og 20 af de største fotografer

TID: 24/3, 3 mandage, kl. 17.15-20.15

PRIS: 700 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt tidligere leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark

I tre forelæsninger vil fotohistorikeren Gunner Byskov gennemgå fotografiets historie og gøre rede for, hvorfor netop fotografiet blev modernitetens sejrende medie. Det bliver både med en fortælling om den tekniske udvikling fra daguerreotypiet til den digitale verden – men især vil det være en fortælling om de fotografer, der brugte teknikken til at lave fantastiske billeder. Det bliver med udgangspunkt i 10 mandlige og 10 kvindelige fotografer, der alle kom til at gøre en forskel, og hvis værker vi stadigvæk beundrer. Men i løbet af de tre forelæsninger vil du også møde mange andre fotografers værker.

2512-213

Nye og gamle tendenser i kunsten i Provence

TID: 27/3, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

Gennem hele det 20. århundrede har kunstnere opsøgt Sydfrankrig både på grund af klimaet og det inspirerende miljø. Fra van Gogh og Gauguin i Arles og Cézanne i Aix en Provence til de nye skulpturparker i det 21. århundrede. I arkitekturen er Le Corbusiers Cité Radieuse et forbillede for moderne byplanlægning og arkitektur, og havnen i Marseille et eksempel på, hvordan det gamle møder det nye. Der er mulighed for at tage med Peter S. Meyer på studierejse til Venedig i efteråret 2025. Mere info følger. Teknisk rejsearrangør: KulturRetur A/S.

2512-115

Kunst med bid: Goyas mesterskab

TID: 5/4, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Spanieren Francisco José de Goya y Lucientes (1746-1828) præsenteres i sit virke og liv gennem slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet. I billedsproget udtrykker han sig med både rokoko, nyklassicisme, præromantik og romantik. Goya har noget af det hele og er helt sin egen. Han forstod at male strålende og samtidig lægge planer ind i malerierne med reel virkelighed og ideelle ønsker. Han var håndværkersøn fra en lille by nær Saragossa, blev udlært som maler, og efter en rejse til Italien kom han til Madrid og blev hofmaler. Goya var som flere i den kulturelle elite fænget af de franske idéer om frihed, lighed og broderskab. Forelæsningsen vil også trække tråde ud til Goyas betydning for eftertiden, hos Manet, Picasso og andre.

2512-146

Tre samtidskunstnere du bør kende

TID: 7/4, 1 mandag, kl. 17.30-20.15

PRIS: 275 kr., studerende 140 kr.

UNDERVISER: Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker

Begrebet samtidskunst er overtaget fra engelsk: contemporary art, tysk: Zeitgenössische Kunst og fransk: L'art contemporain. Samtidskunsten går ofte på tværs af de kunstneriske discipliner, og ofte benytter den nye medier, hentet i den hastigt udviklende teknologi, som tidligt 'adopteret' af kunstnerne og inkorporeres i den kunstneriske skabelsesproces. Lisbeth Bonde introducerer til tre uomgængelige, internationale samtidskunstnere, som på hver deres måde sætter problemer under debat og benytter et nyt formsprog og nye medier.

2512-134

Kunstnersamtale i Park Bio: Erik A. Frandsen og Peter S. Meyer

TID: 31/3, 1 mandag, kl. 10.00-11.45

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

STED: Park Bio, Østerbrogade 79

UNDERVISERE: Erik A. Frandsen, kunstner, og Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

Helt fra sit gennembrud i 1980'erne som en del af de nye vilde har Erik A. Frandsen konstant udfordret kunstens udtryk. Om det er maleri, tegning, skulptur, neonlys, aluminiumsplader eller hele installationer, så tager værkerne udgangspunkt i kunstnerens levede liv. Og hvorfor skulle det være interessant for os? Skal man kende kunstnerens biografi for at forstå hans kunst? Helt særligt i hans virke som kunstner står de offentlige udsmykninger af Landstingssalen og Amalienborg, og senest har hans væltede otte meter lange skulptur i Randers skabt debat om kunst i det offentlige rum. I samtalen vil vi diskutere, hvad kunstnerens liv betyder for kunstværket og de skabende processers betydning for et liv som kunstner.

i dagtimerne

2512-110

Bauhaus – den banebrydende designskole

TID: 8/4, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Den revolutionære bevægelse, der spredte sig over Europa i kølvandet på 1. verdenskrig og den russiske revolution, førte i Tyskland til oprettelsen af verdens mest kendte skole for kunst, arkitektur og design, nemlig Bauhaus. Den satte ikke bare de visuelle kunstarter på den anden ende, men eksperimenterede også med industriel produktion, pædagogik, mode, køn, seksualitet, ja, snart sagt alle aspekter af det offentlige liv. Design skulle være for de mange, men lykkedes det? Nogle få danske designere fulgte i Bauhaus' fodspor, men de fleste her i landet var kritiske over for Bauhaus og skabte deres moderne møbler, lamper og bygninger på en anden og mere pragmatisk måde.

2512-089

Caspar David Friedrich 250 år – med Lilian Munk Rösing

TID: 8/4, 1 tirsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Lilian Munk Rösing, lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

Den store tyske romantiske landskabsmaler Caspar David Friedrich fylder 250 år i 2024. Friedrich har en stærk forbindelse til Danmark. Ikke bare fordi mange danskere i løbet af deres skolegang er blevet præsenteret for 'Vandren over tågehavet' som indbegrebet af romantikken, men også fordi Friedrich studerede i København under Nicolai Abildgaard og Jens Juel og senere inspirerede malere som Eckersberg og Lundbye. Friedrichs malerier bliver ofte tolket religiøst og politisk, men med afsæt i sin nye bog 'Friedrichs farver' vil Lilian Munk Rösing fokusere på, hvordan han skaber sine særlige billedrum og glidende farveovergange, og hvorfor hans malerier er aktuelle i klimakrisens tidsalder.

2512-131

Mit livs billeder – med Bente Scavenius

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Bente Scavenius, mag.art. i kunsthistorie, kunstkritiker og forfatter

Bente Scavenius sætter i sin anmelderroste bog 'Mit livs billeder' fokus på en række malerier, der såvel fagligt som privat har optaget hende gennem et efterhånden langt liv som kunsthistoriker. Denne aften fortæller hun om et udvalg af de mange værker i bogen, som på den ene eller anden måde har haft betydning for hende. Undervejs vil de udvalgte værker blive belyst ud fra en personlig vinkel for derefter at blive sat ind i en både relevant og kunsthistorisk sammenhæng. Forelæsningen tager udgangspunkt i bogen 'Mit livs billeder' (Gyldendal). Du finder en rabatkode til bogen i kvitteringen, når du har tilmeldt dig.

2512-075

Finn Juhl – en visionær æstetiker

TID: 10/4, 1 torsdag, kl. 17.15-19.45

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVISER: Malene Lytken, ph.d. i kunst- og designhistorie

Arkitekt Finn Juhl var et af de helt store navne dengang i 1950'erne, da de moderne danske møbler erobrede udlandet, og han hyldes den dag i dag både herhjemme og derude for sin særlig elegante linjeføring. Finn Juhls unikke talent lå ikke kun i design af skulpturelle møbler, han var også en fænomenal rumkunstner, der satte mennesket i rummet først. I forelæsningen skal mennesket Finn Juhl sættes først. Ikke mange kender eller husker hans stemme, og her i 2025 er det da også 36 år siden, han døde, men via fortællinger videregivet af folk, der har kendt den store arkitekt, bliver han i ord og billeder tydelig for en aften.

2512-036

Byvandring: Det klassiske København

TID: 6/5, 4 tirsdage, kl. 10.00-12.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Thyge C. Bro, mag.art. i klassisk arkæologi og ekstern lektor

På fire byvandring besøger vi de ældre bydele i hovedstaden: middelalderbyen, hvor vi kan opleve slyngede gadeforløb med bindingsværkshuse fra 1700-tallet og klassicistiske huse fra omkring år 1800. Frederiksstaden, hvor 1700-tallets forfinede bygningskunst kan opleves. Vesterbro, der havde til formål at huse de mange tilvandrere under industrialiseringen – og som allerede fra begyndelsen var et forlystelseskvarter med værtshuse og prostitution. Endelig Østerbro, hvor det bedre borgerskab flyttede ud i 1800-tallet i et af Danmarks første villakvarterer.

06/05: Middelalderbyen

13/05: Frederiksstaden

20/05: Vesterbro

27/05: Østerbro

2512-212

Venedigs arkitekturhistorie og arkitekturbiennalernes betydning

TID: 26/5, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Peter Mandal Hansen, cand.arch. og studiektor, Arkitektskolen Aarhus

Forelæsningen om Venedig vil fokusere på byens historie, byens enestående arkitektur og Venedigs udvikling fra grundlæggelsen i det femte århundrede på en samling af små øer i lagunen til dens status som en europæisk stormagt mellem Orienten og Europa i middelalderen og op til 1700-tallet. Hør bl.a. om venezianernes opfindsomhed for at bygge en hel by på lagunens vand. Og bliv også klogere på, hvordan den moderne arkitektur og byplanlægning har sat sine spor i Venedig. Der er mulighed for at tage med Peter Mandal Hansen på studierejse til Venedig i efteråret 2025. Mere info følger. Teknisk rejsearrangør: KulturRetur A/S.

Litteratur, sprog, film & musik

i dagtimerne

2422-037

Formiddage i Park Bio: En tur rundt i det danske sprog

TID: 2/9, 6 mandage, kl. 10.00-11.45
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Vi bruger det dagligt. De fleste af os har stærke holdninger til det. Og når nogen udtaler eller – Gud forbyde det – staver ordene bare en lille smule anderledes, rynker vi på næsen. Også selvom vi udmærket forstår dem. Lattermusklen bliver rørt, men vi får også øje og øre for vores måder at bruge det danske sprog på, når vi tages med ud i både verden og landets afsides egne samt ind i retslokalet, hverdags samtalen og Den Danske Ordbogs maskinrum: fra det danske sprogs oprindelse til ordbogsprincipper og såkaldt 'samtalegrammatik' – og fra etnolekter og dialekter til retslingvistik og – mere eller mindre – faste vendinger.

- 02/09: Dansk sprog i 6.000 år.** Thomas Olander, lektor i indoeuropæisk sproghistorie, Københavns Universitet
- 09/09: Ordbogen – principper og debatter.** Lars Trap-Jensen, seniorredaktør, ordnet.dk
- 16/09: Dialekter og etnolekter.** Pia Quist, professor i sociolingvistik og dialektologi, Københavns Universitet
- 23/09: Samtalegrammatik – kunsten at føre en samtale.** Jakob Steensig, lektor i lingvistik, Aarhus Universitet
- 30/09: Faste vendinger i forandring.** Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder
- 07/10: Retslingvistik.** Tanya Karoli Christensen, professor i dansk sprog og lingvistik, Københavns Universitet

2422-119

Lær af de bedste – om at skrive erindringer og selvbiografisk skønlitteratur

TID: 2/9, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
UNDERVISER: Anne Green Munk, ph.d. i litteraturhistorie og videnskabelig assistent i kreativ skrivning, Aarhus Universitet

Har du nogensinde gået med tanken om at nedfælde dine erindringer? Det kan være med tanke på udgivelse, for at starte en familietradition eller bare for at udforske, hvad der sker, når man begynder at skrive om sit liv. I denne forelæsningsrække ser vi nærmere på, hvad litteraturhistoriens markante forfattere har tænkt og skrevet om dét at sætte sit liv på skrift. Få forfatternes refleksioner over skrivprocessen samt inspiration og gode råd til at give dig i kast med at skrive.

- 02/09: Ernest Hemingway**
09/09: Virginia Woolf
16/09: Karen Blixen
23/09: Karl Ove Knausgård
30/09: Patti Smith
07/10: Sally Mann

2422-085

Lær at elske opera – om operaens historie og genrer

TID: 3/9, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

I vores tid har opera fået de bedst tænkelige vilkår. Tekstanlæg i teatre og operahuse og DVD-indspilninger med flot lyd har gjort det både billigt og nemt og at opleve de mest fascinerende operaer. I denne forelæsningsrække åbner vi døren til nye store operaoplevelser.

- 03/09: Opera fra barok til klassik**
– G.F. Händel, C.W. Gluck, W.A. Mozart. Thomas Milholt, forfatter, cand.mag. i musikvidenskab og journalist med speciale i opera og jazz
- 10/09: Fra solkongens hof til 1800-tallets femme fatale** – Jean-Philippe Rameau, Charles Gounod, Georges Bizet. Lilo Sørensen, cand.mag. i musik- og teatervidenskab
- 17/09: Guldalderens verdensstjerner**
– Gioacchino Rossini, Gaetano Donizetti. Thomas Milholt, forfatter, cand.mag. i musikvidenskab og journalist med speciale i opera og jazz
- 24/09: Stjernerne i øst og vest** – Modest Musorgskij, Benjamin Britten. Lilo Sørensen, cand.mag. i musik- og teatervidenskab
- 01/10: Fra opera til musikdrama** – Richard Wagner, Richard Strauss. Lilo Sørensen, cand.mag. i musik- og teatervidenskab
- 08/10: Musikteatrets italienske mestre**
– Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini. Thomas Milholt, forfatter, cand.mag. i musikvidenskab og journalist med speciale i opera og jazz

2422-316

Værker i verdensklasse

— **TID:** 4/9, 5 onsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Mens de fleste værker går i glemmebogen, viser andre sig særligt holdbare. De vandrer fra generation til generation og bliver genudgivet, læst og diskuteret lang tid efter forfatterens død. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig. Den slags kan du blive klogere på i denne forelæsningsrække, hvor vi tager fat på fem forskellige værker, dykker ned i dem og forsøger at pege på, hvad det er, der gør dem så gode.

- 04/09: Emily Dickinson: Udvalgte digte.**
Lis Møller, professor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet
- 11/09: Louis-Ferdinand Céline: 'Rejse til nattens ende' (1932).** Troels Hughes Hansen, lektor i fransk og oversætter
- 18/09: Stefan Zweig: 'Skaknovelle' (1941).** Morten Dyssel, cand.mag. i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab
- 25/09: Virginia Woolf: 'Til fyret' (1927).** Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet
- 02/10: Thomas Mann: 'Doktor Faustus' (1947).** Morten Dyssel, cand.mag. i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

2422-159

Benjamin Britten – den internationale englænder

— **TID:** 5-6/10, 1 weekend, kl. 10.00-15.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

En tysk skribent kaldte for omkring hundrede år siden England for "landet uden musik". Det er korrekt, at landet på dette tidspunkt måske ikke gjorde sig internationalt gældende musikalsk, men det havde og har et rigt musikalsk liv, og med komponisten Benjamin Britten (1913-1976) blev England hjemland for en af hovedskikkelserne i det 20. århundredes musik. Mag.art. Leif V.S. Balthzersen giver denne weekend en bred introduktion til denne spændende og vidtfavnende komponist og hans værker.

2422-095

Temalørdag om Bob Dylan

— **TID:** 5/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 555 kr., studerende 305 kr. (inkl. en sandwich og en vand)
UNDERVISERE: Anne-Marie Mai, professor i litteratur, Syddansk Universitet; Johannes Andersen, lektor emeritus i politik og administration, Aalborg Universitet; Asger Schnack, forfatter; Michael Rindom Krogsgaard, professor, idrætstraumatologi og artroskopi, Bispebjerg Hospital/Københavns Universitet; Ole B. Jensen, professor i arkitektur og medieteknologi, Aalborg Universitet; Jacob Dreyer, musiker, og Jens Askehave, musiker

Der er næppe nogen anden kulturpersonlighed, der har påvirket det moderne samfund så meget, som Bob Dylan har gjort siden begyndelsen af 1960'erne. Og en drøftelse af Bob Dylans værk kræver stort set ingen anledning. Alene værket er grund nok i sig selv. Derfor sætter vi denne weekenddag fokus på hans værk og går i dybden med nogle af hans helt centrale sange. Det bliver også til et overblik over Bob Dylans påvirkning af danske kunstnere, og vi slutter af med nogle musikalske eksempler på Bob Dylans sange, spillet live på dansk.

2422-041

Hvad er et liv? Nobelpristageren Annie Ernauxs forfatterskab

— **TID:** 7/10, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Charlotte Engberg, lektor i dansk, Roskilde Universitet

Nobelpristageren Annie Ernaux skriver om sit eget liv, idet hun blander det individuelle med det kollektive liv, tydeligst i 'Årene' (2008/2020), hvor vi følger hendes eget liv fra en opvækst i 40'ernes Nordfrankrig til hendes liv som voksen i Paris. Vi lever hver vores liv, men den historie, som vores liv udgør, er samtidig flettet ind i en fælles historie, og det er denne forbindelse, Ernaux er optaget af at beskrive. Ofte er det et konkret fotografi, der er udgangspunktet for erindringen hos Ernaux, fordi fotografiet akut kan bringe os tilbage til en tid, vi har lagt bag os. Forelæsningen giver et overblik over hele forfatterskabet, inklusive 'Fortabe sig', som udkom på dansk i maj 2023.

2422-042

Nyere dansk litteraturhistorie på ét semester

— **TID:** 8/10, 9 tirsdage, kl. 17.15-19.00.
NB! Ingen undervisning 15/10
PRIS: 1.150 kr., studerende 575 kr.

Hvilken betydning havde Georg Brandes forelæsninger for dansk litteratur? Hvem repræsenterer avantgarden i Danmark? Hvad kendetegner Klaus Rifbjergs generation? Og hvad med Helle Helles? Den danske litteraturhistorie er mangfoldig. Men hvordan er det nu lige, det hele hænger sammen? Hvad kom først? Hvad gjorde forfatterne op med? Og i hvilken retning skubbede de litteraturen? Tag med på rejse op gennem litteraturhistorien – fra det moderne gennembruds samfundsenkede realismen til 00'ernes selvfremsstillingstendenser.

- 08/10: Det moderne gennembrud.** Peer E. Sørensen, professor emeritus i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
- 22/10: Århundredeskiftets dekadence og vitalisme.** Stefan Iversen, lektor i nordisk sprog og litteratur og retorik, Aarhus Universitet
- 29/10: Mellemkrigstidens avantgarde.** Per Stounbjerg, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
- 05/11: 60'ernes modernisme og postmodernisme.** Per Stounbjerg, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
- 12/11: 70'ernes erfarings- og bekendelseslitteratur.** Erik Svendsen, lektor i dansk, Roskilde Universitet
- 19/11: 80'ernes nye lyrik.** Peter Stein Larsen, professor, dr.phil. og ph.d., Aalborg Universitet
- 26/11: 90'ernes minimalisme og det andet kvindegennembrud.** Anker Gemzøe, professor emeritus i dansk, Aalborg Universitet
- 03/12: 00'ernes selvfremsstilling.** Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet
- 10/12: Den nyeste litteratur.** Stefan Kjerkegaard, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

2422-123

Ekkoer af engelsk: Om engelsk påvirkning af dansk sprog

TID: 9/10, 1 onsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Henrik Gottlieb, lektor
 emeritus i engelsk, Københavns Universitet

Som alle andre sprog er dansk blevet stærkt påvirket af engelsk sprog og angloamerikansk tankegang – eller mindset, som mange vil sige. Vi har i Danmark dels 'lånt' tusindvis af ord direkte fra engelsk, dels kopieret et utal af engelske vendinger og sammensætninger. Disse usynlige anglicismer dækker alle livets forhold – lige fra vores kernefamilie og flokimmunitet til frygten for et ræs mod bunden og håbet om at gøre verden til et bedre sted. I sin forelæsning vil Henrik Gottlieb vise, hvilke positive og negative konsekvenser disse engelske ekkoer har haft, og kan få, for dansk sprog og kultur.

2422-099

Kend din klassiker: Günter Grass 'Bliktrommen'

TID: 21/10, 1 mandag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Per Øhrgaard, professor
 emeritus, dr.phil., CBS

'Die Blechtrommel' var en sensation, da den i 1959 udkom i Tyskland, men det var intet imod virkningen af den engelsk-amerikanske udgave 'The Tin Drum' fra 1961. Med den blev Günter Grass et verdensnavn, som også har inspireret senere forfattere som Salman Rushdie og John Irving. Det sensationelle – og for mange skandaløse – lå i bogens omgang med den nære tyske fortid, nazismen og krigen. Ved at lade sin hovedperson, Oskar Matzerath, standse sin vækst som treårig kunne Grass skildre historien og samtiden fra neden, uden patos og sentimentalitet, men med et skarpt blik for alt det dagligdags, både det lurvede og det gripende. Denne aften vil Per Øhrgaard dykke ned i Günter Grass' uomgængelige tyske klassiker.

2422-259

Aktuelle danske bestsellere – med kant

TID: 21/10, 5 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Grav et spadestik dybere ned i dansk litteraturs aktuelle bestsellere sammen med eksperterne. De udvalgte danske bestsellere er alle bøger med 'kant'. De tager fat på livets store spørgsmål på en vedkommende og udfordrende måde. Bøgernes dramaer udspiller sig både i de nære og hverdagslige relationer og på krigens internationale skueplads, der rykker tæt på. Tonelejerne spænder vidt: fra vemodige skildringer af stille eksistenser, gennem skarpe sansninger og refleksioner til voldsomme udladninger og grænseoverskridende erfaringer. Dermed viser de også meget fint den mangfoldighed af stemmer og skrivemåder, som karakteriserer den aktuelle danske litteratur.

- 21/10: Asta Olivia Nordenhof: 'Djævelbogen' (2023).** Erik Svendsen, lektor i dansk, Roskilde Universitet
- 28/10: Kim Blæsbjerg: 'De bedste familier' (2023).** Lise Vandborg, chefredaktør, Litteratursiden
- 04/11: Helle Helle: 'Hafni fortæller' (2023).** Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet
- 11/11: Kristian Bang Foss: 'Manden der bar solen' (2023).** Lotte Kirkeby Hansen, cand.mag. i litteraturhistorie, forfatter, litteraturanmelder og tidligere forlagsredaktør
- 18/11: Kirsten Thorup: 'Mørket bag dig' (2023).** Erik Svendsen, lektor i dansk, Roskilde Universitet

2422-031

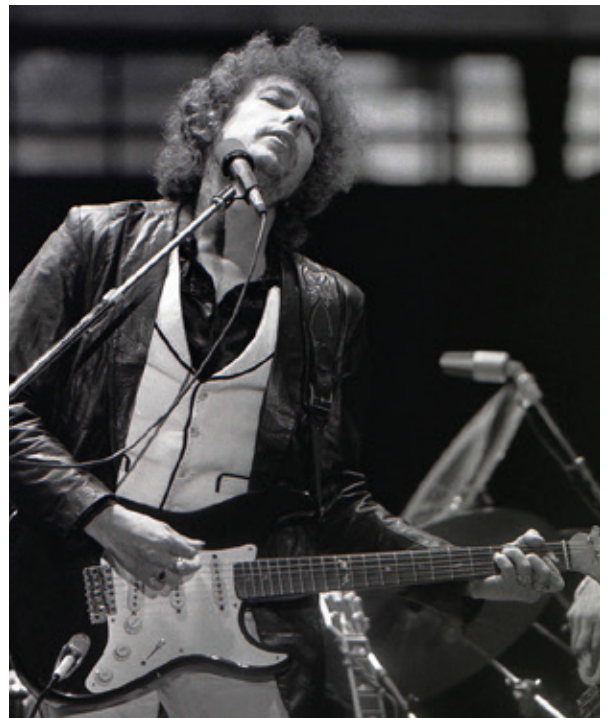
Højdepunkter i verdenslitteraturen

TID: 23/10, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15.
 NB! Ingen undervisning 6/11
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Over seks aftener introducerer forløbet dig til de uomgængelige klassikere i verdenslitteraturen, der til stadighed er populære læserfavoritter. Fra engelske Shelley til franske Baudelaire og italienske Ferrante. Fælles for de seks værker er, at de har haft en markant betydning for vores fælles historie og moderne verdensbillede. Tag med på en rejse gennem knap 200 års litteraturhistorie, og lad dig fascinere af forskernes fortællinger om deres yndlingsværker.

- 23/10: Virginia Woolf: 'Mrs. Dalloway'.** Elisabeth Skou Pedersen, ph.d. i litteraturhistorie
- 30/10: Charles Baudelaire: 'Helvedsblomsterne'.** Steen Bille Jørgensen, professor i fransk, Aarhus Universitet
- 13/11: Mary Shelley: 'Frankenstein'.** Mads Rosendahl Thomsen, professor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet
- 20/11: Karl Ove Knausgård: 'Min kamp'.** Kasper Green Munk, forfatter, oversætter og ekstern lektor, Aarhus Universitet
- 27/11: Elena Ferrante: 'Napoli-romanerne'.** Anne Green Munk, ph.d. i litteraturhistorie og videnskabelig assistent i kreativ skrivning, Aarhus Universitet
- 04/12: Herman Melville: 'Moby-Dick'.** Peter Mortensen, lektor i engelsk, Aarhus Universitet

Kom bag om en af vor tids helt store kulturpersonligheder, der modtog Nobelprisen i litteratur i 2016. Se side 96.

2422-044

Russisk verdenslitteratur – Dostojevskijs 'Forbrydelse og straf'

TID: 23/10, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Birgitte Hesselaa, cand.phil. i dansk

'Forbrydelse og straf' er et hovedværk i Dostojevskijs forfatterskab og hører til blandt verdenslitteraturens absolutte klassikere. Den første af de fem forelæsninger giver et billede af Dostojevskijs liv, værk og samtid. De følgende behandler romanen som psykologisk spændingsroman koncentreret om Raskolnikovs karakter, den kvindelige hovedperson Sonja og relationen mellem hende og Raskolnikov. De to sidste forelæsninger koncentrerer sig om romanen som kunstværk og om romanens religiøse og filosofiske temaer.

23/10: Dostojevskijs liv, værk og samtid

30/10: Plottet. Den psykologiske spændingsroman

06/11: Raskolnikov og Sonja

13/11: Romanen som kunstværk

20/11: Romanens religiøse og filosofiske temaer

2422-062

Da litteraturen – og Danmark – blev moderne: Dansk litteratur 1870-1914

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

I tiden 1870-1914 sker den omvæltende modernisering af Danmark. I byerne, på landet, i de politiske og sociale modsætninger, i livsformer, i forholdet mellem mænd og kvinder. Og litteraturen følger med. Det blev 'den 2. guldalder' – efter romantikkens. Georg Brandes satte sig i spidsen for det moderne gennembrud hos forfattere som Henrik Pontoppidan, J.P. Jacobsen, Herman Bang – og senere bl.a. Jeppe Aakjær, Martin Andersen Nexø og Johannes V. Jensen. Kvindelige forfattere hørte med, men blev temmelig overset. Det skal vi råde bod på! Denne dag skal vi læse nogle af de bedste tekster og forstå dem i sammenhæng med de skiftende idéer, temaer og skrivemåder.

2422-070

Lær at se ballet – med Vibeke Wern og Gudrun Bojesen

TID: 26/10, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISERE: Vibeke Wern, cand.mag. og freelance balletanmelder, og Gudrun Bojesen, kunstnerisk leder af Københavns Ballet Akademi og tidligere solodanser i Den Kongelige Ballet

Balletoplevelser kræver egentlig ikke andet end nysgerrighed og glæden over at se kroppe bevæge sig. Ballet bevæger publikum, og scenedans rækker langt ud over ordet. Men dans er også et sprog, der følger visse regler, som kan læres. Balletten har en lang historie og bygger på en forfinet teknik, der både handler om rent fysiske færdigheder og om evnen til at fortælle gennem bevægelser, billeder og musik. Kom med, når Vibeke Wern, freelance balletanmelder, tager dig med ind i ballettens verden i selskab med Gudrun Bojesen, fhv. solodanser ved Den Kongelige Ballet.

2422-122

Intensiv litteraturlæsning

TID: 28/10, 5 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er en god litterær tekst? En stærk fortælling, en gribende historie, skildring af interessante personer eller fortættede øjeblikke. Men hvad ville alt dette være værd, hvis det ikke kom til os i litteraturens medrivende, nuancerede sprog? Hensigten med dette forløb er at skærpe vores udbytte, når vi læser, vores opmærksomhed på både indhold og form. Vi undersøger litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Og vi studerer de sproglige valg, forfattere har truffet, og søger at forstå deres hensigt, mening og funktion. Vi skal studere litterære virkemidler hos bl.a. Blicher og Blixen, Thomas Mann, Herman Bang foruden nyere danske og europæiske forfattere. Forløbet følges op af forelæsningsrækken 'Intensiv litteraturlæsning – fra Kierkegaard til Kafka' i foråret 2025, se side 101.

2422-053

Nordisk litteratur og kunst

TID: 9/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Denne dag rejser vi til seks nationer i Norden: Færøerne, Norge, Sverige, Island, Finland og Grønland. Vi ser tilbage på den skriftlige tradition, der udspringer af giganter som Halldor Laxness, Knut Hamsun og William Heinesen og lander oppe i den spændende litteratur fra det nye årtusinde. Hvad har tendenserne været, og hvad har farvet de enkelte nationers litteratur lidt længere tilbage i tiden og frem til nu? Endelig danner den nationale billedkunst et visuelt bagtæppe for forelæsningerne, og undervejs skal vi også se på nogle store nationale billedkunstnere.

2422-148

Tre værker du bør kende

TID: 11/11, 5 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, imponante bygningsværker og musikalske genistreger. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. NB! Forelæsere, der tidligere har medvirket i 'Tre værker du bør kende', tager tre nye værker med.

11/11: Tre kunstværker, du bør kende.

Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

18/11: Tre bygningsværker, du bør kende.

Jannie Rosenberg Bendsen, ph.d., forfatter og arkitekturhistoriker

25/11: Tre film, du bør se.

Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket

02/12: Tre bøger, du bør læse.

Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

09/12: Tre musikværker, du bør lytte

til. Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

2422-033

Judith Hermann

TID: 23/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Birgitte Hesselaa, cand.phil. i dansk

Judith Hermann står i dag som en af det moderne Tysklands mest betydningsfulde forfattere, og også i Danmark har hendes noveller og romaner fået et stort publikum. Teksterne er umiddelbart letlæste og kan virke næsten nøgterne. Men under det næsten saglige sprog fornemmes noget gådefuldt, som giver anelser om dybere eksistentielle lag under teksten. Denne lørdag indledes med et samlende overblik over Judith Hermanns forfatterskab fra debutnovellerne 'Sommerhus, senere' (1998) til hendes seneste roman, 'Hjem' (2021). Vi følger typiske karakterer og relationer i forfatterskabet, undersøger motiver og gennemgående temaer og diskuterer den tætte sammenhæng imellem Judith Hermanns suveræne kunstneriske form og den 'anden dimension', som teksterne på en glimtvis, næsten usporlig måde synes at vise hen imod.

2422-078

Som man si'r

TID: 9/12, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Sproglig mangfoldighed trives i Danmark og vil uden tvivl også fremover være en del af vores hverdag. Talesprogene rundt om i Danmark har mange farver og facetter, og de fortæller om, hvem vi er eller gerne vil være, hvad vi laver, hvor gamle vi er, og meget mere. Vi har bestemt både smag og fine fornemmelser, når det gælder sprog, og tiden er inde til at øge fokus på forskellene snarere end på ensretning. Vestjysk, bornholmsk og multietnolekt er næsten ukendte for andre end dem, der taler sprogene, og mange talere føler sig utilpasse ved at vælge deres modersmål. Den slags har stor betydning for både vores tro på os selv og vores sprog – eller mangel på samme. Tiden er inde til at glæde sig over vores sprudlende sproglige mangfoldighed.

2422-097

Salman Rushdie

TID: 9/12, 1 mandag, kl. 18.00-20.30

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVISER: Søren Frank, professor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

Den britisk-indiske forfatter Salman Rushdie fik sit store gennembrud med romanen 'Midnatsbørn' i 1981, for hvilken han modtog Bookerprisen. Syv år senere udkom 'De sataniske vers' – en bog, der fik det iranske præstestyre til at udstede en fatwa mod ham. Trods et liv med sikkerhedsvagter har Rushdie imidlertid aldrig opgivet sin kamp for ytringsfrihed. Denne aften dykker Søren Frank ned i et ikke let tilgængeligt forfatterskab, men et forfatterskab, der, når man først er kommet ind i det, er svært at give slip på igen.

2422-034

Michel Houellebecq og opgøret med 68-generationen

TID: 11/12, 1 onsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISERE: Morten Dyssel, cand.mag. i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab, og Thure Lindhardt, skuespiller

Denne aften zoomer litterat Morten Dyssel ind på Houellebecqs humoristiske hudfletning af de fatale følger af 68-generationens famøse frigørelsesprojekt, nemlig den hedonisme og materialisme, som er de dominerende erstatningsguder i vor tids dødsmærkede kultur. Vi vil også se nærmere på, om der, uanset al kynisme og pessimisme hos den kontroversielle modernitetskritiker Houellebecq, kan skimtes et lys for enden af tunnelen, en mening med livet midt i meningsløsheden, et håb hinsides håbløsheden? Undervejs vil skuespiller Thure Lindhardt læse op fra udvalgte passager af Houellebecqs romaner.

2422-351

Goethes 'Faust' og den ambivalente modernitet

TID: 16/12, 1 mandag, kl. 19.00-21.30

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVISER: Morten Dyssel, cand.mag. i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

I sit digteriske hovedværk, tragedien 'Faust' (1808/1832), giver Goethe i symbolsk form og sublim sprogdragt et signalement af det moderne menneskes bestandige bestræbelse på at sætte sig selv i centrum for snart sagt alt mellem himmel og jord. Forelæsningsen sætter lys på dramaets iscenesættelse af den evindeligt fremadstræbende Faust som repræsentant for den moderne civilisations forjagede fokus på fremskridt. Det er ikke kun som en slidstærk kultur-, ånds- og civilisationshistorisk diagnose, at Goethes 'Faust' er værd at genlæse. Først og fremmest er det et stort digterværk med kunstneriske kvaliteter, der savner sidestykke i tysk litteratur. Forelæsningsen om en af verdenslitteraturens tidløse klassikere baserer sig på nyoversættelsen af 'Faust' ved Jon Høyer (2023).

2422-279

Højdepunkter i klassisk musik og opera – med Søren Schauser

TID: 17/12, 1 tirsdag, kl. 19.00-21.30

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVISER: Søren Schauser, ph.d. i filosofi, forfatter og lektor, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium

Denne aften formulerer Søren Schauser vigtig viden og fortæller sjove anekdoter, mens han guider dig gennem det særlige ved en række højdepunkter inden for klassisk musik og opera. Hvad er det, man kan og skal lægge mærke til? Og hvad gør stykkerne centrale i musikhistorien? Søren Schauser er ph.d. i filosofi, violinist og forfatter til en lang række bøger om klassisk musik og opera, kritiker og lektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. Desuden er han kendt for sin medvirken i 'Den klassiske musikquiz' på DR2.

2422-301

Hvem bestemmer hvad ordene betyder?

— **TID:** 18/12, 1 onsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISERE: Nathalie Hau Sørensen, assisterende redaktør på ordnet.dk, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og Jonas Jensen, seniorredaktør på Den Danske Ordbog, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Hvordan beskriver man det danske sprog anno 2024? Er 'havesaks' en mere central del af ordforrådet end 'polysyndese' – og hvilket af de to er det vigtigst at kunne slå op i ordbogen? Hvem bestemmer, hvad ordene betyder, og hvordan de staves, bøjes og udtales? Og hvem afgør, om et ord kan bruges nedsættende, forskønnende, spøgende eller noget helt fjerde? Nathalie Hau Sørensen og Jonas Jensen fra Den Danske Ordbog fortæller om redaktionens metoder og principper i arbejdet med at tegne et retvisende signalement af det danske sprog i dag. Følg orddetektivernes jagt på den uhåndgribelige sandhed om samtidssproget.

2512-109

Filmhistoriske formiddage i Park Bio

— **TID:** 20/1, 6 mandage, kl. 10.00-12.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79
UNDERVISER: Peter Schepelern, lektor emeritus i filmvidenskab, Københavns Universitet

I 2025 er det 130 år siden, filmen blev født. I den anledning tager vi seks hurtige tværnsnit gennem filmhistorien. Fra Lumière-brødrenes første forestilling og frem til digitaliseringens tidsalder: vi ser små glimt af det hele. Hvad er det, film kan? Hvordan har mediet været brugt til underholdning, til kunst, til manipulation? Bemærk, at filmklip kan have engelske undertekster.

- 20/01: Filmen bliver til: Filmsprog og filmteknik**
- 27/01: To retninger: Filmvirkelighed og filmfantasi**
- 03/02: Europa vs Hollywood: Kunst og kommers**
- 10/02: Filmen og magten: Propaganda og censur**
- 17/02: Film og identitet: Etnicitet, roller, ligestilling**
- 24/02: Film som formidler: verdenslitteratur, verdenshistorie, verdensfilm**

2512-136

Formiddage i Park Bio: Tre værker du bør kende

— **TID:** 21/1, 6 tirsdage, kl. 10.00-11.45
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, stor-slåede bygningsværker, rørende fotografier og musikalske genistregere. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over seks formiddage vil seks eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, eller bare fordi du er nysgerrig. NB! Forelæserne vælger værkerne, og alle forelæserne er nye i forelæsningsrækken.

- 21/01: Tre kunstværker, du bør kende.** Birgitte Zachø, mag.art. i kunsthistorie
- 28/01: Tre musikværker, du bør lytte til.** Søren Schauser, ph.d. i filosofi, forfatter og lektor, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium
- 04/02: Tre bøger, du bør læse.** Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet
- 11/02: Tre bygningsværker, du bør kende.** Peter Thule Kristensen, dr.phil. og professor i arkitektur, Kunstakademiet Arkitektskole
- 18/02: Tre film, du bør se.** Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket
- 25/02: Tre fotografier, du bør kende.** Mette Sandbye, ph.d., professor i fotografi-studier, Københavns Universitet

2512-112

Eftermiddage i Park Bio: Hvordan får vi mere ud af de klassiske kunstarter?

— **TID:** 21/1, 3 tirsdage, kl. 13.00-14.45
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Klassisk musik, opera og ballet. Tre fantastiske kunstarter, der alle opleves live, og som gennem århundreder har fascineret deres publikum. Tag til denne forelæsningsrække i Park Bio, og få smag for og værktøjer til at åbne de forunderlige kunstverdener, der ikke er spor fine på den, men tværtimod tager fat på temaer, som vedrører os alle – fra kødeligt begær til sygelig jalousi og dyb sorg. Den klassiske musik introduceres af Søren Schauser, lektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og kendt for sin medvirken i 'Den klassiske musikquiz' på DR2. Operaen kommer under kyndig behandling af forfatter og journalist Thomas Milholt, mens balletten præsenteres af balletekspert- og anmelder Vibeke Wern.

- 21/01: Klassisk musik.** Søren Schauser, ph.d. i filosofi, forfatter og lektor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium
- 28/01: Opera.** Thomas Milholt, forfatter, cand.mag. i musikvidenskab og journalist med speciale i opera og jazz
- 04/02: Ballet.** Vibeke Wern, cand.mag. og freelance balletanmelder

2512-004

Hvordan får vi mere ud af litteratur?

TID: 25/1, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVERSISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er det særlige, litteraturen har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi læser? Får vi det hele med? Meningen med denne dag er at skærpe vores udbytte, når vi læser. Vi sætter fokus på litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os og at udvide vores horisont. I centrum står litteratur som fiktion, som fortælling, som sprog billeder og som drama – fra den sproglige leg til den dybe livstolkning. En vifte af gode tekster foldes ud og krydres med billeder og med videoeksempler fra film, skuespil osv.

2512-069

Litteratur og billedkunst: Fra tidlig modernisme over ekspressionisme/vitalisme til konstruktivisme

TID: 10/2, 3 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERSISER: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet, og Christine Marstrand, forfatter og cand.mag. i kunsthistorie

Tre forelæsninger om nordiske forfattere og deres forhold til samtidens billedkunst. Og om moderne forfatters romaner om billedkunsten, deres aktualitet og betydning for vor tid. Et forløb om sam- og modspil mellem forskellige genrer og æstetiske udtryk.

10/02: August Strindberg – forfatter og maler

17/02: Johannes V. og Thit Jensens forhold til J.F. Willumsen, Fritz Syberg, Anna Syberg og Alvilda Larsen. Om kønnets betydning for det kunstneriske udtryk

24/02: Nyere nordiske romaner af kvindelige forfattere om kvindelige kunstnere: Franciska Clausen, Sonja Ferlov Mancoba og Helene Schjerfbeck. Om forholdet mellem litterær fiktion og kunsthistorie

2512-216

Litterære mesterværker – i Park Bio

TID: 11/2, 5 tirsdage, kl. 13.00-14.45

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Mødet med den store litteratur gør vores verden større og rigere. Vi begiver os ud på en rejse i fantasien, forlader for en stund vores egen måske en kende snævre hverdagsvirkelighed og træder ind i en verden med større intensitet, vidde og dybde. I denne forelæsningsrække tager fem dygtige forelæsere fat på fem litterære mesterværker. Forelæserne forudsætter ikke, at man har læst værkerne på forhånd, men kan forhåbentlig tjene som inspiration til læsning.

11/02: Fjodor Dostojevskij: 'Brødrene Karamazov'. Birgitte Hesselaar, cand.phil. i dansk

18/02: Thomas Bernhard: 'Stemmeimitatoren'. Søren R. Fauth, lyriker, oversætter og dr.phil.

25/02: Ingeborg Bachmann: 'Det tredivte år'. Kasper Green Munk, forfatter, oversætter og ekstern lektor, Aarhus Universitet

04/03: Anton Tjekhov: 'Steppen'. Jørgen Herman Monrad, oversætter, anmelder, cand.mag. i tysk og filosofi

11/03: W.G. Sebald: 'Austerlitz'. Martin Baake-Hansen, ph.d. i litteraturvidenskab og uddannelsesleder, Helsingør Gymnasium

2512-060

Ny nordisk litteratur

TID: 22/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERSISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Få inspiration til dine næste store læseoplevelser. Der bliver i disse år skrevet stor nordisk litteratur, der imponerer og betager læsere verden over. Fra grønlandsk samtidskritisk prosa til svenske aktuelle refleksioner om natursyn og bæredygtighed fra en af landets største forfattere. Og fra norske klasseforfattere, der skriver nære hverdagsportrætter, magisk spændingslitteratur og metafysiske meditationer til noget af den største islandske prosa lige nu.

2512-176

Læs og forstå: Thomas Manns forfatterskab – i Park Bio

TID: 4/3, 2 tirsdage, kl. 10.00-11.45

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

STED: Park Bio, Østerbrogade 79

UNDERVERSISER: Morten Dyssel, cand.mag. i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

I anledning af 150-året for den tyske forfatter Thomas Manns fødsel i 1875 vil der blive sat lys på et af de mest markante forfatterskaber i det 20. århundredes europæiske litteratur. I den første forelæsning introduceres den tidlige del af forfatterskabet, fra det litterære genembrud med slægtsromanen 'Buddenbrooks' (1901) over den tragiske novelle 'Døden i Venedig' (1912) til den store idéroman 'Toldomsbjerget' (1924). I den anden forelæsning fokuseres der dels på det monumentale bibelhistoriske romanværk 'Josef og hans brødre' (1933-1943), dels på kunstnerromanen 'Doktor Faustus' (1947), der også er en dybdeborende digterisk fremstilling af den tyske histories tragiske udvikling frem mod det totale civilisationssammenbrud under nazismens antihumanistiske voldsherredømme. Forelæserne kan både tjene som introduktion til forfatterskabet for nye læsere og som invitation til fornyet refleksion over allerede kendte værker.

2512-200

Intensiv litteraturlæsning – Kierkegaard, Kafka, kvinder og queer

TID: 5/3, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVERSISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hensigten med denne forelæsningsrække er at skærpe vores udbytte, når vi læser, vores opmærksomhed på både indhold og form. Vi undersøger litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Og vi studerer forfatternes sproglige valg og litterære virkemidler for at forstå deres hensigt, mening og funktion. Vi skal møde genrer som roman, novelle og digt og læse både danske forfattere fra Søren Kierkegaard til Charlotte Weitz og Bjørn Rasmussen og udenlandske som Kafka, Hemingway, Doris Lessing m.fl. Forløbet er en selvstændig opfølger til 'Intensiv litteraturlæsning', som udbydes i efteråret 2024, se side 98.

2512-114

Mendelssohn og Schumann

TID: 15/3, 1 weekend, kl. 10.00-15.00

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

UNDERVISER: Leif V.S. Balthersen, mag. art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

To af den tyske romantiks største komponister. To udøvende musikere. To næsten jævnaldrende venner og kollegaer. To meget forskellige mennesker, hvis liv og værker krydsede hinanden på utallige måder, både musikalsk og personligt: Felix Mendelssohn og Robert Schumann. Felix Mendelssohn (1809-1847) blev født ind i en velhavende og kunstinteresset familie, og døde desværre som kun 38-årig, men hans vidunderlige, klassisk-romantiske værker er forblevet publikumsfavoritter. Robert Schumanns (1810-1856) liv var fuldt af mange op- og nedture og kulminerede tragisk med flere år på en sindssygeanstalt efter et selvmordsforsøg. Den tyske romantiske musik er ganske enkelt utænkelig uden Mendelssohn og Schumann, og på denne temaweb får du med mange musikseksempler og billeder et indblik i deres liv og den musikalske verden, de var en del af.

2512-177

The Beatles – langt mere end fire unge fyre fra Liverpool

TID: 15/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 555 kr., studerende 305 kr.

(inkl. en sandwich og en vand)

UNDERVISERE: Johannes Andersen, lektor emeritus i politik og administration, Aalborg Universitet; Per Wium, musikjournalist; Niels Jakob Mye, musikformidler, og Hans Henrik Schwab, seniorredaktør

The Beatles udgav deres første album, 'Please, Please Me', i 1963, og det sidste, 'Let It Be', i 1970. I alt udgav gruppen 13 album i denne relativt korte periode. Album hvis sange i dag hører til nogle af verdens bedst kendte popsange – skrevet, spillet og udført med så stort et overskud og talent, at de dengang i 1960'erne var pejlemærker for andre, og i dag hører de fortsat til blandt nogle af hverdagens bedste sange. Denne dag forsøger vi at gå bag om de gode sange. Vi vil gennem fire oplæg og udvalgte musikalske udskejelser forsøge at finde ind til nogle af hemmelighederne bag Beatles sange.

2512-059

Afgørende øjeblikke. Søren Schauser om idéhistoriske vendepunkter ud fra samtidens musik, litteratur og billedkunst

TID: 15/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Søren Schauser, ph.d. i filosofi, forfatter og lektor, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium

Enkelte begivenheder gennem historien er blevet vendepunkter. De afgørende øjeblikke har ført malere, forfattere, komponister nye steder hen. Begivenheder som bogtrykkets opfindelse og den franske revolution har forandret alle kunstarter. Begivenheder som Newtons udgivelse af 'Principia Mathematica' og oplysnings-tidens opdagelse af naturen har sat sig spor overalt på tværs af forskellene i udtryksform. Filsoffen og musikmanden Søren Schauser fortæller om de afgørende øjeblikke og deres aftryk i samtidens billeder, litteratur og musikstykker. Forelæsnningen er en uhøjtidelig introduktion til samspillet mellem liv og kunst gennem århundrederne og samtidig et møde med nogle af de største kunstnere i menneskets historie og deres u dødelige værker.

2512-042

James Joyces 'Ulysses'

TID: 18/3, 3 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

James Joyces roman 'Ulysses' fra 1922 er et af verdenslitteraturens helt store værker. Det bliver også af mange oplevet som et svært tilgængeligt værk, men det kan læses på mange måder. Det er både en levende, hjertevarm og konkret historie om nogle mennesker i Dublin en junidag i 1904, og det er et værk med vidtrækkende historiske og filosofiske perspektiver. Og så er det en sprogligt innovativ og kreativ roman, der på flere områder fornyede litteraturen efter 1. verdenskrig og den gamle verdens sammenbrud. De tre forelæsninger vil introducere til disse problemstillinger og give gode idéer til læsningen af 'Ulysses'.

18/03: Kapitel 1-6

25/03: Kapitel 7-12

01/04: Kapitel 13-18

2512-178

Thomas Mann i spændingsfeltet mellem kultur og politik

TID: 18/3, 4 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVISER: Morten Dyssel, cand.mag. i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Det er først og fremmest som forfatter til slidstærke romaner og noveller, tyske Thomas Mann er gået ind i verdenslitteraturhistorien som et af alle tiders største navne. I sin egen tid var Mann dog også toneangivende og omstridt som en offentligt engageret intellektuel. Vi skal i denne forelæsningsrække beskæftige os med Thomas Manns kulturelle og politiske stillingtagen til samtidens store stridsspørgsmål. Forelæsningerne fokuserer frem for alt på Thomas Manns essayistik, men der perspektiveres til det skønlitterære forfatterskab, som også er en reaktion på den mere end almindeligt turbulente tid, det blev til i.

2512-045

Kinesisk litteratur i 3.000 år

TID: 31/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.30

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISERE: Anne Wedell-Wedellsborg, professor emerita i kinastudier, Aarhus Universitet, og Peter Damgaard, ph.d. i kinesisk litteratur, oversætter og ekstern lektor, Københavns Universitet

3.000 år. Så langt strækker Kinas litteraturhistorie sig tilbage i tiden. Tekster af Konfucius, Zhuangzi og Sima Qian udgør det klassiske fundament, som senere forfattere skriver sig ind i. Generationer af kinesere har siden læst formfuldendte vers om natur og kærlighed, sære dyre- og spøgelseshistorier, frivole sædeskildringer, moraliserende noveller og omfangsrige romaner. Tekster og emner, der også i dag præger det kinesiske samfund. Denne aften bliver du præsenteret for et udvalg af de væsentligste litterære tekster fra Kinas lange litteraturhistorie – fra oldtidens forfattere til samtidsaktuelle Yu Hua, Yan Lianke og Cixin Liu. Undervejs får du indblik i det fælles tankestof, som danner resonansbund for det moderne, mangeartede, komplekse og hastigt udviklende kinesiske samfund.

2512-301

Temadag om Leonard Cohen – i Park Bio

TID: 31/3, 1 mandag, kl. 13.00-14.45
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79
UNDERVISER: Espen Strunk, forfatter og rockjournalist, Musikmagasinet GAFFA

I denne forelæsning opruller litteraturhistoriker og musikjournalist Espen Strunk hele historien om Cohens liv og karriere. Og ikke mindst om de store, eksistentielle temaer, som løber gennem hele værket – fra debutromanen 'Let Us Compare Mythologies' fra 1956 til Cohens aller- sidste album, som udkom kort før hans død i efteråret 2016. Espen Strunk er musikjournalist og forfatter, cand.mag. i litteraturhistorie og til daglig nyhedsredaktør på musikmagasinet GAFFA. Han har skrevet en række biografier og musikbøger – og så er han én af de få, danske journalister, som har mødt og interviewet Leonard Cohen.

2512-161

Mig jeg er digter: Yahya Hassan 30 år

TID: 3/4, 1 torsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Pia Quist, professor i sociolingvistik og dialektologi, Københavns Universitet

Få beherskede dansk så virtuost som Yahya Hassan. I begge hans digtsamlinger benyttede Hassan forskellige stilelementer fra standard-dansk, ghetto-slang og århusiansk. Da den første digtsamling udkom i 2013, var han en af de første til at anvende ghetto-slang som litterært virkemiddel – og med stor effekt. Denne forelæsning handler om sproget i Hassans digte set fra en sprogforskers perspektiv.

2512-113

Johannes V. Jensens 'Kongens fald'

TID: 5/4, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Johannes V. Jensens 'Kongens fald' er en fascinerende roman, der tåler mange genlæsninger. Ikke kæmpelang, men utroligt righoldig. Fagfolk bliver ved, at skrive om den, forfattere refererer til den, læserne slipper den ikke. Hvad står der i bogen? Hvad er det, der fascinerer? Og hvad ved den kan eventuelt irritere? Hen over fire timer vil vi gå i dybden med romanen. Vi vil både søge overblik over det myldrende værk – og nærlæse det kapitel for kapitel.

2512-022

Sproget får det glatte lagen! Faste vendinger i forandring

TID: 5/4, 1 lørdag, kl. 10.15-14.15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Journalister og politikere gør det en del, og selv den ikke helt unge generation gør det indimellem. Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskeres kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og talemåder passer til den tid, vi skal bruge dem i. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfindigheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. "Verden er af lava". Eller hvad siger du?

2512-184

Konebil eller potensforlænger? Nedsættende ord, stereotyper og ligestilling i Den Danske Ordbog

TID: 7/4, 1 mandag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISERE: Sanni Nimb, senior-redaktør og projektleder, og Ida Flørke, assisterende redaktør, begge fra Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

I forelæsningen ser vi nærmere på, hvordan køn er fremstillet i danske ordbøger gennem tiden. I moderne ordbøger baseres beskrivelserne af køn ofte på statistiske undersøgelser af sproget i store tekstsamlinger. Vi giver eksempler på de mange kønsstereotyper, som undersøgelserne afslører, og som man skal forholde sig til i ordbogsarbejdet. I de senere år er der kommet mange nye ord vedrørende køn ind i sproget, ligesom opfattelsen af ældre ord vedrørende køn har ændret sig. Vi ser nærmere på, hvordan moderne ordbøger forholder sig til dette, og hvorfor ordvalget i ordbøger og i det hele taget i enhver form for sprogbrug aldrig er ligegyldigt.

2512-057

Célines liv og værk – og den nyoversatte roman 'Krig'

TID: 7/4, 1 mandag, kl. 19.00-21.30
PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.
UNDERVISER: Troels Hughes Hansen, lektor i fransk og oversætter

Da den verdensberømte og kontroversielle franske forfatter Louis-Ferdinand Célines forsvundne manuskripter dukkede op i 2021, stod det hurtigt klart, at der var tale om en af de største litterære sensationer nogensinde. Céline havde forladt flere tusinde manuskriptsider i sin lejlighed i Paris, da han flygtede til Danmark i slutningen af 1944. Man har altid regnet med, at Céline overdrev historien, men nu er teksterne altså fundet. Det første manuskript 'Krig' udkom på dansk i 2022 og er en vild og voldsom historie om livet bag fronten under 1. verdenskrig. Bogens oversætter Troels Hughes Hansen fortæller den vanvittige historie om manuskripterne og giver en grundig indføring i Célines liv og værk med særligt fokus på den nye roman 'Krig'.

2512-007

Georges Perecs forfatterskab

TID: 8/4, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Steen Bille Jørgensen,
professor i fransk, Aarhus Universitet

Med sit hovedværk 'Livet – en brugsanvisning' ('La Vie mode d'emploi', 1978) indtager Georges Perec (1936-1982) en helt særlig position i verdenslitteraturen. Som medlem af OuLiPo-gruppen legede Perec med sproget og litteraturens former, der faktisk blev sat på formler og figurer. Brikkerne er mange i Perecs tekstpuslespil, der har optaget litterater, kunsthistorikere og arkitekter fra hele verden, men som i bund og grund blot er en invitation til læseren om at lege med.

2512-153

Karen Blixen – 140 år

TID: 8/4, 1 tirsdag, kl. 17.30-20.00

PRIS: 275 kr., studerende 140 kr.

UNDERVERISER: Dag Heede, lektor emeritus
i dansk litteratur, Syddansk Universitet

Allerede i 1935, da 'Syv fantastiske fortællinger' udkom, opdagede en chokeret anmelder, Frederik Schyberg, "at der i de syv Fortællinger ingen normale Mennesker findes". I dag – 140 år efter Karen Blixens fødsel – har vi med queorteorien/perversteorien fået et ordforråd til at indfange baronessens 'kønsballade' og 'perversionsgallerier', som vi nu kan boltre os i analytisk og lade os fascinere og inspirere af. Forelæsnningen fokuserer på Blixens tidlige forfatterskab og dets mange provokationer.

2512-187

Nobelprismodtager Jon Fosses forfatterskab

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 17.30-19.15

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Daniel Øhrstrøm, kultur-
journalist, Kristeligt Dagblad

'Livet er en drøm, man først vågner fra, når man dør.' Sådan beskriver den norske forfatter Jon Fosse menneskets tilværelse. Fosse selv skriver ikke kun som en drøm, det føles også som at læse en drøm – eller måske en nærdødsoplevelse – at læse den norske mesterforfatters værker. Bliv klogere på den norske forfatter, der i 2023 vandt Nobelprisen i litteratur for sit 'nyskabende dramatik og prosa, der giver stemme til det usigelige', når forfatter og kulturjournalist ved Kristeligt Dagblad Daniel Øhrstrøm åbner døren til Jon Fosses forfatterskab.

2512-056

Sjostakovitj og Prokofjev: Et dobbeltportræt

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 19.00-21.30

PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.

UNDERVERISER: Mikkel Thrane Lassen,
cand.mag. i historie og religion, forfatter
og lektor

Komponisterne Dmitrij Sjostakovitj (1906-1975) og Sergej Prokofjev (1891-1953) virkede begge i perioder i Sovjetunionen, for Sjostakovitjs tilfælde hele livet, for Prokofjevs vedkommende den sidste del af hans karriere. De blev begge afgørende mærket og påvirket af den brutale og hårdhændede kulturpolitik under Stalin. De var på en gang spejlbilleder af og modbilleder til hinanden, og for dem begge blev året 1936 et skæbneår. Denne forelæsning giver et dobbeltportræt af den arrogant selvsikre Prokofjev og den nervøst, selvudslettende Sjostakovitj.

2512-119

Hvorfor er dansk verdens bedste sprog?

TID: 10/4, 1 torsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Peter Juel Henriksen,
seniorforsker ved Dansk Sprognævn

Vi danskere har travlt med at undskylde vores sprog. Det er for svært at sige 'rødgrød med fløde', synes turistene. Der mangler danske ord for de mest elementære ting, 'maile', 'date', 'downloade', 'mobillpaye'. Men nu kan det være nok. Sandheden må frem. Dansk er ikke bare smukt og præcist, det er i virkeligheden det mest raffinerede sprog af dem alle. Kom og hør hvorfor.

2512-006

Dansk sprog i 6.000 år

TID: 10/4, 1 torsdag, kl. 19.45-21.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVERISER: Thomas Olander, lektor i
indoeuropæisk sproghistorie, Københavns
Universitet

De fleste ved, at svensk og norsk er søster-sprog til dansk. Tysk og engelsk er en slags kusiner, men vores sprog har også fjernere slægtninge over hele kloden – vi er en lille del af den store indoeuropæiske sprogfamilie. Med udgangspunkt i moderne dansk, som vi går rundt og snakker det med hinanden, spoler vi tiden tilbage og sætter dansk ind i en større sproghistorisk sammenhæng. Hvordan er dansk blevet til? Hvornår kom det til Danmark? Hvor kom det fra? Og hvor langt tilbage går det danske sprogs historie? Undervejs kommer vi forbi gamle stadier af dansk og andre sprog, og vi snakker om, hvad det betyder, at nogle sprog er beslægtede med hinanden, men ikke med andre.

Litteraturhistoriker Anne Green Munk deler ud af sin viden om, hvordan man kommer i gang, hvis man går rundt med skrive drømme. Se side 95 og 105.

2512-093

Tre værker du bør kende

TID: 22/4, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, imponante bygningsværker og musikalske genistreger. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. NB! Forelæsere, der tidligere har medvirket i 'Tre værker du bør kende', tager tre nye værker med.

22/04: Tre kunstværker, du bør se. Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

29/04: Tre film, du bør se. Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet

06/05: Tre bygningsværker, du bør kende. Jannie Rosenberg Bendsen, ph.d., forfatter og arkitekturhistoriker

13/05: Tre bøger, du bør læse. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

20/05: Tre musikværker, du bør lytte til. Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab og tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

2512-044

Murakamis første store roman i 7 år

TID: 22/4, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Mette Holm, oversætter og cand.mag. i japansk

I efteråret udkom den danske oversættelse af Murakamis seneste roman 'Byen og dens upålidelige mur' – og det skal fejres. Ikke blot med et grundigt blik på hans første store roman i 7 år, men også med nogle tanker om udviklingen i forfatterskabet. Efter en kort introduktion til det tidlige forfatterskab fortæller Mette Holm, hans oversætter gennem mere end 20 år, om den nye roman, og om hvordan det har været at oversætte den. Hvad har hans seneste tre storværker: '1Q84', 'Mordet på kommandanten' og 'Byen og dens upålidelige mur' til fælles, og hvad adskiller dem? Det skal handle om stil, temaer og musik.

2512-025

Skrivedrømme – om at skrive

TID: 22/4, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Mange går med en drøm om selv at skrive. Efter at have grædt og grinet, tabt og vundet, levet og oplevet med hundredevis af litterære skæbner drømmer mange om at blive afsender på deres egen fortælling. Men hvordan kommer man i gang? Dette er ikke et skrivekursus, men en indføring i, hvad der allerede er tænkt og trykt om skriveprocessen, herunder refleksioner, tips og tricks til selv at give sig i kast med at skrive. Tilmeld dig forelæsningsrækken, og få mod, lyst og inspiration til at prøve kræfter med dét at skrive.

22/04: Skrivning for begyndere. Anne

Green Munk, ph.d. i litteraturhistorie og videnskabelig assistent i kreativ skrivning, Aarhus Universitet

29/04: Tilblivelser: Bag om skriveprocessen.

Pablo Llambias, forfatter og studie- lektor, Rytmsk Musikkonservatorium i København

06/05: Skrivelyst: eksempler og eksperimenter – om at læse og skrive.

Martin Glaz Serup, forfatter, ph.d. og ekstern lektor i litteraturvidenskab, Københavns Universitet

13/05: Fløjshandske eller jernnæve? Kritikerens som tidlig, men frem for alt offentlig læser. Erik Skyum-Nielsen, lektor i dansk litteratur, Københavns Universitet

20/05: Om kreativitet – hvorfor mister vi den med alderen, og kan den indlæres igen? Sat i perspektiv med egen skriveproces. Trisse Gejl, forfatter og ekstern lektor i skrivekunst, Syddansk Universitet

2512-180

Formiddage i Park Bio: Høj på sprog

TID: 28/4, 5 mandage, kl. 10.00-11.45
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.
STED: Park Bio, Østerbrogade 79

Vi bruger det dagligt. De fleste af os har stærke holdninger til det. Og når nogen udtaler eller – Gud forbyde det – staver ordene bare en lille smule anderledes, rynker vi på næsen. Også selvom vi udmærket forstår dem. Få rørt lattermusklen, men ikke mindst øje og øre for vores måder at bruge det danske sprog på, når vi tages med ud i både verden og landets afsides egne samt ind i hverdagssamtalen og Den Danske Ordbogs maskinrum: fra det danske sprogs oprindelse til sproglige generationskløfter – og fra omtalen af befolkningsgrupper, der er anderledes end flertallet, til brugen af metaforer i det danske sprog.

28/04: Hvor kommer dansk og de andre

indoeuropæiske sprog fra? Thomas Olander, lektor i indoeuropæisk sproghistorie, Københavns Universitet

05/05: Sproglige generationskløfter.

Lars Trap-Jensen, seniorredaktør, ordnet.dk

12/05: Når der går metaforer i sproget.

Henrik Lorentzen, seniorredaktør, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

19/05: Er dansk i fare for at blive et 'køkkensprog'? Med perspektiv til afrikaans. Henrik Gottlieb, lektor emeritus i engelsk, Københavns Universitet

26/05: Hvordan taler vi om befolkningsgrupper, der er anderledes end

flertallet? Katrine Kehlet Bechsgaard, postdoc, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet

Kom til temalørdag om Bob Dylan

FORELÆSNING OG LIVEMUSIK. SE SIDE 96

Sekretariatet

Sten Tiedemann
Rektor

Louise Højbjerg Jacobsen
Redaktør Arkæologi & historie, programansvarlig

Anne Marie S. Sorgenfrei
Redaktør Psykologi & sundhed, projektleder Hearts & Minds Festival

Simon Kusk Holm
Redaktør Samfund & verden, Arbejdsliv & ledelse

Anne Møller Hansen
Redaktør Kunst, arkitektur & design, Litteratur, film & musik, kommunikation

Lotte Vestergård
Redaktør Natur & univers, grafik

Mathilde Bach
Redaktør Religion & filosofi, administration

Lærke Sofie G. Hansen
Festival- og projektkoordinator (på barsel)

Mette Nyman Kvist
Festivalkoordinator
Århundredets Festival

Rasmus Friis Effersøe
Projektkoordinator
Historiske Dage

Joakim Quorp Matthiesen
Projektschef

Randi Dahlin
Økonomi- og administrationschef

Henrik T. Rasmussen
Udviklingschef, projektleder Historiske Dage

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller Mobilepay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og billetten refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer. Husk studiekort første undervisningsgang.

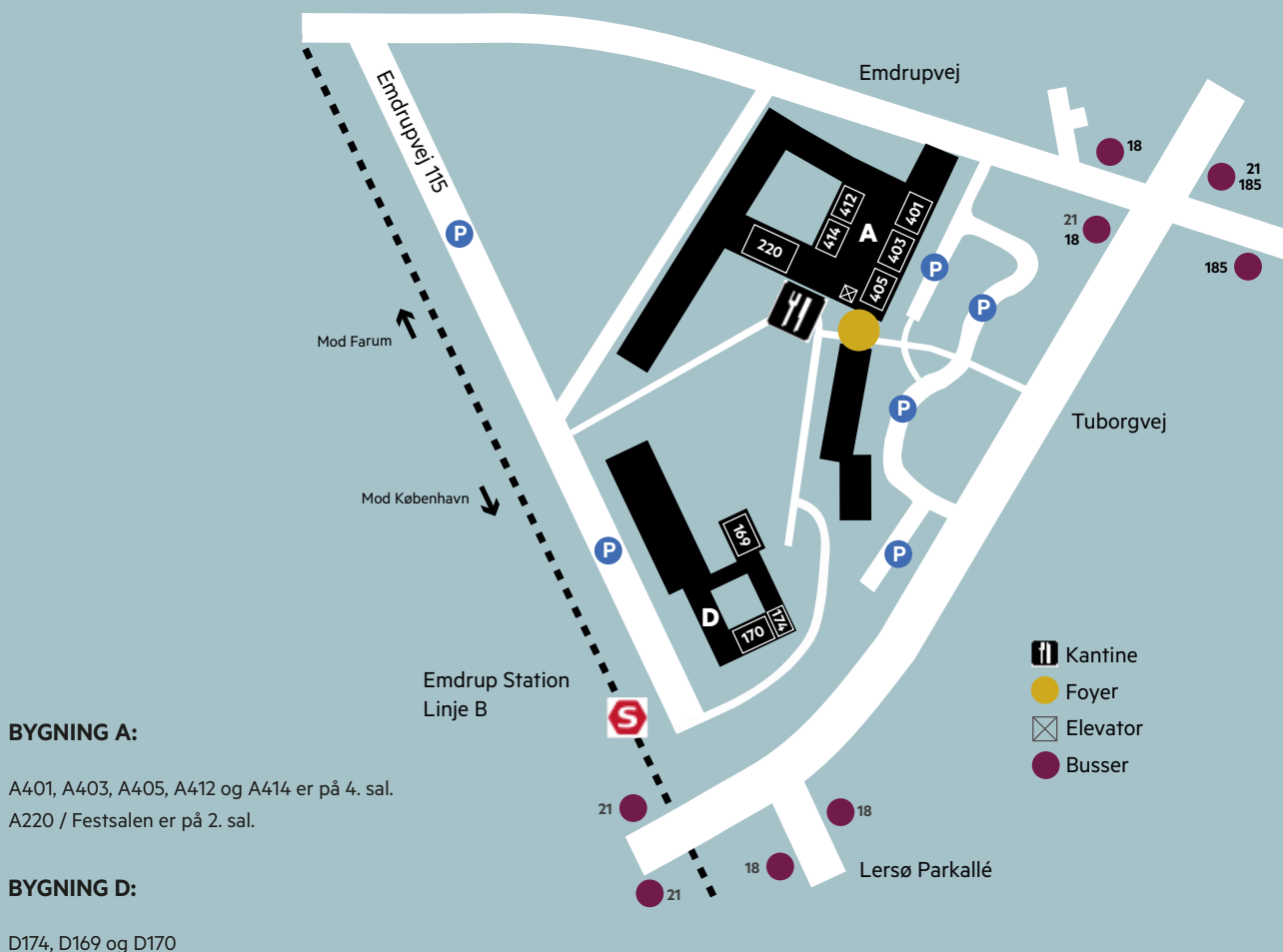
FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

Campus Emdrup

Det meste af Folkeuniversitetets undervisning foregår på Campus Emdrup i den røde hovedbygning, bygning A, hvor du finder alle A-lokaler samt festsalen og kantinen. Derudover har vi undervisning i bygning D, den grå-hvide bygning med fladt tag. Her finder du alle D-lokaler. Vi har værter til at hjælpe i begge bygninger.

Aarhus Universitet, Campus Emdrup
Tuborgvej 164
2400 København NV

FOTOS OG GRAFIK

Martin Bubandt: 1, 3, 4, 9, 37, 39, 44, 57, 69, 104 / Martin Dam Kristensen: 30, 50, 87 / Søren Kjeldgaard: 11, 27, 100 / Rasmus Laurvig: 53 / Ditte Chemnitz: 2, 106 / Ole Jørgensen: 34 / buk-swienty.com: 74 / Erik A. Frandsen: 93 / Shutterstock: 14, 17, 19, 23, 24, 49, 61, 62 / Pixabay: 91/ Wiki: 61 (Gage Skidmore), 65, 71, 73, 81, 97, 103. Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

HISTORISKE DAGE 2025

MØD HISTORIEN

6 SCENER, 75 Udstillere, 150 events

ØKSNEHALLEN
29.-30. MARTS

HISTORISKEDAGE.DK

Folkeuniversitetet